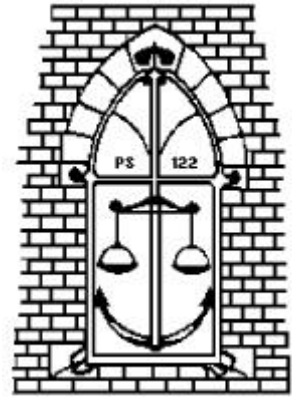

Die Vrye Gereformeerde Kerk

van

Johannesburg

Posbus 22717, Helderkruijn, 1733

28 Februarie 2002

Die Sinode van die VGKSA
P/a VGK Johannesburg

Voorstel Kerkverbandelike Onkoste - Sinodale Kwestor

Hiermee 'n voorstel in verband met die kerkverbandelike onkoste, gesien die feit dat hierdie koste per gemeente die afgelope Sinode drasties gestyg het en verdere finansiële druk op die gemeentes geplaas het.

Hierdie saak is baie moeilik om objektief te beoordeel aangesien daar die afgelope twee sinodes slegs balanstate as finansiële state aangebied is. Dit gee nie die inkomste en uitgawes weer wat deur die onderskeie "fondse" onder die kwestor se beheer aangegaan is nie. Verder ontbreek die begrotings vir die onderskeie deputate vir die volgende twee jaar soos vervat in die opdrag aan die onderskeie deputate. Ons het die sinodale kwestor gaan besoek wat geen verdere duidelikheid in hierdie verband aan ons kon gee nie. Hy het wel opgemerk dat die bydraes so drasties verhoog is aangesien menige gemeentes nie hulle bydraes stiptelik aan die kwestor oorbetaal nie. (Jhb was ook skuldig hieraan). Dit hou in dat die gemeentes wat wel hulle bydraes gemaak het tot op datum die ander gemeentes se nie-betaling befonds het. Dit is 'n onjuiste saak en die kwestor moet die opdrag kry dat indien bydraes vir langer as nege maande uitstaande is die onderskeie kerkrade aangespreek moet word om hulle bydraes so spoedig moontlik oor te betaal. Waar gemeentes met finansiële moeites te kampe het, moet hulle die saak aan Deputate art 11 KO voorlê vir moontlike ondersteuning. Dit is nie die taak van die kwestor nie.

Ons voorstel is dus om die sinode te vra dat 'n volledige finansiële oorsig opgestel word van die afgelope vier jaar nl. 1998, 1999, 2000 & 2001 wat inkomste en uitgawes deur die onderskeie deputaatskappe aangegaan weergee, en dat hierdie verslag op 'n opvolgsitting van hierdie sinode aangebied word. Terselfdertyd moet daar op dieselfde sitting dan ook 'n begroting vir die volgende twee jaar voorgelê word, sodat die sinode 'n verantwoorde besluit kan neem ten opsigte van kerkverbandelike onkoste. Vir die gemeentes wat hulle bydraes tot op datum oorbetaal het, word voorgestel dat die bydraes terugwerkend verminder word.

Verder stel ons voor dat die sinodehandeling teen kosprys aan belangstellende gemeentelede beskikbaar gestel word. Dit verminder die onkoste deur die Sinodale kwestor aangegaan vir die handeling. Elke gemeente kan dan self besluit hoe hierdie koste verhaal word vanuit die gemeentes. Daar moet wel 'n sekere aantal kopieë aan elke kerkrade besorg word asook die onderskeie deputate en buitelandse kerke.

Met broedergroete namens die kerkrade,

H.J. Boessenkool
Voorsitter

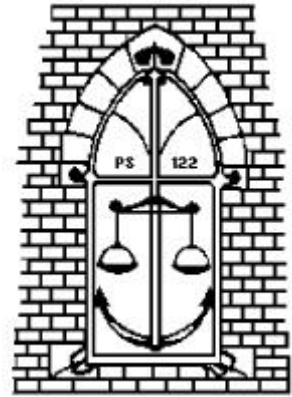
G.A. Anholts
Skriba

Die Vrye Gereformeerde Kerk

van

Johannesburg

Posbus 22717, Helderkruijn, 1733

28 Februarie 2002

Die Sinode van die VGKSA
P/a VGK Johannesburg

Voorstel Teologiese Opleiding.

1. Bydraes.

Hiermee 'n voorstel in verband met die onkoste Teologiese opleiding.

Hierdie saak is baie moeilik om objektief te beoordeel aangesien daar die afgelope sinode geen finansiële state aangebied is nie. Daar is dus geen bewys van inkomste en uitgawes nie, asook geen begroting wat die gevraagde bydraes van die afgelope vier jaar motiveer of ondersteun nie.

Ons voorstel is dus om die sinode te vra dat 'n volledige finansiële oorsig opgestel word van die afgelope vier jaar nl 1998, 1999, 2000 & 2001 wat inkomste en uitgawes deur die teologiese opleiding aangegaan weergee, en dat hierdie verslag op 'n opvolgsitting van hierdie sinode aangebied word. Terselfdertyd moet daar op dieselfde sitting dan ook 'n begroting vir die volgende twee jaar voorgelê word, sodat die sinode 'n verantwoorde besluit kan neem ten opsigte van die bydraes aan die teologiese opleiding.

Verder versoek ons dat daar geen verdere bydraes goedgekeur word nie, alvorens die bogenoemde state en begroting nie voorgelê is nie.

2. Akkreditasie.

In lyn met die verslag van die kuratore punt 5.4 (p85/SH 1998) is daar bevestig dat daar aansoek gedoen is by Departement van Nasionale Opvoeding. In 2000 se verslagpunt 6.1 (p162/SH 2000) word die saak weereens gerapporteer as uitstaande. Sekerlik is daar in 2000 detail beskikbaar rondom hierdie saak. Dit is 'n saak wat nie meer uitstaande mag wees nie. Verder het die Ad-Hoc Sinode van 1997 'n gedetailleerde verslag oor die opleiding, waar daar verskeie opsies ter tafel gebring is. Die sinode van 1998 het verder geen aandag aan hierdie saak geskenk nie en geen verdere opdrag aan die kuratore gegee om die akkreditasie en registrasie af te handel nie. Die feit van die saak is dat 'n student sy studies voltooi het sonder dat hy 'n algemeen erkende

kwalifikasie het. Dit het tot gevolg dat hierdie student nie enige verdere studie kan doen (behalwe selfstudie) nie.

Dit is 'n saak wat baie dringend aangespreek moet word. Die kuratore bestaan uit persone wat deeglik kennis en ondervinding op hierdie gebied het. Dit is nie iets wat na vier jaar nog nie afgehandel is sonder enige duidelike rede nie.

Hiermee wil ons versoek dat akkreditasie met uiterste urgensie gesoek sal word, hetsy plaaslik of internasionaal, Kampen of Hamilton, om tot 'n erkende opleidingsinstituut en gevolglike kwalifikasies te kan kom.

Met broedergroete namens die kerkraad,

H.J. Boessenkool
Voorsitter

G.A. Anholts
Skriba

28 Februarie 2002

Die Sinode van die VGKSA
Die roepende kerk
VGK te Johannesburg

Geagte broeders in Christus,

VOORSTEL VIR DIE INSTELLING VAN KLASSISSE

1. Aanleiding

Die kerkverband van die VGKSA het die laaste jare uitgebrei met 'n aantal gemeentes. Die moontlikheid bestaan ook dat tydens die eerskomende sinode sendingsgemeente(s) in die kerkverband opgeneem word. Hierdie ontwikkelings stem tot dankbaarheid. Dit sal goed wees om te werk na die instelling van klassisse.

2. Gronde

- Klassisse verseker dat daar reëlmatig meerdere vergaderings sal wees
- Klassisse bevorder die voortgang van die plaaslike kerklike lewe
- Klassisse kom ten goede ten opsigte van besluite wat meer deurdag en verwerk moet word voordat dit op die sinode dien
- Met die instel van klassisse kom ons meer in lyn met die Kerk Orde

3. Voorstel

Die kerkraad stel voor dat 'n deputaatskap benoem word wat die volgende sinode dien met voorstelle vir die instelling van klassisse.

Met hartlike broedergroete

Namens die Kerkraad
VGK Pretoria

Ds C Kleijn
Voorsitter

G Klapwijk
Skriba

26 Februarie 2002

Die Sinode van die VGKSA
Die roepende kerk
VGK te Johannesburg

Geagte broeders in Christus,

ARTIKEL 10 SINODE HANDELINGE 2000

Tydens die vorige Sinode van die VGKSA is besluite geneem met betrekking tot die werkmethode en handeling van die sinode (verwys Artikel 10 bl 8). Die besluite behels die volgende:

1. Dat sinode besluite in die volgende formaat gedokumenteer sal word:
 - Dokumentasie
 - Besluit
 - Gronde
2. Dat die voorsitters van die kerkrade van die verskillende gemeentes betrek word by die aanstelling van deputate
3. Dat die sameroepende kerk 'n toegewyde en ter sake kundige notularis aanwys wat behulpsaam sal wees met:
 - Voorbereiding van die sinode
 - Notulering tydens die vergaderings van die sinode om die skriba se taak te verlig
 - Die skriba sal bystaan met die samestelling van die sinode handeling
4. Dat die indeling van die handeling verander word sodat alles wat oor 'n bepaalde saak voorgestel, besluit of oorgedra is, bymekaar is

Die kerkraad stel voor dat hierdie besluite in die sinode reëlins opgeneem word om sodoende te verseker dat dit in die toekoms nie vergeet word nie.

Met hartlike broedergroete

Namens die Kerkraad
VGK Pretoria

Ds C Kleijn
Voorsitter

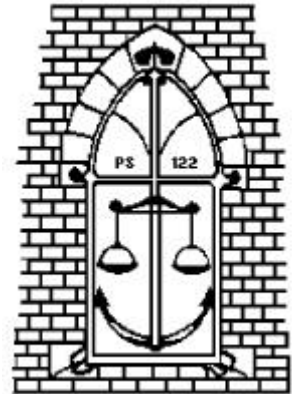
G Klapwijk
Skriba

Die Vrye Gereformeerde Kerk

van

Johannesburg

Posbus 22717, Helderkruijn, 1733

28 Februarie 2002

Die Sinode van die VGKSA
P/a VGK Johannesburg

Voorstel vir die daarstel van Klassisse

Hiermee wil ons voorstel dat die Vrye Gereformeerde Kerke in Suid-Afrika kom tot die daarstel van klassisse tot beter funksionering van die kerkverband.

Onses insiens dui vorige sinodebesluite en ook verdere gesprekke daarop dat daar alom 'n behoefte aan die daarstel van klassisse is.

Die verloop van die saak rondom klassisse kan soos volg saamgevat word.

1. Sinode 1996 te Kaapstad

Tydens hierdie sinode het Johannesburg 'n voorstel ingedien (p20/SH96)-wat soos volg lui:

- dat daar 'n klassis Transvaal in die lewe geroep word,
- dat hierdie klassis soos die kerkorde bepaal 4 keer per jaar vergader,
- dat die huidige reëling met betrekking tot die sinode se vergaderingsverteenvoordiging ongewysig voortgaan,
- dat die huidige sinoderëls waar nodig dienooreenkomstig aangepas word.

Die sinode besluit om hierdie voorstel nie te aanvaar (p7/SH96) omdat dit die isolasie van Kaapstad sal vererger en dat dit ongelykheid tussen die kerke teweeg sal bring. Sien ook artikel 22 van die sinodehandeling 1996 bladsy 7 wat hiermee verband hou.

Die sinode gee verder opdrag aan die Deputate vir die hersiening van die kerkorde die volgende opdrag in hierdie verband (14/SH96);

- 6.2 om die volgende sinode met 'n voorstel te dien wat die sinoderëls sodanig wysig dat die kerke op meer frekwente basis in kerklike vergaderings byeen kan kom.

2. Sinode 1998 te Pretoria

Die deputate dien die volgende voorstel by die sinode van 1998 in (p83/SH98);

Om artikel 2 van die sinoderëels te wysig sodat die sinode jaarliks plaasvind. Hulle motivering is kortliks dat dit nie wenslik is om 'n aparte klassis daar te stel en steun die besluit van 1996 dat dit isolasie van veral Kaapstad teweeg sal bring. Verder stel hulle wel dat daar 'n behoefte is aan meer frekwente kerklike vergaderings.

Die sinode besluit om hierdie voorstel nie te aanvaar en lui soos volg (p9/SH98);

Wat betref die formulering van 4.2 (wysiging van art 2 van die sinoderëels) is daar geen eenstemmigheid. Dit kom as alternatief op Johannesburg se voorstel in 1996 van 'n klassis Transvaal. Die algemene gevoel van die vergadering is wel dat die kerke meer intensief by mekaar betrokke moet wees maar oor die presiese vorm daarvan is nog nie konsensus nie.

Die opdrag aan die deputate maak verder geen melding van verdere ondersoek betreffende hierdie saak nie maar handel meer oor die algemene ongelukkige formulering van die 'geel boekie'.

3. Sinode 2000 te Bethal

Op die sinode van 2000 heet die deputate nou "Deputate Hersiening Liturgiese Formuliere", wat nie in lyn is met die sinode van 1998 nie. Daar word geen naamverandering genoem nie en hulle stel slegs dat hulle nie hulle taak afgehandel het nie en vra om verlenging van hulle opdrag tot die eerskomende sinode.

Die opdragte aan die sinode noem hulle nou "Deputate Versorging Kerkorde en Liturgiese Formuliere". Hulle opdrag is nou duidelik gestel en sluit onder andere die volgende in (p33/SH00);

- c. Om vas te stel hoe die kerke meer gereeld in vergadering byeen kan wees, en indien wel, in watter vorm.

Dit is tot dusver die opsomming en verloop van die saak.

4. Verdere oorwegings.

- 4.1. Visitasie alleen is nie voldoende om die onderlinge Christelike eenheid en toesig te handhaaf nie. Verwys na Artikel 41 KO waar die take van die klassis omskryf word. Met spesifieke verwysing na die gedeelte wat lui "... of die amptelike dienste voortgaan, of die besluite van die meerdere vergaderings ten uitvoer gebring word, of daar iets is waarby die kerkrade die oordeel of die hulp van die klassis nodig het, vir die goeie voortgang van hul plaaslike kerklike lewe." Hierdie is 'n duidelike tekort.
- 4.2. Deputate kan verminder word en wesenlik die huidige probleem van oneffektiewe deputaatskappe agv min kragte verlig.

- 4.3. Relevante sake word gewoonlik nie op die meerdere vergadering aangeroe nie aangesien daar soveel deputate is wat moet terugvoer gee dat aan gemeentes self nie die nodige aandag spandeer word nie.
- 4.4. Problematiek binne eie gemeente word dikwels nie raakgesien aangesien almal diep in die gemeente en hul problematiek gewortel is. Gevolglik bestaan die gevaar dat daar nie meer objektief na sake gekyk word nie.
- 4.5. Onderlinge afsprake word op die sinode gemaak maar die uitvoering daarvan is nie altyd sigbaar nie. Onderlinge toesig op mekaar om hierdie onderlinge afsprake te hou nie kan alleen goed gedoen word deur meer kontak.

5. Voorstel vir die daarstel van Klassisse

Vanuit die bogenoemde blyk dit duidelik dat daar 'n werklike tekort aan meer gereelde vergaderings in ons kerkverband is. Daarom wil ons graag die volgende voorstel maak.

5.1. Dat daar twee klassisse gevorm word.

- o Klassis A
 - Kaapstad
 - Pretoria
 - Springs
- o Klassis B
 - Bethal
 - Pretoria-Maranata
 - Johannesburg

Hierdie samestelling is nie heeltemal arbitrêr nie. Beide klassisse hou eerstens een sendende gemeente in, asook twee "ouer" gemeentes en een "jonger" gemeente. Eersgenoemde laat toe dat daar groter betrokkenheid by die sendingswerk kan kom asook objektiewe toesig van diegene wat nie bo-op die werk lewe nie.

Tweedens kan onderlinge toesig, advies en ervaring beter gedeel word in die opset.

Laastens. Wanneer die sendingsgemeentes deel word van die kerkverband is dit redelik eenvoudig gesien hulle aansluit by die klassis waar die sendende kerk reeds is. Die sendingsgemeentes kan ook nou reeds deelneem as waarnemers om ervaring op te bou.

Die daarstel van geografiese klassisse in ons kerkverband is nie prakties nie. Ons glo ook dat geografiese belemmeringe altyd belemmeringe sal bly. Ons glo ook nie dat klassis beteken dat jy op mekaar se voorstoep moet lewe nie maar, soos in die KO beskrywe, dit 'n verdere geleentheid skep om op mekaar toe te sien en advies in te win.

- 5.2. Dat klassisse ten minste een keer elke ses maande moet vergader. Die vermindering van frekwensie, teenstrydig met art 41 KO is gebaseer op beperking van reiskoste en die klein aantal gemeentes per klassis.
- 5.3. Om die afgevaardigdes te handhaaf soos in art 41 KO.

Ons is van oordeel dat bogenoemde onmiddelik ingestel moet word met duidelike afsprake watter agenda op 'n klassis tuishoort. Verder nog die volgende voorstelle:

5.4. Deputate aangestel word wat as opdrag die volgende:

- Ondersoek van die praktiese funksionering van die klassisse soos ingestel.
- Raadpleging van die beide klassisse met betrekking van hul funksionering.
- Rapportering van bevindings en aanbevelings vir eventuele aanpassing van die struktuur.
- Verder ook ondersoek instel na die vergaderfrekwensie van die sinode om die volgende sinode van advies te kan bedien met 'n moontlike verlenging van die interval van twee tot drie jaar. 'n Moontlike probleem met die verlenging van die interval is dat appèl sake volgens art 31 KO teen klassis besluite dan moontlik drie jaar sal moet wag voor dit aangehoor kan word.
- Afvaardiging na die Sinode in ooreenstemming met art 45 KO te ondersoek, dit hou in 2 predikante en twee ouderlinge per klassis, en die eersvolgende sinode daarmee te dien.

Ons hoop dat hierdie voorstel kan dien tot resolute optrede om tot beter samewerking en betrokkenheid te kan kom en ons gebruik kan maak van 'n veelheid van raadgewers op gereelder basis wat, soos Spreuke op meer as een geleentheid voorhou, tot goeie planne en besluite lei.

Met broedergroete namens die kerkraad,

H.J. Boessenkool
Voorsitter

G.A. Anholts
Skriba

Die Vrye Gereformeerde Kerk van Kaapstad

Ecclesia Christi fluctuat non mergitur

Posbus 336
SANLAMHOF
7532

28 Februarie 2002

Die Sinode
Die Vrye Gereformeerde Kerke in Suid-Afrika
p/a Die Roepende Kerk
VGK Johannesburg
Posbus 22717
HELDERKRUIN
1733

Geagte Broeders

Dit sal ongetwyfeld aan u bekend wees dat die Here ons nuwe moontlikhede gegee het in die sendingswerk in Belhar.

Na verskeie broeders uit die gemeente in Belhar getrou die toerustingskursus bygewoon het wat deur ds Breytenbach die afgelope jaar aangebied is, het twee broeders die begeerte uitgespreek om voltyds in die diens van die Here te staan en daarvoor opgelei te word.

Die kerkraad van Kaapstad het na bespreking met die sendelinge en die sendingkommissie tot die besluit gekom om 'n eenjarige sertifikaatkursus in die oriëntasie in die Gereformeerde Teologie aan te bied. Hierdie kursus is dus voorbereidend tot die teologiese diploma- of graadstudie.

Tydens hierdie kursus sal daar geleentheid wees vir die praktiese werk in die gemeente in Belhar. Terselfdertyd sal die studente deurlopend geëvalueer word om vas te stel of hulle geskik is vir verdere teologiese opleiding.

Hierdie kursus word dus beskou as slegs 'n oorbruggingskursus.

As kerkraad besin ons op hierdie stadium oor die verdere teologiese opleiding van hierdie twee broeders, vanuit die besef dat dit 'n saak is van die kerkverband en nie alleen van die sendende kerk nie.

Ons versoek die sinode om te besin oor, en om te kom tot 'n opleiding vir die broeders vanuit die sendingwerk van die samewerkende kerke van die Vrye Gereformeerde Kerke, 'n opleiding onder toesig van die kerke en wat vir al die kerke aanvaarbaar is.

Ons vra u aandag vir die volgende punte:

- 1) Die prinsipiële vertrekpunte in die aanvaarding van 'n opleiding tot die diens van die Woord vir broeders wat vanuit die sendingwerk hulleself aanbied vir opleiding.
- 2) Die kulturele verskille en verskil in konteks tussen die sendinggemeentes en die sendende kerke.
- 3) Die lewe van voornemende studente in hulle gemeente(s), hulle verhouding tot hulle gemeente(s) en die belangrikheid van die praktiese komponent van die opleiding.

- 4) Die akademiese vereistes wat gestel moet word, ook t.o.v. klassieke tale.
- 5) Die verhouding tot die bestaande teologiese opleiding.
- 6) Die voorsiening van 'n opleiding met inagneming van die besondere behoeftes van die verskillende sendinggemeentes.

Daarmee saam versoek ons die sinode, indien sodanige opleiding teen die begin van 2003 nog nie gereed is nie, om 'n tussentydse reëling vir die opleiding van die twee studente in Belhar vas te stel.

Die motivering tot hierdie versoek is dat die Here ons as samewerkende kerke van die Vrye Gereformeerde Kerke in Suid-Afrika broeders vanuit die sendingwerk gee wat hulleself aanbied vir opleiding tot bedienaars van die Woord. Daar is tans geen afgespreekte kerklike weg om die broeders op te lei nie.

Eenvormigheid in hierdie verband kan alleen maar die ontwikkeling en uitbou van 'n multikulturele verband van die kerke dien.

Met broedergroete

namens die kerkraad

Ds E. Viljoen
(praeses)

Br A. de Mooij
(skriba)

28 Februarie 2002

Die Sinode van die VGKSA
Die roepende kerk
VGK te Johannesburg

Geagte broeders in Christus,

BESWAARSKRIF TEEN ART 28 VAN DIE HANDELINGE VAN DIE SINODE BETHAL 2000

Die Deputate Artikel 19 Kerkorde het aan die Sinode Bethal aanbeveel:

“Ooreenkomstig artikel 19 van die kerkorde sal die studente in die teologie of diegene wat voorgraadse studies volg wat op die teologiese studies gerig is en wat hartlik begeer om in hul later lewe in die amp van dienaar van die Woord werksaam te wees, deur die kerke finansieel gehelp word”.

Die sinode het die aanbeveling verander en besluit:

“Om ooreenkomstig artikel 19 van die kerkorde die studente aan ons Teologiese Skool of diegene wat voorgraadse studies volg wat op die studies aan ons Teologiese Skool gerig is en wat hartlik begeer om in hul later lewe in die amp van dienaar van die Woord werksaam te wees, finansieel te ondersteun”.

Die kerkraad teken beswaar aan teen die beperking van ondersteuning tot studente of voornemende studente aan ons Teologiese Skool en wil pleit vir die oorspronklike aanbeveling van die Deputate.

Gronde:

1. Die beperking is nie ooreenkomstig art 19 nie. Dit kan selfs die doelstelling van art 19 ondermyn. In art 19 spreek die kerke af om daarna te strew dat daar studente in die teologie is. Ons beoog dat daar ook vir die toekoms genoeg predikante/sendelinge beskikbaar is vir die bediening van God se Woord. Ons kan ons nie veroorloof om slegs die studente wat aan ons Teologiese Skool wil gaan studeer (finansieel) aan te moedig nie.
2. Tydens die bespreking wat tot die oprigting van 'n eie teologiese opleiding gelei het, is die moontlikheid genoem dat studente wat hul teologiese studies hier voltooi het, hul studies sou kan afrond met enkele maande se studie in Kampen. Die beperking genoem in art 28 van die Handeling van die Bethal Sinode sluit die moontlikheid vir ondersteuning van sulke verdere studies in Kampen uit, terwyl sulke verdere studies in Kampen of Hamilton in sommige gevalle baie raadsaam sou kan wees.

3. Daar kan studente wees wat graag in die toekoms beskikbaar sou wees vir die bediening in Suid Afrika, maar wat om goeie persoonlike of akademiese redes kies vir 'n opleiding in Kampen of Hamilton. Sulke studente sou deur die besluit van Bethal moreel en finansiële ontmoedig word. Ons moet beseftig dat dit in die toekoms selfs tot groot seën vir ons klein kerkverband sou kan wees indien enkele van ons predikante/sendelinge hul opleiding elders gevolg het. Hulle sou hul ervaring en kennis hier diensbaar kan maak.

Elke geval sal natuurlik volgens meriete beoordeel moet word. Ons kerke het altyd die reg om sy eie voorwaardes te stel met betrekking tot die ondersteuning. 'n Mens sou byvoorbeeld kan dink aan 'n reëling waarby studente wat deur ons ondersteun word, verplig is om hulle studiegelde oor 'n aantal jare terug te betaal indien hulle na hul studies in die buiteland in die bediening gaan.

Met hartlike broedergroete

Namens die Kerkraad
VGK Pretoria

Ds C Kleijn
Voorsitter

G Klapwijk
Skriba

Pretoria, 19 Maart 2002

Geagte broeders,

Ons het die vorige Sinode versoek om die besluit van die Sinode van 1990, dat vir 'n huweliksbevestiging geen aparte erediens belê sal word nie, so te wysig dat dit in die vryheid van die kerke sal wees. Ons het toe aangevoer dat dit nie reg is en bo die Skrif bind dat 'n plaaslike kerk verbied word om vir 'n huweliksluiting 'n kerkdiens te belê. Die Sinode van Bethal het gemeen dat hierdie versoek afgewys moet word om dat in 1990 hierdie saak uitvoerig bespreek is en ons geen voldoende argumente aangevoer het om te bewys dat die gronde en die besluit van 1990 verkeerd sou wees. Die ander grond van verwerping was:

“Dat geen te enge binding aan die kerke opgelê is nie, omdat verskillende vorme in die wyse van huweliksbevestiging in die kerke tot verwarring kan lei.”

Ons meen dat die gronde wat tot die besluit van die Sinode van Bethal 2000 gelei het volkome onvoldoende is. Dit is vir ons vreemd om net te hoor dat ons onvoldoende argumente aangevoer het sonder dat op die argumente ingegaan word en hulle ook nie getoets is nie. Die tweede argument van moontlike verwarring is vir ons ook nie reg nie. Daarom handhaaf ons ons beskrywingspunt en wil veral nog twee punte sterk beklemtoon:

1. Ons het met die besluit van 1990 die kerke meer gebind as ons susterkerke. In die rapport van 1990 word veral op die voorbeeld van ons susterkerke in Kanada en Australië gewys maar dieselfde rapport wys in die bylae daarop duidelik aan dat sowel in Australië as in Kanada die vryheid bestaan om die huwelik te sluit of in 'n private byeenkoms of in 'n erediens. Die plaaslike kerkrade besluit daaroor.

Ons lees in die bylae van die rapport van 1990 o.a:

“Die Australiese Sinode van 1966 het geoordeel dat:

- (a) Die gebruik wat deur die kerk van Armadale aangeneem is, nie onskriftuurlik is nie.
- (b) Die kerk van Armadale moet toegelaat word om voort te gaan met hierdie gebruik, maar daar word verwag dat hy by die volgende Sinode 'n verandering van verantwoordelikheid vir die huweliksregister, wat die eiendom van die staat bly (artikel 56).

As gevolg hiervan het die Sinode van 1968 die artikel soos volg verander:

“Die kerkrade sal daarop toesien, dat die huweliksbevestiging voor die gemeente van Christus en die huweliksluiting met die goedkeuring van die gemeente sal geskied volgens die onderskeie formuliere wat daarvoor bestem is.”

Albei moontlikhede is toe aanvaar” bls 113,114

“Kanada het sy kerkrade die opsie gegee van 'n private seremonie of 'n amptelike erediens om meningsverskille te akkommodeer. Die betrokke artikel in die Kerkorde is toegepas om albei moontlikhede toe te laat.”

Dit is duidelik dat ons besluit van 1990 verder gaan as wat ons susterkerke geneem het. Dit is vir ons nie die belangrikste nie. Die belangrikste vir ons is dat dit meer bind as wat die HERE ons in Sy Woord bind. Die rapport van 1990 wys op geen enkele manier vanuit die Skrif aan dat die huweliksluiting ‘n private byeenkoms moet wees nie. Dit is daarom so dat die besluit dat die huweliksluiting ‘n private byeenkoms moet wees en nie in ‘n erediens mag plaasvind, bo die Skrif bind.

2. Die Sinode van Bethal het uitgespreek dat geen te enge binding opgelê is nie omdat verskillende praktyke tot verwarring in die kerke kan lei.

Ons kan nie insien wat hier met verwarring bedoel word nie. Ons bind mekaar as kerke in die eenheid van die ware geloof tog aan die Skrif! Sonder om vir mekaar te sê dat ons alles op dieselfde manier moet doen.

Ons eenheid as dit om die huwelik gaan lê in die toesig op die huweliksluiting en die leer ten aansien van die huwelik wat in die huweliksformulier uitgedruk word. Dit is die Skriftuurlike onderwys wat daar gegee word. Hieroor kan geen verwarring ontstaan nie. Ons vind ons eenheid tog nie daarin dat die vorme in alles gelyk moet wees nie?

3. Ons wil ook nog beklemtoon, wat ons ook al eerder na vore gebring het, dat daar baie gewigtige redes moet wees om ‘n plaaslike kerk te verbied om by sekere geleenthede of op sekere dae te verbied om ‘n erediens te belê. Hierdie gewigtige redes word op geen enkele manier in die rapport of die besluit van 1990 gegee en ook nie deur die Sinode van Bethal nie.

Ons meen ook daarom dat die besluit van 1990 bo die Skrif bind en vra om die besluit te hersien en dit in die vryheid van die kerke te laat om huwelike of in ‘n private byeenkoms of in ‘n erediens te bevestig.

Ons meen ook dat juis ‘n erediens in sekere omstandighede die opbou van die gemeente en die groei in die huwelike wat in ons tyd so aangeval word, kan dien. Daarom is dit volgens ons ook nodig in die belang van die kerke en die opbou van die kerke (Kyk ook art 84 K.O.) die vryheid aan die kerke terug te gee om huwelike in eredienste te bevestig.

Ons wil afsluit met ‘n aanhaling van wat prof Trimp in verband met die aanroeping van die Naam van die HERE by die bevestiging van ‘n huwelik skryf:

“Het huwelik is een geskenk van God dat onder *zijn* gezag staat. Slechts in de erkenning daarvan zal het mogelijk zijn om het huwelijk te sluiten overeenkomstig de bedoelingen van de Schepper en Verlosser daarvan.

Hoe zou de gemeente het dan niet nodig hebben, dat voortdurend de naam van de Here word uitgeroepen over de huwelijken van haar leden? Het is daarom een zaak van *opbouw van de gemeente*, wanneer de huwelijksdienst zijn plaats in de liturgie van de kerk ontvang en bewaart. De kerkeraden mogen het – naar artikel 70 K.O. – met veel overtuiging als een zaak van hun opzicht en toezicht beschouwen, dat trouwende gemeenteleden samen met de gemeente de Here ontmoeten in gebed en prediking. Het ligt daarbij natuurlijk voor de hand om deze liturgie in te dragen in de wekelijkse, zondagse eredienst. Alleen zo kan het volle effek van de opbouw van de gemeente worden bereikt. Maar wanneer de praktiese bezwaren onoverkomelijk blijken te zijn, kan niemand het de kerkeraad verbieden om voor deze importante zaak de gemeente tot een aparte dienst samen te roepen – al moet dat o.i. altijd als ‘tweede keuse’ worden gezien, ook door het bruidspaar.”

In: De gemeente en haar liturgie bls 263,264.

Ons versoek u dus op grond van die vorige en die nuwe beskrywingspunt om die besluit van die Sinode van 1990 tersyde te stel en die kerke die vryheid te gee om huwelik of in 'n private byeenkoms of in 'n diens van Woord en gebed te bevestig.

Namens die kerkraad van Pretoria-Maranata

JR Visser

RF van den Berg

Verlag Deputate Betrekkinge buitelandse kerke

*vir VGKSA Sinode
Johannesburg 2002*

*Die springplank vir die evangelieverkondiging in die res van Afrika:
die sendingkerk van Moffat in Kuruman (Noordkaap)*

Inhoud

<u>1.</u>	<u>INLEIDING EN WERKSWYSE</u>	76
<u>2.</u>	<u>OPDRAGTE</u>	77
	2.1. <u>Opdragte soos ontvang van die sinode Bethal 2000</u>	77
	2.2. <u>Uitvoering van opdragte - algemeen</u>	78
<u>3.</u>	<u>KONTAKTE MET SUSTERKERKE</u>	79
	3.1. <u>The Free Reformed Churches of Australia (FRCA)</u>	79
	3.2. <u>The Canadian and American Reformed Churches (CanRC)</u>	81
	3.3. <u>De Gereformeerde Kerken in Nederland (GKN(v))</u>	83
<u>4.</u>	<u>KONTAKTE MET KERKE IN AFRIKA</u>	87
	4.1. <u>Kerke in Malawi</u>	87
	4.2. <u>Kerke in Kenia</u>	89
	4.3. <u>Verdere Afrika-kontakte</u>	91
<u>5.</u>	<u>VERDERE KONTAKTE</u>	96
	5.1. <u>PCK (Korea) en GGRI-NTT (Indonesië)</u>	96
	5.2. <u>Reformed Churches of New Zealand (RCNZ)</u>	96
	5.3. <u>Die Reformed Churches in the United States (RCUS)</u>	97
<u>6.</u>	<u>DIE ICRC</u>	98
	6.1. <u>Die 5e konferensie in 2001</u>	98
	6.2. <u>Organisering van die konferensie in 2005</u>	100
	6.3. <u>Briefwisseling met die ICRC</u>	100
	6.4. <u>Voorstelle</u>	100
<u>7.</u>	<u>INLIGTING NA DIE KERKE</u>	101
	7.1. <u>Ten behoeve van eie kerke</u>	101
	7.2. <u>Ten behoeve van buitelandse kerke</u>	101
<u>8.</u>	<u>BEGROTING VIR 2002-2004</u>	102
<u>9.</u>	<u>OPDRAGTE VIR DIE VOLGENDE DEPUTAATSKAP</u>	103
<u>10.</u>	<u>BYLAE</u>	105
	10.1. <u>Pastors' Conference Rockhaven L.T.C. January 20-27, 2001</u>	105
	10.2. <u>The Church of Central Africa Presbyterian in Zimbabwe</u>	109

1. Inleiding en werkswyse

Hiermee ontvang u die verslag van die werksaamhede van deputate BBK, wat deur die sinode Bethal 2000 benoem is.

In die deputaatskap is die volgende broeders benoem: ds. CF Heiberg (sameroeper), br. AC Bijker, ds. DM Boersma, br. P Bouwman, ds. C Kleyn en br. C Roose.

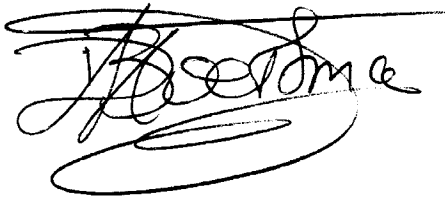
Aanvanklik het ds. Heiberg die vergaderinge gelei, en ds. Boersma het sy werk as sekretaris voortgesit. Die orige lede het afwisselend die notule geskryf.

Toe ds Heiberg in Oktober 2000 bedank het vanweë sy vertrek na Kanada, is br. Roose as voorsitter gekies. Om die deputaatskap weer voltallig te maak, is sr. W Wehmeyer gevra om in die deputaatskap sitting te neem. Sy het dit vanaf einde 2001 gedoen.

Die deputaatskap het gedurende 2000, 2001 en 2002 tien keer vergader, t.w.: 4 Julie 2000, 16 Oktober 2000, 10 Januarie 2001, 9 April 2001, 11 Junie 2001, 16 Augustus 2001, 4 Oktober 2001, 5 Desember 2001, 4 en 26 Februarie 2002.

Ons vertrou dat die verslag wat u tans ontvang, 'n voldoende oorsig gee van die werk van deputate, en dat dit u sal help om wyse besluite te neem. Ons bid u daarby die seën en wysheid van ons goeie God toe.

Vriendelike broedergroete,
namens deputate BBK,

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'D.M. Boersma'. The signature is stylized with loops and a long horizontal stroke at the top.

D.M. Boersma, vdm

2. Opdragte

Die sinode van Bethal 2000 het vir ons opdragte gegee wat hieronder opgesom word. Die meeste daarvan is opgeneem in artikel 44 van die *Handelinge* en per brief aan ons gekommunikeer.

Daar is egter nog aanvullende besluite tydens die sinode geneem wat nie in dié artikel opgeneem is nie. Daardie opdragte is in onderstaande lys vermeld, met verwysing na die betreffende artikel in die *Handelinge* van 2000.

Vir duidelikheid is 'n indeling binne die take aangebring, en is die volgorde verander. In die vervolg van die rapport word by elke onderdeel na hierdie opdragte terugverwys.

2.1. Opdragte soos ontvang van die sinode Bethal 2000

Susterkerke

- a. Om volgens die vasgestelde reëls kerklike korrespondensie voort te sit met The Free Reformed Churches of Australia (FRCA). Waar daar vrae bestaan met betrekking tot die beoordeling van sekere standpunte van ds. Van Hulst, behoort deputate volgens die korrespondensiereëls daarvoor met deputate van die FRCA in gesprek tree. Daarby moet groter prioriteit aan die wedersydse uitwisseling van inligting gegee word.
- b. Om volgens die vasgestelde reëls kerklike korrespondensie voort te sit met The Canadian and American Reformed Churches (CanRC).
- c. Om volgens die vasgestelde reëls kerklike korrespondensie voort te sit met De Gereformeerde Kerken in Nederland (GKN(v)). Om ons sorg te aan sien van sekere ontwikkelinge in die GKN(v) aan deputate BBKNL oor te dra. (*Handelinge 2000*, artikel 26, punt 9).
- d. Om die handelinge van die sinode aan te stuur na ons susterkerke en om 'n Engelse samevatting op te stel en dit te stuur na ander kerke waarmee ons kontakte onderhou.

Afrika

- e. Om volgens die beleid wat deur die sinode Bethal 2000 vasgestel is, die moontlikhede van kontakte met kerke van gereformeerde agtergrond in Afrika te ondersoek, waar moontlik in samewerking met susterkerke en ICRC-lidkerke.
- f. Om verdere ondersoek te doen na die Christian Reformed Churches in Malawi (CRCM) en die Central Church of Africa Presbyterian (CCAP) en moontlik ander kerke in Malawi, om te bepaal of 'n sinvolle vorm van kontak moontlik is.
- g. Om die kerke in Kenia na die PCEA te verwys. Verder om dmv susterkerke en ICRC-lidkerke op hoogte te bly van ontwikkelinge in Kenia.
- h. Om ondersoek in te stel na die moontlikheid van verkennende kontakte met die Church of Christ in the Sudan(-provinse) amongst the Tiv (Nigerië).

Noord-Amerika

- i. Om op hoogte te bly met kerklike ontwikkelinge in Noord-Amerika.
- j. Om kontak met die OPC te bly onderhou veral met die oog op samewerking en werkverdeling binne Afrika.
- k. Om by 'n volgende besoek aan die CanRC die moontlikheid van kontakte met die United Reformed Church in North America (URCNA) te ondersoek.

Europa

- l. Om aan die kerke inligting te verskaf oor 'n skeuring wat in die Free Church of Scotland plaasgevind het. (*Handelinge 2000*, artikel 26, punt 20).

Australië/Asië

- m. Om kontak te bly soek met die Reformed Churches in New Zealand, om saam te besluit oor 'n sinvolle vorm van kerklike kontak.

- n. Om aan die kerke waarmee broederlike kontakte onderhou word (die Gereformeerde Kerke in Indonesië (GGRI-NTT) en The Presbyterian Church in Korea (PCK)), mee te deel dat dit nie sinvol is om dit voort te sit nie.

Orige opdragte

- o. Om 'n afvaardiging na die eerskomende ICRC-konferensie (Philadelphia 2001) te stuur.
- p. Om die algemene instruksie vir deputate BBK, soos vermeld in art. 11.1 van die sinodereëls, op te volg.
- q. Om aan die volgende sinode verslag te doen en aanbevelings te formuleer in die vorm soos in art. 12 van die sinodereëls aanbeveel word.
- r. Om 'n jaarboek van ons kerke saam te stel ten dienste van bekendstelling na buite, ook insake die sendingwerk (*Handelinge 2000*, artikel 26, punt 6).
- s. Om die kerke te dien met inligting oor buitelandse kerke, om hulle in staat te stel betyds en gerig in die gebede tydens kerkdienste en in die huise daaraan aandag te skenk.
- t. Om waar moontlik die kerkrade van inligting oor buitelandse kerke voorsien met die doel om die kerkrade in staat te stel om verantwoordelike besluite te kan neem tov lidmate wat na sulke kerke vertrek.

2.2. Uitvoering van opdragte – algemeen

Aan die begin van die periode is besluit om die werk in afdelings te verdeel, sodat meer spesialis kennis opgebou kan word. Wel het deputate steeds saam vergader en alles bespreek. Die verantwoordelikhede is soos volg verdeel: brs Roose en Bijker het spesifieke aandag aan Afrika gegee, br Bouwman aan Europa, ds Kleyn aan Asië/Australië, en ds Boersma aan Noord Amerika en die ICRC.

Hierdie rapport is dan ook die gesamentlike spanwerk van deputate. Elke afdeling het sy deel van die rapport geskryf, die sekretaris het vervolgens die onderdele saamgevoeg en dit geredigeer. Die gehele deputaatskap is egter verantwoordelik vir alle besluite en vir die volledige rapport.

Aan die einde van elke hoofstuk is voorstelle opgeneem. In ooreenstemming met 'n besluit van die sinode van Bethal 2000 is by elke voorstel die gronde duidelik aangegee. Alle voorstelle is tenslotte nog in die laaste hoofstuk oorsigtelik herhaal.

3. Kontakte met susterkerke

3.1. The Free Reformed Churches of Australia (FRCA)

Opdragte van die sinode Bethal 2000:

- a. Om volgens die vasgestelde reëls kerklike korrespondensie met die Free Reformed Churches of Australia voort te sit. Waar daar by deputate vrae bestaan met betrekking tot die beoordeling van sekere standpunte van ds FJ van Hulst, behoort deputate volgens die korrespondensiereëls daarvoor met deputate van die FRCA in gesprek te tree. Daarby moet aan die wedersydse uitwisseling van inligting meer prioriteit gegee word.
- d. Om die handelinge van die sinode aan te stuur na ons susterkerke en om 'n Engelse samevatting op te stel en dit te stuur na ander kerke waarmee ons kontakte onderhou.

3.1.1. Sinode Albany 2000

Ons noem die volgende besluite van die sinode:

- Proponent BA Zuiddam, beroepe in Launceston, Tasmanië, is deur die sinode geëksamineer en toegelaat tot die bediening van die woord.
- Twee klassisse is gevorm: Klassis Noord en Klassis Suid. Vanweë die groot afstande (van die Tasmaniese kerke wat deel uitmaak van Klassis Noord) is besluit dat die klassisse tenminste elke ses maande (pleks van elke drie maande) sal vergader. Bowendien het die sinode besluit om voortaan elke derde jaar te vergader, pleks van elke tweede jaar. Solank as daar slegs twee klassisse is, sal elke klassis 4 predikante en 4 ouderlinge na die sinode afvaardig.
- Aangaande inheemse (missionêre) bedienaars van die Woord wat geroep word om sendingwerk oorsee te doen en wat nie aan 'n teologiese skool van die susterkerke gestudeer het nie, besluit die sinode dat hulle deur die klassis geëksamineer sal word voor hul bevestiging. Hul roeping en taak as bedienaars van die Woord sal beperk wees tot die gebied waarin hulle inheems is.
- Daar was 'n versoek op die sinode om hom duideliker uit te spreek oor die wet as wat die vorige sinode gedoen het na aanleiding van die opvattinge van ds FJ van Hulst. Die sinode het nie aan die versoek voldoen nie omdat die gemeente wat op die vorige sinode om advies gevra het met die advies tevrede was.
- Die sinode het die wenslikheid uitgespreek om 'n afvaardiging na elke tweede sinode van ons kerke te stuur. As rede daarvoor is genoem dat beide die FRCA en die VGKSA klein kerkverbande is met baie uitdagings. Die besoek van ds E Viljoen aan Australië in 1998 en die besoek van ds C Bouwman aan die sinode van Bethal het gewys dat die kerkverbande mekaar kan ondersteun en van mekaar kan leer. Bowendien is die VGKSA as 'n historiese susterkerk van die FRCA geografies die naaste.
- Die sinode het besluit om sekere sorg oor ontwikkelings in die Gereformeerde Kerke in Nederland (GKN(v)) met deputate van die GKN(v) te bespreek en die eie deputate te magtig om die volgende sinode van die GKN te besoek.
- Die sinode het in prinsipe die voorstel aanvaar om die Reformed Churches of New Zealand (RCNZ) as ware kerk van Christus te erken en om 'n broederlike verhouding met hulle aan te gaan. Hierdie broederlike verhouding sou verskil van 'n susterkerkverhouding en die aanvaarding van mekaar se attestate omvat. Die sinode het besluit om die uitvoering van bogenoemde uitspraak uit te stel tot die volgende sinode, om deputate die geleentheid te bied om (a) te sien of die RCNZ so 'n verhouding sou wil aangaan; (b) die reaksies vanuit die kerke te evalueer; (c) te oorweeg watter veranderings aangebring sal moet word aan die Kerkorde en ander kerklike reëls betreffende die aangaan van broederlike relasies.

3.1.2. Briefwisseling

'n Engelse vertaling van die kort verslag van die sinode Bethal 2000 is vir die FRCA gestuur. Later is ook die Handeling van dié sinode vir hulle gestuur.

Deputate het die Handeling van hul sinode Albany 2000 ontvang.

In September 2000 is die FRCA deur ons op die hoogte gestel van die losmaking van ds CF Heiberg.

In Februarie 2001 het deputate 'n brief ontvang met die voorstel om meer inligting oor die FRCA in Suid Afrika te publiseer ten behoeve van voornemende Afrikaanse emigrante wat hoop om na Australië te emigreer.

In Junie 2001 het ons 'n brief vir die FRCA gestuur na aanleiding van hul uitsprake oor die leringe van ds FJ van Hulst. Ons het navraag gedoen na die status van die kommissie rapport oor die leringe van ds van Hulst en gesuggereer dat dit nuttig kon wees om die evaluasie rapport van die kommissie opnuut te bekyk en tot 'n meer genuanseerde en Skriftuurlik begronde beoordeling van ds van Hulst se opvattinge te kom (mede in die lig van die opmerkings van ons vorige deputate) wat dan as 'n publieke en amptelike getuie van die kerke kan dien.

In Novembermaand het die FRCA geantwoord waarin hulle aangee dat die kommissierapport amptelik deur die sinode as grond vir sy besluite aanvaar is. Tewens vra hulle dat ons meer uitvoerig aantoon dat die evaluasie van die sinode in gebreke sou wees. Deputate moet nog 'n antwoord op daardie brief formuleer.

Hoewel deputate BBK nie daarby betrokke was nie, wil ons hier tog noem die reis wat ds P Nel as deputaat vir werk onder verontrustes in 2001 na Australië gemaak het. Hierdie reis het die bande tussen die FRCA en die VGKSA verder versterk. Die Australiese kerke het geld toegesê vir die werk onder verontrustes. Daarvoor was daar reeds 'n gemeente in Australië wat ons sendingwerk ondersteun het.

3.1.3. Gevolgtrekkings

Uit die Handeling van die sinode van die FRCA en uit verdere kontakte blyk duidelik dat die FRCA trou wil bly aan die Woord van God en die gereformeerde belydenisskrifte.

Deputate konstateer dat daar by beide die FRCA en die VGKSA 'n behoefte is aan meer intensiewe kontakte.

Die besoeke van ds E Viljoen en ds P Nel in Australië en die besoek van ds C Bouwman na ons sinode Bethal het aangetoon dat persoonlike kontak en bemoediging tussen die kerke van groot waarde is. Daarom spreek deputate opnuut die wenslikheid uit om in ieder geval elke tweede sinode van die FRCA te besoek.

Die korrespondensie oor die beoordeling van ds FJ van Hulst se opvattinge moet nog afgehandel word.

3.1.4. Voorstelle

- a. Om volgens die vasgestelde reëls die kerklike korrespondensie met die Free Reformed Churches of Australia voort te sit.

GROND:

- Die FRCA wys dat hulle trou is aan die Woord van God, die gereformeerde belydenisskrifte en die gereformeerde kerkorde.

- b. Om deputate te magtig om 'n afgevaardigde na die eerskomende sinode van die FRCA te stuur.

GRONDE:

- Persoonlike besoeke aan sinodes blyk nuttig te wees om bande te onderhou en verder te versterk.
- Ons is twee klein kerkverbande met 'n vergelykbare agtergrond wat mekaar goed kan ondersteun en van mekaar kan leer.

- c. Waar daar by deputate nog vrae met betrekking tot die beoordeling van die Van Hulst saak bestaan, kan deputate dit verder met deputate van die FRCA bespreek.

GROND:

- Die korrespondensie oor hierdie saak is nog nie afgehandel nie.

- d. Om die handelinge van die sinode aan te stuur na ons susterkerke en om 'n Engelse samevatting op te stel en dit te stuur na ander kerke waarmee ons kontakte onderhou.

GROND:

- Dit is 'n normale onderdeel van die korrespondensie tussen susterkerke en word net elke keer herhaal.

3.2. The Canadian and American Reformed Churches (CanRC)

Opdragte van die sinode Bethal 2000:

- b. Om volgens die vasgestelde reëls kerklike korrespondensie voort te sit met The Canadian and American Reformed Churches (CanRC).
- d. Om die handelinge van die sinode aan te stuur na ons susterkerke en om 'n Engelse samevatting op te stel en dit te stuur na ander kerke waarmee ons kontakte onderhou.
- k. Om by 'n volgende besoek aan die CanRC die moontlikheid van kontakte met die United Reformed Church in North America (URCNA) te ondersoek.

3.2.1. Sinode van Neerlandia 2001

In Meimaand 2001 het die kerke in 'n sinode byeengekom. Die Handelinge van die sinode het ons inmiddels ontvang, maar daar was nog nie tyd om dit grondig deur te gaan nie. Dit sal tydens die volgende tydperk gedoen moet word.

Die belangrikste besluit wat die sinode geneem het, is wel die pragtige ontwikkelinge na eenheid met drie kerke in Noord-Amerika. Deputate is ook tydens die gesprek met die CanRC-deputate van hierdie besluite op die hoogte gestel (sien die volgende paragraaf).

Die sinode het besluit om 'n susterkerkverhouding aan te bied aan die Orthodox Presbyterian Church (OPC) in die VSA en die Reformed Church of the United States (RCUS). Die besluit is geneem na jarelange kontakte met in elk geval die OPC, en is dus verheugend.

Verder is daar stappe na eenheid met die United Reformed Church of North America (URCNA), wat hom sowel in die VSA as in Kanada bevind. Eenheid met daardie kerke sal dus op termyn volledige eenheid van die kerkverbande kan beteken. Die stappe na eenheid, soos bv kanselruil en toelating van mekaar se lidmate aan die nagmaal, is in 'n plan aan die URCNA voorgestel.

3.2.2. Ontmoeting met deputate

Tydens die ICRC konferensie het ons geleentheid ontvang om met twee van die deputate van die CanRC te praat. Omdat hulle aan die Weskus bly, sou dit nie moontlik wees om nog tydens die besoek aan Ontario (aan die Ooskus) met hulle te praat nie. Ons is dankbaar dat ons eindelijk 'n geleentheid gekry het om met hulle te praat.

Tydens die gesprek is die volgende sake bespreek:

- Deputate van die CanRC is deur ons op hoogte gebring van ons nuwe beleid en van ontwikkelinge binne die NG Kerk.
- Ons het ons vreugde uitgespreek oor die wonderlike ontwikkelinge tov kerklike eenheid met die URCNA, die RCUS en die OPC. Ten opsigte van die sinode van Fergus 1998 het 'n belangrike wending plaasgevind en is vooruitgang geboek.
- Deputate van die CanRC het van hulle kant die besluite van hulle sinode van Mei 2001 deurgegee en verduidelik. Aan die RCUS en die OPC (wat hulle in die

aangrensende VSA bevind) is 'n susterkerkverhouding aangebied, terwyl met die URCNA (wat sowel in die VSA as in Kanada is) die moontlikheid van eenheid ondersoek word. Daar is 'n stappeplan voorgestel, met kanselruil en onderlinge toelating aan die nagmaal as een van die eerste stappe.

- Saam het ons tot die konklusie gekom dat die uitwisseling van inligting verbeter kan word. Omdat die handeling van ons sinodes so laat verskyn, word dit meestal eers bespreek in hulle rapport vir 'n volgende sinode, wat gemiddeld 3 jaar na ons sinode gehou word. Dit is belangrik dat die Engelse kort verslag so gou as moontlik verstuur word, sodat hulle eerder van ons besluite kan kennisneem.

3.2.3. Besoek aan die kerke

Aansluitend aan die ICRC konferensie in Junie 2001 het Ds Boersma besoek gebring aan die CanRC. Vanweë vakansietyd was dit net moontlik om twee kerke te besoek: Ancaster en Chatham (beide in Ontario). In Ancaster is 'n preek gehou, en in beide gemeentes is 'n Powerpoint aanbieding oor die geskiedenis, die situasie en die roeping van die VGKSA gedoen. Verder is die Teologiese College in Hamilton besoek en gesprekke met professore gevoer.

Die aanvanklike plan om die sinode van die CanRC te besoek kon nie uitgevoer word nie, omdat die sinode begin Mei gehou is, sodat dit nie met die bywoning van die ICRC konferensie gekombineer kon word nie.

Gesprekke met een van die sendelinge in Brasilië en die evangelisasiewerker in Hamilton het eerstehandse inligting verskaf oor die baie werk wat die CanRC op gebied van sending en 'Home Missions' doen. Daar word in Brasilië en Papua (Indonesië) sendingwerk gedoen. Op eie bodum word onder Smithers (British Columbia) onder die Indiane gewerk, in Vancouver (BC) onder die Chinese, en in die middestad van Hamilton (Ontario) is 'n evangelisasiepos geopen.

Die besoek was, hoewel kort, vrugbaar om die kerke beter te leer ken en aan die verhouding te bou. Die laaste persoonlike kontak dateer van 1996, toe ds Moesker ons kerke besoek het.

Die behoefte is wedersyds uitgespreek om as susterkerke meer kontak te onderhou.

Ds Boersma het tydens daardie reis ook die URCNA-kerk van Sheffield (Ontario), waar ds CF Heiberg tans predikant is, besoek, en die Associate Presbyterian Reformed Church van Cambridge (Ontario). Laasgenoemde kerkgemeenskap is ook lid van die ICRC.

3.2.4. Briefwisseling

In September 2000 is die CanRC deur ons op die hoogte gebring van die losmaking van ds CF Heiberg.

In November 2001 is 'n brief ontvang waarin deputate meedeel wat hulle in hul rapport oor ons geskryf het. Hulle is dankbaar dat ons kerke steeds Gereformeerd is, en wens ons geluk met die eie Teologiese opleiding.

3.2.5. Gevolgtrekkings

Die CanRC is steeds 'n kerk wat trou wil bly aan Skrif en belydenis, en wat duidelik erns maak met haar ekumeniese roeping op die eie kontinent.

Ten aansien van die URCNA kan ons vanweë ons beleid nie prioriteit aan die kontak met dié kerke gee nie. Dit is genoeg om deur die CanRC die ontwikkelinge met belangstelling te volg.

3.2.6. Voorstelle

Om volgens die vasgestelde reëls die kerklike korrespondensie voort te sit met The Canadian and American Reformed Churches (CanRC).

GROND:

- Die CanRC wil trou bly aan die Woord van God, die gereformeerde belydenisskrifte en die gereformeerde kerkorde.

3.3. De Gereformeerde Kerken in Nederland (GKN(v))

Opdragte van die sinode Bethal 2000:

- c. Om volgens die vasgestelde reëls kerklike korrespondensie voort te sit met De Gereformeerde Kerken in Nederland (GKN(v)). Om ons sorg te aan sien van sekere ontwikkelinge in die GKN(v) aan deputate BBKNL oor te dra. (*Handelinge 2000*, artikel 26, punt 9).
- d. Om die handeling van die sinode aan te stuur na ons susterkerke en om 'n Engelse samevatting op te stel en dit te stuur na ander kerke waarmee ons kontakte onderhou.

3.3.1. Besoek van die GKN(v) aan ons sinode 2000

'n Afvaardiging van GKN(v) het ons sinode in Bethal 2000 bygewoon. Na die sinode was daar 'n aantal gesprekke en kontak tussen die VGKSA en die GKN(v). Die kontak was egter meer gevoer met ons deputate Kontak Binnelandse Kerke (KBK) en het te doen met die verhouding tot die GKSA.

3.3.2. Sinode Leusden 1999

Ons het die acta van die sinode in Leusden 1999 ontvang. Die sinode is gehou vanaf April tot Desember 1999. Br Kees Roose het namens deputate die sinode vir 'n dag bygewoon. Die volgende besluite uit die handeling is belangrik om te noem:

- **Vierde gebod:** Die sinode moes 'n appel behandel rakende 'n preek van Ds D Ophoff oor Sondag 38 van die HK gehou te Nieuwegein op 2 Junie 1996. Die appel was teen die besluit van die partikuliere sinode van Utrecht 27 November 1998. Die sinode het uitgespreek dat die partikuliere sinode oor die preek van Ds D Ophoff oor Sondag 38 'n belangrike argumentasie gemis het. Die partikuliere sinode het nie in gegaan op die argumentasie van die klassies van Utrecht nie. Die appel was navore gebring deur die kerkraad van Nieuwegein.

Ds D Ophoff het oa in sy preek genoem:

“Laat merken hoeveel die dag je waard is. Wat mij betreft, niet op grond van een absoluut, goddelijk gebod. Maar wel omdat het goed is samen een dag in de week rust te nemen, naar het voorbeeld van Israëls sabbat.”

Die besluite van die sinode kan soos volg opgesom word:

- a. Die belang van die eredienste op die Sondag en die ruimte daarvoor kom duidelik in die preek navore.
- b. Dat in hierdie preek dit onvoldoende uitkom dat in Sondag 38 sprake is van 'n gebod, naamlik om veral op die rusdag trou die kerkdienste te besoek.
- c. Dat die opvatting van Ds Ophoff dat die Sondag as rusdag nie gegrond was op 'n goddelike gebod, nie veroordeel kan word nie.

- d. Dat daar geen rede is om aan te neem dat Ds Ophoff in sy funksionering as dienaar van die woord afwyk van die leer van die Kerk tot betrekking van die vierde gebod en die wet van die Here.
- **Sakramente en Kerkorde:** Die sinode het vir die eerste keer 'n tydelike komitee van deputate vir Sakramente en Kerkorde saamgestel. Die sinode het gevoel dat in sy eie besluitneming daar sake is wat langer oorweging nodig het. Veral wanneer dit kom by wysiging van die kerkorde moet dit deeglik gedoen word. Deputate het 'n hele lys van take waaraan hulle moet aandag gee.
 - **Besluite vir Liturgie:** Na aanleiding van die aandag vir die liturgie en vorige versoeke dat die kerke voel dit moet deur die plaaslike kerk self gereël word is 'n deputaatskap benoem om daarna te kyk. Hier gaan dit veral oor artikel 65 (Orde van diens), 66 (Kategismus prediking) en 67 (musiek in die kerk).
 - **Kerklike eksamens:** Die sinode het 'n nuwe metode van kerklike eksamens goedgekeur. Suksesvolle voltooiing van die Teologiese universiteit word aanvaar as die akademiese vlak wat verlang word en die klassis sal nie meer die akademiese kennis toets nie. Om in aanmerking te kom vir beroeping, moet die kandidaat bewys lewer van sy kwalifikasies, ook moet hy sy geloofservaring beskryf, sy beweegredes vir die begeerte om in die amp te dien asook sy visie van die bediening. Hy moet ook drie preke stuur (OT, NT, Kategismus). Die doel van die klassis eksamen is om sy motivering en gereformeerde oortuiging deur middel van gesprekke te bepaal, aan die hand van sy motiverings brief, sy preke en sy siening oor onderwerpe soos Skrif en belydenis. Wat voorheen bekend was as “peremptoir” eksamen sal nou die vorm neem van 'n “colloquium doctum”. Die kerkorde artikels 5 en 49 was vir hierdie doel aangepas.

Daar is ook gekyk na wanneer predikante probleme in die gemeente kry waar hulle dien. Die sinode het dit nodig geag dat daar metodes moet wees vir verdere studie en kursusse wat hulle in die verband kan help. Indien daar nie 'n goeie oplossing is nie, kan die predikant op grond van artikel 14 losgemaak word. Dit moet wel goed gehanteer word. Die sinode het hierdie proses aan die gang gesit.

- **Bybel vertaling “Groot Nieuws – 1996 vertaling”:** 'n Versoek om hierdie vertaling in die erediens te gebruik is van die hand gewys. Daar is wel ruimte gelaat om dit in spesiale omstandighede te gebruik, soos byvoorbeeld evangelisasie aan die wat baie min Hollands verstaan.
- **Liturgie:** Die sinode het 'n derde orde van diens goedgekeur. Die kern verandering is dat die wet na die preek gelees kan word asook die gebruik van die geloofsbelydenis in die oggend diens na die wet. Drie nuwe ordes van diens vir die viering van die Heilige Nagmaal was goedgekeur vir gebruik. Die rede hiervoor was om geleentheid te gee om die Heilige Nagmaal meer male in die oggenddiens te vier sonder om die verkondiging van die evangelie uit te laat. Deputate ondersoek ook verder die liturgie vir spesiale dienste soos Radio en Televisie dienste.
- **Gesange:** Die sinode het 'n addisionele 120 gesange goedgekeur vir gebruik in die kerke.
- **Heilige Nagmaal – Weermag:** Die sinode het goedkeuring gegee dat predikante wat as kapelane in die weermag dien die Heilige Nagmaal mag bedien aan alle soldate wat teenwoordig is by die diens, ongeag die kerkverband waarvan hulle lid is. Hierdie

was een van die voorwaardes van die regering aan die kerke wat die werk wil voortsit.

- **Veranderde Huweliksformulier:** Na aanleiding van die sinode in 1996 was daar 'n aantal sake in die huweliksformulier wat weer aan die deputaatskap opgedra is. Dit was sake wat te make het met: die verhouding tussen man en vrou, kinders en die vraag oor rolle in die huwelik. Die deputaatskap het nuwe voorstelle gemaak. Van die voorstelle is gewysig vóór dit aanvaar is. Hierdie onderwerp is nou finaal afgehandel, en 'n nuwe formulier is vir gebruik in die kerke goedgekeur. Die tydelike formulier wat vir die sinode van Berkel en Rodenrijs 1996 voorgestel is, is daarmee verval.
- **Sending en evangelisasie:** Die sinode het maatreëls in plek gesit om die evangelie te versprei. Plaaslik sowel as in ander lande. Vir sover dit evangelisasie betref het die sinode 'n studiedeputaatskap saamgestel met name "Toerusting van die Evangeliserende kerk". Take wat hier uit kan kom is opleiding en lees materiaal. 'n Nuwe deputaatskap "Zending en hulpverlening" is aangestel om 'n koördinerende en stimulerende rol te speel by sending. Dit is 'n samevoeging van die IRTT en die vereniging "De Verre Naasten" (DVN). Verder is sake rakende die **IRTT** behandel.
- **Pastorale werker:** Die sinode het 'n kommissie aangestel om die posisie van 'n pastorale of kerklike werker te ondersoek. Die ondersoek moet ook aandag gee aan die verhouding met ander ampte in die kerk.
- **Teologiese Universiteit:** Daar is gerapporteer dat groot veranderinge by die Teologiese Universiteit van Kampen geïmplementeer word, sodat dit kan optree as 'n kennis sentrum vir die kerke waarvan die opleiding van predikante 'n onderdeel sal wees. Hierdie verandering was nie deur 'n vorige sinode versoek nie.

Op versoek van die Teologiese Universiteit het die sinode goedkeuring verleen dat studente wat hulle studies voltooi het en met verdere studies besig is, kan preek in die kerke in die klassis waartoe hulle behoort. Die rede was dat hulle kan ondervinding kan opdoen en kennis behou van dit wat hulle geleer het.

Daar is ook maatreëls in plek gestel vir die voortgesette opleiding van predikante, veral vir die wat nog nuut in die bediening is.

- **Binnelandse kerke:**
Christelike Gereformeerde Kerke: Die sinode is dankbaar vir die groeiende ooreenstemming met die Christelike Gereformeerde kerke. Die deputate kry opdrag om die gesprekke voort te sit.
Nederlands Gereformeerde kerke: Samesprekings is gestop. Daar is wel die moontlikheid van 'n ontmoeting om sekere sake te bespreek.
- **Buitelandse kerke:** 'n Boekie is ontvang met 'n oorsig van alle kerke waarmee daar kontak onderhou word.

3.3.3. Briefwisseling

Die Handeling van die sinode 2000 is vir hulle gestuur.

Die Handeling van die sinode van Leusden 1999 is ontvang, asook die genoemde boekie met die lys van buitelandse kontakte.

In September 2000 is die GKN(v) deur ons op die hoogte gestel van die losmaking van ds CF Heiberg.

Ons het ook reeds die rapport van deputate BBKNL vir die sinode van Zuidhorn 2002 ontvang.

Op hulle versoek het ons 'n inskrywing op *Die Kerkblad* van die GKSA en *Waarheid en Dwaling* aangevra ten behoeve van en op koste van BBKNL.

3.3.4. Gevolgtrekkings

Uit die sinodebesluite en kontakte is dit steeds duidelik dat die GKN(v) trou wil bly aan die Woord van God en die belydenisgeskrifte. Deputate stel daarom voor om die susterkerkrelasie voort te sit. Enkele besluite wat tydens die sinode in Leusden 1999 geneem is word nog deur die deputaatskap verder ondersoek, tw: die nuwe huweliksformulier en die bediening van die Heilige Nagmaal deur kapelane in die weermag

Die kontak met GKN(v) insake KBK se gesprekke met die GKSA is uiters belangrik. Met kontak word hier bedoel dat GKN(v) ingelig en op hoogte gehou word van verwickelinge tov samesprekings. Die sinode Bethal 2000 het besluit dat daardie kontak deur deputate KBK hanteer moet word, en dat hulle regstreeks met BBKNL moet skakel. Die Nederlandse kerke beskou egter egter nog steeds deputate BBK as die amptelike aanspreekpunt van die VGKSA. Deputate wil dit onder die aandag van die sinode bring dat BBKNL klagte het oor die kommunikasie met deputate KBK van ons kerke. Dit het veral betrekking op die voorstel van BBKNL aan die sinode van Zuidhorn 2002, om die GKSA as susterkerk te erken. Hulle het ons in Mei 2001 daarvan in kennis gestel, om ons reaksie daarop te kry. Teen einde Februarie 2002 het hulle egter nog nie 'n antwoord gekry nie.

3.3.5. Voorstel

Om volgens die vasgestelde reëls die kerklike korrespondensie voort te sit met die Gereformeerde Kerken in Nederland (GKN(v)).

GROND:

- Die GKN(v) wys dat hulle trou wil bly aan die Woord van God, die belydenisskrifte en die kerkorde.

4. Kontakte met kerke in Afrika

Van die sinode-opdragte is opdragte e, f, g, h en j van toepassing op BBK-aktiwiteite in Afrika.

4.1. Kerke in Malawi

Opdrag van die sinode Bethal 2000:

- f. Om verdere ondersoek te doen na die Christian Reformed Churches in Malawi (CRCM) en die Church of Central Africa Presbyterian (CCAP) en moontlik ander kerke in Malawi, om te bepaal of 'n sinvolle vorm van kontak moontlik is;

4.1.1. Christian Reformed Churches in Malawi

Die CRCM is 'n kerkgroepering wat in 1996 gestig is in die suide van Malawi. In 2000 was daar, volgens inligting van CRCM, omtrent 10 kerke in die suidelike deel van Malawi. Lidmategetalle is nie bekend nie. Die kontakte het ontstaan a.g.v. persoonlike kontakte tussen dr Hanno Boon van die VGK Pretoria-Maranata en die stigter van die CRCM, ds Eric Mkwinda. Vir meer inligting word verwys na die BBK sinodeverslag in die Handeling van die VGKSA-sinode van Bethal, 2000.

Die korrespondensie tussen die CRCM en deputate BBK gedurende die tydperk na die VGKSA-sinode van Bethal 2000 het hoofsaaklik gehandel oor 'n versoek aan die IRTT van ons Nederlandse susterkerke, om 'n teologiese seminaar in Malawi te hou. Die IRTT het die versoek nie ingewillig nie maar het wel die moontlikheid geskep vir bywoning van 'n seminaar in Harare, Zimbabwe, deur 'n verteenwoordiger van die CRCM. Die uitnodiging is aanvaar en 'n afgevaardigde is aangewys.

Omdat een van ons eie sendelinge, ds A J de Visser, by die seminaar betrokke was, het deputate gehoop om meer inligting uit hierdie kontakte te kry. Die afgevaardigde van die CRCM het egter nooit by die seminaar opgedaag nie.

In die BBK verslag vir die VGKSA-sinode 2000 word verwys na 'n besoek aan Malawi wat beplan was maar uitgestel moes word. Die besoek het uiteindelik nooit plaasgevind nie.

As gevolg van bogenoemde feite het deputate nie meer duidelikheid oor die CRCM gekry nie.

Omdat korrespondensie nie die gewenste inligting verskaf nie stel deputate voor om dit voorlopig te beëindig. Die moontlikheid vir kontakte tydens besoeke (vir ander redes) aan Malawi behoort egter wel benut te word vir direkte kontakte met die CRCM met die bedoeling om meer duidelikheid te verkry.

4.1.2. Church of Central Africa Presbyterian

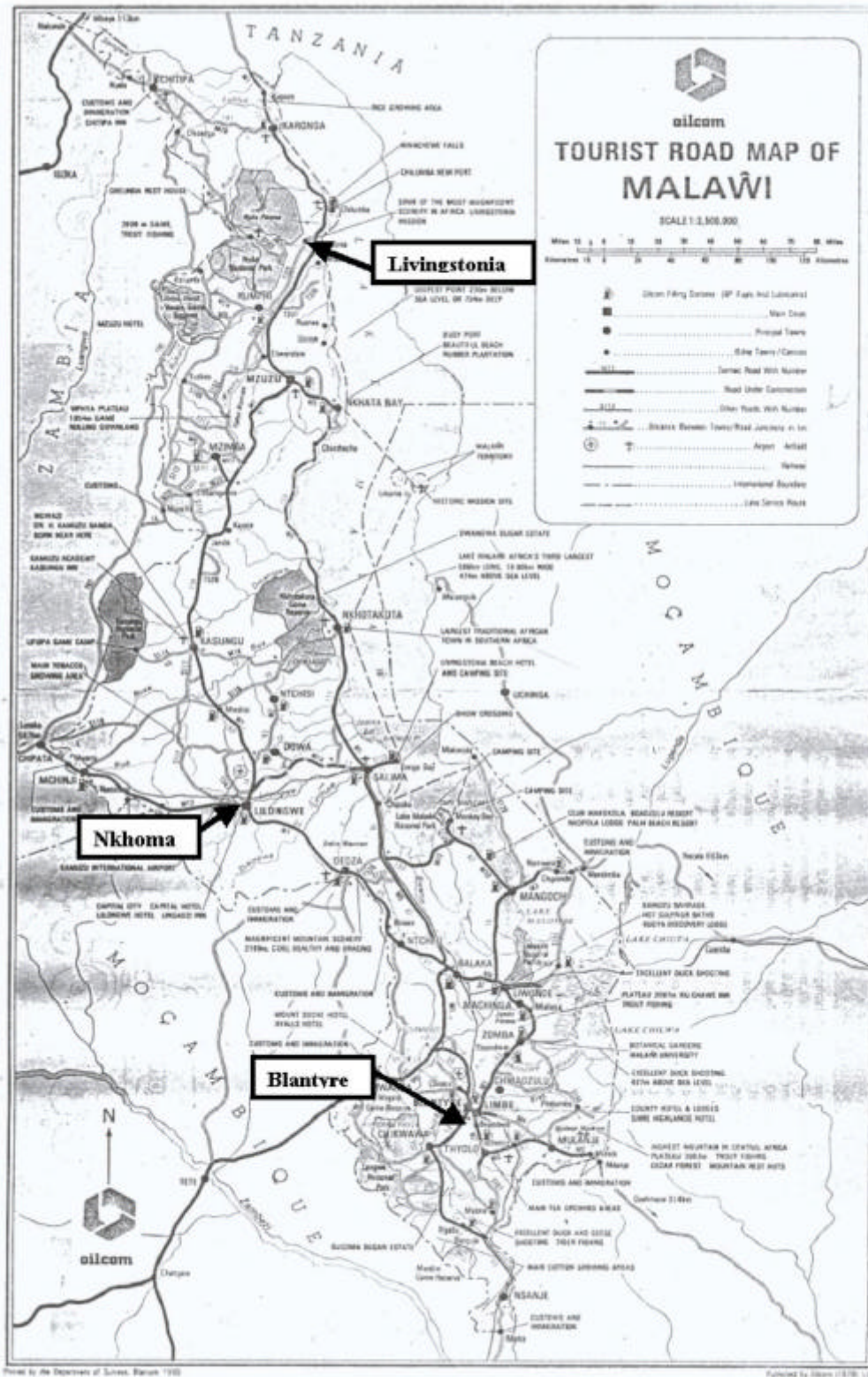
Dit is 'n kerkgroepering wat waarskynlik meer aandag as die ander verdien. Hierdie kerkverband is versprei oor Malawi, Zambië en Zimbabwe. In Malawi is die groepering in drie selfstandige soorte kerkverbande opgedeel wat "Synods" genoem word. Twee van die drie 'Synods' (Blantyre en Livingstonia) het uit sendingswerk van Skotse kerke ontstaan en het as gevolg daarvan 'n meer Presbiteriaanse styl.

Die 'Nkhoma Synod' is egter resultaat van NGKSA sendingswerk en is daarom meer in die gereformeerde lyn. Elke 'Synod' is volledig selfstandig met die gevolg dat internasionale kontakte tussen 'Synods' van die CCAP ook verskil.

Volgens 'n opname deur die Nederlandse teologiese student Theodoor Meedendorp (Maart 2001) het die verskillende "Synods" die volgende aantal lidmate.

Blantyre: 1.200.000; Livingstonia: 500.000; Nkhoma: 600.000.

Die Nkhoma Synod het in 1997 'n aansoek tot lidmaatskap van die ICRC ingedien. Vir sover bekend is die aansoek egter nie behandel nie weens gebrek aan voldoende inligting. Hulle was lid van die GER. Dit is egter nie duidelik of dit nog die geval is nie.

4.1.3. Gevolgtrekkings

- Skriftelike kontakte met die CRCM verskaf nie voldoende inligting nie.
- Inligting oor die CCAP regverdig die soek van kontakte met die kerk.
- CCAP is nie 'n homogene kerkverband nie, en die 'Nkhoma Synod' is waarskynlik die naaste aan 'n gereformeerde kerkgroep.

4.1.4. Voorstelle

- a. Om te fokus op kontakte met die CCAP (veral Nkhoma Synod) en om kontakte met die CRCM voorlopig as 'n baie lae prioriteit te hanteer.

GRONDE:

- die CCAP vertoon kenmerke van die kerk van Christus.
- kontakte met die CRCM verskaf nie die gewenste inligting nie.

- b. Om kontakte te gebruik om meer inligting te kry oor die gereformeerde karakter van die verskeie CCAP Synods.

GROND:

- Die beskikbare inligting dui aan dat groot verskille bestaan tussen die verskillende CCAP 'Synods'

- c. Om meer inligting te kry oor die CCAP se betrokkenheid by internasionale kerklike organisasies.

GROND:

- die inligting oor die kontakte met bv. die GER of die WRK is verwarrend.

4.2. Kerke in Kenia

Opdrag van die sinode Bethal 2000:

- g. Om die kerke in Kenia na die RCEA te verwys. Verder om deur middel van susterkerke en ICRC-lidkerke op hoogte te bly van ontwikkelinge in Kenia.
- j. Om kontak met die OPC te bly onderhou veral met die oog op samewerking en werkverdeling binne Afrika.

4.2.1. Stand van sake

Gedurende die laaste intersinodale tydperk was daar geen direkte kontakte met kerke in Kenia nie. Baie inligting is egter ontvang van ons Nederlandse susterkerke oor hulle aktiwiteite daar en daaruit het deputate baie inligting gekry.

In BBK se verslag aan die sinode van Bethal, 2000, is inligting verskaf oor verskeie kerkgroepe. Daar is aangedui dat die kerklike situasie baie verwarrend is.

Daar is egter twee uitsonderings nl. die **Reformed Church in East Africa (RCEA)** en die **Africa Evangelical Presbyterian Church (AEPC)**. Van hierdie twee kerke is 'n redelike hoeveelheid inligting beskikbaar as gevolg van hulle samewerking met ons Nederlandse susterkerke.

BBK van ons susterkerke, die GKN(v), het besluit om aan die GKN(v) sinode 2002 voor te stel om susterkerkrelasies aan hierdie twee kerke aan te bied.

REFORMED CHURCH IN EAST AFRICA (RCEA).

Dit is 'n kerkgemeenskap met omtrent 10.000 lidmate in ongeveer 200 gemeentes in Wes Kenia. Daar bestaan gevestigde kontakte met GKN(v), Gereformeerde Zendings Bond (GZB van die Nederlands Hervormde Kerk) en aanvanklik OPC. Aanduidings bestaan dat die GZB moontlik sal onttrek. Die OPC is weens sekere probleme nie meer betrokke nie. Die RCEA het 'n eie teologiese opleiding, die Reformed Institute for Theological Training (RITT) (waarby GZB aktief is) en is betrokke by ander interkerklike teologiese opleiding (Limuru) waarby RITT geakkrediteer is. Deputate BBK van die GKN(v) streef na instelling van 'n susterkerkrelasie in 2002 en hulp by teologiese opleiding (dosente en materieel) is deur GKN(v) sinode 1999 in beginsel goedgekeur. Die RCEA is nie lid van die ICRC nie.

AFRICA EVANGELICAL PRESBYTERIAN CHURCH (AEPC).

Dit is ook 'n gevestigde gemeenskap (50 gemeentes) maar meer oos van Nairobi gekonsentreer in dieselfde area as die Free Reformed Church of Kenya (FRCK) waaroor in BBK se vorige sinodeverslag gerapporteer is.

Goeie kontakte met die GKN(v) is reeds gevestig. Kontakte met die OPC word problematies genoem.

Die AEPC het twee opleidingsinstitute. Hierby is hulp verleen deur 'n Koreaanse predikant (Hapdong-kerk) wat egter die land verlaat het. BBK van die GKN(v) het reeds voorsiening gemaak vir hulp by opleidingsinstitute vir 2001 – 2002 m b v IRTT.

Die AEPC het ook verantwoordelikheid vir 'n hospitaal. Dit is tot nou toe met hulp van verskeie sponsors aan die gang gehou maar finansiële bronne het opgedroog en alternatiewe hulp word gesoek.

BBK van die GKN(v) streef ook in hierdie geval na 'n susterkerkrelasie vanaf 2002. Hulle het planne om met teologiese opleiding in elk geval op kort termyn te help maar oorleg met GZB is daarvoor nodig. Ook is oorleg met die OPC vereis omdat hulle by hulpverlening nog wel betrokke is. Koreaanse hulp sal waarskynlik verval. Ook die AEPC is nie lid van die ICRC nie.

Weens die feit dat verskeie kerke reeds met die kerke saamwerk is deputate BBK van mening dat direkte, selfstandige VGKSA betrokkenheid nie sinvol is nie. Van die kerke is die Gereformeerde Kerke in Nederland(v), die Orthodox Presbyterian Church(VSA), die Reformed Church of the United States en die Free Church in SA. Die GKN(v) is d.m.v. hulle IRTT betrokke by teologiese opleiding en hulle verleen blykbaar ook finansiële ondersteuning.

Dit lyk egter wel sinvol om met ons Nederlandse broeders deputate oorleg te pleeg oor 'n moontlik betrokkenheid van ons kant.

Omdat al die hulpverlenende kerke lidkerke van die ICRC is lyk dit ook sinvol om 'n gesamentlike ICRC aksieplan te ontwikkel sodat die beskikbare hulpbronne maksimaal benut kan word.

4.2.2. Gevolgtrekkings:

- Die sterk betrokkenheid van ons Nederlandse susterkerke maak betrokkenheid van die VGKSA waarskynlik onnodig.
- Die moontlike realisering van susterkerkrelasies van die GKN(v) met twee Keniaanse kerke kan sekere konsekwensies vir die VGKSA inhou en BBK behoort die ontwikkelinge fyn dop te hou.
- Verskeie ICRC-lidkerke is aktief in Kenia en gekoördineerde aksies in ICRC-verband behoort bevorder te word.

4.2.3. Voorstelle

- a. Om op hoogte te bly van kerklike ontwikkelinge in Kenia, veral m.b.t. die AEPC en die RCEA.

GRONDE:

- ·Die beskikbare inligting dui op die aanwesigheid van kenmerke van die kerk van Christus by die twee kerkverbande.
- ·Die moontlike vestiging van kerklike relasies van dié kerke met ons Nederlandse susterkerke.

- b. Om met BBK van die GKN(v) en ander betrokke ICRC lidkerke oorleg te pleeg of VGK betrokkenheid by die kontakte met die AEPC en die RCEA gewens is.

GRONDE:

- Ander kerke, soos die GKN(v), is reeds meer of minder intensief by dié kerke betrokke.

- Die VGKSA se moontlikhede om sinvolle hulp te verleen is beperk.

4.3. Verdere Afrika-kontakte

Opdragte van die sinode Bethal 2000:

- e. Om volgens die beleid wat deur die sinode van Bethal 2000 vasgestel is, die moontlikhede van kontakte met kerke van gereformeerde agtergrond in Afrika te ondersoek, waar moontlik in samewerking met susterkerke en ICRC-lidkerke;
- h. Om ondersoek in te stel na die moontlikheid van verkennende kontakte met die Church of Christ in the Sudan(-province) amongst the Tiv (Nigerië).
- j. Om kontak met die OPC te bly onderhou veral met die oog op samewerking en werkverdeling binne Afrika.

Vir duidelikheid herhaal ons hier die beleid vir BBK insake Afrika kontakte, wat deur die sinode van Bethal 2000 aanvaar is (sien Handeling 2000, art. 26):

- b. Ons ondersoek die moontlikheid van kontakte met ander kerke, en fokus daarby op Engelse kerke in Afrika, suid van die Sahara
- c. Ons onderhou lidmaatskap van die ICRC en ondersoek verdere kontakte met ICRC-lidkerke waar dit vir die VGKSA werklik sinvol is.
- d. Wat Afrika betref, streef ons nou nouer samewerking met ICRC-lidkerke wat ook in Afrika betrokke is.
- e. Wat kerke buite ons fokusgebied betref en waarmee ons nie sinvolle kontakte nastreef nie, verwys ons na susterkerke of ander ICRC-lidkerke.

Die uitvoering van hierdie sinodeopdragte het tot die volgende resultate gelei.

4.3.1. Nigerië

Church of Christ in the Sudan among the Tiv (NKST)

Deur middel van persoonlike kontakte tydens die ICRC vergadering in Philadelphia, VSA, het deputate die volgende inligting gekry.

Die NKST is lid van die GER, maar het probleme met die lidmaatskap van die GKN(s) van die organisasie. Hulle sien egter nie kans om op die beëindiging van die lidmaatskap aan te dring nie omdat dit volgens hulle die einde van die GER sou beteken weens die finansiële ondersteuning deur die GKN(s). Hulle sou daarmee ook die hulpverlening afsny wat hulle self, en ook verskeie ander kerkgroepe, van die GER ontvang.

Lidmaatskap van die ICRC sal daarom waarskynlik slegs oorweeg word as die ICRC (of lidkerke daarvan) bereid sou wees om die GER se hulpverlening oor te neem.

Die NKST het saam met 5 ander gereformeerde kerke die "Reformed Council of Nigeria" gestig. Die ander 5 lidkerke is:

- Christian Reformed Church of Nigeria
- Reformed Church of Christ
- Evangelical Reformed Church of Christ
- Presbyterian Church of Nigeria
- Nigerian Reformed Church

Behalwe die NKST is nog drie van bogenoemde kerke lid van die GER.

Vermeldenswaardig is ook dat die OPC in die VSA, volgens 'n e-pos boodskap van ds. Peterson van die OPC, gedateer Junie 1997, korrespondensie aan die NKST aangebied het. Die reaksie daarop is nie bekend nie.

Die NKST het kontakte met ons Nederlandse susterkerke, maar dit wil voorkom of die kontak van die kant van die GKN(v) enigsins moeisaam is weens die houding van die NKST insake die lidmaatskap van die GER.

Deputate BBK is van mening dat voortgaande verkennende kontakte met die NKST op hierdie stadium wel geregtig is hoewel dit versigtig hanteer moet word. Sulke kontakte

behoort as doel te hê om meer duidelikheid oor die NKST te kry en om indien moontlik ook met die ander lidkerke van die Reformed Council of Nigeria in kontak te kom. Samewerking met BBK van ons Nederlandse susterkerke en ander ICRC lidkerke m. b. t. die Nigeriaanse kerksituasie word aanbeveel.

4.3.2. Sudan

Deputate het 'n verslag ontvang van die seminaar wat deur dosente van die IRTT van die GKN aan verskeie 'gereformeerde' kerke in Sudan aangebied is. Die seminaar het op versoek van die "Sudan Council of Churches" plaasgevind. Die verslag verskaf min inligting oor die kerksituasie in Sudan en deputate BBK is van mening dat hulle betrokkeheid nou nie sinvol is nie.

4.3.3. Uganda

Daar was geen direkte kontakte nie maar sekere inligting oor die **Presbyterian Church of Uganda (PCU) s ontvang**. Te min inligting is beskikbaar en geen aksies word nou aanbeveel nie behalwe om as 'n lae prioriteit d. m. v. ons kontakte in Kenia meer inligting oor hierdie kerk te probeer kry.

4.3.4. Zambië

Daar was geen direkte kontakte nie maar dit is waarskynlik sinvol om meer inligting te kry oor die CCAP – Zambia Synod.

4.3.5. Zimbabwe

Agtergrondinligting

Die eerste kontakte van BBK met kerke in Zimbabwe het eers in 2001 tot stand gekom as gevolg van GKN(v) kontakte met die Zimbabwese CCAP (Harare Synod). Hierdie kontakte het tot die Rockhaven konferensie gelei, soos hierbo reeds genoem, waarby die IRTT van die GKN (v) aktief betrokke was in die vorm van bydraes vir die versterking van die "Gereformeerde identiteit".

Di. Riemer van die GKN en De Visser van die VGKSA was daarby betrokke..

Deputate het 'n verslag van die "Pastor's Conference Rockhaven" ontvang waarin baie inligting oor die CCAP in Zimbabwe, Malawi en Zambië verskaf word. Deputate het ook geleentheid gehad om in 'n vergadering met ds De Visser en ds Riemer en teologiese student Meedendorp van die GKN(v), nog meer inligting te kry en ook hulle beoordeling van die gereformeerde karakter van die CCAP.

Die "Harare Synod" is ook deel van die oorkoepelende CCAP federatiewe kerkverband waarvan die drie 'Synods' in Malawi deel is.

Die 'Harare Synod' het net soos die 'Nkhoma Synod' uit sendingwerk van die NGKSA ontstaan.

'n Vyfde 'Synod' is in Zambië.

'n Belangrike gegewe is dat die meeste lidmate Malawiërs is wat deur die jare na Zimbabwe of Zambië getrek het omdat werksomstandighede daar beter was.

Daar is slegs een 'Synod' in Zimbabwe met 6.000 lidmate wat oor 17 gemeentes versprei is. Hierdie gemeentes word deur 14 predikante en 13 evangeliste bedien. As gevolg van negatiewe ontwikkelinge in Zimbabwe trek lidmate weer terug na Malawi sodat lidmategetalle afneem.

Kontakte met die NGK en die GKSA, deur middel van die hul Zimbabwese susterkerke, die Dutch Reformed Church in Zimbabwe en die Reformed Church in Zimbabwe, is nog steeds goed.

Bogenoemde kontakte met die IRTT het verder tot gevolg gehad dat die Harare-Synod 'n versoek vir kerklike korrespondensie (establishment of church relations) aan die VGKSA

gerig het. Deputate het in 'n antwoordbrief laat blyk dat moontlike korrespondensie positief oorweeg sal word, maar dat meer inligting benodig word voordat dit werklikheid kan word.

4.3.6. ICRC Sendingkonferensie 2003

'n Sendingkonferensie word beplan vir die jaar 2003 in die DRK. Die vorige sendingkonferensie in Pretoria is oor die algemeen as baie sinvol ervaar. Deputate is van mening dat die ICRC juis op die gebied van sending 'n baie nuttige funksie kan verrig en dat ons daarom daarby betrokke behoort te wees deur 'n afgevaardigde na die konferensie te stuur.

4.3.7. Gevolgtrekkings

Die ervaring van deputate insake kontakte met kerke in Afrika is dat sulke kontakte baie versigtig hanteer moet word. Materiële hulpverlening is in baie gevalle 'n oorwegende rede vir versoeke tot kerklike relasies. Inligting oor sulke kerke is op papier gewoonlik indrukwekkend maar die werklikheid stem nie altyd met die papiere ooreen nie.

In sulke situasies, waar allerlei bysake aan die orde gestel word, is daar 'n groot behoefte aan 'n duidelike doelstelling en taakoms krywing vir die aktiwiteite van deputate BBK in Afrika. By die definiëring van die doelstelling sal die beperkings van ons klein kerkverband in rekening gebring moet word.

Verder is dit ook belangrik om 'n praktiese strategie te hê waarvolgens die doelstelling op die mees effektiewe manier verwesenlik kan word. Dit beskryf ons in die volgende paragraaf.

4.3.8. Toekomstige doelstelling en strategie

Op grond van die voorgaande gevolgtrekkings stel deputate die volgende voor.

DOELSTELLING: Om die gereformeerde leer en die eenheid van gereformeerde gelowiges in Afrika te bevorder.

TAAKOMSKRYWING: Om die doelstelling te verwesenlik deur:

- inligting te kry oor die gereformeerde karakter van kerke waarmee kontakte gevorm word, in die gebied soos deur die sinode van Bethal 2000 gespesifiseer;
- verskaffing van hoofsaaklik nie-materiele hulp;
- direkte betrokkenheid waar dit moontlik en sinvol is;
- samewerking met susterkerke en ICRC lidkerke wat in Afrika aktief is;
- te streef na die vestiging van offisiële susterkerkrelasies.

STRATEGIE: Volg 'n beleid wat uit drie fases bestaan:

1. *Verkennde fase.*

Die hoofaktiwiteit in hierdie fase is die versameling van inligting. Verlening van sekere soorte hulp op 'n vryblywende basis word in hierdie fase nie uitgesluit nie maar dit moet as 'n baie lae prioriteit beskou word (soos hulp by teologiese seminare). Aan die einde van hierdie fase moet voldoende inligting beskikbaar wees om te kan besluit of kontakte beëindig moet word of dat fase twee in werking gestel moet word.

2. *Saam-groei-na-eenheid fase.*

Nadat besluit is dat daar in beginsel 'n voldoende mate van eenheid in leer, diens en tug tussen beide kerkverbande bestaan om 'n susterkerkrelasie moontlik te maak, moet aktiwiteite ontplooi word waardeur beide gemeenskappe na mekaar toe groei. Verlening van hulp (soos betrokkenheid by teologiese opleiding, begeleiding van studente ens.) is daarom 'n belangrike aspek van hierdie fase.

3. *Susterkerkrelasie fase.*

Dit is die normale kerklike korrespondensie-situasie soos wat ons nou met ons susterkerke het. In die Afrika konteks moet egter aanvaar word dat hulpverlening ook in hierdie fase nog vir 'n lang tyd sal voortduur.

4.3.9. Voorstelle

- a. om deputate op te dra 'n afgevaardigde te stuur na die volgende ICRC Sendingkonferensie wat DV in 2003 in die Demokratiese Republiek van die Kongo gehou sal word.

GRONDE:

- Bywoning van die sendingkonferensie bied geleentheid om samewerking in sendingswerk in Afrika te bevorder.
- Dit bied 'n geleentheid om ander gereformeerde/presbiteriaanse kerke in Afrika te leer ken

- b. Om kontakte met die NKST te handhaaf en meer inligting te kry oor kerkorde, belydenisskrifte ens.

GRONDE:

- Daar is aanduidings dat hierdie kerk kenmerke van die kerk van Christus vertoon.
- Die kerk pas binne die raamwerk van die goedgekeurde BBK beleid.

- c. Om deur NKST met ander gereformeerde kerke in aanraking te kom.

GROND:

- Volgens punt b van die BBK beleid is dit is die taak van BBK om die moontlikheid van kontakte met ander kerke in Engelssprekende lande, suid van die Sahara, te ondersoek

- d. Om die houding van alle betrokke kerke m.b.t. die GER te probeer bepaal.

GROND:

- Lidmaatskap van die GER is 'n struikelblok vir kontakte met ICRC-lidkerke.

- e. Om op hierdie stadium geen aksies vir kontakte in Sudan en Uganda te voer nie.

GRONDE:

- Die beskikbare BBK mankrag is te beperk.
- Die beskikbare inligting is te min om BBK-aktiwiteite te regverdig.

- f. Om kontakte met die CCAP (Harare Synod) te intensiveer, moontlik ook deur besoeke aan Zimbabwe of uitnodigings vir CCAP-waarnemers vir ons sinodes.

GRONDE:

- Die CCAP (Harare Synod) het 'n versoek vir kerklike relasies aan die VGKSA gerig.
- Daar is aanduidings dat die CCAP (Harare Synod) kenmerke van 'n gereformeerde kerk vertoon.
- Kontakte met die CCAP in Zimbabwe bied die moontlikheid om meer inligting oor die CCAP in Malawi en Zambië te kry.

- g. Om duidelikheid te probeer kry oor:

- die gereformeerde karakter van die CCAP (Harare-Synod);
- die kontakte van die CCAP (Harare-Synod) met ander kerke of organisasies;
- die mate van eenheid in leer, diens en tug wat tussen die CCAP-Harare-Synod en die VGKSA bestaan;
- die konsekwensies van intensiewer kontakte m.b.t. die ander CCAP-Synods.

GRONDE:

- Die inligting is nodig om die meriete van die versoek vir kerklike relasies te kan beoordeel.
- Die beskikbare inligting dui aan dat daar groot verskille tussen die CCAP Synods bestaan.
- Die relasies tussen die Synods en die konsekwensies daarvan vir moontlike kerklike kontakte is nog nie duidelik nie

- h. Om kontakte met CCAP in Zimbabwe te gebruik om meer inligting oor die CCAP in Malawi en Zambië te kry.

GROND:

- Daar is aanduidings dat die CCAP in Malawi en Zambië kenmerke van 'n gereformeerde kerk vertoon.

- i. Om bogenoemde doelstelling, taakomsrywing en strategie as riglyn vir die aktiwiteite van deputate BBK in Afrika vas te stel

GROND:

- Deur duidelike riglyne te volg kan BBK meer doelgerig en effektief werk.

- j. Om BBK betrokkeheid by sekere hulpverleningsaksies, soos teologiese opleiding seminare, te probeer bevorder.

GRONDE:

- Daar is blykbaar 'n groot behoefte vir teologiese opleiding.
- Die VGKSA het die moontlikheid om hulp te verskaf met teologiese opleiding.

- k. Om moontlike betrokkeheid by gekoördineerde ICRC aksies te oorweeg, waardeur aan sekere dringende behoeftes van Afrika kerke, soos teologiese opleiding ens., voldoen kan word.

GRONDE:

- Binne die ICRC- verband kan meer effektiewe hulp verleen word.
- Die ICRC het riglyne vir sulke aksies voorgestel.

5. Verdere kontakte

5.1. PCK (Korea) en GGRI-NTT (Indonesië)

Opdrag van die sinode Bethal 2000:

- n. Om aan die kerke waarmee broederlike kontakte onderhou word (die Gereformeerde Kerke in Indonesië (GGRI-NTT) en The Presbyterian Church in Korea (PCK)), mee te deel dat dit nie sinvol is om dit voort te sit nie.

5.1.1. Briefwisseling

In briewe is die besluit aan die beide kerke meegedeel. Geen reaksie is nog ontvang nie.

5.2. Reformed Churches of New Zealand (RCNZ)

Opdrag van die sinode Bethal 2000:

- m. Om te ondersoek hoe op 'n sinvolle manier kontak met die Reformed Churches of New Zealand onderhou kan word.

5.2.1. Stand van sake

Op 25 Junie 2001 by die ICRC in Philadelphia het deputate 'n gesprek gevoer met deputate van die RCNZ. Ons het inligting uitgeruil. Die RCNZ het 'n susterkerkverhouding met die GKSA. Die kontakte was sluimerend, maar het weer opgeleef deur 'n besoek van die GKSA aan die RCNZ sinode. Hierdie verhouding het belangriker geword vanweë die groot aantal emigrante wat vanuit Suid Afrika na New Zealand verhuis.

Ons susterkerke in Australië, die Free Reformed Churches of Australia (FRCA), het die laaste jare nouer kontakte met die RCNZ. Hulle het op hul laaste sinode in beginsel besluit om die RCNZ as ware kerk van Christus te erken en om 'n broederlike verhouding met hulle aan te gaan (sien verder onder The Free Reformed Churches of Australia).

Die RCNZ het twee tipes kontakte: 'n susterkerkverhouding en 'n losser verhouding soos met die ICRC lidkerke. Net soos ons het hulle besluit om op hulle regio te fokus. Die tweede vorm van kontak ag hulle geskik vir die verhouding met ons. Ons sou inligting oor mekaar se kerke kan uitruil, byvoorbeeld die handeling van die sinode of 'n Engelse samevatting daarvan.

Verdere inligting oor die RCNZ is op hul webwerf beskikbaar: www.reformed-churches.org.nz. Om kennis te neem van ontwikkelinge het deputate op die blad *Faith in Fokus* ingeskryf.

5.2.2. Voorstel

Om kontakte met die RCNZ te beperk tot uitruiling van inligting, om van ontwikkelinge in dié kerke op die hoogte te bly.

GRONDE:

- Sinode Bethal 2000 het besluit om te fokus op ons eie regio.
- In ooreenstemming met hierdie beleid lê dit voor die hand om meer intensiewe kontakte met die RCNZ oor te laat aan die FRCA.
- Deputate van die RCNZ stem met ons saam dat dit op hierdie oomblik nie sinvol sou wees om na 'n susterkerkverhouding te strewe nie.
- Terwille van emigrante wat vanuit ons kerke na New Zealand wil verhuis is dit goed om op die hoogte te bly van ontwikkelings.

5.3. Die Reformed Churches in the United States (RCUS)

Opdragte van die sinode Bethal 2000:

- i. Om op hoogte te bly met kerklike ontwikkelinge in Noord-Amerika.
- e. Om volgens die beleid wat deur die sinode Bethal 2000 vasgestel is, die moontlikhede van kontakte met kerke van gereformeerde agtergrond in Afrika te ondersoek, waar moontlik in samewerking met susterkerke en ICRC-lidkerke.

5.3.1. Gesprek

Tydens die ICRC konferensie is op 22 Junie 'n gesprek gevoer met die afgevaardigdes van die RCUS: Grossman, Potter en Pollema. Die bedoeling van die gesprek was, om meer inligting te bekom oor hulle betrokkenheid by sending in Afrika. Die volgende punte is bespreek:

- die RCUS ondersteun die radiowerk vir Kongo wat vanuit Potchefstroom deur ds E Kayayan gedoen word.
- Hulle het onder die Kisii-volk in Kenia nege kerke geplant. Die doel is om 'n sterk inheemse kerk agter te laat. Die Free Church of Southern Africa is nie meer in Kenia aktief nie, en met die RCEA bestaan daar geen kontakte nie.

5.3.2. Gevolgtrekkings

Die opdragte kan gehandhaaf word, omdat verdere kontakte in Afrika nodig is met die oog op ons beleid om op Afrika te fokus. Dit is egter reeds in die hoofstuk oor Afrika bespreek.

6. Die ICRC

Opdrag van sinode Bethal 2000:

- Om 'n afvaardiging na die eerskomende ICRC-konferensie (Philadelphia 2001) te stuur.

6.1. Die 5e konferensie in 2001

6.1.1. Afvaardiging

Namens die VGKSA het ds C Kleyn en ds DM Boersma die 5e konferensie bygewoon. Dit is in Philadelphia (VSA) gehou, van 20-28 Junie.

Ooreenkomstig die besluit van Bethal 2000 is aanvanklik besluit om slegs een afgevaardigde te stuur, omdat die finansies dit nie toegelaat het om twee afgevaardigdes te stuur. Egter, deputate het by die ICRC befondsing vir die reiskoste van 'n tweede afgevaardigde aangevra en ontvang. Dit is gedoen omdat ons kerke toegesê het om die konferensie van 2005 te organiseer. In verband daarmee het ons gemeen dit is wenselik om grondig kennis te neem van die manier waarop die konferensie van 2001 georganiseer is. Dit het die stuur van 'n ekstra afgevaardigde geregverdig.

Hoewel ons kerke 'n relatief klein deel van die begroting van die ICRC bydra (slegs \$14 van die totaal van \$30000), was die beide afgevaardigdes tydens die vergaderings en in die kommissies in staat om 'n bydrae te lewer wat op prys gestel is.

Die lidmaatskap van die ICRC is vir ons kerke om die volgende redes van belang:

- die doel is om mekaar op te bou om die eenheid in geloof sigbaar te maak en te stimuleer
- die lidkerke help mekaar by die besinning en uitvoering van die sendingtaak
- die lidkerke besin saam oor die identiteit en take van Gereformeerde kerke
- dit help ons om die Presbiteriaanse tradisie beter te verstaan, wat nuttig is as daar van ons lidmate is wat na sulke kerke vertrek.
- die vyfdaagse konferensie gee die geleentheid om gesprekke te voer met afgevaardigdes van baie kerke, sowel susterkerke as ander kerke. Dit spaar baie tyd en geld.

6.1.2. Algemeen

Die ICRC tel tans 22 lidkerke regoor die wêreld, sowel van Presbiteriaanse as van kontinentaal-Gereformeerde identiteit. Verder was ook afgevaardigdes van 12 gaskerke aanwesig.

Die verskil tussen beide tradisies is sigbaar in die belydenisskrifte wat hulle aanvaar: eersgenoemde aanvaar die Westminster Konfessie as hulle grondslag, terwyl laasgenoemde die drie formuliere van Eenheid as grondslag aanvaar.

'n Aanvraag tot lidmaatskap van die Reformed Presbyterian Church of North East India (RPCNEI) is goedgekeur.

Ook die lidmaatskap van die Free Church of Scotland was 'n onderwerp van bespreking. Dié kerk is in 2000 geskeur, en die Free Church of Scotland (Continuing) het ontstaan. Hierdie saak is deur 'n kommissie ondersoek, om die vergadering met voorstelle te dien. Omdat idmaatskap by skeuring van 'n kerk nie outomaties oorgedra word nie, is besluit om die lidmaatskap van die FCS te handhaaf en die FCS(C) aan te moedig om die lidmaatskap aan te vra en solank as waarnemer aan die vergadering deel te neem. Dit is egter nie gedoen sonder die skeuring ten diepste te betreur en die broeders op te roep om hulle met mekaar te versoen nie. Die oproep het in die bespreking sterk deurgeklink en is deur die hele vergadering ondersteun.

6.1.3. Lesings en besprekings

Die volgende onderwerpe is bespreek:

1. die eenheid van die kerk

Hierdie onderwerp is vanuit die beide tradisies belig dmv twee lesings:

“Biblical principles of the Unity of the church – A Reformed Perspective”, deur Dr. J. de Jong (Kanada), en

“The Unity of the Church in the Westminster Tradition”, deur Dr. WDJ McKay (Ierland).

2. Hermeneutiek

Prof dr J van Bruggen (Nederland) het 'n lesing gehou met die titel “Hermeneutics and the Bible”. Besondere aandag het hy gegee aan die historiese konteks (openbaringsgeskiedenis) by die uitleg van die Skrif.

3. Sending onder die Jode

Ds JS Ross (Skotland) het 'n pleidooi gelewer vir sending onder die Jode in sy lesing “Work among the Jewish people: Historical Perspectives and the Contemporary Challenge”. Hy is voorsitter van die Skotse organisasie *Christian Witness to Israel*. By die voorbereiding van sy lesing het hy inligting versamel van die betrokkenheid van alle lidkerke by sending onder die Jode.

4. Die regulerende prinsipe

Ds GI Williamson (VSA) het die regulatiewe beginsel vir erediens verdedig in sy lesing “The Regulative Principle of Worship”. Dié prinsipe stel dat tydens die erediens net geoorloof is wat God spesifiek beveel het, of wat uit die praktyk van die apostels afgelei kan word. Tydens die bespreking het wel belangrike aspekte van die prinsipe na vore gekom, maar daar was nie voldoende tyd om die gronde daarvan grondig en krities te bespreek nie.

5. Die werk van die Heilige Gees

Die lesing van Ds C Pronk (VSA) , met die titel “The Work of the Holy Spirit in the believer” het veral aandag gevra vir die leiding van die gelowige en die moontlikheid van nuwe openbarings. Die diskussie het duidelik gemaak dat oortuigings verskil en dat noukeurige omskrywings van die werk van die Heilige Gees noodsaaklik is, met die oog op die gevaar van intellektualisme aan die een kant en charismatiese tendense aan die ander kant.

6.1.4. Gesprekke met afgevaardigdes van kerke

Gesprekke is met die volgende kerke gevoer: CanRC, RCUS, AEPC (Kenia), RCEA (Kenia), NKST (Nigerië), RCNZ, GKSA, en GKN(v). Die relevante inligting uit hierdie gesprekke is in hierdie verslag te vinde onder die spesifieke kerke. Deputate het die gesprekke as baie sinvol ervaar, en meen dan ook dat dit wenslik is om die konferensies van die ICRC te bly bywoon.

6.1.5. Verslag van die konferensie

Deputate het 5 kopieë van die verslag van die konferensie ontvang. Die verslag bevat ook die volledige teks van die lesings. Dit is ook op internet beskikbaar:

<http://www.ourworld.compuserve.com/homepages/rcjanssen/icrc.htm>

6.1.6. Sending

Die ICRC het 'n vaste kommissie om die besinning en uitvoering van sendingwerk deur die lidkerke te koördineer. Die kommissievoorstel om in die toekoms gebruik te maak van die sendinginstitute van die GKN(v) en Kosin (Korea) is aangeneem. Ook is die noodsaak beklemtoon om inligting van alle sendingaktiwiteite binne die ICRC bymekaar te bring, om kontakte en onderlinge hulp te bevorder. Met die oog daarop word ook tweemaal per jaar 'n nuusbrief versprei.

Daar word reëlmatig regionale konferensies gehou: Latyns Amerika (1997 en 2000), Afrika (1999), Asië-Pacific (2000). 'n Volgende konferensie in Afrika word georganiseer deur die kerke van Kongo, en sal DV einde 2003 gehou word.

Nuwe lede is vir hierdie kommissie aangesoek en benoem. Ds Boersma is gevra om namens die VGKSA in die kommissie plaas te neem.

6.2. Organisering van die konferensie in 2005

Deputate het van die sinode Bethal 2000 die groen lig gekry om vir die konferensie van 2005 as gasheer op te tree.

Met die oog daarop het beide afgevaardigdes van die organisering van die konferensie in Philadelphia kennis geneem en dit geëvalueer. Verder is gesprekke gevoer met die penningmeester van die ICRC, om die begroting te bespreek. Hierdie inligting is vasgelê om by die voorbereiding van die konferensie 2005 gebruik te kan word. Ook was een van ons afgevaardigdes deel van die kommissie wat tydens die konferensie voorstelle moes maak vir die onderwerpe van 2005. Daarby is ook die huidige konferensie geëvalueer en die aanbevelings is deur die vergadering aangeneem. Daar sal meer van werkwinkels gebruik gemaak word, en onderwerpe word meer gerig op die behoeftes van jong kerke.

Die afgevaardigdes van die GKSA het informeel aan ons aangebied om by die organisering te help, en het hulle vergaderfasiliteite in Potchefstroom beskikbaar gestel. Hulle onderneem om voor die volgende konferensie die lidmaatskap van die ICRC aan te vra. Deputate waardeur die aanbod, maar ag dit nie verstandig om die konferensie te hou in die vergaderplek van 'n kerk wie se aanvraag tot lidmaatskap tydens dieselfde konferensie bespreek gaan word nie. Dit kan die objektiviteit van die oorweging van die aanvraag verhinder.

Met die oog op die organisering van die konferensie in 2005 versoek deputate om nou reeds geld daarvoor te reserveer. Die hoofdeel van die koste word deur die ICRC gedra. 'n Bydrae van die organiserende kerk word egter op prys gestel, byvoorbeeld in die vorm van akkomodasie of vervoer. Deputate meen ons kan die koste van een vliegkaartjie begroot (omtrent R8000), omdat dit die koste is wat ons in elk geval moet maak om 'n konferensie by te woon. Ons stel voor om die koste in twee termyne te begroot, nl. in die komende periode van 2002-2004, en in 2004-2006. Die geld sal dan tydig beskikbaar wees, en die begroting van 2004-2006 word dan nie onnodig hoog nie.

6.3. Briefwisseling met die ICRC

Daar was briewe ontvang met 'n uitnodiging en verdere inligting betreffende die konferensie van 2001.

Ook het deputate aan die ICRC laat weet dat ons bereid is om die konferensie van 2005 te organiseer.

6.4. Voorstelle

a. Om die lidmaatskap van die ICRC voort te sit

GRONDE:

- die ICRC is 'n organisasie wat 'n Gereformeerde grondslag het, noukeurig toesig hou oor die lidmaatskap van kerke, en blyk die grondslag te wil handhaaf
- die ICRC verskaf ons kerke die geleentheid om met Gereformeerde kerke regoor die wêreld kontak te onderhou
- die ICRC help by die besinning en koördinering van sendingwerk en kan dus ook ons sendingwerk ten goede kom
- die bywoning van die konferensie in Philadelphia is deur deputate as sinvol ervaar
- ons kerke het aangebied om die konferensie van 2005 te organiseer

- I. om in die begroting vir deputate BBK nou reeds geld te reserveer vir die organisering van die konferensie 2005 (R 4000)

GRONDE:

- ons kerke het aangebied om die konferensie van 2005 te organiseer
- van die organiserende kerk word 'n bydrae verwag
- ons kerke is klein en het nie baie fondse nie
- ons kerke sou in elk geval die reiskoste van een afgevaardigde moet betaal
- die koste kan oor twee begrotingsperiodes versprei word

7. Inligting na die kerke

7.1. Ten behoeve van eie kerke

Opdragte van sinode Bethal 2000:

- s. Om die kerke te dien met inligting oor buitelandse kerke, om hulle in staat te stel betyds en gerig in die gebede tydens kerkdienste en in die huise daaraan aandag te skenk.
- t. Om waar moontlik die kerkrade van inligting oor buitelandse kerke voorsien met die doel om die kerkrade in staat te stel om verantwoorde besluite te kan neem tav lidmate wat na sulke kerke vertrek.
- l. Om aan die kerke inligting te verskaf oor 'n skeuring wat in die Free Church of Scotland plaasgevind het.

Deur artikels in *Kompas* is aan die kerke inligting verskaf oor buitelandse kerke. Die volgende onderwerpe het oa aan die orde gekom: die nuwe beleid van deputate, die sinode van die FRCA in 1999, die gemeentenprojek in die GKN(v), eenheid tussen die GKN(v) en die Christelike Gereformeerde Kerken in Nederland, die besoek van ds Nel aan Australië, en 'n verslag van die ICRC konferensie.

Daar is nie nog in briewe sake regstreeks aan die kerkrade gekommunikeer nie.

Die opdrag om aan die kerke inligting te verskaf oor die FCS het eers teen die einde van ons termyn onder ons aandag gekom. Ons het daarom die kerkrade nog nie daarvoor ingelig nie. Wel is dit kortliks in die artikel oor die ICRC konferensie in *Kompas* bespreek.

Aan die kerkraad van Maranata is inligting gegee oor die Reformed Churches of New Zealand, en aan 'n lidmaat van Bellville is inligting gegee oor ICRC-lidkerke aan die Ooskus van Australië.

7.1.1. Voorstelle

Deputate beveel aan om hierdie opdragte vir die volgende deputaatskap te herhaal, omdat dit blywende take vir deputate behoort te wees.

- a. Om waar moontlik die kerkrade van inligting oor buitelandse kerke voorsien met die doel om die kerkrade in staat te stel om verantwoorde besluite te kan neem tav lidmate wat na sulke kerke vertrek.
- b. Om die kerke te dien met inligting oor buitelandse kerke, om hulle in staat te stel betyds en gerig in die gebede tydens kerkdienste en in die huise daaraan aandag te skenk.
- c. Om aan die kerke inligting te verskaf oor die skeuring wat in die Free Church of Scotland plaasgevind het, en die verdere ontwikkelinge daarvan.

7.2. Ten behoeve van buitelandse kerke

Opdragte van sinode Bethal 2000:

- r. Om 'n jaarboek van ons kerke saam te stel ten dienste van bekendstelling na buite, ook insake die sendingwerk (Handelinge 2000, artikel 26, punt 6). Deputate het eers aan die einde van hulle termyn hierdie opdrag in die Handelinge aangetref. Dit was nie duidelik na ons toe gekommunikeer nie. Ons was daarom nie in staat om dit uit te voer nie, en stel voor om dit vir die volgende deputaatskap te gee.

7.2.1. Voorstel

Om 'n jaarboek van ons kerke saam te stel ten dienste van bekendstelling na buite, ook insake die sendingwerk

8. Begroting vir 2002-2004

Gedurende die volgende twee jaar vra deputate dat die volgende fondse beskikbaar gestel word:

ICRC Bydrae (2*\$14)	R 420.00
reiskoste besoek aan susterkerk FRCA	8,000.00
reservering organisering ICRC 2005	4,000.00
reis- en verblyfkoste verkennende besoeke in Afrika	16,000.00
verdere koste (verstuur van Handelinge ets.)	200.00
Totaal	28,620.00
Per jaar	R 14,310.00

OPMERKINGS:

- Let wel: hierdie bedrag is bereken oor die periode van twee jaar. Die jaarlikse bedrag is dus R 14,310.00.
- Die vorige begroting van deputate BBK is vir 'n groot deel nie gebruik nie. As die bedrag nog by die kwesoor in kas is, kan dit by hierdie begroting in mindering gebring word.
- Met die oog op moontlike verdere verswakking van die Rand is die volgende koers aangehou: 1\$=R15.

9. Opdragte vir die volgende deputaatskap

Hieronder volg 'n opsomming van alle voorstelle wat in ons rapport opgeneem is. Die gronde is nie herhaal nie, hulle is te vinde in die rapport.

Susterkerke

- a. Om volgens die vasgestelde reëls die kerklike korrespondensie met die Free Reformed Churches of Australia (FRCA) voort te sit.
- d. Om deputate te magtig om 'n afgevaardigde na die eerskomende sinode van die FRCA te stuur.
- e. Waar daar by die deputate nog vrae met betrekking tot die beoordeling van die saak Van Hulst bestaan, kan deputate dit verder met die deputate van die FRCA bespreek.
- f. Om volgens die vasgestelde reëls die kerklike korrespondensie voort te sit met The Canadian and American Reformed Churches (CanRC).
- g. Om volgens die vasgestelde reëls die kerklike korrespondensie voort te sit met die Gereformeerde Kerken in Nederland (GKN(v)).
- h. Om die handelinge van die sinode aan te stuur na ons susterkerke en om 'n Engelstalige samevatting op te stel en dit te stuur na ander kerke waarmee ons kontakte onderhou.

Australië/Asië

- i. Om kontakte met die RCNZ te beperk tot uitwisseling van inligting, om van ontwikkelinge in dié kerke op die hoogte te bly.

Afrika

- j. Om volgens die beleid wat deur die sinode van Bethal 2000 vasgestel is, die moontlikhede van kontakte met kerke van gereformeerde agtergrond in Afrika te ondersoek, waar moontlik in samewerking met susterkerke en ICRC-lidkerke.
- k. Om 'n afgevaardigde te stuur na die volgende ICRC Sendingkonferensie wat DV in 2003 in die Demokratiese Republiek van die Kongo gehou sal word.
- l. Om te fokus op kontakte met die CCAP in Malawi, Zambië en Zimbabwe met as doel om meer inligting te kry oor:
 - ooreenkomste en verskille tussen verskillende CCAP Synods;
 - die gereformeerde karakter van die CCAP Synods;
 - die CCAP Synods se betrokkenheid by internasionale kerklike organisasies.
- m. Om kontakte met die CCAP (Harare Synod) te intensiveer, moontlik ook deur besoeke aan Zimbabwe of uitnodigings vir CCAP-waarnemers vir ons sinodes en om meer inligting te kry oor:
 - die gereformeerde karakter van die kerk;
 - die mate van eenheid in leer, diens en tug wat tussen die CCAP (Harare Synod) en die VGKSA bestaan;
 - die konsekwensies van intensiewer kontakte met die Harare Synod m.b.t. die ander CCAP-Synods.
- n. Om op hoogte te bly van kerklike ontwikkelinge in Kenia, veral m.b.t. die AEPC en die RCEA en om met BBK van die GKN(v) en ander betrokke ICRC lidkerke oorleg te pleeg of VGK betrokkenheid by die kontakte met die AEPC en die RCEA gewens is.
- o. Om kontakte met die NKST te handhaaf om:
 - meer inligting te kry oor die NKST se kerkorde, belydenisskrifte ens.;
 - met ander gereformeerde kerke in aanraking te kom;
 - die houding van alle betrokke kerke m.b.t. die GER te probeer bepaal.

- p. Om BBK betrokkenheid by sekere hulpverleningsaksies, soos teologiese opleiding seminare, te probeer bevorder.
- q. Om moontlike betrokkenheid by gekoördineerde ICRC aksies te oorweeg, waardeur aan sekere dringende behoeftes van Afrika kerke, soos teologiese opleiding ens., voldoen kan word.
- r. Om die doelstelling, taakomskrywing en strategie, soos omskryf onder “Toekomstige doelstelling en strategie” in die BBK sinodeverslag 2002, as riglyn vir die aktiwiteite van deputate BBK in Afrika vas te stel.

Noord-Amerika

- s. Om op hoogte te bly met kerklike ontwikkelinge in Noord-Amerika.

Orige take

- t. Om die lidmaatskap van die ICRC voort te sit
- u. om in die begroting vir deputate BBK nou reeds geld te reserveer vir die organisering van die konferensie 2005 (R4000)
- v. Om waar moontlik die kerkrade van inligting oor buitelandse kerke voorsien met die doel om die kerkrade in staat te stel om verantwoorde besluite te kan neem tav lidmate wat na sulke kerke vertrek.
- w. Om die kerke te dien met inligting oor buitelandse kerke, om hulle in staat te stel betyds en gerig in die gebede tydens kerkdienste en in die huise daaraan aandag te skenk.
- x. ·Om aan die kerke inligting te verskaf oor die skeuring wat in die Free Church of Scotland plaasgevind het, en die verdere ontwikkelinge daarvan.
- y. Om 'n jaarboek van ons kerke saam te stel ten dienste van bekendstelling na buite, ook insake die sendingwerk

10. Bylae

10.1. Pastors' Conference Rockhaven L.T.C. January 20–27, 2001

The Power of REFORMED DISCERNMENT

(Verslag van 'n konferensie wat deur die IRTT gehou is in Harare, Zimbabwe, in samewerking met deputate BBK van die GKN(v) en VGKSA)

10.1.1. Voorgesiedenis.

Het contact met de CCAP kwam tot stand in 1998, toen op aangeven van onze zendingen in de Congo (?) Rev. Joseph Juma werd uitgenodigd voor de May-Course van de IRTT. Tijdens zijn bezoek werden nadere afspraken gemaakt voor het onderhouden van contact. Ook bood de IRTT theologische hulp aan (zoals dat aangeboden wordt aan alle participerende kerken). Op dit aanbod werd positief gereageerd door de CCAP. In 1998 bracht CJH nog een bliksembezoek aan Joseph Juma ('de avond in Gweru') en de moderator van de CCAP (Rev. Pattison Chirongo) bezocht samen met een andere pastor (Gersom) de May-course in 1999. Er werden nadere afspraken gemaakt voor een seminar in 2000. Dit werd kort voor vertrek afgelast vanwege de politieke crisis in Zimbabwe. In 2001 werd de situatie voor betrekkelijk veilig verklaard en kon het seminar doorgang vinden. De voorbereidingen van een jaar terug werden opgepoetst en een syllabus werd gemaakt (Bijlage I). In dit rapport geef ik geen reisverslag (wij zijn teruggekomen met een hele zak vol verrijkende, enerverende en af en toe verwarrende ervaringen - de reis liep via Zuid-Afrika, Johannesburg, Pretoria, Soshanguve, 1100 kilometer dwars door zuidelijk Afrika, Pietersburg, Messina, Beith-Bridge, Great-Zimbabwe, Morgenster, Masvingo, Harare, Rockhaven). Ik beperk mij tot de conferentie en koppel daar de volgende onderzoeksvraag aan:

KERNVRAAG Is het bieden van Gereformeerde theologische hulp door de IRTT aan een relatief groot en goed ontwikkeld kerkgenootschap als de CCAP in Afrika relevant genoeg om kosten en energie te kunnen verantwoorden? Heeft IRTT hier eigenlijk wel een taak?

10.1.2. Deelnemers

Aanwezig waren het merendeel van de predikanten van de CCAP, twee theologiestudenten (uit SA en Nederland) en twee 'lecturers' van de IRTT.

- Kingstar Chipata Bulawayo
- Samuel Gunda BinduraRobson
- Joseph Gama Harare
- Aston Galanti Gweru/Kwekwe
- Pattison Chirongo Chinhoyi
- Paul Maremero Vengere/Rusape
- Morgen John Gweru/Triangle/Rengo
- Lovemore John Harare (Youthworker)
- Yobo Masangano Harare (Elder)
- Andrea Katunda Kadoma
- Wonder Kanjangira Harare (Pastor/Youthworker)
- Sinifi Phiri Zengeza
- Bernet Masamamba Mabvuku/Rockhaven/Epsworth

- Joseph Juma Harare (General Secretary)
- Alexander Malemalo Bulawayo
- Tenson Zefa Marondera
- M.S. Kkhanga Mufakose
- Lameck Mwale Mutare
- Wilson N. Ganyiwa Harare (Evangelist)
- Jeremiah Mhanga Soshanguve (SA, student theologie)
- Theodoor Meedendorp Zwolle (Nederland, student theologie)
- Arjan de Visser Pretoria (SA, lecturer)
- Gerrit Riemer Hoevelaken (Nederland, lecturer)

10.1.3. Scherpstelling van de kernvraag

Algemene kerkelijke situatie Afrika

Wanneer je je begint te verdiepen in recente kerkelijke ontwikkelingen in Afrika dan wordt je overvallen door overvloed, verwarring, verbrokkeling, versnippering, politisering, 'los-zand-theologie', identiteits-indifferentie, 'mushrooming', missionaire competitie, corrupte missionaire strategie, de race for sponsors, etc. Een indrukwekkend overzicht wordt geboden door Paul Gifford in *African Affairs* (Vol 93, nr. 373, Oct 1994), 'Some Recent Developments in African Christianity'. De vraag dringt zich op: wanneer er al zoveel gedaan is en recent gedaan wordt door een groot aantal missionaire organisaties, is het dan werkelijk nog nodig dat ook IRTT zich nog gaat voegen bij dit grote aantal? Heeft IRTT iets goed toe te voegen? Kan IRTT zinvol bezig zijn naast, of samen met, of tegenover al die inspanningen?

De specifieke situatie van de CCAP

De "Church of Central Africa Presbyterian" is een groot kerkgenootschap met een degelijke Reformed-Presbyterian achtergrond. In Bijlage II vind u het resultaat van een survey gedaan voor BBK Nederland en Zuid-Afrika. De conclusie kan zijn: deze kerken hebben een lange geschiedenis van missionaire inspanning en samenwerking achter de rug (Scottisch Presbyterian en Dutch Reformed), in Malawi hebben we zelfs te maken met een kerkgenootschap met meer dan 2 miljoen leden, de kerken weten zich opgenomen in een netwerk van kerken wereldwijd (ook al functioneert dat slechts flauwtjes), de laatste zendeling in Zimbabwe (van de Westkaapse NGK-zending) heeft nog maar sinds kort zijn hielen gelicht (1996), de CCAP in Zimbabwe kent de directe warme relatie met de Dutch Reformed Church in Zimbabwe (ze delen samen een indrukwekkend kantoor in het centrum van Harare) en de Reformed Church in Zimbabwe.

En alweer de vraag: hoe nuttig is de binnenkomst van de IRTT in dit netwerk? Kan het bestaande netwerk (historisch en situationeel dichterbij de CCAP dan de IRTT) de vraag om theologische hulp niet beantwoorden? Deze laatste vraag legden wij Rev. W.M. Verster voor, die wij ontmoetten als vaste medewerker van het kantoor in Harare (hij is vooral manager van CAVA, 'Christian Audial Visual Action'):

"De vraag die zich bij ons opdringt is deze: hoe kijkt u aan tegen onze inspanning? Is het wel zinvol en waardevol genoeg om deze theologische assistentie te verlenen aan kerken die ook dichterbij (SA) deze hulp kunnen inroepen? IRTT spant zich in (namens de Gereformeerde Kerken Vrijgemaakt in Nederland) om zich te specialiseren in theologische training met het oog op ontwikkelingssituaties in vooral het buitenland. Wij zetten ons onder meer in voor het aanbieden van specialistische theologische training aan kerken die daar om vragen omdat zij in het bijzonder geïnteresseerd zijn in de ontwikkeling en versterking van hun kerkelijke identiteit overeenkomstig

goede (levende) Gereformeerde beginselen. Deze beginselen hebben hun historische roots en staan daar niet los van, maar volop actueel en creatief actief in de context van kerken over de hele wereld. Met het oog op het geven van boosts in de goede richting zijn wij ten volle bereid om naast bestaande kerken te gaan staan, en zijn wij bezig om de nodige ervaring en flexibiliteit op te bouwen met het oog op hopelijk well-designed and relevant programs for theological assistance. Wij willen echter niet plompverloren en ongericht en met voorbijzien van bestaande netwerken en mogelijkheden onze hulp rondstrooien. Vandaar dit schrijven om u ook formeel in te lichten over onze inspanningen"

Broer Verster antwoordde op deze brief:

"Verder het ek met Joseph Juma hier in die CCAP kantoor gesels, en hy is geweldig positief daaroor. Die feit dat julle organisasie konserwatief is en bly staan by die onfeilbaarheid van God se Woord, en nie kompromie maak met die Woord nie, beteken vir hulle baie. En hulle wil baie graag hé dat die kontak met julle behou en uitgebou word. Hy sé daar is hoegenaamd geen probleem by hulle nie. Ek dink dat daar miskien by julle die vraag is of sulke hulp wel geregverdig is as 'n mens dink aan die afstand en die onkoste van so 'n uitreik na Afrika, en dit terwyl dieselfde hulp net so goed uit Suid Afrika verleen kan word. Volgens Joseph Juma lyk dit dan beslis asof julle hulp wel deeglik geregverdig is. Ek dink ook dat die kerk in Suid Afrika miskien saam met julle 'n bydrae kan lewer, hulle is baie nader en kan baie meer dikwels, en op gereelde basis hulp verleen en kursusse aanbied. Ek sal dus vra dat Prof. Pauw jou kontak in hierdie verband."

10.1.4. Het programma

Op verzoek van de CCAP hadden wij een programma opgesteld met het oog op de versterking van Reformed Identity. Gekozen werd voor het contrasterend neerzetten van belangrijke gereformeerde beginselen tegen de achtergrond van andere theologische ontwikkelingen, vooral tegenover de toenemende druk van 'charismatische' groepen, acties, cults en kerken. Wanneer we spreken over 'charismatische leer' dan bedoelen we daar kortweg mee de leer welke vooral uitgedragen wordt door de Pentacostals (met nadruk op spreken in tongen), de zogenaamde 'Prosperity-theology' (Health- & Wealthgospel van Kenneth Hagi., Kenneth Coopeland e.a.), de theologie rond 'healing', perfectionism etc. Vanzelfsprekend doen zich in de Charismatic / Neo-Pentacostal Movement allerlei verschillen voor en dient men onderscheidend om te gaan met de personen in kwestie. Theologisch echter vallen er een paar duidelijke lijnen aan te wijzen waarin al deze verschillen toch elkaar vinden en zich onderscheiden van Reformed principles. Wij concentreerden ons vooral daarop en stelden ons de duidelijke vraag: in hoeverre hebben wij hier met een duidelijke valse leer te maken? En met "valse leraars, die verderfelijke ketterijen zullen doen binnensluipen"? (2 Petr. 2). Wij benaderden de beantwoording van deze vraag door aandacht te vragen voor achtereenvolgens:

- Reformed Discernment, history and basic principles
- Pentacostalism in Southern Africa
- Charismatics in History
- Reformed against Charismatic
- Reformed Principles on Liturgy
- Regulative - against Covenantal principle of Worship
- The Lordship of Christ in African Churches
- Concluding principles

De sfeer tijdens de conferentie was bijzonder prettig, de organisatie was bij de CCAP in goede handen, de accommodatie was absoluut suffiënt en de discussies waren bij tijd en

wijlen heftig en boeiend. De communicatie over en weer kwam goed op gang. Ook de meegereisde Theodoor Meedendorp (student theologie TUK, specialisatie missiologie) kon zich volledig geven in de groep, evenals student/voorganger Jerry Mhlanga uit Soshanguve.

10.1.5. Evaluatie door de paticipanten

Gedurende de conferentie hebben wij aangedrongen op een evaluerend schrijven door de participanten van de conferentie. Dit leverde het volgende resultaat op:

1. Liturgy has been excellently presented. We now know that our liturgy has biblical roots. We are greatly helped in how to approach the Scriptures.
2. The methods used lead to thought provoking activities. This is good training.
3. The materials presented were well known hence fulfilling our expectations and building our confidence.
4. The seminar came at the right time when many youths are already being absorbed by the charismatic movement.
5. The lessons were simply presented making it easy to understand.
6. We admired the humility and simplicity of the presenters.
7. We have discovered that we belong to one family with differences due culture. We are sure of our stand in Reformed circles.
8. We suggest that the seminar be an annual event if resources will allow. Let this be God's will. (We recommend that the continuation of such lessons be provided in progressive manner).
9. On the whole, the seminar was an eye-opener pointing to how Scripture is being dangerously misinterpreted.
10. The seminar demonstrated that hard work on our part is a requirement for successful ministry.
11. The seminar brought to light that a good church has its place in history.
12. Our fears that there is no room for creativity in Reformed Theology have been dispelled.
13. The basic tools we have already for defending our faith (i.e. Three Forms of Unity) have been well sharpened. We are now more confident.
14. We have complete assurance that the Spirit is working in churches following Reformed tradition.
15. We propose the establishment of a special institution in Africa to safeguard Reformed Theology / or improve the existing ones.
16. We have discovered the sweetness of Reformed Theology and will never let it go sour because it is built on the Word of God.
17. Our sincere gratitude to the IRTT for such a provision and service.

We hadden nadrukkelijk aangegeven ook negatieve punten op te noemen.

10.1.6. Evaluatie door de lecturers

Tijdens de terugreis naar Pretoria hadden wij ruim gelegenheid om onze eigen conclusies te trekken. Wij waren onder de indruk gekomen van sommige participanten en hun grote bijbelkennis. Ook bleek een aantal van hen een goede opleiding te hebben genoten. Enkelen staken met kop en schouders boven de anderen uit. Het was wel eens moeilijk om de aandacht evenwichtig te verdelen, en dit zal niet altijd gelukt zijn. Wij hadden echter beiden een goed gevoel over datgene wat we hadden mogen en kunnen neerzetten. Van te voren hadden wij echter ook eerlijk ons de bovengenoemde kernvraag gesteld. Wanneer wij op grond van deze ervaring die vraag proberen te beantwoorden dan is het eindresultaat toch duidelijk positief. Wij zijn er van overtuigd geraakt dat wij door het bieden van theologische hulp een relevante bijdrage kunnen leveren aan de ontwikkeling van deze kerken, en aan het bewaren van de gezonde leer. Deze overtuiging baseren wij op de volgende waarnemingen:

- Het is goed wanneer deze kerkleiders ondersteuning ervaren vanuit heel andere bron dan de voor deze kerken 'traditionele' achtergrond (te denken valt aan de zendende kerken die deze kerken hebben geplant); de impact daarvan is van een ander gewicht.
- De bestaande theologische inzichten zijn wel goed, maar missen op een bepaalde manier homogeniteit. Dit wordt waarschijnlijk veroorzaakt door onvoldoende ontwikkeling van conceptuele en overzicht-houdende overtuiging.
- De goede inzichten lijken op een bepaalde manier los-gegroeid te zijn van historische en theologische wortels - daardoor zijn deze inzichten tegelijk ook bijzonder kwetsbaar geworden voor allerlei wind van leer (en dat is nogal wat).
- Concreet bleek het functioneren, kennen en ontwikkelen van confessionele geschriften zeer zwak te zijn ontwikkeld en zelfs onder kritiek te liggen van enkele sceptische denkers. Ook al profileren de CCAP zich naar buiten toe door te verwijzen naar de Drie Formulieren van Enigheid, zij worden niet gehinderd (maar ook niet geholpen) door enige kennis van de Confessio Belgica, de Heidelbergse Catechismus of de Canons of Dordt. Het lijkt er zelfs op dat zij deze geschriften nu zwart op wit ontvangen hebben van de IRTT. Het nadenken over de functie van belijdenisgeschriften naast grote parate bijbelkennis, was een aardige spin-off van de conferentie.

10.1.7. Beantwoording van de kernvraag

Wij concluderen dus (als antwoord op de gestelde kernvraag, en op grond van de beide niveau's van evaluatie zoals hierboven weergegeven:

Het bieden van Gereformeerde theologische hulp door de IRTT aan een relatief groot en goed ontwikkeld kerkgenootschap als de CCAP in Afrika blijkt duidelijk relevant genoeg te zijn om kosten en energie te kunnen goed te kunnen verantwoorden. De IRTT heeft hier duidelijk een belangrijke taak te verrichten, en kan voldoen aan één van de belangrijkste doelstellingen van haar bestaan: het geven van 'Reformed Theological Training' aan kerkleiders in het buitenland.

Ook ondersteunen wij van harte (afgezien van de mogelijkheden tot verwerkelijking) de aanbevelingen van de Pastor's Conference in Rockhaven

- We suggest that the seminar be an annual event if resources will allow. Let this be God's will.
- We propose the establishment of a special institution in Africa to safeguard Reformed Theology / or improve the existing ones.

Deze laatste proposal is misschien wel van bijzonder belang, ook in het licht van andere ontwikkelingen (Kenya, Mukhanyo, Congo, anglofoon/francofoon). Een aftasting tot constructief nadenken over iets dergelijks werd aangeboden aan de deputaten Z&H en ook op de tafel van ICRC gelegd.

Hieronder volgt een rapport om de CCAP als kerken in Zimbabwe in kaart te brengen in relatie tot andere kerken.

10.2. The Church of Central Africa Presbyterian in Zimbabwe

Survey voor BBK door Theodoor Meedendorp februari/maart 2001

10.2.1. Ontstaansgeschiedenis

De CCAP (Church of Central Africa Presbyterian) in Zimbabwe heeft hoofdzakelijk leden die uit Malawi afkomstig zijn. Deze Malawiërs kwamen naar Zimbabwe om daar te werken en te wonen. Ze misten de aansluiting in andere kerken vanwege hun eigen taal (Chewa) en cultuur.

Door zendingsactiviteiten vanuit Schotland en Zuid-Afrika werden er kerken geplant in Malawi. Deze kerken vormden een kerkverband in drie synodes (Blantyre Synod, Nkhoma Synod, Livingstonia Synod). Deze drie synodes zonden in 1912 een zending naar Zimbabwe om te werken onder de mensen die uit Malawi afkomstig waren. Deze zending was afkomstig uit de Nederduits Gereformeerde Kerk in Zuid-Afrika. De kerken in Zimbabwe vormden uiteindelijk samen eveneens een synode (Harare Synod). Door eenzelfde soort ontwikkeling ontstonden er tevens 'Malawiaanse' kerken in Zambia.

De aldus ontstane vijf synodes vormde in 1924 samen 'the Church of Central Africa Presbyterian' (CCAP). Pas vanaf 1965 werd de Harare Synod zelfstandig. Tot die tijd stond ze onder Nkhoma Synod.

10.2.2. Kerkverband

Op dit moment bestaat de CCAP uit vijf synodes, die allen hun eigen wortels hebben:

Land	Synode	Zendende kerk	Aantal leden
MALAWI	Blantyre Synod	Church of Scotland	1.200.000
	Livingstonia Synod	Free Church of Scotland	500.000
	Nkhoma Synod	Dutch Reformed Church of South Africa	600.000
ZIMBABWE	Harare Synod	Dutch Reformed Church of South Africa	6.000
ZAMBIA	Zambia Synod	Free Church of Scotland	25.000

Deze vijf synodes vormen samen een soort federaal kerkverband. Eén keer in de vier jaar wordt er een 'General Assembly' gehouden in Malawi. Deze generale synode is er alleen voor advies en onderling overleg. Elke aparte synode is namelijk autonoom. Dat betekent dat alle vijf synodes een eigen beslissingsbevoegdheid hebben. De dagelijkse gang van zaken wordt per 'synod' geregeld door een 'general secretary' (voor Zimbabwe is dat Rev. Joseph Juma). Verder hebben alle 'synods' banden met verschillende kerken in het buitenland. Dit betekent, bijvoorbeeld, dat wanneer een kerk in Nederland een relatie zou aangaan met de CCAP in Zimbabwe, zij niet automatisch een relatie aangaat (of hoeft aan te gaan) met de CCAP in Malawi of Zambia.

10.2.3. Algemene kenmerken

De CCAP in Zimbabwe (Harare Synod) hebben dus ongeveer 6.000 leden. Zij zijn verdeeld over 17 gemeenten. Deze gemeenten zijn verspreid over heel Zimbabwe. Er zijn op dit moment 14 predikanten en 13 evangelisten. Het ledental neemt af, omdat veel Malawiërs teruggaan naar Malawi. Dit heeft te maken met een vermindering van werkgelegenheid in Zimbabwe (de problemen op de boerderijen, steeds meer mijnen worden gesloten). Op dit moment probeert de CCAP ook niet-Malawiërs, dus de autochtone bevolking van Zimbabwe, te bereiken. Daarom worden er naast Chewa ook Shona (de taal van Zimbabwe) en Engelstalige diensten belegd. De CCAP in Zimbabwe zeggen de Belgic Confession, de Heidelberg Catechism en de Canons of Dordt als belijdenisgeschriften te onderschrijven. Tijdens het gehouden seminar bleek echter dat dit een 'papieren' fundament is - inhoudelijk zijn ze bij lange na niet bij de voorgangers bekend. De IRTT moest er zelfs voor zorgen dat deze documenten in hun bezit kwamen.

Kerkrechtelijk hanteert de CCAP het Presbyteriaanse model. De kerk kent 'pastors' en (andere) 'elders'. Ook zijn er (vrouwelijke) 'deacons'.

10.2.4. Theologische opleidingen

De CCAP (de vijf synods gezamenlijk) heeft een theologische school in Zomba (Malawi). Aan dit Zomba Theological College geeft onder anderen dr. S. Paas (sr.) uit Nederland les. Deze school verzorgt een drie-jarige opleiding. Elk jaar telt gemiddeld 30 studenten. Dus in totaal studeren er ongeveer 90 studenten. Na deze drie-jarige opleiding volgen veel studenten nog een soort kopstudie (pastoral theology) van één jaar, bijvoorbeeld in Nkhoma, waar de 'Dutch-reformed tradition' het Nkhoma Theological College onderhoudt. Dit wordt gedaan om de eigen identiteit van de verschillende synods te bewaken. Aan deze scholen krijgen de verschillende stromingen de kans "to indoctrinate the students with their own substance", zoals de General Secretary van de Blantyre-Synod het uitdrukte. (Volgens de zelfde broeder is "The mission of ordination of women a 10-year plan", maar dat terzijde).

Dat de CCAP een eigen school heeft, wil niet zeggen dat alle studenten/voorgangers daar hun opleiding volgen of hebben gevolgd. Andere opleidingsmogelijkheden (die in het gesprek genoemd werden) zijn:

- Justo Mwale Theological College ('Reformed Churches in Zambia') in Lusaka in Zambia,
- Murray Theological College (Morgenster Mission, bij Masvingo in Zimbabwe);
- Dorothea Mission in Pretoria;
- een Baptist Seminarie in Zimbabwe;
- de UNISA in Pretoria.

De keuze voor deze scholen wordt in sterke mate beïnvloed door de identiteit van de sponsor die gevonden wordt.

De CCAP in Zimbabwe kent een intern comité dat door middel van gesprekken, voordat mensen theologie gaan studeren, een soort selectieprocedure uitvoert. Nadat de theologiestudenten klaar zijn met hun studie wordt er nog een gesprek met hen gevoerd, als een soort toelatingsexamen. Verder is het zo dat iedereen vrij is om een bepaalde theologische school uit te zoeken om daar te gaan studeren. Deze vrijheid wordt ingeperkt door de beperkte eigen financiële mogelijkheden. Plaatsing is dus in veel gevallen afhankelijk van buitenlandse kerken en hun sponsor-beleid.

10.2.5. Relaties

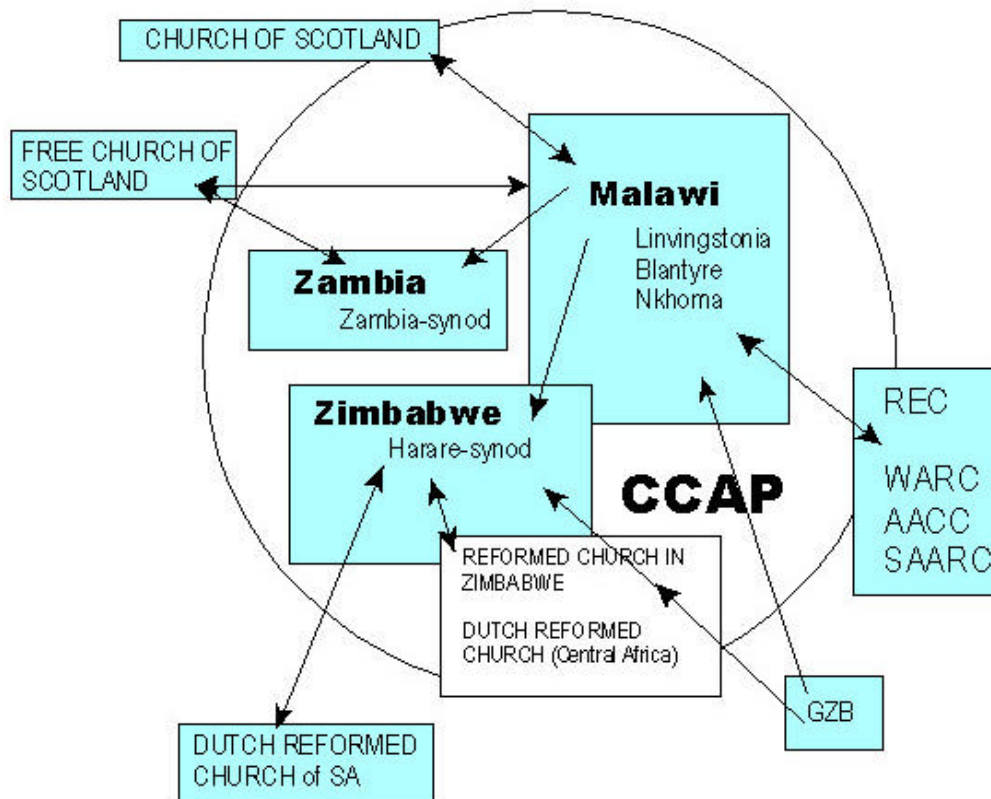
De CCAP heeft in Zimbabwe begrijpelijkerwijs (vanwege dezelfde historisch wortels) een goede verhouding met de Reformed Church in Zimbabwe (Shona) en de Dutch Reformed Church (Synod of Central Africa). Laatstgenoemde kerk bestaat uit blanke (Zuid-)Afrikaners. Ze telt ongeveer 2500 leden. Drie keer per jaar ontmoeten afgevaardigden van de CCAP en de andere twee kerken elkaar in Harare. De drie kerken hebben dezelfde belijdenisgeschriften.

Verder heeft de CCAP in Zimbabwe connecties met de Dutch Reformed Church in Zuid-Afrika (vooral met de PS van West-Kaapland). Deze PS heeft altijd zendingen uitgezonden naar Zimbabwe en sponsort de CCAP nog steeds. Wel werd gezegd dat de hoogte van dit bedrag geleidelijk verminderd wordt. De zendingssecretaris van de DRC-West-Kaapland brengt jaarlijks een bezoek aan de CCAP in Zimbabwe. Deze kerken kampen momenteel met een sterk teruglopend ledental omdat vele blanken Zuid-Afrika verlaten (meestal richting Australië).

Er zijn ook contacten ontstaan met de GZB in Nederland. Het lijkt erop alsof de GZB op dit moment alleen af en toe financiële ondersteuning biedt. Ook is er, voornamelijk via Malawi, aansluiting bij de REC. De CCAP Zimbabwe zijn daar niet erg gelukkig mee; in lang niet alles stemt zij overeen met de binnen de REC participerende kerken.

De CCAP in Zimbabwe was lid van de EFZ (Evangelical Fellowship of Zimbabwe). Ze heeft dit lidmaatschap inmiddels opgezegd ('they are out of control'). Ze staat wel positief tegenover de ZCC (Zimbabwe Council of Churches), voornamelijk vanwege de vertegenwoordiging van deze council bij de regering.

Via het platform van de vijf gezamenlijke CCAP-deelsynodes (de General Assembly in Malawi) heeft de CCAP verder nog formele contacten met de SAARC (Southern Africa Alliance of Reformed Churches), de WARC en de AACC.

DEPUTATE KBK KONTAK GEREFORMEERDE KERKE IN SUID-AFRIKA

In die tyd wat agter ons lê het ons verskillende kere kontak met die deputate van die Gereformeerde Kerke in Suid-Afrika gehad. Hierdie kontak was sowel mondeling as skriftlik.

Ons het in November 2000 in Potchefstroom 'n dag lank 'n bespreking gehad oor ons besware wat in die rapport vir die Sinode van Bethal 2000 genoem is. By hierdie gesprek was ook twee deputate van ons susterkerk in Nederland aanwesig. Die rapport wat van die deputate van die Gereformeerde Kerke daar op tafel gelê het is by hierdie rapport gevoeg. Ons wil opmerk dat hierdie rapport vertroulik is en dat hieroor nie verder gepraat en geskryf mag word nie. Dit beteken ook dat 'n deel van die bespreking van hierdie rapport op die Sinode in kamera moet plaasvind.

Die eerste gesprek in Potchefstroom was vir ons nie baie bevredigend nie. Dit veral omdat die deputate van die Gereformeerde Kerke nie oor die inhoud van ons besware wou praat nie. Dit het later wel gebeur maar met die opmerking dat die deputate van die Gereformeerde Kerke dan op persoonlike titel praat. Na voorbereiding het in Oktober 2001 'n volgende ontmoeting gevolg. Hierdie gesprek was meer positief en hier het die deputate van die Gereformeerde Kerke meer begrip vir ons besware getoon. Hulle het ons toe op die hoogte gebring van sekere maatreëls wat die kuratorium teen een hoogleraar geneem het.

Ons het op hierdie vergadering afgespreek dat ons hieroor verder moet praat en dat daarby baie belangrik is wat sowel ons as die gereformeerdes onder Skrifkritiek verstaan. Ds Nel het 'n nota voorberei waarin ons ons standpunt stel. Die doel is dat ons hieroor so gou as moontlik 'n verdere gesprek sal hê. Ons meen dat ons met die gesprek moet voortgaan op grond van die besluite van die Sinode van Bethal 2000. Veral ook omdat in die laaste gesprek 'n ander houding van die Gereformeerdes na ons toegekom het.

Ons aanbeveling is dat ons die gesprek met die Gereformeerde Kerke in Suid-Afrika voortsit en dit doen vanuit die besluite van die Sinode van Bethal 2000.

Die redes daarvoor is:

- 1. Die besware wat die Sinode van 2000 noem, bestaan nog altyd.**
- 2. Die gesprekke en kontakte wat daar was, gee hoop dat ons tog verder kan kom.**

SENDINGDEPUTATE VAN DIE VRYE GEREF. KERKE IN S.A.

RAPPORT AAN DIE SINODE 2002

1. Deputaatskap

Die sinode Bethal 2000 van die VGKSA het opnuut 'n deputaatskap onder die naam SENDINGDEPUTATE ingestel. As lede is benoem (in alfabetiese volgorde) sr. H Bron (Pretoria) brs. JW Meijer (Pretoria), H Pouwels (Maranata) H Snijder (Pretoria) en M van der Hout (Maranata). Br van der Hout het nie kans gesien om die taak te aanvaar nie en het sy bedanking ingedien. Die deputaatskap het dit nie nodig geag om 'n addisionele lid te benoem nie.

2. Opdrag

Die volgende opdrag is aan deputate verstrekkend: (Sien ook punt 4)

1. Sendingdeputate is verantwoordelik vir die kontak tussen die sendende kerke van die VGKSA en die ondersteunende kerke in die buiteland.
2. Sendingdeputate sal in hierdie kontaktoefening optree soos uiteengesit in die akkoord van samewerking wat die sinode met die buitelandse ondersteunende kerke gesluit het en die akkoord van samewerking insake die sending tussen die VGKSA.
3. Deputate ontvang jaarliks van die sendende kerke die beleids- en werkplanne, die begroting vir die volgende jaar en die finansiële state oor die afgelope jaar.
4. Deputate konsolideer die onderskeie begrotings en lê dit aan deputate van die ondersteunende kerke voor.
5. Deputate is verantwoordelik vir die verdeling, volgens die aanvaarde begrotings van die sendende kerke, van alle sendingbydraes wat inkom.
6. Deputate is daarvoor verantwoordelik om toe te sien dat die geld ooreenkomstig die begroting, beleids- en werkplan bestee is.
7. Deputate ontvang van die sendende kerke alle notule en rapporte wat op die sendingwerk betrekking het.
8. Deputate koördineer noodsaakelike sendingsaangeleenthede van gemeenskaplike belang vir die onderskeie sendingsgebiede.
9. Deputate verdeel onderling die verskillende funksies.
10. Deputate rapporteer volgens die ooreengekome vorm aan die sinode.

3. Werksaamhede

Vanweë die regionale deputaatskap was dit moontlik om maandeliks te vergader. As gevolg van die operasionele aard van die deputaatskap is daar die meeste maande vergader.(datums en notules van vergaderings is verkrygbaar op versoek). Daar was verdere vergaderings met die twee Sendingkommissies en Kerkrade van die twee sendende kerke. Ook is daar in 2001 alle kerkrade van die samewerkende kerke vir nasionale sending, besoek om die strukture, kommunikasie kanale en onderskeie verantwoordelikhede te verduidelik. Ook was daar twee formele vergaderings met die "Deputaatschap voor Zending in Zuid Afrika" as ook met die samewerkingverband van die klassis Assen in Nederland toe SA deputate in Ndl was met vakansie. Ook het br Meijer die Frieslandse Partikuliere Sinode van 2000 bygewoon om versoeke vir

addisionele steun. 'n Informele besprekings is ook gehou met die voorsitter van die "Deputaatschap voor Zending in Zuid Afrika" Ds D de Jong toe hy in SA was. Alle notules is op versoek vir die sinode afgevaardigtes beskikbaar.

Deputate het die funksies onderling soos volg verdeel: voorsitter br H Pouwels en sekretaresse sr H Bron, Voorligter br JW Meijer, Boekhouer br H Snijder.

4. Sinodehandeling 2000

Na verskyning van die Handeling van die sinode te Bethal 2000 het deputate besin oor die weergawe van die bespreking en afhandeling van die sending sake op die sinode.

Die rapport van sendingdeputate is, nadat dit puntgewys aan die orde gestel is, in sy geheel deur die sinode aanvaar. Hierdie besluit word nie in art 36 van die sinodehandeling spesifiek vermeld nie. Hierdie feit sou nie van alte groot belang gewees het nie as in die afhandeling van sake van die deputaterapport afgewyk is nie. Die afwyking kom in drie aspekte uit.

In die eerste plek is daar 'n ingrypende verskil tussen die in art 44 van die sinodehandeling gepubliseerde opdragte aan sendingdeputate en die deur die sinode aanvaarde voorstel van sendingdeputate in hierdie verband, soos dit gevind word op bl 115 van die Handeling. Oor hierdie saak is reeds dadelik nadat die foutiewe opdrag aan deputate versterk is met die skriba van die sinode gekorrespondeer. Hoewel die saak lank gesloer het voordat dit per brief reggestel is, het deputate van meet af gewerk volgens die opdrag soos dit deur die sinode aanvaar is.

In die tweede plek word in art. 36 van die Handeling gestel dat deputate voorgestel het om die sendingbydrae weer op R55 vas te stel. Die voorstel wat aanvaar is, was egter dat die bedrag van R55 as minimumbydrae beskou sou word met aanmoediging aan die kerke wat meer kan bydra dit ook daadwerklik te doen. Aan hierdie bedrag van R55 word in die Handeling verder die voorstel om tot 'n regionale benoeming te kom, gekoppel. Dit is nie korrek nie. Die voorstel vir 'n regionale deputaatskap is gebore uit die noodsaak dat deputate minstens maandeliks moet vergader. Dit sou geweldig hoë reiskoste en ongemak veroorsaak wanneer deputate oor die land versprei sou woon. Die vermyding van hoë reiskoste is in hierdie verband slegs 'n nie-onbelangrike bykomstige voordeel maar het geen direk verband met die voorstel van minimaal R55 per lidmaat nie.

In die derde plek het die sinode die voorstel om vier sendingdeputate te benoem aanvaar (sien bl. 114/5) om vervolgens vyf deputate te benoem waarby nie aangedui is wat die funksie van die vyfde deputaat sou wees nie. Deur die bedanking van br. Van der Hout het hierdie saak verder geen gevolge gehad nie.

5. Samewerkingsakkoord

5.1 Beleidsplan Visie

Op die Sinode van die VGKSA (Kaapstad 1996) het 'n voorstel van die VGK Kaapstad gediens tot benoeming van nasionale sendingdeputate. In die motivering van die voorstel word 'n aantal aspekte genoem wat die aandag van die nuwe deputate sou moet kry. Die voorstel is gebaseer op 'n aantal praktiese oorwegings en nuwe ontwikkelings. Daar is geen visie geformuleer wat die raamwerk gee vir die verhouding tussen sendende kerke, samewerkende kerke en sendingdeputate nie. Ook uit die eerste opdrag aan die

sendingdeputate blyk dat daar op die sinode self nie 'n helder beeld bestaan het van die inhoud van die begrip nasionale samewerking nie.

Gedurende die afgelope ses jaar is ervaring in hierdie opsig verwerf. Die onderlinge akkoorde is opgestel en die roluitklaring is redelik duidelik. Hierdie dokumentasie is baie belangrik vir die goeie funksionering van alle rolspelers. Stilswyend is in hierdie opsig aanvaar dat ons 'n gemeenskaplike visie het op wat met nasionale sending bedoel word. Daar is egter nooit geformuleer wat ons onder nasionale sending wil verstaan nie. Sendingdeputate stel aan die sinode voor om in hierdie leemte te voorsien. In hierdie verband is 'n konsep "Nasionale Sendingvisie van die VGKSA" opgestel. Dit is vir kommentaar aan die kerkrade toegestuur en die reaksies wat ontvang is, is verwerk in 'n nuwe konsep wat ons hiermee aan die sinode voorlê. Geen van die kerkrade het wesentlike besware teen die visie gehad nie. Sien aangehegte bylae 3.

5.2 Strategiese planne

Die strategiese planne en jaarplanne 'n baie goeie middel om die sendingwerk doelgerig te bedryf. Dit gee fokus en rigting aan die besturende kommissies van die sendende kerke, tewens stel dit die SDSA in staat om op 'n lang termyn te beplan in terme van die finansiële behoeftes wat weer die verwagte inkomste uit Nederland projekteer. Verder gee dit aan die samewerkende kerke insae en moontlikhede vir hulpverlening.

Alhoewel die planne opgestel en bekragtig word vir die langtermyn, moet die planne altyd met groot soepelheid uitgevoer word. Die omstandighede kan vinnig verander, nuwe moontlikhede kan skielik opduik en veronderstellings word nie altyd verwesenlik nie. Al hierdie aspekte dra by dat die strategiese planne steeds meer die riglyne en parameters vir die beleid vorm.

Die volle benutting van die strategiese planne is nog nie beryk nie. Meer klem sal op die kwantifiseerbare items soos mannekrag, projekte en bates gelê moet word sodat die finansiële jaarplanne vanuit die strategiese planne opgestel kan word.

5.3 Voorligting deur SDSA

Sendingdeputate het probeer om die nasionale samewerkingsverband meer bekendheid te gee en om die gemeentes op hoogte te hou van die verloop van sake. Die volgende aktiwiteite is uitgevoer:

- Besoeke op kerkrade: Aan die onderskeie kerkrade van die kerkverband (uitsluitend Springs) is daar besoeke gebring. Tydens die vergaderings is die kerkrade ingelig oor die werk van sendingdeputate soos dit in die samewerkingsakkoorde vervat is. Op die vergaderings is die verantwoordelikhede van die betrokke partye in die samewerkingsverband uitgelig.
- Nuusbriewe: In die afgelope jaar is daar drie nuusbriewe uitgestuur na die onderskeie kerkrade waarin kortliks die werk van die deputate vervat is. Die Nuusbriewe is meestal in die kerkblaai gepubliseer sodat die gemeentes ook op hoogte gehou is van die werksaamhede. Met kennis van die gebeure kon voorbidding gedoen word.
- Gemeente vergaderings: Sendingdeputate het tydens gemeentevergadering in Bethal, Pretoria die gemeentes ingelig d.m.v. 'n verkorte weergawe van die toeligtig wat op die kerkrade gegee is.

5.4 Nasionale samewerkingsverband

In die samewerkingsakkoorde wat onderteken is deur die betrokke partye word duidelik uiteengesit wat die opdragte van almal betrokke is. SDSA het op die kerkraads- en gemeentevergaderings wat gehou is hierdie onderskeie take duidelik probeer maak. Die sendende kerke het sekere verantwoordelikhede ten opsigte van die samewerkende kerke. Die kerke moet op hoogte gehou word van dit wat in die sending plaasvind. So kan voorbidding gedoen word en hulp, waar nodig is, aangebied word. Die samewerkende kerke het sekere regte waarop hulle kan reken. Die afstand tussen die sendende kerke en die samewerkende kerk moet so klein moontlik wees. Die inligting kan ook oorgedra word deur voorligting te gee. Indien inligting nie na die samewerkende kerke deurgestuurd word nie kan hulle daarop aanspraak maak. Hierdie samewerking is nodig om die sending te laat leef in die gemeentes. Voorbidding kan dan gedoen word.

Die uitgangspunt van die samewerkingsverband is dat alle kerke deel van die kerkverband VGKSA saam sendingbedryf. Die VGKSA behoort daarom die kerkraad van Springs formeel te vra om die samewerkingsakkord te onderteken.

Ook is daar by Nederland sekere verwagtings. Hulle dra ongeveer 95% van die totale begroting by. In die Nederlandse kerke is die finansiële situasie ook nie altyd so rooskleurig as wat dikwels in Suid-Afrika gedink word nie. Ook hier is daar gemeentes wat dit moeilik het en wat sukkel om hulle bydraes per lid by te bring. Om te verseker dat Nederland ons bly ondersteun, moet ook hulle op hoogte van sake gehou word. Laat hulle sien wat met hulle bydraes gedoen word, gee voorligting en verslae. Veral met die toetrede van Appingedam/Warffum het hierdie noodsaak weer aan die lig gekom.

5.5 Appingedam/Warffum toetrede tot samewerking.

A.g.v. die toetrede van klassies Appingedam/Warffum tot die Nederlandse kerke wat die sending in Suid-Afrika steun, is daar 'n opgedaterrde akkoord opgestel wat deur die Sinode Johannesburg geteken moet word. Die akkoorde is onder bylae 4 aangeheg. Die enkele veranderings wat plaasgevind het word op die nuwe akkoord aangetoon. Die Nederlandse PS Friesland sal die akkoord op hul eerskomende vergadering onderteken DV Mei 2002.

Ons versoek die sinode om hierdie akkoord te teken.

6. Finansies

6.1 Behoeftes aan uitbreiding

Die behoefte aan uitbreiding het die afgelope 2 jaar hoog op die agenda van die SASD gestaan. Ook in Nederland is hard gewerk om die uitbreiding moontlik te maak. Vanuit die plaaslike Sendingkommissies is die strategiese en meerjareplanne op datum gebring, en daar was 'n duidelike behoefte vir ekstra mannekrag. In Kaapstad was een sendeling benodig om die werk in Wesbank te behartig. In Pretoria is 'n ekstra sendeling benodig vir opleiding en plantingswerk. Die behoefte aan die uitbreiding het ontstaan uit die seën wat die Here op die sendingwerk gegee het.

6.2 Appingedam en Warffum

Die toetrede van die klassies Warffum en Appingedam het die uitbreiding van die sendingwerk moontlik gemaak. Na intensiewe gesprekke en uitruil van inligting, het die

Here dit so gelei dat die klassies hulle steun aan die sendingwerk in SA toegesê het. Die steun het op 1 Januarie 2001 in werking getree.

6.3 Reserwes

Voor die toetreding van die klassies Warffum en Appingedam, het die SASD 'n beroep gedoen op die reserwes van Friesland en Assen. In 2000 het Friesland hul reserwe na Suid Afrika oorgeplaas (NLG 230 000.00). Assen het vir 2000 en 2001 twee eenmalige bydraes van NLG 100 000.00 elk aan die sendingwerk in SA gemaak. Hierdie reserwes was bedoel om 'n fonds op die been te bring om die begrote tekorte te kan opvang. U moet in gedagte hou dat die oordra van die reserwes gedoen is voordat dit bekend was dat Warffum en Appingedam sou toetree tot die samewerkingsverband. Die reserwes het dus 'n aansienlike hupstoot gekry, en dit het dit moontlik gemaak dat geld beskikbaar is vir die kapitale uitgawes rondom die ekstra mannekrag.

Die SASD is besig om 'n beleid rondom die aanwending van die reserwes te formuleer. Ons sal 'n bedrag van minstens R500000 in reserwe hou vir onvoorsiene uitgawes soos:

- ❖ die repatriëring van 'n Nederlandse sendeling,
- ❖ onvoorsien mediese koste, waarvoor sekere sendelinge geen mediese dekking kan kry nie,
- ❖ opleiding van 'n beroepe sendeling in Nederland voordat hy na SA kan kom

6.4 Nederlandse verwagtings

Die sendingwerk in SA het 'n multi miljoen projek geword. Die jaarlikse begroting beloop by die R2 miljoen. Die meeste van die fondse kom uit Nederland. Dit is belangrik dat professionele voorligting na Nederland toe baie belangrik is. Sonder inligting kan hulle nie die ondersteuning van die gemeentes kry nie.

Die SASD het die afgelope 2 jaar gewerk aan 'n professionele formaat van die verskaffing van inligting. Dit is gedoen deur die meerjareplanne in 'n meerjarebegroting te vertolk, en met die nodige grafieke en skematiese voorstellings aan Nederland te verstuur. Nie net die SASD moet inligting aan Nederland verskaf nie. Die sendende kerke het self 'n reuse taak om relevante inligting aan Nederland te verskaf. Sonder inligting is dit vir Nederland nie moontlik om die sendingkwotas in te vorder nie. Dit is daarom belangrik dat inligting betyds en volledig aan die samewerkende kerke in Nederland gegee word.

Verder het die kerke in die PS Friesland moeite om hulle sending bydraes te maak. Heelwat van die gemeentes is hulpbehoewend, en kan met moeite hul eie predikant onderhou. Dit is duidelik dat geen addisionele inkomste vanuit die PS verwag kan word nie.

6.5 Wisselkoerse

'n Onverwagse wending in die wisselkoerse na 11 September 2001, het meegebring dat ons vir die komende jaar 'n groot oorskot sal hê. Wisselkoerse kan nie voorspel word nie, en nog minder terroriste aanslae op Amerika. U sal merk dat ons reserwes die hoogte ingeskiet het. Tog kan ons nie op wisselkoerswinste begroot nie. Dis eenmalige meevallers, en afhangende wat die wisselkoerse in die komende jaar gaan doen, sal ons kan bepaal hoe die inkomstestroom in die toekoms sal wees.

6.6 Globale oorsig

Onderstaande tabel gee kortliks weer wat die finansiële toestand van die SASD is:

	2000 (werklik)	2001
Bydrae uit Nederland	1 230 972	
Bydraes uit Suid Afrika	75 075	
Bydraes uit Australië	39 437	
Diverse inkomste	64 116	
Totale inkomste	1 409 600	
Betalings aan Sendende kerke	1 265 502	
Deputate koste (SA en NL)	189 541	
Totale koste	1 455 043	
Oorskot / (Tekort)	(45443)	
Eenmalige bydraes Assen	277 778	
Oordrag reserwes Friesland	619 444	0

Die aangehegte bylae toon 'n grafiese opsomming van die belangrikste finansiële inligting.

6.7 Oudit

Die oudit vir die jare 1997 tot 2000 is gedurende die afgelope jaar afgehandel. Aangeheg vind u die ouditverslae. Volledige finansiële state is op aanvraag beskikbaar.

7. Funksionering en toekomstige samestelling van die deputaatskap.

Met dankbaarheid mag gekonstateer word dat die samewerking binne die deputaatskap baie goed is.

In die tweede plek is daar eenstemmigheid binne die deputaatskap dat as reël een maal per maand vergader moet word om inderdaad alle take af te handel, om lopende sake te monitor en om nuwe inisiatiewe te ontwikkel.

Die instelling van 'n klein, toegewyde en regionaal gevestigde deputaatskap het die gewenste uitwerking gehad en alle take kon met effektiwiteit hanteer word. Verdere voorvereistes is dat die funksies beman moet word deur vakbekwame persone en dat die persone saam'n klein maar goeie span kan vorm.

Omrede Br JW Meijer en Br H Pouwels nie meer beskikbaar is vir 'n verdere termyn nie, het die deputate br P Bouwman (Maranata) en Br K Toebe (Pretoria) gekoöpteer om hulle in te werk as plaasvervangers vir die uitredende deputate. ***Ons versoek die sinode om hierdie besluit te bekragtig.***

8. Sendingsbydrae VGKSA

Die sendingsbydrae vir die VGKSA het vanaf 1996 onveranderd gebly op R55 per siel. Gebaseer op 'n 10% inflasie koers sou die bedrag vir 2002 R97 per siel moes wees. Daar is egter behoeftige gemeentes onder die VGKSA en so 'n bedrag sou te hoog

wees. Aan die ander kant het die VGKSA (deur die twee sendende kerke) die verantwoordelikheid vir die sending van Nederland in 1991 oorgeneem. Die verantwoordelikheid hou ook in dat ons na vermoë sal bydra tot die sending. Ons kan daarom nie wegkruip agter die bydraes van Nederland nie. Ook moet daarop gelet word dat daar Nederlandse kerke is wat ten spyte van oortrokke bankrekenings, steeds die f142 (R150) per siel per jaar bydra. SDSA wil daarom voorstel dat die bydrae van die Suid-Afrikaanse kerke as riglyn minstens 5% van die begroting moet uitmaak. Dit beteken dat die bydrae per siel R80 per jaar sal wees. **Ons versoek die sinode om hierdie riglyn te aanvaar en die bedrag van R80 per siel per jaar vas te stel.**

9. Opdragte van die sinode 2000 soos uiteengesit in sendingsrapport 2000 en aanvaar op sinode 2000. (nie volgens die Sinodehandelinge2000 nie)

Opdrag 1

Sendingdeputate is verantwoordelik vir die kontak tussen die sendende kerke van die VGKSA en die ondersteunende kerke in die buiteland.

Daar was gedurig kontak met die Nederlandse deputate en alle notules en verslae van die plaaslike sendingkommissies as ook van die deputaatskap is aan hulle beskikbaar gestel. Op sy beurt het die deputate ook alle nodige inligting en notules van uit Nederland ontvang.

Opdrag 2

Sendingdeputate sal in hierdie kontaktoefening optree soos uiteengesit in die akkoord van samewerking wat die sinode met die buitelandse ondersteunende kerke gesluit het en die akkoord van samewerking insake die sending tussen die VGKSA.

Uitgevoer. Verwys na Werksaamhede (punt 3)

Opdrag 3

Deputate ontvang jaarliks van die sendende kerke die beleids- en werkplanne, die begroting vir die volgende jaar en die finansiële state oor die afgelope jaar.

Voldoende inligting ontvang om ons taak te kon uitvoer.

Opdrag 4

Deputate konsolideer die onderskeie begrotings en lê dit aan deputate van die ondersteunende kerke voor.

Uitgevoer. Sien aangehegte begrotings (aanhangsel)

Opdrag 5

Deputate is verantwoordelik vir die verdeling, volgens die aanvaarde begrotings van die sendende kerke, van alle sendingbydraes wat inkom.

Deputate het alle gelde wat vir die sending (strukturele uitgawes) in Suid-Afrika beskikbaar gestel is, die bydraes van die VGKSA, die van die kerk Albany, Australie en alle gelde wat deur die "Deputaatskap voor Zending in Zuid Afrika" beskikbaar gestel is, volgens die aanvaarde begrotings verdeel.

Opdrag 6

Deputate is daarvoor verantwoordelik om toe te sien dat die geld ooreenkomstig die begroting, beleids- en werkplan bestee is.

Die geouditeerde verslae van die onderskeie plaaslike Sendingskommissies verseker verantwoordelike besteding. Verder kan met dankbaarheid melding gemaak word van die goeie kontakte wat daar is tussen die plaaslike boekhouers en die boekhouer in Nederland.

Opdrag 7

Deputate ontvang van die sendende kerke alle notule en rapporte wat op die sendingwerk betrekking het.

Meeste rapporte is ontvang. Situasië het verbeter na verduideliking van verantwoordelikhede.

Opdrag 8

Deputate koördineer noodsaakelike sendingsaangeleenthede van gemeenskaplike belang vir die onderskeie sendingsgebiede.

Die kerkverband het besluite geneem aangaande die sending in Suid-Afrika. Die toetrede van Springs tot hierdie kerkverband beteken dat hulle nou ook deel uitmaak van nasionale sending.

Opdrag 9

Deputate verdeel onderling die verskillende funksies.

Gedoen. Verwys na werksaamhede. (punt 3)

Opdrag 10

Deputate rapporteer volgens die ooreengekome vorm aan die sinode.

Word hiermee gedoen

Voorstelle

Deputate stel die volgende voor:

- 1. *Ons versoek die sinode om Springs formeel te vra om deel te wees van die nasionale samewerking rakende sending en om die akkoord te teken. (Bylae 1)***
- 2. *Die sinode stel as sendingbydrae in Suid-Afrika 'n minimum bedrag van R80 per lidmaat vas.***
- 3. *Die sinode besluit om die selfde opdragte soos vir 2000 vir sendingdeputate vas te stel.***
- 4. *Die sinode besluit om weer 'n deputaatskap op 'n regionale basis vir nasionale sendingsake in te stel. Die volgende vier persone word as sendingsdeputate aangestel: Br. P. Bouwman, sr. H. Bron, br. H. Snijder en br K Toebe.***
- 5. *Die sinode onderteken die opgedateerde samewerkingsakkoorde met Nederland. (Bylae 4)***
- 6. *Die sinode aanvaar die voorgestelde visie vir die Nasionale Samewerkingsverband. (Bylae 3)***

Met sustergroete

namens sendingdeputate.

H Bron
(sekretaresse)

Bylaes:

Bylae 1: Ooreenkoms van samewerking tussen die Vrye Geref. Kerke in Suid-Afrika ten aansien van die sendingwerk.

Bylae 2: Finansiële jaarstate

Bylae 3: Nasionale sendingvisie van die samewerkende kerke van die VGKSA

Bylae 4: Akkoord van samenwerking tussen die saamenwerkende kerken in Nederland en die Vrye Gereformeerde Kerke in Suid-Afrika

Bylae 1:

OOREENKOMS VAN SAMEWERKING TUSSEN DIE VRYE GEREF. KERKE IN SUID-AFRIKA TEN AANSIEN VAN DIE SENDINGWERK

I Doel

Artikel 1

Die Vrye Gereformeerde Kerke in Suid-Afrika (VGKSA) werk saam in die uitoefening van hul sendingsopdrag wat die Here aan sy kerk gegee het, soos in die besonder verwoord in Mattheüs 28:19.

Die uitvoerende verantwoordelikheid van die nasionale sendingsamewerking berus by die sendende kerke wat daarvoor in gemeenskaplike oorleg aangewys is.

Op datum van inwerkingtreding van hierdie ooreenkoms is dit die VGK Pretoria-Maranata vir die groter-Pretoria-gebied en die VGK Kaapstad vir die Kaapse Vlakte

Artikel 2

Hierdie ooreenkoms reël die samewerking tussen die VGKSA ten aansien van die sending en bevat die take en verpligtings en die organisatoriese voorsienings wat vir die samewerking noodsaaklik is.

II DIE SINODE VAN DIE VGKSA

Artikel 3

Die sinode van die VGKSA benoem sendingdeputate (SD) wat van die sinode hulle opdrag ontvang. Hierdie opdrag sal ooreenkomstig die bepalings van die samewerkingsakkoord met die ondersteunende kerke in Nederland en die bepalings van hierdie ooreenkoms vasgestel word.

Artikel 4

Die sinode van die VGKSA stel 'n kwotum vir die sendingbydrae vas.

Artikel 5

Die verslag en voorstelle van die SDSA word deur die sinode bespreek en nuwe opdragte word daarvolgens vasgestel sonder om inbreuk op die verantwoordelikheid van die sendende kerke te maak.

III DIE SENDENDE KERKE

Artikel 6

Die sendende kerke onderhou die formele kontak met die samewerkende kerke in Nederland en in Suid-Afrika deur middel van die sendingdeputate (SDSA). Wat betref die kontak met die Nederlandse kerke rig die SDSA hulle tot die sendingdeputate in Nederland (SDNL).

Artikel 7

Die sendende kerke onderneem om die SDSA ooreenkomstig die bepalings van die akkoord van samewerking met die kerke in Nederland van alle noodsaaklike inligting te voorsien.

Artikel 8

Die sendende kerke sal op gereëelde basis in die samewerkende kerke in Suid-Afrika voorligtingsaande ten aansien van die werksaamhede en ontwikkelinge in die sendingwerk versorg. Rapporte en strategiese planne sal aan die samewerkende kerke gestuur word.

Artikel 9

Die sendende kerke formuleer hulle beleid in 'n strategiese plan op basis waarvan jaarliks 'n meerjareplan en 'n begroting opgestel word. Die sendende kerke se strategiese planne, meerjareplanne en begrotings word deur die SDSA gekonsolideer en die finansiering daarvan word in oorleg met die SDNL vasgestel. Die beskikbare finansies word deur SDSA op verantwoordelike wyse verdeel.

IV DIE SAMEWERKENDE KERKE

Artikel 10

Die samewerkende kerke aanvaar die verpligting om die sendingwerk van die VGKSA in woord en daad te ondersteun. Hierdie ondersteuning kan op verskillende maniere in praktyk gebring word, maar dit sal ten minste die volgende insluit:

- a. dat reëlmatig tydens die eredienste vir die sending en die sendelinge gebid en die Here se seën gevra sal word vir die goeie voortgang van die sendingwerk onder lidmate en nie-lidmate van die sendinggemeentes tot grootmaking van die Naam van die Here;
- b. dat daar reëlmatig geldelike gawes vir die sendingwerk ingesamel sal word;
- c. dat die kerkrade belangstelling vir die sendingtaak binne die gemeente sal aanmoedig en aktiveer deur reëlmatig met behulp van die sendingkommissie gemeentevergaderings te reël waartydens sendingsake deur die sendelinge toegelig en bespreek sal word;
- d. dat gemeentede van die samewerkende kerke gekies kan word om in volle regte as lede van die sendingkommissie van die sendende kerke te dien;
- e. dat die kerkrade en gemeentes op eie inisiatief maar met goedkeuring van die sendingkommissie en/of op versoek van die sendende kerke, binne vermoë, ander tersaaklike en nodige stoflike en/of geestelike hulp in die uitoefening van die sendingopdrag kan verleen.

Artikel 11

Indien een van die samewerkende kerke self as sendende kerk in sy eie omgewing wil gaan optree, sal die planne eers met die SDSA bespreek word. Die finansiële konsekwensies van die planne sal met die samewerkende kerke in Suid-Afrika en oorsee bespreek word. Indien die beoogde nuwe sendingwerk nie uit die nasionale begroting gefinansier kan word nie, sal in gesamentlik oorleg besluit word of die betreffende kerk van sy finansiële verpligtings ontslaan kan word.

Artikel 12

Die samewerkende kerke kan, wanneer die noodsaak dit vereis, 'n versoek tot 'n gesamentlike beraad indien. Die SDSA sal daarna in samewerking met die sendende kerke 'n beraad reël.

V DIE SENDINGDEPUTATE

Artikel 13

Die sendingdeputate ontvang hul opdrag van en is verantwoording skuldig aan die sinode van die VGKSA. Die taak van die SDSA is, in algemene terme:

- a. samevoeging en koördinerings van die sendingbeleid van die sendende kerke in Suid-Afrika;
- b. opstel van 'n gekonsolideerde jaarlikse sendingbegroting;
- c. toesien op die uitvoering van die sendingbeleid deur die sendende kerke soos omskryf in artikel 9;
- d. opstel van finansiële state en 'n jaarverslag oor die gevoerde beleid vir die samewerkende kerke in Suid-Afrika en Nederland;
- e. beskikbaarstelling van informasie ten behoeve van die voorligting oor die sending.

VI BESLEGTING VAN GESKILLE

Artikel 14

In geval van verskil van insig tussen die sendende kerke en die samewerkende kerke met betrekking tot die aard en omvang van samewerking, asook by verskil van mening oor die uitleg van die artikels van hierdie ooreenkoms, sal die sinode van die VGKSA beslis.

V BEÏNDIGING VAN SAMEWERKING

Artikel 15

Beëindiging van die samewerking in onderlinge oorleg tussen die sendende en samewerkende kerke is moontlik.

Eensydige beëindiging van die samewerking van die kant van die sendende of samewerkende kerke kan slegs geskied met inagneming van 'n opseggingstermyn van twee kalenderjare. Die beëindiging van die samewerking moet skriftelik aan die sendingsdeputate gestuur word.

Artikel 16

Wanneer 'n sendende kerk sy aktiewe sendingwerk beëindig, sal die bates deur bemiddeling van die SDSA vir sendingdoeleindes bestem word.

VI GELDIGHEID VAN DIE OOREENKOMS

Artikel 17

Wysigings aan hierdie ooreenkoms kan slegs met instemming van al die samewerkende kerke in Suid-Afrika aangebring word.

Artikel 18

Hierdie ooreenkoms van samewerking tree in werking na goedkeuring deur die kerkrade en ondertekening van die kerkrade van die VGKSA.

OOREENKOMS VAN SAMEWERKING TUSSEN DIE VRYE GEREFORMEERDE KERKE IN SUID-AFRIKA TEN AANSIEN VAN DIE SENDINGWERK

Kerkraad van die Vrye Gereformeerde Kerk te

	<u>Datum</u>	<u>Handtekeninge</u>	
Bethel
Johannesburg
Kaapstad
Maranata- Pretoria
Pretoria
Springs

Bylae 2:

Weens tyd van die jaar nog nie beskikbaar nie, sal gestuur word sodra die state gefinaliseer is:

Bylae 3:

NASIONALE SENDINGVISIE VAN DIE SAMEWERKENDE KERKE VAN DIE VGKSA

DOEL:

Die aktiewe bevordering van die sendingwerk deur die individuele gemeentes van die VGKSA, sodat onder alle volke, tale en rasse binne die Republiek die lig van die evangelie sal skyn.

Die roeping tot die verkondiging van die evangelie is duidelik in die Skrif verwoord (Matt. 28:19-20; Luk. 24:46,47)

In die boek Handelingte word o.a. oor die werk van die apostel Paulus verslag gedoen. Uit hierdie verslag word duidelik dat sendingwerk meer omvat as alleen maar die verkondiging van die evangelie. Sendingwerk het verskeie kenmerkende aspekte:

- Daar is planmatigheid in Paulus se optrede.
- Die verkondiging van die evangelie word deur kerkplanting opgevolg.
- Daar is sprake van aanstelling van ouderlinge
- en die opleiding van opsieners.
- Na elke reis vind rapportering plaas en die gevestigde kerke en sendinggemeentes
- soek doelbewus na 'n kerklike samelewing.
- Daar is intensiewe nasorg in die vorm van korrespondensie
- en aansporing tot volgehoue studie.
- Daar is opwekking tot offervaardigheid vir die instandhouding van die erediens
- die ouderlinge hulpbetoon en die sendingwerk.

Rapportering en visitasie is ewe kenmerkend vir die sendingwerk as prediking, kerkplanting en opleiding. Die Skrifgegewens wys uit dat daar binne die sendingwerk aandag moet wees vir verkondiging en kerkplanting, vir organisasie en beplanning, vir visie en inisiatiewe, vir verantwoording en toesig.

Die take van sendende kerke, die samewerkingsverband en die nasionale sendingdeputate moet binne bostaande raamwerk geformuleer word.

- Die sendende kerke is volledig verantwoordelik vir die beplanning en uitvoering van die werk binne hulle sendingterrein. Hierdie aktiwiteite vind plaas met rapportering aan die samewerkingsverband.
- Die samewerkende kerke ondersteun die sendingwerk deur voorbidding, ondersteunende aktiwiteite en die finansiering van die goedgekeurde planne en daarop gebaseerde begrotings.
- Die sendingdeputate is daarvoor verantwoordelik dat die opgestelde beleidsplanne en begrotings van die sendende kerke op mekaar

afgestem is en dat die samewerkende kerke aktief bly in die ontwikkeling van aktiwiteite en die insameling van geld.

VISIE

Dat daar oor die lengte en breedte van die Republiek 'n netwerk van lewende gemeentes is wat die eenheid van die Koninkryk van God in 'n multikulturele en veeltalige nasie gestalte gee.

Die Here het nie net die opdrag tot sendingwerk gegee nie, Hy het daaraan ook sy beloftes verbind. Uit alle volke, tale en nasies sal God vir Hom “ 'n heilige volk as eiendom verkry”. Al die gemeentes, gevestigde kerke sowel as sendinggemeentes is geroep “om die deugde van Hom te verkondig”. Petr.2:9,10.

Dit beteken nie dat al die gemeentes dieselfde take het nie. Soos daar in 'n liggaam baie ledemate met 'n verskeidenheid van funksies is, so is daar binne die samewerkingsverband ook baie take en werksaamhede wat verdeel moet word. Op die manier sal elke gemeente en elke lidmaat aktief in die verkondiging van die evangelie wees, wat nie beteken dat elkeen as sendeling of elke gemeente as sendende kerk moet optree nie.

Bylae4:

Akkoord van samenwerking tussen de samenwerkende kerken in Nederland en die Vrye Gereformeerde Kerke in Suid-Afrika

I. Doel

Artikel 1

De kerken in het particulier-synodaal ressort Friesland en de kerken in de classes Appingedam, Grootegast en Warffum binnen het verband van de Gereformeerde Kerken in Nederland, hierna te noemen "samenwerkende kerken", werken samen ter ondersteuning van het zendingswerk van de Zuid-Afrikaanse zusterkerken. Deze verrichten dit werk in opdracht van de Here tot planting van de kerk onder de volkeren, welke zendingsopdracht Hij in het bijzonder in Matteüs 28: 19 aan zijn kerk heeft gegeven.

Artikel 2

Dit akkoord regelt de samenwerking en bevat de wederzijdse taken en verplichtingen en de organisatorische voorzieningen die voor de uitvoering daarvan noodzakelijk zijn.

II. Organisatie en taken algemeen

Artikel 3

De zendende kerken in Zuid-Afrika bij vaststelling van de akkoord, Die Vrye Gereformeerde Kerk te Pretoria-Maranata en Die Vrye Gereformeerde Kerk te Kaapstad (Bellville), onderhouden de contacten met de samenwerkende kerken via het college van zendingsdeputaten in Zuid-Afrika, hierna aangeduid als "SD-SA".

SD-SA richten zich voor hun contacten met de samenwerkende kerken tot het college van zendingsdeputaten in Nederland, hierna aangeduid als "ZD-NL".

Contacten over het algemene beleidsmatige en financiële aangelegenheden met ZD-NL lopen altijd via SD-SA.

Artikel 4

ZD-NL zijn, onder verantwoordelijkheid van de samenwerkende kerken, belast met de uitvoering van de in artikel 1 bedoelde ondersteuning. ZD-NL richten zich voor hun contacten met de zendende kerken tot SD-SA.

Artikel 5

Over zaken van praktische aard in het kader van de uitvoering van de samenwerking kan een zendende kerk of een zending zich zonder tussenkomst van SD-SA wenden tot ZD-NL bijvoorbeeld over zaken met betrekking tot beroepingswerk, verlof en voorlichting. Eveneens kunnen zij rechtstreeks advies van derden inwinnen met bericht daarvan aan SD-SA.

Artikel 6

ZD-NL en SD-SA houden elkaar op de hoogte van relevante ontwikkelingen.

III. Zendingsdeputaten van de zendende kerken (SD-SA)

Artikel 7

Er is een college van zendingsdeputaten, ingesteld door de Sinode van Die Vrye Gereformeerde Kerke in Suid-Afrika. SD-SA zijn belast met:

- a. het in samenhang brengen, coördineren en actualiseren van het zendingsbeleid van de zendende kerken in Zuid-Afrika op langere termijn;
- b. het jaarlijks samenstellen van een zendingsbegroting met toelichting voor de kerken in Zuid-Afrika;
- c. het zicht houden op de uitvoering van het beleid door de zendende kerken en de rapportering daarover aan de ZD-NL;
- d. het uitbrengen van een financieel jaarverslag en een jaarverslag over het gevoerde beleid;
- e. het ter beschikking stellen van informatie ten behoeve van de voorlichtingstaak van ZD-NL.

Artikel 8

SD-SA leggen hun beleidsvisie neer in een meerjarenplan dat jaarlijks wordt geëvalueerd en eventueel geactualiseerd. Dit meerjarenplan bevat ook een financiële paragraaf. SD-SA stellen ZD-NL jaarlijks in kennis van het actuele meerjarenplan.

Artikel 9

Over ingrijpende afwijkingen van het meerjarenplan en andere belangrijke beslissingen wordt eerst door SD-SA overleg gevoerd met ZD-NL.

Artikel 10

De zendende kerken stellen elk voor zich jaarlijks een zendingsbegroting op. SD-SA stellen aan de hand van deze deelbegrotingen jaarlijks een zendingsbegroting met een toelichting samen voor de zending in Zuid-Afrika, welke begroting voor 15 november van ieder jaar aan ZD-NL wordt voorgelegd. Met het oog op de financiële ondersteuning door de samenwerkende kerken vindt over deze begroting vervolgens overleg plaats tussen ZD-NL en SD-SA. ZD-NL doen tenslotte hun standpunt over de gepresenteerde begroting voor het einde van het jaar schriftelijk toekomen aan SD-SA.

Artikel 11

SD-SA zijn belast met de verdeling van de jaarlijkse financiële bijdrage van de zijde van de samenwerkende kerken over de zendende kerken.

Artikel 12

Rapportage vanuit Zuid-Afrika aan de samenwerkende kerken heeft tot doel het informeren van de kerken in Nederland en het, zo nodig, kunnen geven van goede adviezen. Met het oog hierop dragen SD-SA zorg voor de toezending aan ZD-NL van de rapporten van de zendingen aan hun respectieve kerkenraden. Ten behoeve van de voorlichting aan de kerken in Nederland worden aan de voorlichtingscommissie de notulen van het zendingsteam gezonden.

Artikel 13

SD-SA dragen zorg voor toezending aan ZD-NL van de notulen van de vergaderingen van ZD-SA.

Artikel 14

SD-SA doen jaarlijks voor 1 april aan ZD-NL toekomen het van een accountantsverklaring voorziene financiële jaarverslag en het jaarverslag met betrekking tot het gevoerd beleid, beide over het daaraan voorafgaande jaar.

Artikel 15

SD-SA achten zich medeverantwoordelijk vooreen adequate voorlichting van de samenwerkende kerken over het zendingswerk. In overleg met de door ZD-NL ingestelde voorlichtings- en public-relationscommissie zorgen de zendende kerken en/of hun zendingen desgevraagd voor bijdragen in het blad "Tot aan de einden der aarde". Zendingen met verlof in Nederland leveren desgevraagd en in overleg met de laatstgenoemde commissie een bijdrage aan de voorlichting, bijvoorbeeld op zendingsavonden.

IV. Zendingsdeputaten van de samenwerkende kerken (ZD-NL)

Artikel 16

Er is een college van zendingsdeputaten van de samenwerkende kerken in Nederland, ingesteld door de particuliere synode van Friesland en de classes Appingedam, Grootegast en Warffum.

Artikel 17

ZD-NL zijn belast met de uitvoering van de ondersteuning van het zendingswerk van de zendende kerken, met name op het gebied van:

- a. financiën;
- b. de boekhouding;
- c. het beroepingswerk in Nederland en de huisvesting in Nederland van zendingen met verlof;
- d. de specifieke advisering van de zendende kerken anders dan over algemeen beleidsmatige en financiële aangelegenheden;

- e. de voorlichting en de public-relationstaak in Nederland met betrekking tot het zendingswerk in Zuid-Afrika.

Artikel 18

ZD-NL onderhouden de contacten en overleggen met SD-SA op de wijze zoals in de voorgaande artikelen is vastgelegd.

Artikel 19

In geval van het uitbrengen van een beroep stelt de zendende kerk, indien zij dit wenselijk acht, via ZD-NL de samenwerkende kerken in de gelegenheid namen te geven van predikanten en / of beroepbare kandidaten die voor het beoogde zendingswerk geschikt worden geacht.

Artikel 20

Het staat SD-SA, de kerkenraden van de zendende kerken in Zuid-Afrika en de zendingen vrij om, al dan niet via ZD-NL, adviezen bij derden in te winnen (bijvoorbeeld bij de Theologische Universiteit Kampen). Indien er met betrekking tot deze adviesaanvragen een directe relatie bestaat met het gevoerde of te voeren (financiële) zendingsbeleid, stellen SD-SA van genoemde adviezen ZD-NL op de hoogte.

Artikel 21

ZD-NL dragen zorg voor de toezending van de notulen van hun vergaderingen aan SD-SA.

V. Visitatie

Artikel 22

Visitatie vanwege de zendende kerken aan hun respectieve zendingsterreinen vindt als regel eenmaal per twee jaar plaats. SD-SA doen ruim voor een voorgenomen visitatie mededeling aan ZD-NL van de data waarop het bezoek zal plaatsvinden. In overleg met de ZD-NL zullen zo mogelijk één of meer gastvisitatoren vanuit Nederland aan de visitatie deelnemen.

VI. Geschillenregeling

Artikel 23

In geval van verschil van inzicht tussen de zendende kerken en de samenwerkende kerken, respectievelijk de beide zendingsdeputaatschappen, betreffende de samenwerking, ook bij verschil van mening over de uitleg van de artikelen in dit akkoord van samenwerking, beslissen enerzijds de particuliere synode Friesland en de classes Appingedam, Grootegast en Warffum en anderzijds de Sinode van die Vrye Gereformeerde kerke in Suid-Afrika.

Indien beide standpunten met elkaar in tegenspraak blijven, wordt een beroep gedaan op een met deputaten zending & hulpverlening in Nederland overeengekomen arbitrageregeling.

VII. Beëindiging samenwerking

Artikel 24

Beëindiging van de samenwerking tussen de zendende en de samenwerkende kerken is mogelijk, nadat SD-SA en ZD-NL gehoord zijn.

Eenzijdige beëindiging van de samenwerking van de zijde van de zendende kerken geschiedt met inachtneming van een opzegtermijn van een jaar.

Eenzijdige opzegging van de samenwerking van de zijde van de samenwerkende kerken geschiedt met inachtneming van een opzegtermijn van vijf jaar. Eerder is mogelijk mits dit het werk niet schaadt.

Artikel 25

Bij beëindiging van het samenwerkingsverband en een mogelijk daaruit voortvloeiende verkoop van eigendommen, valt het vrijvallend vermogen geheel toe aan de zendende kerken, met dien verstande dat op dat vermogen uitsluitend een zendingsbestemming rust.

Artikel 26

Vaststelling van dit akkoord van samenwerking geschiedt door enerzijds de particuliere synode van Friesland en de classes Appingedam, Grootegast en Warffum en anderzijds de Sinode van Die Vrye

Gereformeerde Kerke in Suid-Afrika, gehoord de beide zendingsdeputaatschappen en nadat het concept van dit akkoord aan alle samenwerkende kerken is voorgelegd en in de kerkelijke weg is behandeld.

Artikel 27

Dit akkoord van samenwerking treedt in werking op de datum waarop de vaststelling en de ondertekening is voltooid.

Aldus vastgesteld door:

De particuliere synode van Friesland 29 mei 2002

Preses:

Scriba I:

De classis Appingedam:

Preses:

Scriba:

De classis Grootegast:

Preses:

Scriba:

De classis Warffum:

Preses:

Scriba:

De Sinode van Die Vrye Gereformeerde Kerke in Suid-Afrika april 2002

Preses:

Scriba

kerken in de classes Appingedam, Grootegast, Warffum ter ondersteuning van het zendingswerk van die Vrye Gereformeerde kerke in Suid-Afrika

I De zending

Artikel 1

De kerken in het particulier-synodaal ressort Friesland en de kerken in de classes Appingedam, Grootegast en Warffum binnen het verband van de Gereformeerde Kerken in Nederland, hierna te noemen “samenwerkende kerken”, werken samen ter ondersteuning van het zendingswerk van de Zuid-Afrikaanse zusterkerken. Deze verrichten dit werk in opdracht van de Here tot planting van de kerk onder de heidenen, welke zendingsopdracht Hij in het bijzonder in Matteüs 28: 19 aan zijn kerk heeft gegeven.

Artikel 2

Het zendingswerk wordt thans verricht door Die Vrye Gereformeerde kerk te Pretoria-Maranata en Die Vrye Gereformeerde Kerk te Kaapstad (Bellville), hierna te noemen “zendende kerken”. De samenwerkende kerken ondernemen dit zendingswerk op de volgende gebieden:

- a. financiën
- b. voorlichting
- c. beroepingswerk
- d. beleidsadvisering.

Artikel 3

Er is een college van zendingsdeputaten, hierna te noemen “deputaatschap ondersteuning zending in Zuid-Afrika”, dat onder verantwoordelijkheid van de samenwerkende kerken belast is met de uitvoering van de in artikel 2 bedoelde ondersteuning.

Artikel 4

De samenwerkende kerken verbinden zich ieder afzonderlijk om:

- 5.1 de zendingsarbeid in Zuid-Afrika regelmatig in de samenkomsten van de gemeente aan de Here op te dragen;
- 5.2 alle geschikte en gepaste middelen aan te wenden om de gehoorzaamheid aan de zendingsopdracht, ook in de ondersteunende vorm, bij de gemeenteleden op te wekken en te versterken en hen zo aan te sporen tot gebed en offerande voor en tot meeleven met het zendingswerk zoals in Zuid-Afrika wordt verricht;
- 5.3 als samenwerkende kerken jaarlijks zoveel geld bijeen te brengen als nodig is voor een goede voortgang van het Zuid-Afrikaanse zendingswerk.

Artikel 5

Het deputaatschap ondersteuning zending Zuid-Afrika is voor zijn werkzaamheden verantwoording verschuldigd aan de particuliere synode Friesland en aan de classes Appingedam, Grootegast en Warffum.

Jaarlijks doet het deputaatschap een voorstel voor de hoogte van het voor Zuid-Afrika bestemde quotum toekomen aan resp. de particuliere synode Friesland en de classes Appingedam, Grootegast en Warffum. Voor de omslag naar de kerk wordt uitgegaan van het ledental zoals dat vermeld staat in het laatst verschenen Handboek ten dienste van de Gereformeerde Kerken in Nederland.

Jaarlijks stellen respectievelijk de particuliere synode Friesland en de classes Appingedam, Grootegast en Warffum het voor Zuid-Afrika bestemde quotum vast.

De samenwerkende kerken zijn verplicht de vastgestelde quota jaarlijks in vier gelijke delen te voldoen, en wel per 15 maart, 15 juni, 15 september en 15 december.

Het deputaatschap legt jaarlijks de door de zendende kerken opgestelde begroting ter goedkeuring voor aan de particuliere synode Friesland en de classes Appingedam, Grootegast en Warffum. Deze begroting heeft betrekking op het totaal van uitgaven en inkomsten in Zuid-Afrika en Nederland.

De particuliere synode Friesland en de classes Appingedam, Grootegast en Warffum nemen kennis van de jaarrekening, die is voorzien van een accountantsverklaring.

III Het deputaatschap ondersteuning zending Zuid-Afrika

Artikel 6

De samenwerkende kerken benoemen in respectievelijk haar particulier-synodaal ressort en haar classes een gezamenlijk deputaatschap ondersteuning zending Zuid-Afrika.

De particuliere synode van Friesland en de classes Appingedam, Grootegast en Warffum benoemen de leden van het deputaatschap.

Het deputaatschap bestaat uit 12 leden; drie leden worden benoemd door de particuliere synode van Friesland, drie leden worden benoemd door de classis Grootegast, twee leden worden benoemd door de classis Appingedam en twee leden door de classis Warffum. Daarnaast worden nog een penningmeester en een voorlichter benoemd, die lid dienen te zijn van één van de kerken binnen het samenwerkingsverband en worden benoemd door het orgaan van het desbetreffende ressort.

De deputaten worden jaarlijks benoemd met de mogelijkheid maximaal zes keer herbenoemd te worden, op voordracht van het deputaatschap. Bij deze voordracht wordt, voor wat betreft het particulier-synodaal ressort Friesland, zoveel mogelijk rekening gehouden met een classicale spreiding.

Het deputaatschap kiest uit zijn midden een voorzitter, een secretaris en een assessor. De penningmeester wordt direct voorgedragen.

Het deputaatschap is zo samengesteld dat over voldoende deskundigheid wordt beschikt op de onderscheiden taakgebieden van het deputaatschap.

Artikel 7

Het is de taak van het deputaatschap ondersteuning zending Zuid-Afrika om vanuit Nederland alle zaken te behartigen welke de goede voortgang van het werk van de zendende kerken van Pretoria-Maranata en Kaapstad/Bellville bevorderen.

Deze taak omvat met name:

- 7.1 het behartigen van de financiële zaken;
- 7.2 het verzorgen van de boekhouding;
- 7.3 het optreden als vertegenwoordiger van de zendende kerken in zaken als beroepingswerk en huisvesting van zendelingen in Nederland;
- 7.4 het geven van adviezen, gevraagd en ongevraagd, aan de zendende kerken in Zuid-Afrika;
- 7.5 het verzorgen van de voorlichting en de public relations in Nederland met betrekking tot het zendingswerk in Zuid-Afrika.

Artikel 8

In geval van het uitbrengen van een beroep stelt de zendende kerk, indien zij dit wenselijk acht, de samenwerkende kerken in de gelegenheid namen op te geven van predikanten en/of beroepbare kandidaten die voor het beoogde zendingswerk geschikt worden geacht. Het deputaatschap doet in dat geval vervolgens een voordracht aan de zendende kerk.

De zendende kerk stelt terstond na het uitbrengen van een beroep de samenwerkende kerken via het deputaatschap hiervan op de hoogte, opdat deze in de gelegenheid zijn het uitgebrachte beroep voor het aangezicht van de Here te brengen.

Artikel 9

De voorlichtings- en public-relationstaak wordt verricht door een commissie, waarvan de leden worden benoemd door het deputaatschap ondersteuning zending Zuid-Afrika. Tenminste één lid van de commissie is ook lid van het deputaatschap.

De commissie is verantwoording verschuldigd aan het deputaatschap.

Het deputaatschap stelt een instructie voor deze commissie vast.

Artikel 10

Het behartigen van de financiële zaken en de boekhouding is opgedragen aan de penningmeester, die tevens lid is van het deputaatschap.

Er vindt regelmatig overleg plaats tussen voornoemde penningmeester en de penningmeester van het zendingsdeputaatschap voor de zending op Kalimantan-Barat van het particulier-synodaal

ressort Friesland.

Het deputaatschap stelt een instructie vast voor de penningmeester.

Artikel 11

Het deputaatschap ondersteuning zending Zuid-Afrika stelt ter regeling van zijn werkzaamheden een huishoudelijk reglement vast.

Het deputaatschap brengt jaarlijks voor 1 mei schriftelijk verslag uit van zijn werkzaamheden en van het gevoerde beleid aan de particuliere synode Friesland en de classes Appingedam, Grootegast en Warffum.

Artikel 12

Het deputaatschap onderhoudt contact en overlegt met het ten behoeve van de zendende kerken optredende college van zendingsdeputaten in Zuid-Afrika.

Artikel 13

Het deputaatschap ondersteuning zending in Zuid-Afrika woont met één of meer afgevaardigden de vergaderingen van de particuliere synode Friesland en de classes Appingedam, Grootegast en Warffum bij, voor zover zaken worden behandeld met betrekking tot het zendingswerk in Zuid-Afrika.

IV Geschillenregeling

Artikel 14

In geval van verschil van inzicht tussen het deputaatschap ondersteuning zending in Zuid-Afrika en de particuliere synode Friesland en /of de classes Appingedam, Grootegast en /of Warffum, zoals bij verschil van mening over de uitleg van de artikelen in dit akkoord, beslissen de particuliere synode Friesland en de classes Appingedam, Grootegast en Warffum.

Indien de standpunten van de particuliere synode Friesland en de classes Appingedam, Grootegast en Warffum met elkaar in tegenspraak blijven, wordt een beroep gedaan op een met deputaten zending & hulpverlening in Nederland overeengekomen arbitrageregeling.

V Beëindiging van de samenwerking

Artikel 15

Beëindiging van de samenwerking in onderling overleg tussen de kerken in het particulier-synodaal ressort Friesland en de classicale ressorten Appingedam, Grootegast en Warffum is slechts mogelijk, wanneer de kerken in genoemde ressorten, ter beoordeling van de particuliere synode Friesland en de classes Appingedam, Grootegast en Warffum, te enigertijd op een betere en andere wijze haar in artikel 1 genoemde zendingsopdracht kunnen vervullen dan binnen het samenwerkingsverband van dit akkoord.

Bedoelde beslissing tot beëindiging wordt niet genomen dan na kennisneming van het standpunt ter zake van het deputaatschap ondersteuning zending Zuid-Afrika en van het college van zendingsdeputaten Zuid-Afrika en met inachtneming van art. 24 akkoord van samenwerking tussen de samenwerkende kerken in Nederland en die Vrye Gereformeerde kerke in Suid-Afrika.

Artikel 16

Vaststelling van wijzigingen of algehele herziening van dit akkoord van samenwerking geschiedt door de particuliere synode Friesland en de classes Appingedam, Grootegast en Warffum, gehoord het deputaatschap ondersteuning zending Zuid-Afrika, en nadat een daartoe strekkend concept aan alle samenwerkende kerken is voorgelegd.

In gevallen betreffende lopende zaken waarin dit akkoord niet voorziet, beslissen de particuliere synode van Friesland en de classes Appingedam, Grootegast en Warffum.

In gevallen waarin dit akkoord niet voorziet en welke geen uitstel gedogen, beslist het deputaatschap ondersteuning zending Zuid-Afrika en legt dit vervolgens van elke in dit verband genomen beslissing of maatregel verantwoording af aan de particuliere synode Friesland en de classes Appingedam, Grootegast en Warffum.

Dit akkoord van samenwerking treedt in werking op de datum waarop de vaststelling en ondertekening is voltooid.

Met ingang van die datum vervalt het akkoord van samenwerking zoals dit van kracht is in de particulier-synodaal ressort van Friesland en de classis Grootegast.

Dit akkoord van samenwerking is vastgesteld door:
De particuliere synode van Friesland,
De classis Appingedam,
De classis Grootegast,
De classis Warffum.

Namens de particuliere synode van Friesland 29 mei 2002:

Preses Scriba I

Namens de classis Appingedam:

Preses Scriba

Datum:

Namens de classis Grootegast:

Preses Scriba

Datum:

Namens de classis Warffum:

Preses Scriba

Datum:

Rapport van die Deputate Werk onder Verontrustes

Aan die Sinode van die Vrye Gereformeerde Kerke in Suid-Afrika, gehou te Johannesburg gedurende 30 April - 3 Mei 2002.

A. Deputate

Die Sinode van die VGKSA het tydens sy sitting van 2 – 4 Mei 2000 te Bethal die volgende broeders as deputate aangewys:

- Ds Pieter Nel (Sameroeper)
- Oudl. K. Coetzee
- Proponent M. Retief.

Gekoöpteerde lede.

Tydens sy vergadering van November 2001 het die deputate die volgende lede vanuit die Bethal gemeente gekoöpteer:

- Oudl. M. du Preez
- Br. J. Smuts

B. Opdragte

Tydens sy bovermelde sitting het die sinode die volgende opdragte aan die deputate geformuleer:

- Om verontruste medegelowiges te versterk en te bemoedig;
- Om praktiese werksaamhede wat gemik is op hierdie taak uit te werk en te inisieer;
- Om die plaasklike kerke te help by die praktiese uitvoering van hulle taak jeens verontruste medegelowiges;
- Om te werk aan 'n gereformeerde liggaam waarin verontruste gemeentes uit verskillende oorde nouer met mekaar kan skakel. Die oogmerk is om uiteindelik gestalte te mag gee aan 'n gereformeerde kerkverband ooreenkomstig ons belydenisskrifte;
- Om te help by die vewerwing van fondse en dit te koördineer indien 'n plaaslike gemeente besluit om volgens art 12 van die kerkorde 'n leraar te beroep vir die werk onder verontrustes;
- Om aan die volgende sinode verslag te doen en aanbevelings te formuleer in die vorm van art. 12 van die sinodereëls.

Addisionele opdrag tydens die Ad Hoc Sinode te Johannesburg.

Na aanleiding van die opname van die VGK Springs in die kerkverband is sekere onduidelikhede rakende die opname van nuwe gemeentes ervaar. Die sinode gee daarom die volgende bykomende opdrag aan die deputate:

- Die Ad Hoc Sinode gee opdrag dat daar 'n noukeurige prosedure uitgewerk moet word met die oog op toekomstige aansoeke van kerke wat opgeneem wil word in die kerkverband.

C. Uitvoering van die opdragte

Opdrag 1. Om verontruste medegelowiges te versterk en te bemoedig.

Kontakte is op verskeie wyses met verskeie verontrustes gemaak, soos die volledige verslag van getuig.

Opdrag 2. Om praktiese werksaamhede wat gemik is op hierdie taak uit te werk en te inisier.

Hier het Bethal self aanvanklik 'n poging geloods om praktiese evangelisasie in sy omgewing te loods. Dit was fase twee van die aanvanklike gereformeerde gespreksgroep-aksie, waar meer formele stappe geneem sou word om daadwerklike gemeentevorming te bewerk. Die gebrek aan fondse was die hoof hindernis en ons kon nie die projek op daardie stadium verder neem nie. Mendel Retief is na Pretoria gemeente genooi waar hy veel meer effektief ingespan kon word.

Opdrag 3. Om die plaasklike kerke te help by die praktiese uitvoering van hulle taak jeens verontruste medegelowiges. Vir praktiese riglyne aan gemeentes verwys ons na ons verslag wat gedien het voor die Bethal sinode, waar heelwat riglyne gegee word en reeds deur Pretoria met vrug gebruik was.

Opdrag 4. Om te werk aan 'n gereformeerde liggaam waarin verontruste gemeentes uit verskillende oorde nouer met mekaar kan skakel. Die oogmerk is om uiteindelik gestalte te mag gee aan 'n gereformeerde kerkverband ooreenkomstig ons belydenisskrifte. In die verskillende kontakte is die gedagte herhaaldelike kere oorgedra aan die betrokkenes. Die opdrag is uiteindelik 'n lanngtermyn doelwit, waarvoor daar konstant gebid en geywer moet word.

Opdrag 5. Om te help by die vewerwing van fondse en dit te koördineer indien 'n plaaslike gemeente besluit om volgens art 12 van die kerkorde 'n leraar te beroep vir die werk onder verontrustes. Ds Nel is vir die doel na Australië om moontlike befondsing te kry. Die poging was suksesvol soos die inhoud van die verslag weergee.

Opdrag 6. Om aan die volgende sinode verslag te doen en aanbevelinge te formuleer in die vorm van art. 12 van die sinodereëls. Die rapport is die uitvoering van die opdrag. Ons gee dan ook nou die volgende volledige verslag van werksaamhede en daarna die aanbevelinge aan die sinode.

Opdrag 7. Dat daar 'n noukeurige prosedure uitgewerk moet word met die oog op toekomstige aansoeke van kerke wat opgeneem wil word in die kerkverband.

Vir die uitvoering van die opdrag verwys ons na die onderafdeling " Modus Operandi vir opname in kerkverband" (punt 15) van die agenda van die volledige verslag soos dit hieronder weergegee word.

E. Verslag van Werksaamhede.

Inhoud:

1. Bethal: Missie Secunda.
2. Evangelisasie en eenheid in Bethal.
3. Uitnodigings.
4. Optrede ds Danzfuss.
5. Moreletta Park.
6. Secunda.
7. Besoek Australië
8. VGK Springs.
9. NG Gemeente Eendekuil.
10. VGK Pretoria en Pretoria Maranatha: Gesamentlike projek onder verontrustes.
11. Ds Fried Ferreira en Waterval Boven.
12. De Deur.
13. Brakpan- Suid.
14. Ander verslae van verontruste NG Gemeentes
15. Modus Operandi vir opname in kerkverband.
16. Webwerf.
17. Werkgemeenskap vir Kerkreformasie.
18. Is werk onder verontrustes, sending, evangelisasie of wat?

1. Bethal: Missie Secunda

N.a.v. die opdrag van die sinode werk die deputate 'n skema uit m.b.t. die beoogde preekpunt in Secunda. Die Deputate het die werk in samewerking met die Kerkraad van die VGK Bethal gedoen. (Sien Addendum 1)

Die VGK Bethal het vir Mendel Retief die geleentheid probeer bied om inisiatief te neem met die beoogde werk in Secunda. Die werk het nie gerealiseer nie, hoofsaaklik as gevolg van gebrek aan finansies. Mendel is ondertussen oorgenooi na die Pretoria gemeente waar hy vir iets soortgelyks aangewend word. Sien later in die verslag. Die Bethal gemeente het nie die projek opgegee nie, maar dit wel laat oorstaan tot genoegsame fondse beskikbaar is.

2. Evangelisasie en eenheid met die kerke in Bethal- Sien Gereformeerde gespreksgroep.

3. Uitnodigings en adresse:

- 'n Brief is aan ds. Hefer van Brakpan Suid se NG gemeente gerig waarin hulle bemoedig word vir hulle getrouheid aan die belydenis. Dit is per e-pos gestuur.
- Briewe is uitgestuur aan al die VG-kerkrade om die gemeente van Springs en Die Vrye Gereformeerde Gemeente van De Deur uit te nooi na gemeentelike aktiwiteite soos ampsdraerskonferensies, mannae, vroue ens. sodat wedersydse kontak gemaak kan word. Die gemeente van Springs het later by ons kerkverband

ingeskakel en die De Deur gemeente het reageer op 'n uitnodiging en die vrouedag in Johannesburg bygewoon.

- Daar is ook sekere adresse vasgestel van verontrustes. Hulle is:
 - Ds. Chris Saayman en die NG Kerk Eendekuil.
 - Prof. Dolf Britz, UOVS
 - Ds. Gert van Heerden en die Vrye Gereformeerde Gemeente De Deur.
 - Ds. Flip Retief en die Gereformeerde Christelik Kerk Springs Posbus 781, Heidelberg 2400. Tel 016 3422 817.
 - Ds. Fried Ferreira en gemeente. 012 - 3322 285 Dunwoodielaan 1294.
 - Ds. Theo Dansfuss, NG Gemeente Witfield

4. Rapport oor die lesing van ds. Theo Dansfuss oor die Kindernagmaal

Op ons uitnodiging kom spreek ds. Dansfuss Bethal gemeente toe op Woensdagaand 9 Augustus 2000 om 19:00. Ds. Dansfuss se lesing was baie geslaagd en het heelwat perspektief gegee op die probleemvrae rondom die nuwe neiging om nagmaal te bedien aan mense wat nog nie belydenis van hul geloof afgelê het nie. Vir 'n opsomming van sy aanbieding, sien **Addendum 2**.

Video Daar is 'n video gemaak oor die lesing van ds. Dansfuss en dit is verkrygbaar by die Deputate

Dreigbrief. Ds. Dansfuss het van die Deputate vroeër megedeel dat hy 'n brief ontvang het waarin hy versoek is om nie die lesing te kom gee nie. By sy aankoms voor die lesing toon hy die brief asook sy antwoord daarop. Die brief is geskrywe deur drie oud kollegas van ds Nel. Hulle noem in die brief o.a dat ds. Dansfuss die Kerk Orde sal oortree. Hulle meen dat ds Nel die uitnodiging so gedoen het dat dit hulle voorgename gesamentlike nagmaal tussen die drie NG Gemeentes wil ondermyn. Ds Nel het nie eers gewet van die nagmaal nie nog minder van die tyd wanneer dit sou plaasvind.

5. Moreleta Park.

Teen Augustus 2000 besoek ds. P Nel en Mendel, saam met ds. Rob Visser, beswaarde lidmate van die NGK Moreleta Park. Hulle vergader Sondae aan huis van Christo Scholtz in Mooikloof en noem hulleself die Millenium gemeente. Aanvanklik wou hulle 'n gemeente binne die NG-kerkverband bly, maar hulle word nou glo nie meer deur die NG-kerkverband as gemeente erken nie. Dus is hulle nou 'n losstaande gemeente.

Aanvanklik het dit gelyk of hier 'n groep van ongeveer eenhonderd verontruste lidmate is wat nog gereformeerd wil wees, maar wat self nie meer vertrou met die gereformeerde leer is nie. Hulle het ons megedeel dat hulle besig is om die gereformeerde belydenisskrifte te bestudeer. Later blyk dit egter dat die predikante wat hierdie groep bedien, Dr. Henk Zeeman en ds. Rhudi Thirion, uiters vrysinnig en Skrifkrities is en nie met die NGK-Moreleta Park gebreek het om teologiese redes nie maar oor persoonlikheidsbotsings met die "hoof" predikant en weerstand binne die "sisteem".

Mendel Retief het hierdie predikante besoek om toestemming te vra om innhul gemeente Bybelstudies aan te bied. Die predikante het egter gesê hulle is bang dat Mendel in sy Bybelstudies waarhede wil verkondig, terwyl ons almal saam eerder na waarheid moet soek. As ons sê ons weet wat die waarheid is, is ons verwaand of naïf, is gesê. Uit die intense gesprek wat gevolg het, het toe geblyk dat hierdie predikante openlik postmodenisme in hul gemeente verkondig en leer dat alle waarheid relatief en tydsgebonde is en dat die mens altyd die waarheid vir sy eie tyd moet soek, maar dat absolute waarheid nooit geken kan word nie. Die Bybel self is 'n boek vol teenstrydighede waarin die skrywers elkeen op hul eie manier na die waarheid gesoek het. In dieselfde asem sê hulle dat die Bybel God se Woord is en deur die Heilige Gees geïnspireer is, maar bedoel dan iets totaal anders daarmee as wat gereformeerdes bedoel. Volgens hulle is God so soewerein dat Hy al die mens se gebrekkige opinies kan insluit in die Bybel en dit dan sy Woord kan noem.

Na hierdie gesprek, waarin die predikante verklaar het dat hulle een in die geloof is met Sakkie Spangenberg en Christina Landman, het Mendel die inhoud van hulle gesprek aan Christo Scholtz bekend gemaak wat toe beloof het dat die kerkraad daarop sou ingaan. Na verloop van tyd het mnr.Scholtz aan Mendel meegedeel dat die kerkraad (wat ook uit vroue bestaan) geen fout kon vind met die predikante se Skrifbeskouing nie, maar dat die predikante wel versoek is om nie voortaan in hulle prediking te praat van die storie van Abraham of die storie van Adam nie, maar van nou af eerder daarna te verwys as geskiedenis. Hoewel die groep dus sê dat hulle gereformeerd is en wil wees, weet hulle dus duidelik nie wat gereformeerd beteken nie en kon ons ook geen werklike ingang by hulle vind nie. Mendel het wel later in twee van die lidmate se huis 'n Bybelstudegroep begin, maar dié persone het nou in 2002 by die Gereformeerde Kerk Rietvallei aangesluit. Mendel se verdere werk in Moreleta Park, nl.Bybelstudies en konferensies, val onder toesig van die kerkraad van die VGK-Pretoria.

6. Verontrustes in Secunda

10 September 2000 – Ds Nel vergader in Secunda met o.a. br. Mark du Preez (Andrew Murray), John Byl (Heritage Netherlands Reformed Church in JHB). Mark en gesin, Jonathan Smuts en paar ander het uit die Andrew Murray afgeskei en wil (het reeds groepie) gemeente begin wat gereformeerd is. Die vraag van die vergadering is hoe hulle die gehoorsame weg gaan vind om effektief gemeente van Christus daar te kan word. Hulle is oorwegend Engelsprekend en het lidmate wat selfs glad nie Afrikaans kan praat nie. Ons kom ooreen dat dit volgens Art 28 korrek is om jou te skaar by die naaste vergadering van ware gereformeerdes. Dit sal dus die VGK-Bethal wees. Ons erken volledig die ontstaan van die groepie en die amp van Mark, wat 'n ouderling in die Andrew Murray gemeente was. Die kinkel in die kabel is egter, sou hulle onder ons sorg land, wat die plek van die Engels sou wees en of hulle volledig by ons wil inskakel. Hulle is natuurlik vry om by die HNRC in te skakel. Dit sal beteken dat ons dan onafhanklik van hulle steeds 'n eie preekpunt gaan ontwikkel, wat jammer sal wees. John Byle sê dat hulle as HNRC moontlik met ons kan saamwerk en so punt gemeenskaplik kan steun. Die vraag bly steeds wat ons gaan doen m.b.t. die bediening van sakramente en die naam van die groepie. Hulle het op die stadium net

oggenddienste. Ds Nel verseker hulle dat ons as gemeente graag sal help waar ons kan, en so ook John Byl. Dit kan die begin wees van 'n nuwe samewerkingssooreenkoms tussen kerke wat waarlik gereformeerd wil wees.

Vir die VGK Bethal beteken dit:

- Dat ons verantwoordelikheid aanvaar vir die sorg van die groepie (en hulle vir ons)
- Dat ons hulle ook in Engels sal moet bedien

Besluit van die Kerkraad van Bethal op 1 Okt 2000 i.v.m. die Engelse verontrustes in Secunda.

“Verontrustes in Secunda – Die Kerkraad neem kennis van die groepie gereformeerde Engelssprekendes wat in Secunda afgeskei het van Andrew Murray Gemeente. Hulle wil graag deel wees van 'n bestaande gereformeerde kerkverband en het daarom kontak opgeneem met ons gemeente. Hulle het met ds. Nel en Mendel Retief geskakel. Hulle erken die VGK as kerk van Christus en is gewillig om met ons saam te werk. Hulle vereiste is dat hulle graag in Engels ook die woord bedien wil hoor omdat van hulle heeltemal Engelssprekend is en hulle 'n roeping onder die Engelssprekendes voel. Die Kerkraad neem met vreugde kennis van die broeders. Die situasie word bespreek en die Kerkraad voel dat die volgende sake aan die broeders oorgedra moet word:

- Ons sal volle verantwoordelikheid aanvaar vir die geestelike versorging van die broeders, mits hulle eweneens geroepe voel om ooreenkomstig die gereformeerde belydenisse (Sien Art 28 NGB) volledig by ons as gemeente van Christus in te skakel ongeag die praktiese verskille wat mag bestaan.
- Die broeders sal verkieslik die oggenddienste in Bethal by ons moet bywoon.
- Die gemeente sal op hulle beurt sorg dat die broeders op Sondagaande in Engels bedien word.
- Die situasie sal met verloop van tyd “verder uitgewerk word.”

Sederdien het die broeders heelwat teëspoed gehad met die kontakte met die HNRC. Die leraar, ds John Byle is terug na Amerika, en dit lyk of die toekoms met hulle duister geword het. Mark het self 'n paar kere met ds Nel gesprek gevoer. Die volgende dinge is te vermeld.

- Die ledetal is steeds baie klein – Mark en gesin en twee ander broeders.
- Hulle oorweeg steeds samewerking met ons
- Mark dink sterk daaraan om voltydse leraar te word
- In akkoord met die hoofdosent van die VGK, het ds Nel hom lojale ondersteuning verseker indien hy met vrede kan inskakel by die VGKSA.
- Die volgende gesprek oor Secunda sal op 22 Julie 2001 om 15 :00 wees.
- Ds Nel sal ook op 22 Julie 2001 om 15:00 'n lesing gee oor die teks van die NT.

Vordering en aansluiting.

Na die lesing van ds Nel op 22 Julie, oor die teks van die Nuwe Testament, het dinge gou ontwikkel in die rigting van meer formele eenheid. Die broeders het almal besef dat daar geen rede is om onafhanklik van mekaar voort te bestaan nie. Die Kerkraad het 'n amptelike versoek van die broeders ontvang om amptelik opgeneem te word onder die

kerklike opsig en tug van die VGK-Bethal. ‘n Afvaardiging van die Kerkraad het met hulle ‘n onderhoud gevoer en daar kon geen rede gevind word waarom hulle nie opgeneem kon word nie. Alhoewel die sake oor die gesange, die algehele weglating van enige musiekbegeleiding en die viering van kerklike feesdae vir die Secunda broeders na aan die hart gelê het, het hulle ingestem dat dit geen beslissing teen eenheid mag wees nie. Ds. Nel het die addisionele taak gekry om elke Sondag (vanaf 26 Aug), na die erediens in Bethal, ‘n diens in Engels te gaan hou in Secunda. Op die wyse kon die broeders onder deeglike versorging kom en die identiteit van die Engelssprekendes kon terselfertyd behou word. Van hulle is verwag om onmiddelik in te skakel by die aanddienste, wat hulle ook baie getrou gedoen het. Na die ses weke proeftyd is die broeders opgeneem. Dit was ‘n heugelike dag toe almal saam om een nagmaalstafel kon gaan sit. Dit het gebeur op 18 November 2001.

7. Besoek aan Australië

Ds Nel was vanaf 31 April tot 9 Mei in Australië om die kerk aldaar in te lig oor die werk onder verontrustes en om moontlik finansiële steun te verkry. Die volle reisverslag met sy lesing wat hy daar gelewer het is op aanvraag verkrygbaar. (sien **Addendum 3**). Hy het net die twee gemeentes in Tasmanië nie besoek nie. Die vooruitsigte vir steun het baie belowend gelyk. Terug in SA is die amptelike brief vir finansiële steun aan die kerke versend. (Sien **Addendum 4**).

Terugrapport op die brief is:

Mt Nasura sal nie die saak amptelik finansiël steun nie. Hulle laat weet ons:

“In dealing with your request, consistory considered (1) whether God calls us, His people, to do and support this kind of work; and if the answer to that question is yes, (2) whether it is the church - and in particular: the church council – who has the responsibility to organize and look after it”.

After some discussion consistory did not want to answer question (1) with either ‘yes’ or ‘no’. It was said that a person is ‘verontrust’ because he knows that things in the church are not done right. This unrest and knowledge gives him the personal responsibility to become active, leading to obedience to God’s revealed will.

Consistory could therefore go no further than to say that “the work may well be worthy of support.”

Regarding question (2), consistory is of the opinion that, in any case, work of this nature does not belong to the task of the church council. The office bearers has their task within the congregation. If such work is to be done or supported, the initiative should come from the believers in the church(es), who should conduct it by setting up and running a support organization. As with all other activities among members of the congregation, the consistories may have to provide some guidance, and watch that things are done in the right way” (sien brief gedateer 28 Junie 2001).

- **West Kelmscott** sal ‘n bedrag van \$7500.00 per jaar insamel vir die doel.
- **Bunbury** gaan nie steun verleen nie (Sien 2’e Bulletin van Aug)
- **Kelmscott** sal die saak steun en ook die ander kerke daarby probeer betrek.

- **Armadale** sal in die resente finansiële jaar ses insamelings hou vir die werk. *‘Decided to support the Free Reformed Church of South Africa (FRCSA) at Bethal in its planned work under the disenchanting.’ As you know Rev P Nel has been here to explain the church situation in South Africa. Many Christians are leaving the mainline Reformed Churches there because of liberal ideas preached by their leaders. It is the hope of the FRCSA to call a minister to work among these Christians. They have asked support from the Free Reformed Churches here in WA. Consistory with Deacons has decided to support this important work by allotting six collections during this financial year to this cause. Please support these collections generously. (Bulletin Augustus 2001)*
- **Rockingham** oorweeg uit drie projekte, waarvan ons s’n een is, watter een om te steun. Hulle meen die DWOV het niks met sending te doen, maar oorweeg dit nog afhange van wat hulle oor die ander twee sendingmoontlikhede sal besluit. Sou hulle die tuissending aan die gang kry sou ons werk nie gesteun word nie. Sou hulle die sending in Indonesië steun sal hulle wel gedeeltelike steun aan ons ook gee. Ons haal aan uit die FRCA se kerkbulletin van Augustus:

“There was the area of Home Mission, Indonesia and South Africa. After much discussion it is felt that the proposal from South Africa, to work amongst the disenchanting, would not be mission work as such. However, it is felt that we as a congregation could provide some financial support, as there is a need for this. We would only be able to support this if it is decided to commit to Mission work in Indonesia as the cost for such a project would be a great deal less than Home Mission. Should the option of Home mission be adopted then it would be very difficult to support South Africa also. The committees were asked to put a comprehensive report together for Home Mission and Indonesia by the 13th of August Further discussion will take place DV 13th August”. (Bulletin Julie 2001)
- Nuus oor Albany, Launceston en Armadale in die tweede Bulletin van September 2001
 - West-Albany** - advising that they are unable to offer financial support for the disenchanting in South Africa.
 - Launceston** - advising that they are unable to offer financial support for the disenchanting in South-Africa.
 - Letter from FRC **Armadale** - advising that they will hold six collections per annum for the benefit and support for the disenchanting in South Africa.
- Verblydende nuus dat Kelmscott self die verantwoordelike Kerk sal wees om die WOV te steun vanuit Australië in die tweede Bulletin van September 2001.
 - Letter from FRC **West Kelmscott** - advising that they will give financial support for the disenchanting in South Africa.
 - It is resolved that Kelmscott accept the task of coordinating church for the support of work by Bethel Church amongst the disenchanting in South Africa.*
- **Albany** – Herman Schooff skryf op 16 Okt 2001 in sy e-pos: “Have an official hat on tonight. On behalf of the Albany FRC we can inform we will DV hold Six collections in support of Work Amongst the Disenchanting. Have you anything to report? Any progress. Any appointments or calling especially for that work? In support of creating an enthusiastic awareness for this work it would be good to have an occasional note for our bulletin from you. (jij moet ook wat doen voor de kost)”
 - Letter from FRC

- **Opsomming: Op 16 Okt lyk die amptelike statistieke van kerke wat sal bydra as volg:**

Kelmscott – sal kollekteer en ook as “voog” vir WOV dien.

West Kelmscott – sal WOV steun deur \$7500.00 per jaar in te samel.

Armadale – 6 kollektes in 2001 fin jaar

Albany – sal 6 kollektes gee.

Werkgroep gestig in Australië: November 2001.

Op 6 November 2001 ontvang ons die berig dat Ds Clarence Bouwman (Kelmscott), Martin Eikelboom (Mt Nasura) en Bert Veenendaal (Armadale) die werkgroep sal vorm wat ons vanuit Australië sal steun. Hulle eerste vergadering is beplan vir 15 November 2001. Hulle versoek in die kennisgewing ook inligting van ons werksaamhede. Drie stukke word onmiddelik aangestuur. Dit is verslae oor die werk van Pretoria en Pretoria-Marantha en die aansluiting van die broeders uit Secunda by die VGKSA asook ‘n refleksie vanuit die pen van ds. Chris Saayman in die NG Gemeente Eendekuil, oor sy stryd om reformasie. (Sien die verslae in **Addendum 5**. Vir korrespondensie met Australië, sien **Addendum 6**)

8. VGK Springs

Die Deputate het die aanvanklike kontak met die gemeente van Springs gemaak en van hulle ‘n amptelike aansoek ontvang om opname in ons kerkverband. Die Deputate se verslag i.v.m. hierdie werk het reeds voor die Ad Hoc Sinode gedien en is opgeneem in die akta van die Ad Hoc Sinode.

Ons is verheug en dank die Here vir die nuwe gemeente.

9. Eendekuil

Die NG Gemeente Eendekuil kom al meer in die gedagtes van die VGK en dit om verskeie redes. Ds Zaayman was in Springs (NG Gemeente Presidentsoord) leraar van broeders en susters wat nou gemeentede in die VGK Bethal is. Hy en ds Nel is lank reeds vriende sedert ‘n EE III kursus. Daar is ook noue kontak tussen hom en ds Viljoen in die Kaap. Die hoofrede is egter Eendekuil se toenemende pleidooie vir reformasie in die NG Kerk (Sien **Addendum 7**).

10. VGK Pretoria en Pretoria Maranatha: Gesamentlike projek onder verontrustes

Die twee gemeentes het saam, onder Pretoria (Wes) se verantwoordelikheid, ‘n gesamentlike kommissie gestig vir die Werk onder Verontrustes in Pretoria, waarvoor hulle Mendel Retief ingespan het. Stap 1 sou wees om vas te stel hoeveel verontrustes daar in die Pretoria omgewing is. Stap 2 sou wees om vas te stel wat die aard van verontrusting is. Daar moes ook maandeliks skriftelik verslag aan die Pretoria Kerkraad gedoen word. Die uiteindelik doel van die projek is om vas te stel of ‘n voltydse leraar nodig is vir die werk onder verontrustes in Pretoria. Die verslag aan einde van 2001 sal deurslaggewend

wees. Die gedagte is dat die finansiering van die gemeentes self sal kom, maar hulle sal ook hulp van die buiteland kan gebruik.

Intussen het die projek so geslaag geblyk dat die VGK-Pretoria Mendel se dienstermyn verleng het. Bybelstudiegroepe is al op die been en van die NG-lidmate woon reeds van tyd tot tyd van die VGKe se eredienste by. Die Deputate het intussen ook 'n brief ontvang waarin die VGK-Pretoria 'n bedrag van R 70 000.00 aanvra vir die werk onder verontrustes in Pretoria, waarop die deputate R60 000 toegestaan het afhangende van die fondse wat van Australië inkom.

11. Ds. Fried Ferreira en Waterval Boven

Mendel Retief het met ds. Fried Ferreira gesels oor moontlike kontak en samewerking wat daar tussen die VGKe en die gemeente van ds. Ferreira kan wees, waarop ds.Ferreira geantwoord het dat hy eers met ds.Piet de Wet van Waterval Boven sal gesels, aangesien hulle gemeentes mekaar so half as sustersgemeentes sien. Nadat ds.Ferreira met ds.De Wet gesels het, het ds. Ferreira dit aan Mendel duidelik gemaak dat hulle (Ferreira en De Wet) samewerking met die VGKe op informele vlak sal verwelkom maar waarskynlik nooit formele bande met die VGKe sal begeer nie. Die afsydigheid van ds.Ferreira en ds.De Wet teenoor die VGKe blyk dus wel gegrond te wees op teologiese verskille.

12. De Deur

Mendel Retief het 'n afspraak gereël met die kerkraad van die De Deur gemeente en saam met oudeling Krimpie Koetsee en ds.Rob Visser 'n gesprek gaan voer met ds.Gert van Heerden en enkele van sy ouderlinge. Ds. Van Heerden het gesê dat 'n mens eers verloop raak voordat jy trou, en daarom wil hulle gemeente eers informele bande hê voordat daar oor formele bande gepraat kan word. Daarop het ons geantwoord dat ons hulle gemeente sal nooi na aktiwiteite wat deur die VGKe aangebied word sodat wedersydse kontak gemaak kan word. Tot dusver is daar egter nie veel vordering gemaak in verdere gesprekvoering nie.

13. Brakpan Suid

Die NGK Brakpan-Suid is vir ons geen vreemdelinge nie. Ds.Hendrik Hefer en sy Kerkraad het reeds etlike jare ons ondersteuning in hulle lojale stryd om reformasie in die NG-kerkverband. Ons noem hier 'n paar voorbeelde:

- Die Verklaring van die hele gemeente wat wyd gepubliseer en versprei is.
- Formele tugstappe in hul gemeente en die afsnyding van talle lidmate
- Beswaarskrifte aan ring, streeksinode, en algemene sinodes.
- Gesprek van ds. Hefer op Radio Pretoria oor deformasie in gereformeerde kerke
- Optrede van ds. Hefer by die VGK- Bethal (op video beskikbaar) en later by die VGK-Maranatha (op kasset beskikbaar).
- Samewerking met predikante van die VGKe in Die Werkgemeenskap vir Kerkreformasie waarvan ds.Hefer die voorsitter is.

Op dié stadium is die skakeling met die NGK Brakpan-Suid bloot informeel. Ons sal sien wat die toekoms inhou. 'n Brief van bemoediging is gerig aan Brakpan-Suid op 3 Augustus 2000. Ds. Nel en Mendel Retief is gereeld in kontak met ds Hefer. Die VGK-Pretoria se kerkraad het ook einde 2001 'n amptelike brief van bemoediging aan Brakpan-Suid gestuur weens die stryd wat hulle in die NG-kerkverband voer en ook die hoop uitgespreek op nadere kontak. Ds. Hefer het aan Mendel beloof dat sy kerkraad 'n afspraak sal maak met 'n kommissie van die VGKe vir samespreking.

14. Verklarings van ander verontruste gemeentes.

Met die tyd is daar verskeie NGKe wat geluide van verontrusting m.b.t. die deformatsie in die NG-kerkverband laat hoor het. Vir voorbeelde sien **Addendum 8**. Berigte in Die Kerkbode, koerante en tydskrifte word dopgehou sodat verontrustes opgespoor kan word.

15. Modus Operandi vir aansoeke van kerke om opname in VGK kerkverband

Die Deputate het op die **Ad Hoc Sinode van Johannesburg 2001** voorgestel dat daar 'n meer uitvoerige en duidelike modus operandi uitgewerk moet word m.b.t. die moontlike opname van kerke wat daartoe aansoek mag doen. Daarop het die sinode die volgende besluit geneem: *“Die Ad Hoc Sinode gee opdrag dat daar 'n noukeurige prosedure uitgewerk moet word met die oog op toekomstige aansoeke van kerke wat opgeneem wil word in die kerkverband.”*

Die agtergrond vir die besluit is die vaaghede wat daar tot dusver geheers het m.b.t. die prosedure van opname. Die Sinode van 1996 te Kaapstad raak reeds die nuwe aspek in die toekomstige werksaamhede van die VGKSA aan. *Op p. 8 staan daar “Die sinode oordeel ... dat daar geen uitgewerkte prosedure voorgeskryf moet word nie (want situasies mag verskil) maar dat die “goeie pad” tog aan almal duidelik moet wees. Dit hou in dat die KBK die primêre verantwoordelikheid vir die begeleiding van so 'n kerk en leraar dra, tot by die moment waar 'n definitiewe aansoek tot eenwording ontvang word, en dit dan oordra aan die naasliggende VGK”* en om *“sodanige versoek van 'n gemeente buite die VGKSA te behandel, die oomblik wanneer dit ontvang word”*. Sedertdien het die nuwe Deputaatskap, Die Deputate Werk Onder Verontrustes die lig gesien (sien akta van sinode te Pretoria 1998, p. 16).

Stappe

Die Deputate Werk onder Verontrustes (DWoV) gaan nou oor tot die voorstel van stappe, maar stel die volgende duidelik: Koördinasie met Deputate Kontak Binnelandse Kerke oor die wedersydse verantwoordelikhede is steeds uiters belangrik. Die Deputate Verontrustes blyk wel van nou af die verantwoordelike instansie vir die opname van verontruste gemeentes te wees. Die KBK gee enige aansoeke van verontrustes uit hulle kontakte oor aan die Deputate Verontrustes. Die voorgestelde stappe is:

1. Deputate Verontrustes (DWoV) ontvang kennis.
2. DWoV lê besoek af by gemeente..

3. Daar word tydens die besoek gefokus op spesifieke ter sake areas, soos die rede vir aansoek, die implikasies en die proses m.b.t. die aansoek.
4. Die betrokke verteenwoordiging van die gemeente moet streef om die hele gemeente met hulle saam te neem. Hulle lig dus die gemeente wat aansoek gedoen het ook in oor die modus operandi.
5. DWoV gee die verslag van die besoek aan al die kerke deur.
6. DWoV oorhandig die verantwoordelikheid aan die naburige gemeente nadat ander gemeentes instem vir verdere kontak.
7. Die kerkraad van die naburige VGKSA gemeente skakel periodiek met die kerkraad van die gemeente wat opgeneem wil word en bespreek relevante onderwerpe. Die visitasievraelys kan as hulpmiddel gebruik word. Op versoek staan die Deputate die betrokke kerkraad by in sake.
8. Die naburige kerk rapporteer hulle vordering aan die ander Kerke en versoek hulp op terreine waar behoefte mag wees.
9. Gemeentes betrek die nuwe gemeente by kerklike aktiwiteite, bv. ampsdraerskonferensies, mannae, simposiums van dosente ens.
10. Twee gemeentes rig versoek vir Ad Hoc Sinode m.b.t. die formele opname.
11. Die uiteindelijke Ad Hoc sinode moet verkieslik by die kerk gehou word wat die versoek tot opname gerig het. Sodoende kan die sinode 'n meer verteenwoordigende perspektief kry as wat dit by een van die VGK gemeentes gehou word.

Voorstelle van die Deputate Verontrustes op die vorige Ad Hoc Sinode¹

AFDELING TWEE VAN VERSLAG: VOORSTELLE

1. Die Ad Hoc Sinode van Johannesburg keur die verslag van die Deputate Werk Onder Verontrustes goed
2. Die Ad Hoc Sinode keur die werkswyse van die Deputate verontrustes goed
3. Die Ad Hoc Sinode gee opdrag dat daar 'n noukeurige prosedure uitgewerk moet word met die oog op toekomstige aansoeke van kerke wat opgeneem wil word in die kerkverband.

AFDELING DRIE VAN VERSLAG: BEGRONDING VAN VOORSTELLE

1. Artikel 28 van NGB en HK, Sondag 21.
2. Sien volgende punt.
3. Depute Verontrustes het in die behandeling van die huidige aansoek onsekerheid ervaar oor korrekte prosedure.

19. Webwerf

¹ Die voorstelle is nog soos voorgestel deur Deputate. Wysigings is ter tafel gelê. Dit moet nog aangebring word.

Die Deputate werk aan die daarstelling van 'n eie webwerf in samewerking met die Jeug van die gemeente Pretoria en hoop om eersdaags die besonderhede aan die kerke te kan deurgee. Ons hartlike dank aan Willemien Kleijn en haar helpers in die verband.

20. Werkgemeenskap vir Kerkreformasie.

Die deputate of sommige van hulle het sedert die vorige sinode verskeie kontakte met die "Werkgemeenskap vir Kerkreformasie" gehad. Positiewe verhoudings bestaan reeds en 'n groeiende konsensus dat die werk na 'n assosiasie van gereformeedgesindes uiters noodsaaklik word. Ds Hendrik Hefer word bv. konstant gebruik in die aksie van die Deputate waar daar konferensies gereël word en genooid verontustes toegesprek word.

21. Is werk onder verontrustes, sending, evangelisasie of wat is dit?

Twee FRCA gemeentes het reeds na besprekinge in hulle konsistories besluit dat die werk van die DWOV nie met werklike sendingwerk te doen het nie.

Mt Nasura laat weet ons:

"In dealing with your request, consistory considered (1) whether God calls us, His people, to do and support this kind of work; and if the answer to that question is yes, (2) whether it is the church - and in particular: the church council - who has the responsibility to organize and look after it". After some discussion consistory did not want to answer question (1) with either 'yes' or 'no'. It was said that a person is 'verontrust' because he knows that things in the church are not done right. This unrest and knowledge gives him the personal responsibility to become active, leading to obedience to God's revealed will.

Consistory could therefore go no further than to say that "the work may well be worthy of support."

Regarding question (2), consistory is of the opinion that, in any case, work of this nature does not belong to the task of the church council. The office bearers has their task within the congregation. If such work is to be done or supported, the initiative should come from the believers in the church(es), who should conduct it by setting up and running a support organization. As with all other activities among members of the congregation, the consistories may have to provide some guidance, and watch that things are done in the right way"

Rockingham meen die DWOV het nie met sending te doen, maar oorweeg die ondersteuning van die projek steeds, afhangende van wat hulle oor die ander twee sendingmoontlikhede sal besluit. Sou hulle die tuissending aan die gang kry sou ons werk nie gesteun word nie. Sou hulle die sending in Indonesië steun sal hulle wel gedeeltelike steun aan ons ook gee. Ons haal aan uit die FRCA se kerkbulletin van Augustus:

"There was the area of Home Mission, Indonesia and South Africa. After much discussion it is felt that the proposal from South Africa, to work amongst the disenchanteds, would not be mission work as such. However, it is felt that we as a congregation could provide some financial support, as there is a need for this. We would only be able to support this if it is decided to commit to Mission work in Indonesia as the cost for such a project would be a great deal less than Home Mission. Should the option of Home mission be adopted then it would be very difficult to support South Africa also. The committees were asked to put a comprehensive report together for Home Mission and Indonesia by the 13th of August Further discussion will take place DV 13th August".

Die besluite is verstaanbaar in die lig vandie tradisionele sendingmodel, maar lyk vir ons nie so eenvoudig nie. In SA voel Kerkrade ietwat anders as in Australië, hulle voel wel dat die roeping na die verontrustes 'n amptelike karakter dra. Dit verdien dus verdere besinning.

1. Die oorsimplistiese antwoord op ons eerste vraag: **"Is werk onder verontrustes sendingwerk of waaronder val dit? Wie moet dit doen? Het ons so taak?"** hierbo sou wees: "Werk onder verontrustes is duidelik werk onder mense wat reeds van beter weet. Jy kan tog nie verontrust wees as jy nie weet waaroor die Evangelie gaan nie. Sending is iets anders. Dit is die bereiking van mense en

beskawings wat nog nooit die Evangelie gehoor het nie". So benadering sou dus die vraag met 'n duidelike "Nee" wil antwoord.

Maar is dit so eenvoudig? Was die mense op Paulus se sendingreise almal mense wat nog nooit die Evangelie gehoor het nie? Is die Evangelie nie ook in die Ou Testament opgesluit nie? Is 'n verontruste altyd so op hoogte as wat ons dink of is die verontrusting ook maar die HG wat aan hom laat voel iets is nie pluis nie. Was die sinagoges wat Paulus sonder uitsondering op sy reisplan gehad het verontrus of was hulle nie? Waarom bly Paulus glo dat sy broeders na die vlees steeds tot bekering kan kom (Rom 9-11)

As sending alleen aan die mense "daar doer innie bos" is, raak ons sendingveld nie al kleiner sodat ons geen sendingopdrag meer gaan hê nie?

Maak so kliniese lyn tussen die kerk en die direkte wêreld om ons ons nie simpatieeloos vir verlore mense reg langs ons nie? Kan ons (en Australië en Nederland ens) sê: "Hulle het mos klaar gehoor"? Is dit so eenvoudig? Waarom brand Paulus so van die begeerte dat selfs sy vervolgers (wat duidelik van beter weet Hand 26:16) steeds Christene sal word? (Hand 26:29)

Ons pak ons werk onder verontrustes aan saam met die werk onder afgedwaalde, kerklose en kerklose mense. Verontruste mense het gewoonlik kontak met ander. So ontstaan daar nuwe velde waar die Evangelie gebring kan word.

Is sending altyd, en dan veral in ons tyd met die post Christelike Weste, aan die kulture wat nog nooit die Evangelie gehoor het nie? Hoeveel geslagte agter sy gesekulariseerde ouers en grootouers moet "Hans van der Zee" wees voor hy weer met die Evangelie gekonfronteer mag word?

Was die stede waarvan die dissipels hulle stof moes afskud, tydens die sending van die 72, verbygegaan met die sendingreise en aksies vandie Apostels na Pinkster? Was al die bekeerlinge in Samaria dus mense wat nog nooit gehoor het nie (vgl Joh 4; Luk 10; Hand 8; 1 Thess 1:14)

Al onderskei ons steeds klinkklaar tussen sending en evangelisasie en werk onder verontrustes, is lg dan minder belangrik en dus minder werd om te steun? Is die deformasie van 'n gereformeerde nasie nie iets wat ons moet probeer bestry met alles in ons nie?

Is werk onder mense wat reeds die Evangelie gehoor het, maar nie gereageer het nie, steeds ons roeping? Indien wel is dit sending of is dit evangelisasie? Indien nie, waarom nie?

2. Waarom het die ouer bevestigingsformulier vir ouderlinge die klem op sending (en Evangelisasie) so sterk beklemtoon? Waar sou werk onder verontrustes val? Is dit nie juis deel van die werk van die Kerkrade nie!!?
3. Die klinkklare lyne tussen terreine en dus take lyk vir ons ongesond. Diekerk het 'n taak na binne en na buite. Beide is sy roeping. Verontrustes is deel van die werk na buite.

Konklusie: Indien kerke eerder plaaslike sending/evangelisasie wil doen, as werk onder verontrustes, en dus so klinies onderskei, is dit te verstane, maar dan is die rede eerder prioriteite en nie die feit dat ons nie 'n taak as KR en gemeente daarvoor het nie.

F. Aanbevelings aan die sinode.

- 1. Die sinode kontinueer die opdragte van die vorige sinode aan die deputate.**
- 2. Die sinode besluit oor die formele stappe vir opname van versontruste gemeentes in die kerkverband.**
- 3. Die sinode gee die aanvullende opdrag aan die deputate om fyner te besin oor die definisie van die werksterrein van die werk onder verontrustes (sending, evangelisasie, herderlike werk ens.) en om dit te allokeer in terme van die formele take van die kerk, soos dit in die Bybel voorkom.**

ADDENDUM 1

Bethal: Missie Secunda

Tema: "Saam 'n werwende gemeente van Christus in Secunda"

Doelstellinge:

Hoofdoel: Die instelling van die ampte in Secunda (art 25/38 KO) - 5-10 jaar na sending van prediker. (2000)

- 1 Vier ampsdraers: 2 ouderlinge en twee diakens (2005)
- 2 Eie predikant (2005-2008)

Ander doelwitte:

- 1 Vorming van 3 wyke (2005)
- 2 Geloofsopbou:
 - Preekpunt eenkeer op 'n Sondag (2000)
 - Weeklikse Bybelonderrig (2000)
 - Besoeke aan persone wat verontrus is
 - Plaaslike evangelisasie.
 - Opvolgbesoeke aan belangstellendes.
 - Twee eredienste per Sondag (2005)
 - Struktuur waardeur daar met die vier ampsdraers 'n haalbare pastorale sorg moontlik is. (2005)
 - 90% van geëwangeliseerdes neem aktief deel aan Bybelonderrig
 - 20% van bestaande gemeente neem deel aktief deel aan Bybelonderrig
- 3 Salarisstruktuur van prediker.
 - As volg uiteengesit:
 - Lewensvatbare inkomste vir 'n ongetroude leraar behoort aanvanklik ongeveer R 90 000.00 per jaar te wees.
 - 20% Uit gemeente se kollekte (R 700.00 per maand)
 - 20% Eie werksaamheid insluitend kollekte uit werweling. (R 700.00 per maand). Die bydraes van nuwelinge is verontrus om stelselmatig te groei na hoër vlak twv prediker se lewensonderhoud.
 - 60% Hulp van VGKSA's en Buitelandse fondse. (R 2100.00 per maand)
 - Gratis verblyf.
 - Pensioenvoordeel deur kerkverband (insluitend buitelandse hulp) gedra.
- 4 Inskakeling by bestaande gemeente.
 - Hulp met prediking (Gemeenteleraar kan ook daar help met preek)
 - Bywoning van eredienste op Sondagaande
 - Bywoning van ander gemeente aktiwiteite
 - Koordinering van gereformeerde gespreksgroep
 - Rapportering aan Kerkraad en gemeente oor vordering – maandeliks.

ADDENDUM 2

Ds. Theo Danzfuss se aanbieding oor kindernagmaal te Bethal:

- Hy wil met sy lesing geen bepaalde kerknaam aanval of verdedig nie, maar veel eerder die gereformeerde siening oor die sakrament oordra. Vandaar die titel vir sy meestersverhandeling oor die onderwerp: “Kinderkommunie: Reformasie of Deformasie.” Dit is ‘n studei wat hy aan die U.P. Afdeling B (NG Kerk) in Pretoria in 1998 voltooi het.
- Die nagmaal staan sentraal in die leer van die kerk en is geen randsaak nie.
- Kindernagmaal is **inderdaad ‘n simptoom van deformasie** in die gereformeerde kerke.
- Kindernagmaal het in SA ‘n impetus via die vergadering van die Wêreldraad van Kerke in 1982 gekry. Tydens die uiters bepalende vergadering in SA was die klem op die ekumene, dws kerklike eenheid ongeag leer en belydenis. Daar het ook die pleidooi, dat kinders nie langer die nagmaal geweier word nie, sy eerste lig gesien. Tydens dieselfde jaar het die NG Kerk se sinode (1982) besluite in die rigting geneem.
- Kindernagmaal gaan konsekwent in die geskiedenis gepaard met ‘n verkeerde verlossingsleer.
- Kindernagmaal is in die vroeë kerkgeskiedenis eers ontmoedig (Origenes) en later deur sommige bevorder, maar dan agv verkeerde verlossingsleer (Cyprianus, Augustinus).
- Alhoewel die Bybel nie ‘n woordelike verbod bevat teen kinderkommunie nie, is dit tog duidelik dat kindernagmaal nie akkoord gaan met die leer van die Bybel nie. Die ter sake gedeeltes, soos 1 Kor 11 en die instellingswoorde van ons Here Jesus in die Evangelies, lê sterk klem op die verantwoordelikheid en volwassenheid van die nagmaalganger. Die mate van selfondersoek wat daarin voorgehou word kan nog nie van ‘n klein kindjie verwag word nie.
- Die nagmaal en Pasga is nie lukraak met mekaar gelyk te stel nie. Daar is bv. nie wyn met Pasga bedien nie, die gemeente kom almal byeen vir Nagmaal terwyl die Pasga in die huise gevier was ens.
- Die Gereformeerdes was nog altyd baie duidelik dat toegang tot die nagmaalstafel slegs verkry word deur deeglike kategese en geloofsbelydenis. Ouderdom is dus nie die primêre faktor nie, maar wel die beginsel van belydenis en kategese. Calvyn het byvoorbeeld gesê dat **om nagmaal aan kinders te bedien dieselfde is as om aan hulle gif te gee.**
- Die kindernagmaal is ‘n wegswaai van die gereformeerde belydenisse. Waar in die belydenis die wedergeboorte duidelik as voorwaarde gestel word (NGB Art 35) word dit kinders toegelaat sonder dat die vrug van wedergeboorte werklik herkenbaar is.
- Kindernagmaal is veel eerder gedring deur ‘n tydsgees van humanisme as deur nuwe insigte in die Skrif (vgl WRK se verslag “And do not Hinder Them”, 1982).
- Die nuwe besluit van die NG Kerk is op die ou einde, alhoewel dit nie heeltemal so eksplisiet ten gunste van kindernagmaal mag oorkom nie, tog ‘n waterskeiding met die leer van sy eie gereformeerde afkoms. Dit suggereer dat ons al die jare teenoor ons kinders gefouteer het.

Persone teenwoordig:

Ds. Theo Danzfuss, dr. Sampie van Vuuren en mev. Marietjie Danzfuss (NGK Witfield).

Ds. Jan Venter en Henk Wymah (GKSA Bethal)

Ds. Frik Grobler en Johannes Meyer (APK Bethal)

Mnr en mev Jim Wehmeyer, mnr en mev Sanders (NG Oos)

Krimpie, Rita, Toinette en Albert Coetzee, Mendel Retief, Martin, Mariaan, Le Clue, Le

Roi en Le Martin Nienaber, Hans en Annetjie J.v. Rensburg, Martin Kruger, Jannie

Fourie, Piet en Susan Steenkamp, Gert en Heili Brits (VGK Bethal)

ADDENDUM 3

Amptelike reisverslag na Australië van ds.P. Nel:

ADDENDUM 4

Amptelike brief aan Australië vir finansiële steun:

ADDENDUM 5

Verslag van werk onder verontrustes aan Australië

REPORT (Pretoria en Maranatha)**WORK DONE AMONGST CONCERNED PEOPLE IN SOUTH AFRICA****Introduction**

South Africa is a country situated on the southern part of Africa. It is a country with a varied climate and has an even wider variety of cultures. Originally the San people inhabited it. During the 17th century Negroid people started moving from the North to the South. During the 17th century Jan van Riebeeck started a colony at the Southern most point of Africa to supply water and food for the VOIC's fleets passing by on their journey to the East.

During the following two centuries many battles were fought between the white settlers and the different inhabitants of this country. By 1900 whole Africa was colonised by western countries. During this time a lot of missionary work was done by a big variety of churches. During the beginning of 1800 liberal theology was introduced in the Cape (as the Southern area was called). This is having its effect till today.

Vrye Gereformeerde Kerke in Suid Afrika

After the "Vrymaking" in Netherland during 1944 many people immigrated to other countries in the world. Our fathers tried to find a church in our country that they could join. However this was not possible. So the "Vrye Gereformeerde Kerke in SuidAfrika" (VGKSA) were instituted.

Missionary work

Missionary work was soon started under the black and coloured population. We are thankful that presently there are 5 full time missionaries involved in this work. This work is to a great extend supported financially

by our sister churches in the Netherlands. The VGKSA have not only focused on their black and coloured brothers but also on their fellow Afrikaners. Due to the perception that the VGKSA are churches for Dutch people the interest of Afrikaner people was however very low. This however changed during recent years.

Spiritual decline

The spiritual decline in the biggest church in South Africa, the so-called “Nederduits Gereformeerde Kerk” (NGK), has led many of its members to become concerned with recent developments. Five of their ministers broke ties with the NGK and joined the VGKSA. Two congregations also broke their ties with the NGK and joined the VGKSA communion. A number of NGK members followed their example. There are however many of the approximately 1 million members of the NGK who are concerned but don’t know how to handle the situation. Some even joined Baptist or Pentecostal groups.

Work amongst concerned people

It became clear to the VGKSA churches that something had to be done urgently. These people need help, and quickly. Those concerned people who could be reached through contacts with the members of our churches were limited. So the idea to call ministers to work fulltime among these people was born.

The financial means to pay for this work is however a problem. To start off with the work, two of the VGKSA churches (Pretoria and Pretoria Maranatha) joined hands and gave our brother Mendel Retief a mandate to do a preliminary survey of how many concerned people he could reach in Pretoria and how receptive they are. Our brother Mendel Rietief is a born South African who grew up in an Afrikaans Church. He has completed his theological studies. He was examined by the synod of the VGKSA and is eligible for call.

Mendel Retief has now completed four months of his work. It is with thanks to our Lord that we can look back and see that his work has been greatly blessed. After discussions with more than a hundred people there is a core of 40 people with whom he has regular contacts and many attend Bible studies and are very willing to learn.

Our brother Mendel Retief’s task was initially only to do a survey, but these people are so eager to learn that he could not resist their requests for Bible studies. Starting with two small groups, soon others joined, for example one wife asked her husband to attend although he was not concerned. After a few Bible studies he was more concerned than his wife.

Mendel’s task is to teach these people and to equip them to try to work on reformation in their own churches. What a blessing it would be if complete churches would come back to God! If however these people are rejected in their efforts to bring about reformation, they know now that they will have to make a choice. They know where to find a place where God calls his children together in South Africa. It is with great joy that we can witness a constant trickle of people leaving the NGK and joining the VGKSA. May the work of our brother Mendel over the last few months increase this trickle.

Recently a conference on church reformation was organised by our brother Mendel in Pretoria. It was widely published. The youth of the churches also delivered 5000 pamphlets into letter boxes in the vicinity of the churches. Approximately 80 people attended the conference. 40 people were from our own churches and 40 from other churches. Twenty new addresses were received and brother Mendel is busy following these up. Many of these people have already responded very positively during discussions with Mendel.

Figure 2: Rev Pieter Nel addresses the conference

Figure 1: Some of the people who attended the conference

The future

The period of brother Mendel’s present mandate terminates halfway of January 2002. Because of the positive results during the first four months of Mendel’s work, the committee supporting

him in his work has recommended to the consistories that the work be continued. Financial plans how to make this possible were drawn up. The committee reported that it is still too early to recommend the calling of a full time minister. Both consistories have approved the recommendations and will call their congregations together to get their support.

The planning is to make a final decision on the calling of a full time minister after June 2002. We trust that our Lord will bless this work and that He will provide the necessary funding.

Attached is the details of the finances required.

Die begroting is aangeheg aan die einde van die verslag.

Secunda se aansluiting.

Jonathan
Smuts

Ryan
Froude

Mark du Preez

Verslag 3: Ds Saayman se stryd in Eendekuil
The struggle to stay reformed in a deformed reformed church

The Dutch Reformed Church is as old as civilized South Africa dating from 1652. From a historical point of view it is a *reformed* church, planted here mainly from the Netherlands and rooted in the Word of God and the reformed confessions. As time had passed through the centuries, a definite process of deformation took place. The result is that today the DRC is a mixed grill of numerous influences which are quite far removed from the reformed confession and church practice. Through the centuries there were the influences of rationalism, pietism, methodism, revivalism, supranaturalism, liberalism, arminianism, evangelicalism, bartianism and of course orthodoxism. It is very difficult for a church of such a mixture (by definition is such a church unreformed) to be faithful to the Lord and the reformed faith.

In recent years, a significant part of the DRC turned charismatic in some or the other way. On the other side the theological training and the opinions of theologians have turned utterly liberal. At the moment one finds this dualism: On the one side there is a charismatic and evangelical spirituality. On the other side the theology is drenched in Higher Criticism and a liberal view of Holy Scripture. Preaching from the Heidelberg Catechism has been replaced with material taken from the English High Church traditions. The reformed confession has rarely any practical function anymore. The church mainly functions as it was in the days of the Judges: everyone does what is correct in his one eyes! (Judges 17:6). It seems as if the church is being dominated by the New Age philosophy. According to this homosexuality is being defended, little children take part of the Lords Table and woman are permitted to the pulpit. At the root of the matter are two main discrepancies: the reformed confession has been put far behind. As a result thousands of opinions are being placed in the place of the Truth. Secondly the critical view of Scripture is paralyzing the church and infiltrates the church very deeply.

To me the most difficult fact is that there is seemingly no one who sees the solution in the path of *reformation*. Hundreds of escape routes are being followed. There are many ways that are followed to bring about renewal and transformation. But *reformation* is a very strange term to the most. It seems as if no one really understands what is meant by it.

But this is not the whole picture. In many churches there are ministers who tries to be faithful to the Lord. There are definitely many pastors who still want to be reformed. All of them struggle a lonesome battle. I pray that all of them could also come to see *reformation* as the only Biblical solution and that they would come to the front and endeavour themselves for this purpose. By *reformation* I mean a return to the Bible as inerrant and infallible Word of God and a return to the reformed confessions and church practice. Reformation is nothing less than to bring the deformed church back to the biblical form. That is the difficult way to go.

I am minister of the Word in the small congregation of Eendekuil, situated in a rural area about 160 kms from Cape Town. I am passionately committed to the reformed faith and church practice. I have a burning heart for the reformation of the DRC. I have a burning heart to see this congregation understand what is alive in my own soul. It is a lonesome way to go because no one really seems to understand. I use literature from mainly the Reformed Church (Liberated) in the Netherlands to built my understanding of the Word and to keep the fire burning in my heart. I must humbly admit that I fall short of knowing precisely how to lead my consistory and congregation on the path of reformation. Please pray for me. All I can do is to preach the Gospel as faithful as possible and to try to teach the Lords people the blessed contents of the reformed confessions. I also try to put my people on the way of the truth by regularly informing them on vital issues. At the end I know that if the Lord does not built the house, it will never be built. Reformation is a sovereign act of God alone.

Rev C Saayman
saay@xsinet.co.za

Op **Woensdag** verneem ds Nel per E-pos dat Australië onderneem om 'n bedrag van 40 000.00 Australiese Dollars vir die Werk onder Verontrustes in te samel vir die jaar 2002. (Sien die brief)

ADDENDUM 6

Korrespondensie met Australië

Albany

Albany se brief aan Kelmscott
10 August 2001

Consistory
Free Reformed Church of Kelmscott
PO Box 186
Kelmscott WA 6991

Dear Brothers,

We have received your letter of 17 July 2001 in which you sought support for a coordinating body to assist in the work amongst "disenchanted" in South Africa.

We gave this matter some consideration and in view of our church currently being vacant, we felt that we would not be able to direct sufficient resources to the task and, therefore, it would be unwise for us to commit ourselves as coordinating church for such a project.

Whilst we support the project in principle, and we will convey this to Reverend Nel, we will be seeking further information from the Deputate Werk Onder Verontrustes regarding the specific tasks and scope of the work that a minister working amongst the "disenchanted" will have to undertake.

With brotherly greetings

H Olde
Deputy Chairman

J de Man
Secretary

Albany se brief aan DWOV

10 August 2001

Deputate Werk Onder Verontrustes
Vrye Gereformeerde Kerk Bethal
Email: rufusnel@cis.co.za

Dear Reverend Nel,

As Consistory of the Free Reformed Church in Albany, we have discussed the contents and requests outlined in your letter of 15 May 2001.

We thank you for the information that you have provided and whilst this gives us some insight into the work that, with the Lord's blessing you anticipate carrying out, we ask if you will provide us with some additional information that will help us come to a decision.

We are principally in favour of the project but we ask that you provide us with more information on what is meant by the "wider" and " local" level of activity. What is the nature and extent of the work that a minister will be expected to undertake in these areas and how much time will be dedicated to each function.

We look forward to your response so that we may make a responsible decision on the request contained in your letter.

In the meantime we wish you the blessings of the Lord upon the work that is being carried out by your church.

With brotherly greetings

H Olde
Deputy Chairman

J de Man
Secretary

Ons antwoord aan Albany

16 August 2001

The Church Council
FRC of Albany

Dear Brothers

In your letter, dated 10 August 2001, you requested “*some additional information that will help us come to a decision.*” You also said that you “*are principally in favour of the project but*”asked that we provide you “ *with more information on what is meant by the "wider" and " local" level of activity. What is the nature and extent of the work that a*

minister will be expected to undertake in these areas and how much time will be dedicated to each function”

First and foremost we are glad that you are in favour of this important work. We understand also that you, not having a minister of your own, do not want to function as a coordinating body to assist in the work amongst "disenchanted" in South Africa.

With respect to your questions we would like to answer as follows. The minister will be involved in this work full time. On the one hand he will be working as a missionary from a congregation (Art 12) and on the other, whilst working as a missionary, he will be responsible to coordinate the bigger project of the work under the disenchanted. This second task is of a more administrative and logistic nature. We do need such an agent in the South African situation. He will have to take care of all the various specialized tasks that need to be done, but that will be neglected by someone focussing on his own regional task only. Some of these “specialized” tasks would be to keep your churches informed of all the news via a newsletter. To correspond with different disenchanted groups, to keep the local churches informed and to make visits. South Africa covers vast distances and remote places, not accessible to the local churches.

Because it is a totally new dimension it is impossible to say how much time will be dedicated to each task, but we can assure you that he will be more than busy! Like the apostle Paul, we are sure that our plans will always have a certain element of contingency to them. We only know that the work has to be done, but that the funds are lacking.

The idea, parallel to this project, is that every congregation will develop a missionary-evangelistic branch. This is already being examined by our two churches in Pretoria. At a later stage it might be possible to have a body, comprising members from the different churches, supervising the work. This may mean that the full time minister can phase out this dimension of his work whilst now fully concentrating on his own area of missionary work. To reach that ideal an interim agent is essential at this stage.

Brotherly greetings, and please send our condolences to brother Hart! We learned of the tragic loss of his wife through brother Schoof recently.

Rev. Pieter Nel
For the Deputies

Kelmscott

13 November 2001: Brief (e Pos) aan ds Bouwman, konvenor van die Werkgroep Australië:

Beloved Brother

The Deputies on this side of the ocean recently (as with today) had a request from our Pretoria churches regarding the details of your support.

We understand that you have just taken up the reigns and must still come to grips with all the information yourselves. As you know however, the year is quickly drawing to its end, and we would like to give them an indication if possible.

Would it be in your reach to give us an estimation on what we can expect? Such data can provide us with clues as to plan the work for next year.

The picture we have is as follows: From the Bulletins I read it looks like Kelmscott, West Kelmscott, Albany and Aramadale are the churches supporting us. Aramadale mentioned a total of \$7500.00 per annum, West Kelmscott and Albany undertook 6 collections (for 2001?) and Kelmscott took the responsibility of convening the project as well as collecting for it. We also gather that Rockingham is still a potential supporter, but need a while to decide.

May the peace of our King be with you all.

Pieter Nel

For the deputies

ADDENDUM 7

Die NGK-Eendekuil se stryd in die NG-kerkverband

- **Beswaarskrif van die NG Gemeente Eendekuil 20/6/2000.**

VERKLARING DEUR DIE KERKRAAD: NG KERK EENDEKUIL

Na aanleiding van die verklaring van die kerkraad van Memel (Die Kerkbode: 16 Junie 2000), die volgende: Dit wil voorkom asof daar 'n aantal sake is wat die fondasie van ons kerkwees aanraak. In sommige opsigte is die rigting waarin die kerk beweeg, betreurenswaardig. Die Kerkraad se aanvoeling is, dat die NG Kerk daarvan wegbeweeg om steeds 'n kerk van die Reformasie en die Woord van God te wees.

Hiermee verklaar die kerkraad opnuut sy eie verbintenis:

* 'n Verbintenis tot onderworpenheid aan die onfeilbare gesag van die Bybel as Woord van God soos tradisioneel deur Gereformeerde kerke aanvaar (NGB Art 2-7).

* 'n Onvoorwaardelike verbintenis tot die drie Formuliere van Eenheid te wete die Nederlandse Geloofsbelydenis, die Heidelbergse Kategismus en die Dordtse Leerrëels as getroue belydenis van die Woord van die Here.

* 'n Verbintenis om daarna te streef om waarlik 'n eietydse *gereformeerde* kerk te wees. Onder die begrip "gereformeerde" word verstaan: in pas wees met die Reformasie van die sestiende eeu wat impliseer 'n terugkeer tot die absolute en onfeilbare gesag van die Woord soos dit bely word in die gereformeerde belydenisskrifte.

* 'n Verbintenis om sorg te dra dat die gemeente 'n produk sal wees van die Woord en Belydenis en nie van die moderne tydsgees en humanistiese behoeftes van die mens nie.

Die kerkraad bely in ootmoed waar hy ook moontlik in die verlede konkrete gehoorsaamheid aan die Woord en gereformeerde belydenis nagelaat het. Dit is die kerkraad se begeerte dat hierdie gemeente aan Christus gehoorsaam sal lewe. Dit is ook die kerkraad se begeerte om in eenheid te leef met almal wat op hierdie wyse wil terugkeer na die Here se Woord en die gereformeerde belydenis.

Die kerkraad is verontrus oor die volgende dinge wat binne die NG kerk aangevoel word:

* die stortvloed van uitsprake van teoloë en leraars waaruit dit blyk dat die Hoërkritiese manier van omgang met die heilige Skrif aan die orde van die dag is. Hierdeur word die onfeilbare gesag van die Woord geloën en word wegbeweeg van ons belydenis in NGB Artikels 2-7. Die kerkraad oordeel dat die verval in die kerk hier sy wortel het.

* vanuit die Skrifgesagkrisis vloei allerlei ongereformeerde sieninge soos byvoorbeeld die sieninge oor homoseksualiteit, die bediening van nagmaal aan persone wat nie belydenis van

geloof afgelê en godvresend lewe nie, die vreemde standpunte oor dobbelary (in besonder Staatslotery) ensovoorts. Skynbaar ry die humanisme die kerk bloots. Al hoe meer word gehoor dat die Woord by die mens en sy behoeftes aangepas moet word. Dit alles plaas 'n vraagteken oor die gereformeerde gehalte van ons teologiese opleiding.

* klaarblyklik het “die waarheid” iets relatief geword en word daar weggekram van “absolute waarheid”. Daarom word daar wegbeweeg van ons gereformeerde belydenisskrifte as vorm van absolute waarheid en gesag. Die kerkraad is daarvoor bekommerd dat die drie belydenisskrifte bloedweinig in die kerk funksioneer.

* die kerkraad is voorts verontrus oor die ongereformeerde wyse waarop “die sinode”, “die A.S.K” en “sinodebesluite” die plaaslike kerkraad oorheers. Die plaaslike gemeente is immers die ware gestalte van die kerk van Christus. Die Sinode, as uitdrukking van die kerkverband, dien slegs die doel om die plaaslike kerke te dien. Die ASK het dus geen reg (om soos 'n wafferse Pous) uitsprake te maak wat deur geen kerkraad aan die Woord en Belydenisskrifte getoets is nie! Geen Sinodebesluite of uitsprake van 'n kommissie mag bo die Woord en Belydenis gestel word nie! (Vergl. NGB Artikels 7, 30, 32). Dit is die gevolg van 'n ongereformeerde “sinodokrasie” waarvolgens die plaaslike kerk slegs as “'n takafdeling” van die Sinode gesien word en wat onvermydelik tot 'n hiërargiese vorm van kerkregering lei. Dit is onbybels en in stryd met ons belydenis.

* die funksionering van die tug. Skynbaar kan teoloë en leraars uitsprake maak wat indruis teen die Woord en belydenis en geen haan kraai daarvoor nie! Wat het geword van leertug? Is die kerk nie die draer en beskermer van die Waarheid nie? (1 Tim 3:15). Moet die dwaling nie op ferme wyse deur die tug aan bande gelê word nie?

* die wyse waarop die Pentakostalisme as “vernuwingstruuk” in die kerk ingespan word. Die kerkraad oordeel dat die Gereformeerde spiritualiteit onversoenbaar is met 'n Pentakostalistiese spiritualiteit. Die kerkraad is ook verontrus met die praktyke wat BUVTON propageer om vernuwing in die kerk te bring. Hierdie praktyke vertoon tekens van 'n Rooms-Anglikaanse spiritualiteit wat vreemd is aan die Gereformeerde tradisie.

* bo alles, is die kerkraad verontrus oor die feit dat die NG Kerk al meer die tekens van 'n “vals kerk” vertoon, soos ons dit bely in NGB Artikel 29. Dit gebeur wanneer die kerk aan homself en sy eie besluite meer gesag toeskryf as aan die Woord van God. Ook wanneer die kerk meer op mense vertrou (humanisme) as op Christus en selfs diegene vervolg wat wel getrou wil wees aan die Waarheid. Ook bedien die vals kerk die Woord nie suiwer nie (Skrifkritiek en Skrifgesagkrisis), die sakramente nie suiwer nie en word die tug verwaarloos.

Hierdie sake veroorsaak 'n gewetenskrisis by lidmate en dit roep om ware reformasie. Die kerkraad glo dat die tyd ryp is vir hernude reformasie, 'n ware terugkeer na die Woord en die Gereformeerde belydenis! Hiermee wil die kerkraad alle gemeentes en kerkrade hiertoe oproep. Gemeentes wat werklik in gehoorsaamheid aan die Woord wil lewe, moet sigbaar na vore tree en in eendragtige eenheid-in-die-ware-geloof (HK Sondag 21) begin om te reformeer.

Geteken te Eendekuil op 20 Junie 2000
Ds C Saayman: Voorsitter van die kerkraad
Mnr H Langeveldt: Leierouderling
Mev P Smit: Skriba

• **Ds Zaayman rig die volgende brief aan die Kerkbode:**

17 Maart 2001
Die Redakteur
Die Kerkbode

VIR PLASING IN DIE BRIEWEKOLOM

Van: Ds C Saayman
Posbus 22 Eendekuil 7335

Die kwessie van Skrifgesag en Skrifhantering is miskien al afgesaag in die kerklike korrespondensie van die NG Kerk. Tog het dr E Naude se brief (Die Kerkbode 2 Maart 2001) my opnuut hartseer en verslae gelaat. Die wyse waarop die duidelike gereformeerde belydenis van die Skrifgesag, soos uiteengesit in die Nederlandse Geloofsbelydenis Artikels 2-7, vertroebel word, is voorwaar tragies. Dit kos maar net 'n deurlees van Calvyn se siening van die gesag van die Woord (in sy "Institusies") om die klinkklare gereformeerde standpunt te sien.

Leraars en lidmate wat probeer om die Reformatoriese standpunt rondom die gesag van die Skrif te bely, het voorwaar swaar gehad gedurende die afgelope klompie jare in die NG Kerk. Uit allerlei oorde is die geloof aangeveg. Dit is swaar om te beleef hoedat daar geïnsinueer word dat dit eintlik die gereformeerde gelowiges is wat die pad byster geraak het en dat dit die afwykende standpunte is wat nog al die jare die korrekte belydenis van die waarheid was! Standpunte wat humanisties-filosofies beïnvloed is, word maklik verwar met die klassiek-gereformeerde belydenis. Tog is die twee eintlik ligjare van mekaar verwyder. Wat is die sogenaamde "post-modernisme" anders as 'n stuk blatante humanisme waardeur *die mens* bemagtig word? Die NG kerk is vandag mank geslaan deur 'n humanistiese-filosofiese teologie wat niks vermoedende lidmate in hul duisende mislei.

Al hoe meer kom ek in kontak met leraars en lidmate wat 'n smagtende verlange na *ware reformasie* het. Dit beteken 'n totale terugkeer na die Skrif en sy gesag soos dit deur die Reformatore bely is en in die gereformeerde belydenisskrifte uiteengesit is.

Daar is 'n groeiende verlange dat die Here vir ons 'n *Vrye* Nederduitse Gereformeerde Kerk sal gee. 'n *Vrye* gereformeerde kerk.

Nie "vry" in die sin van vrysinnig en eiesinnig te wees nie, maar "vry" om net weer *werklik gereformeerde* te mag wees. "Vrye gemeentes" wat met hart en siel kan terugkeer om volledig bevrydende gereformeerde kerk van Christus te mag wees. "Vrye gemeentes" wat op 'n heerlike ontspanne manier net gehoorsaam aan die Herder kan wees. "Vrye gemeentes" wat verlos is van allerlei pogings tot 'n vergryp aan die waarheid van die Woord.

O, sal Hy ons nie verhoor en ons uit die plek van slawerny bevry nie!!

- **Later stel Eendekuil ook 'n toelatingsdokument vir besoekende leraars op:**

Nederduitse Gereformeerde Kerk Eendekuil
ONDERSOEK NA DIE REGSINNIGHEID VAN BESOEKENDE LERAARS

Dr/Ds/Mnr

Geagte broeder

Die Ned. Geref. Kerk Eendekuil wil 'n *gereformeerde* kerk van Christus wees. Dit is dus die kerkraad se erns om toe te sien dat die diens van die Woord so suiwer moontlik geskied. Ten einde toelating tot die kansel te verkry, word u versoek om op die volgende vrae te antwoord en sodoende aan die Kerkraad u onkreukbare regsinnigheid te bevestig.

1. Bely u dat die Bybel die Woord van God is? Bely u daarmee saam dat die hele Bybel volledig geïnspireer is deur die Heilige Gees? Bely u dat die Woord in sy totaliteit gesaghebbend is. (Nederlandse Geloofsbelydenis Artikels 3-7). Verwerp u ondubbelsinnig alle vorms van hoër

-skrifkritiek as metodes van Bybeluitleg waardeur die onvoorwaardelike gesag van die Bybel in gedrang gebring kan word?.....

2. Onderskryf u onvoorwaardelik die inhoud van die drie formuliere van enigheid, dit is die Nederlandse Geloofsbelydenis, die Heidelbergse Kategismus en die Dordtse Leerreëls as ooreenstemmende met die Woord van God?.....

3. Onderneem u om niks strydig met die regsinnige gereformeerde leer, soos uiteengesit in die drie formuliere van enigheid, in hierdie kerk te verkondig nie?.....

Verseël hierdie antwoorde met u handtekening asseblief:

Mag die HERE se rykste seën op u bediening rus.

Op die erns van die kerkraad het 'n leraar van die NGK 'n ligsinninge verwerking gedoen wat in eendekuil se besit te lande gekom het. Die verwerking is van nie-amptelike aard, maar spel tog die gees van onverantwoordelikheid uit warteën Eendekuil dit juis het. Dit lees as volg:

Nederduitse Gereformeerde Kerk

NAVRAAG OOR TEOLOGIESE INGELIGTHEID EN TEOLOGIESE BEVOEGDHEID VAN BESOEKENDE LERAARS

Dr/Ds/Mnr/Mev/Mej

Geagte broeder/suster

Die Nederduitse Gereformeerde Kerk wil 'n voortdurend reformatoriese kerk van Christus wees. Dit is dus die kerkraad se erns om toe te sien dat die diens van die Woord so geskied, dat in die postmoderne tyd waarin ons lewe, en vir die postmoderne mens steeds relevant sal wees en bly. Ten einde toelating tot die kansel te verkry, word u vriendelik gevra om op die volgende te antwoord om sodoende aan die kerkraad u teologiese bevoegdheid, teologiese ingeligtheid en verantwoordelikheid te bevestig.

1. Bely u dat die Bybel die Woord van God in mensetaal is? Bely u daarmee saam dat alhoewel die hele Bybel deur die Heilige Gees geïnspireer is, dit steeds deur feilbare mense geskryf is, wat die stempel van hul eie tyd, kultuur en agtergrond daarop afgedruk het. Bely u dat die Woord se gesag nie eerstens in sy historiese feitlikheid gesetel is nie, maar wel in sy boodskap rakende Christus as Verlosser? Is u op hoogte van die resultate van die nuutste Bybelnavorsing en die invloed daarvan op Skrifbeskouing, Skrifverstaan, Skrifuitleg en Skrifgebruik?
2. Onderskryf u onvoorwaardelik die inhoud van die drie Formuliere van Enigheid as in ooreenstemming met die Woord van God, met inaggenome dat al ons teologiese uitsprake en kennis deurgaans beïnvloed en gekleur word/is deur die kerklike tradisie waarin ons staan, sowel as deur ons kultuur, ons agtergrond en opvoeding?
3. Aanvaar u dat ons in baie opsigte nog net deur 'n spieël in 'n raaisel kyk en nog net ten dele ken, en God se wil maar gedeeltelik verkondig? Is u bereid om in 'n moontlike gesprek oor u Skrifbeskouing, Skrifverstaan, Skrifuitleg en Skrifgebruik, ook na lidmate van ons gemeente wat moontlik van u kan verskil, te luister, sonder om hulle noodwendig te verketter, en/of as ongelowiges af te maak, wat uitgebán moet word?

Bevestig hierdie antwoorde met u handtekening asseblief:

Datum:

Mag die Here se rykste seën op u bediening rus.

Ds Zaayman skryf nadese: "... dit was een van hulle ... wat met die akte wou spot dryf. Blykbaar niks amptelik nie .. Tog sê dit veel van die fiasko wat aan die gang is. Ek kan my glad nie vereenselwig met die roete waarop die NG kerk loop nie. Ons geeste bots. Tog, in talle gemeentes is daar leraars wat maar net hulle werk getrou doen en ook nie saamstem met die gespuis nie. Dus, oral is daar persone wat nog by die waarheid wil staan. Ek wag en sien wat die toekoms oplewer. Ek verwag dat daar groot skeiding gaan kom. Ek wil so bitter bitter graag 'n "vrye Ng kerk" sien, soos ek dit bepleit het in my onlangse brief in die Sinodebode. Iemand sal moet leiding neem in hierdie verband. Te oordeel aan baie dinge sien 'n mens reeds 'n radikale polarisasie, dit moet nog net in die praktyk georganiseer word ..."

Brief van Deputate aan Eendekuil: 'n Konsep brief is aan ds. Saayman gestuur om aan sy kerkraad voor te lê, waarop hy gevra het dat dit in meer algemene terme geformuleer moet word, omdat sy Kerkraad nog nie so sterk soos hy voel oor die dwalinge in die NG Kerk nie.

ADDENDUM 8

Voorbeelde van verontrusting in die NG-kerkverband:

Die Kerkbode - 15 September 2000

Verklaring deur die Kerkraad, NG Kerk Eendekuil (sien Addendum 7)

Die Kerkbode - 6 Oktober 2000

BESLUIT: RING VAN PORT ELIZABETH-WES

Die Ring van Port Elizabeth-Wes distansieër hom van die standpunt van prof Christina Landman van UNISA wat sê dat seks voor die huwelik verpligtend moet wees. Die Ring erken dat baie getroude egpare in die hedendaagse samelewing probleme op die seksuele vlak van hulle huweliksverhoudinge ondervind, maar verwerp prof Landman se voorstel van die hantering van die betrokke probleme, aangesien dit 'n baie eensydige en oorvereenvoudigde oplossing bied vir 'n baie meer omvattende saak. 'n Terapeutiese hantering van seks voor die huwelik behoort die fisiese sowel as die Christelik-morele aspekte in aanmerking te neem.

Die Ring betreur die feit dat akademici soos prof Landman so 'n standpunt in die openbaar uitspreek, aangesien seksuele omgang buite die huwelik een van die grootste morele kwessies is waarmee ons samelewing en veral ons jeug tans worstel. Hierdie standpunt van prof Landman bring onder andere ook die morele problematiek rondom die vigs-probleem ter sprake. Kerkleiers en teoloë behoort baie versigtig te wees om nie deur sulke uitsprake die geloofwaardigheid van die evangelie en die kerk in gedrang te bring nie.

(M Cruywagen, nms Ring van Port Elizabeth, 18.09.2000.)

BESLUIT: RING VAN POTCHEFSTROOM-MOOIRIVIER

Christus is die enigste weg, waarheid en lewe.

Die Ring besluit om in die lig van die getuienis en openbaring van die Skrif alle standpunte en ideologieë te verwerp wat wil beweer dat daar naas Jesus Christus se soenoffer ook ander weë is om gered te word. Die

Ring bely dat Jesus die weg, die waarheid en die lewe is en dat ware geloof in Hom die enigste vereiste is om gered te word.

(E Vosloo, RS, 20.09.00.)

BESLUIT: KERKRAAD NG GEMEENTE LYNNWOODRIF

Op sy vergadering van 6 September 2000 het die kerkraad van bogenoemde gemeente die volgende besluit geneem:

In die lig van verskillende onlangse uitsprake van individue en ook in debatte in die pers wat die gesag van die Skrif in die gedrang bring en lidmate verwar, het die kerkraad van Lynnwoodrifse gemeente op sy vergadering van 6 September 2000 self, en ook namens die lidmate van die gemeente, bevestig dat

- # ons die gesag van die Skrif onvoorwaardelik as die geïnspireerde Woord van God aanvaar, soos wat dit in ons belydenisskrifte geformuleer word, en
- # dat ons op grond van Johannes 14: 6 en ander gelykluidende uitsprake, Jesus Christus as die enigste Verlosser en Saligmaker erken.
- # Ons doen ook op ander Christene 'n beroep om nie toe te laat dat sulke uitsprake en debatte ons moet verwar of mislei nie.

(J van Schalkwyk, voors kerkraad, 21.09.2000.)

BESLUIT: RING VAN MIDDELBURG

Die Ring van Middelburg spreek sy ontevredenheid uit met die pogings om ons kerklike tydskrifte te verander in ekumeniese mondstukke wat nie meer die gereformeerde leer in sy geheel handhaaf nie, maar as spreekbuis dien vir allerlei gedagtes wat vreemd aan die leer van die kerk is, soos bv die uniekheid van Christus as Verlosser (Die Kerkbode 18 Augustus 2000). Om te sê dat dit gespreksvoering in die hand werk en bevorder, is nie aanvaarbaar nie. Die Ring vind die huidige situasie onaanvaarbaar en beplan om hieroor met die Sinodale Bediening vir Kerklike Media in gesprek te gaan tot die saak reggestel is en ons weer met trots en vrymoedigheid ons kerk se tydskrifte by ons lidmate kan aanbeveel en aan ons kritici kan gee, ten einde ware ekumeniese gespreksvoering te stimuleer.

Die Ring spreek verder sy bekommernis uit oor 'n toenemende tendens van leervryheid wat onder akademië/teoloë wat aan ons kerk verbonde is, bespeur word. Uitsprake en standpunte in stryd met die leer van die kerk word met reëlmaat in ons eie kerklike tydskrifte, dagblaaie, TV en radio gerapporteer. Dit word ook in publikasies sigbaar. Die polemiek wat dit veroorsaak bring wantroue, ontsteltenis, onrus, onsekerheid en leerafvalligheid in die kerk mee. Geen optrede hierteen vind tans plaas hetsy op gemeente, rings- en sinodalevlak nie. Die Ring bepleit spoedige optrede teen akademië/teoloë wat uitsprake maak en standpunte handhaaf wat in stryd met die leer van die kerk is.

Die Kerkbode - 3 November 2000

VERKLARING: KERKRAAD VAN NG GEMEENTE RIVERSDAL-WES NA AANLEIDING VAN VERWARRENDE UITSPRAKE

Die kerkraad van die Ned Geref Gemeente Riversdal-Wes het op sy vergadering van 20 September 2000 besluit om namens homself en die lidmate van ons gemeente te bevestig:

- # dat Jesus Christus die enigste Verlosser en Saligmaker is;
- # dat die gesag van God se Woord ononderhandelbaar is omdat dit deur God die Heilige Gees geïnspireer is en daarom aanvaar ons dit onvoorwaardelik;

dat die opvatting dat voor-huwelikse saamwoon en/of buite-huwelikse seksuele omgang die oplossing is vir die krisis waarin die moderne huwelik hom bevind, 'n eensydige, ooreenvoudigde en nie-Bybelse oplossing is wat nie kan aanspraak maak op die seën van God nie. Die kerkraad en die gemeente onderskryf daarom die verklaring van die ASK se Dagbestuur en ons wil ons dank uitspreek vir die spoedige uitreiking daarvan.

Ons doen derhalwe 'n beroep op alle lidmate van die NG Kerk om nie toe te laat dat hedendaagse uitsprake en standpunte wat in stryd is met die Woord van God hulle verwar of mislei nie!

Onderteken op 20 September 2000, NG Kerk Riversdal-Wes. (A van Wyk, saakgelastigde, 10.10.2000.)

Die Kerkbode - 17 November 2000

BESLUIT: RING VAN CLANWILLIAM

Die ring versoek dat uitsprake van teoloë soos bv prof Christina Landman, prof Izak Spangenberg en andere deur die betrokke lidmate se kerkrade of ringe uitgeklaar en hanteer word aangesien die uitsprake verwarring by NG Kerk-lidmate veroorsaak.

Die ring versoek Die Kerkbode om sodanige uitsprake met groter omsigtigheid te publiseer aangesien sommige lesers hierdie uitsprake as standpunte van die NG Kerk vertolk.

(NAL Viljoen, skriba, 18.10.2000.)

NG KERKRAAD UNIONDALE

Op 'n kerkradsvergadering van die NG Gemeente Uniondale gehou op 3 September 2000 is besluit om die volgende skrywe aan Die Kerkbode te rig:

Volgens Die Kerkbode van 18 Augustus 2000 het prof Etienne de Villiers, etikus aan die Universiteit van Pretoria, die volgende uitlating gemaak na aanleiding van die skrikwekkende hoë moordsyfer op boere: 'Prof De Villiers meen beter kommunikasie tussen boere en hulle werkers, die uitklarings van verhoudings en die regverdige behandeling van werkers, kan daartoe bydra dat minder boere aangerand en vermoor word.'

Deur hierdie ongekwalifiseerde standpunt impliseer prof De Villiers dat dit die boere se eie skuld is dat hulle aangeval en vermoor word.

Die kerkraad van die NG Gemeente Uniondale, distansieer hom nie net van prof De Villiers se standpunt nie, maar wil ook 'n beroep op die professor doen om hom liever te vergewis van die ware feite rondom plaasaanvalle voordat hy sulke onverantwoordelike uitlatings maak. Sy uitlatings kan juis daartoe bydra dat nog meer plaasaanvalle plaasvind.

Ons kerkraad neem ook met ontsteltenis kennis van uitsprake deur prof Izak Spangenberg van UNISA dat Jesus Christus nie noodwendig die enigste weg tot saligheid is nie (Die Kerkbode, 18 Augustus 2000) asook prof Christina Landman, teoloog aan UNISA, se standpunt dat seks voor die huwelik verpligtend behoort te wees (Die Burger, 30 Augustus 2000). Sulke uitsprake deur teoloë dra by tot die verwarring van ons lidmate, veral ons jeug. Ons wil 'n beroep op die betrokke teoloë doen om tot hulle sinne te kom en te help met die opbou van die geloof en nie om dit af te breek nie.

(NG Kerkraad, Uniondale, 04.09.2000.)

NG KERKRAAD PETRUSVILLE-VAN DER KLOOF IN SAKE DEELNAME AAN LOTERY

Die kerkraad neem met teleurstelling kennis van die besluit van die Algemene Sinodale Kommissie (ASK) insake lotery en distansieer hom daarvan op die volgende gronde:

Die ASK voer geen Skrifgronde vir sy standpunt aan nie.

Die poging om nie alte voorskriftelik te wees nie, is te waardeer, maar die ASK se gebrek aan 'n duidelike standpunt speel in die hande van die tydsgees van individuele vryheid, waar elkeen maar kan doen wat reg is in sy eie oë.

Die ASK se besluit is strydig met sy eie waarskuwing teen die gevare van lotery - en dit in 'n tydsgees waarvan die ASK sê dat dit 'waarskynlik meer materialisties (is) as ooit tevore.'

Die toegewing dat deelname aan lotery aanvaarbaar is as dit gaan om 'n klein bedraggie, 'n bietjie pret en meedoen aan die opwinding van die nasie, is te naïef om ernstig opgeneem te word.

Die kerkraad oordeel dat die hele motivering en besluit van die ASK nie pas by 'n verantwoordelike kerkkommissie wat gevra word om 'selfs met groter erns (te) gaan kyk na wat die Bybel werklik vir ons hieroor wil sê' nie (prof Pieter Potgieter in DK van 16 Junie). Het die Kommissie gaan kyk na Skrifgedeeltes soos Gen 3: 19, 1 Kron 29: 12-16, Jes 6.5:11, Mat 6: 21, 24, 33, 2 Kor 9: 8-11, 2 Tes 3: 6-12, 1 Tim 6: 6-10 en 1 Joh 2: 15-17?

(PJJ vd Merwe, Skr, 05.10.2000.)

BESLUIT: RING VAN ZEERUST

Die Ring van Zeerust het op sy vergadering van 6 September 2000 met groot kommer van die volgende gebeure binne die NG Kerk kennis geneem en besluit:

1. Die uitspraak van prof Sakkie Spangenberg (Die Kerkbode, Deel 165 No 3) dat Jesus Christus nie die enigste weg na God is nie, is onskriftuurlik en lasterlik. Daarom verwerp die Ring hierdie standpunt en bevestig hy dat hy die gesag van die Heilige Skrif erken as die onfeilbare Woord van God en dat Jesus Christus alleen die Weg en die Waarheid en die Lewe is en dat niemand na die Vader toe kom behalwe deur Hom nie (Joh 14:6).
1. Om hierdie Skrifgesag-redes kan ons ook nie die uitspraak van prof Christina Landman aangaande voorhuwelikse seks as verpligtend aanvaar nie en roep ons alle jongmense en egpare op om die heiligheid van die deur God ingestelde huwelik te eerbiedig.
2. Die Ring betreur dit verder dat 'n berig soos 'Kommunikasie kan die plaasmoorde keer' (prof E de Villiers) op die voorblad van Die Kerkbode verskyn het. Die berig wek die indruk dat daar nie kommunikasie tussen boere en hulle arbeiders bestaan nie. Dit is 'n ooreenvoudiging van die probleem. Verreweg die meerderheid van plaasmoorde word deur misdadigers van elders gepleeg - in baie gevalle nadat die plaasarbeiders geïntimideer en geviktimizeer is. Die Kerkbode moet liewers die regering van die dag versoek om strenger strawwe toe te pas en wet en orde te handhaaf.

(J van As, RS,03.11.2000.)

BESLUIT: KERKRAAD SECUNDA - OPTREDES VAN PROFESSORE

By 'n vergadering van ons kerkraad is die onlangse optredes van proff Landman en Spangenberg bespreek. Daar was by ons 'n ervaring van besorgdheid en verootmoediging voor die Here oor die dinge wat in ons kerk gebeur en daarom het ons kerkraad 'n kommissie aangewys om ons besorgdheid te verwoord en onder die aandag te bring van die instansies wat moet omsien na die leer en lewe van hierdie teoloë.

In ons gemeente is ons nou besig met die onderhoude van die jongmense wat belydenis van geloof wil doen. Ons kan ons nie indink dat ons 'n jongmens sal toelaat om belydenis van geloof te doen as hy die

standpunte handhaaf wat die twee professore van ons kerk het nie. Prof Landman propageer volgens berigte, seksuele verhoudings voor die huwelik om daardeur 'n gelukkige huwelik te probeer verseker. Prof Spangenberg sê weer per implikasie dat al die godsdienste uiteindelik dieselfde god dien. Hy kan nie aanvaar dat God die saligheid alleen in Christus wil gee nie. Hierdie leringe is direk in stryd met dit wat ons ons jongmense in die kategetiese leer. Ons onderrig die kinders aangaande die heiligheid van die huwelik en die belangrikheid van 'n kuise lewenswandel. Verder doen ons moeite dat elke jongmens die Here Jesus sal omhels as hulle enigste Here en Verlosser. Ons wil hulle toerus om volgelinge en getuies van Jesus te wees. So gaan dit sekerlik in elke gemeente.

Hierdie professore is veronderstel om mense te wees na wie ons moet opkyk. Hulle het 'n sekere statuur in die kerk bereik. Hulle word uitgenooi om gemeentes toe te spreek. Prof Landman gee boeke uit deur ons kerk se amptelike uitgewers (Lux Verbi.BM). Prof Spangenberg is met sy legitimasie aangewys as iemand wat betroubaar is om 'n leraar in die kerk te wees. Nou, na al die jare, sal hulle altwee afgewys word as hulle voor gewone ouderlinge van 'n gemeente moet verskyn om belydenis van geloof af te lê.

Is ons nie met 'n klug besig nie? Maak ons nie 'n bespotting van al die plegtige geleenthede waar ons voor die kansel staan en beloftes voor die Here aflê nie? Ons maak beloftes by belydenis van geloof, by die doop, by bevestiging van kerkraadslede, om nie eens te praat van die legitimasie van 'n afgestudeerde teologiese student nie. Ons staan daar en jy word peltig gevra: 'Glo jy . Beloof jy . Bely jy .?'

Voorgangers in die kerk maak egter nou asof hulle nie dieselfde beloftes afgelê het nie. Hulle toon geen respek vir die belydenisse van die kerk waar hulle die Here dien nie. Hulle doen nie moeite om nuwe gedagtes in hulle gemoed op teologiese en ordelike wyse te berde te bring nie, soos dit bv met die nagmaal aan kinders gebeur het.

Die sake waarvoor dit hier gaan, is so 'n fundamentele deel van die evangelie dat dit nie val op die vlak van 'n 'oop gesprek' nie. Dit kan ook nie verskoon word, bloot as 'die standpunt van 'n individu binne 'n wetenskap', soos prof Spangenberg wil voorgee nie. Hierdie professore staan in die samelewing as leraars van die NG Kerk bekend. Hulle optredes vind dus met kerklike sanksie plaas. Dit is onaanvaarbaar. Dit is ook nie aanvaarbaar dat ander professore (Julian Muller), mense met die amp van lering in die kerk, vir hulle in die bres tree, soos wat nou gebeur nie.

Die integriteit van ons kerk en die eer van die Here, is hier op die spel. Ons wil dus die kerklike liggame onder wie se toesig hierdie professore val, wysheid en krag toebid om die saak tot eer van die Here te hanteer.

(Ned Geref Gemeente Secunda.)

BESLUIT: NG KERKRAAD HENTIESBAAI

Die kerkraad en die gemeente van Hentiesbaai, Namibië, wil graag onder die besef van wat ons Gereformeerde erfenis en belydenis beteken, die volgende besluit bekend maak:

INSTELLING VAN DIE BEDIENING VAN DIE HEILIGE NAGMAAL AAN DOOPLIDMATE

Die kerkraad van die gemeente Hentiesbaai het na deeglike ondersoek van die Skrif en 'n in-diepte-bespreking van die bepaalde Skrifgedeeltes en die verslag van die Algemene Sinode in hierdie verband, tot die volgende besluit gekom: dat -

'Kinders nie tot die Heilige Nagmaal toegelaat sal word nie alvorens hulle nie die pad van kategetiese en geloofsbelydenis geloop het nie.'

Motivering:

3. Dat die Skriftuurlike vereistes vir die nagmaalganger soos in 1 Kor 11:27-32 aangedui, die toegang tot die Heilige Nagmaal vir persone wat nie deeglik voorberei en openbare belydenis afgelê het nie, onmoontlik maak.

4. Dat die Belydenisskrifte (Heidelbergse Kategismus en Nederlandse Geloofsbelydenis) juis ook die belangrikheid van die 'regte' gebruik van die Heilige Nagmaal beklemtoon.
5. Dat die besluit van die Algemene Sinode 'n drastiese onderskeiding (diskriminasie) tussen die sakrament meebring, naamlik dat die Heilige Nagmaal aan dooplidmate (van ouderdom, dit wil sê vanaf suigeling tot jongeling) bedien mag word, terwyl die sakramente van die Heilige Doop net aan ouers wat belydende lidmate van die kerk is, se kinders, bedien mag word.
6. Dat, as ons beweer dat ons 'n 'gereformeerde' Kerk is, dan moet ons ook hou by dit wat ons as gereformeerdes 'anders' gemaak het as die Rooms-Katolieke Kerk. Die gereformeerde vaders, waaronder Calvyn, het duidelik weggebreek van die Roomse gebruik in die bediening van die Heilige Nagmaal aan kinders vanaf hulle sewende jaar.

Samevatting:

Dus volgens die Skrif, Belydenisskrifte en die historiese gebeure/feite, vind die kerkraad en gemeente van Hentiesbaai dit onmoontlik om aan die besluit van die Algemene Sinode uitvoering te gee.

(Kerkraad/gemeente, Hentiesbaai, 02.11.2000.)

DEPUTATE VIR KORRESPONDENSIE MET DIE OWERHEID

VERSLAG VIR DIE SINODE VAN JOHANNESBURG 29 April – 3 Mei 2002

Samestelling Deputaatskap

Die Sinode van Bethal van Mei 2000 het die volgende deputate benoem as lede van die Deputaatskap vir Korrespondensie met die Owerheid :

Br J Moes, sameroeper
Br S le Cornu
Br H Smit

Opdragte van die Sinode

Die volgende opdragte is aan die deputaatskap gegee :

1. Om by vreugde en droefheid in sake van landsbelang die owerheid geluk te wens of deelneming te betuig, na gelang van omstandighede.
2. Om op maatreëls van die kant van die owerheid wat die beskerming van die Woordbediening in gedrang bring, paslik te reageer.
3. Om in gevalle waarin die universele wet van God deur die owerheid oortree word, getuienis na die owerheid te laat uitgaan en om te besin oor die spesifieke aard en funksie van hierdie opdrag en daarvoor terug te rapporteer aan die volgende sinode.
4. Om versoeke van die owerheid in ontvangs te neem en aan die kerke bekend te maak.
5. Om die algemene instruksies van hierdie deputaatskap soos vermeld in art. 11.3 van die sinodereëls op te volg.
6. Om aan die volgende sinode verslag te doen en aanbevelings te formuleer in die vorm van art. 12 van die sinodereëls.

Verslag van Werksaamhede

Vergaderings

As gevolg van die afstand tussen die sameroeper in Kaapstad en die ander lede in Pretoria was die beste manier om onderling per e-pos te kommunikeer. Die sameroeper het op 12 Junie 2001 per e-pos probeer kontak opneem met die ander twee lede van die deputaatskap, met die doel om 'n beleid en plan van aksie op te stel. Dit was egter nie moontlik om e-pos kontak te bewerkstellig met Br le Cornu nie. Tot ons spyt moet vasgestel word dat, hoofsaaklik as gevolg van tydsgebrek en ander amptelike verpligtings, die sameroeper nie kans gesien

het om verder aksies te onderneem saam met die ander deputate nie. Hierdie verslag is deur en vir verantwoordelikheid van die sameroeper opgestel.

Uitvoering van opdragte

Gedurende die afgelope twee jaar was daar, na ons oordeel, geen sake van landsbelang waar die owerheid geluk gewens of deelneming betuig kon word nie (opdrag 1). Ons is dankbaar dat daar ook geen maatreëls van die kant van die owerheid was wat die beskerming van die Woordbediening in gedrang gebring het nie (opdrag 2). Ons kerke kan nog elke Sondag in vryheid saamkom vir eredienste en die evangelie kan oorals in die land vryelik versprei word. Daar was ook geen regstreekse versoeke van die owerheid om namens ons kerke in ontvangs te neem nie (opdrag 4). Ons veronderstel ons kerke is amptelik geregistreer by die sentrale owerheid en ons adres is by hulle bekend as hulle met die VGKSA in verbinding wil tree.

Die mees omvattende opdrag van hierdie deputaatskap is hierbo geformuleer as opdrag 3. Daar was ongelukkig verskeie gevalle waarin die universele wet van God deur die owerheid oortree is. Dit het betrekking gehad op wetgewing oor sake soos aborsie, dobbelary en Sondagsheiliging. Verder dreig ook die christelike karakter van onderwys in die gedrang te kom deur die bevordering deur die owerheid van multi-religieusiteit op staats- en privaatskole. Om 'n verantwoorde en oortuigende christelike getuienis oor hierdie sake na die owerheid te laat uitgaan vereis bestudering van die wetgewing en motivering van die christelike standpunt. Deur tydsgebrek het deputate (besonderlik die sameroeper) egter nie kans gesien om oor bogenoemde sake inisiatief te neem om 'n getuienis na die owerheid te laat uitgaan nie.

Besinning

Die besinning (deur die sameroeper) oor die spesifieke aard en funksie besonderlik van opdrag 3 het die gevolgtrekking opgelewer dat dit 'n baie sinvolle opdrag is. Christelike kerke moet die universele wet van God aan die breë samelewing en die owerheid voorhou as norm wat vir gelowiges en ongelowiges geld. Daar moet egter aanvaar word dat die huidige owerheid nie of nouliks kennis sal neem van so 'n individuele christelike getuienis nie. Maar ondanks die feit dat die effek nie waarneembaar is nie, onthef dit gereformeerde kerke nie van die plig om wel 'n getuienis na die owerhede te laat uitgaan.

Hierby moet opgemerk word dat die kerke wel die plig het om so 'n getuienis so doeltreffend as moontlik te maak. Dit beteken dat na middele en metodes gesoek moet word om die getuienis onder die aandag van die relevante strukture van die owerheid te bring. Hierby moet onderskeid gemaak word tussen die verskillende vlakke van owerheid, te wete, die sentrale, die provinsiale en die plaaslike/metropolitaanse owerheid. Elke owerheid het weer sy wetgewende mag (die volksverteenvoording/parlement), sy uitvoerende mag (die president en sy ministers) en sy regterlike mag (die hoog- en ander geregshowe).

Tradisioneel is die taak van getuienis deur gereformeerde kerke gerig op die uitvoerende mag van die sentrale owerheid. Die Sinode van Johannesburg van Mei 1994 rig die aandag van deputate egter sowel op die nasionale as die streeksregering (Art.18). Die voorstel van deputate om saam te werk met die ooreenstemmende deputate van die GKSA (aanbeveling b. op bls.81) word nie deur hierdie sinode oorgeneem nie. Die Sinode van Pretoria van April/Mei 1998 formuleer die taakverdeling in Art.25 “dat enige sake waarin die staat van die Woord van God afwyk deur deputate hanteer moet word. Dit bly die taak van die plaaslike kerke om lokaal betrokke te bly in sake waar hulle die sout van die aarde moet wees”.

Baie van die on-christelike wette wat ons land het, vind hulle ontstaan en begroning in die ideologie van die regerende party (die ANC). Wetgewing kan geïnisieer word deur die betreffende minister of deur die parlement. Die afweging en formulering van die wette gebeur hoofsaaklik in die parlement, na voorbereiding deur ‘n komitee van die parlement. Dit beteken dat as christelike kerke as kerke invloed wil uitoefen op die totstandkoming van wette, dit gerig moet wees op die parlement en sy komitees. Maar om op hierdie vlak werklik invloed uit te oefen moet daar deeglike en inhoudelike argumente vorentoe gebring word, met afweging van alternatiewe en kompromisse. Dit sou wel gedoen kan word in samewerking met verteenwoordigers van die ACDP. As egter volstaan word met ‘n christelike getuienis met ‘n Bybelse basis en motivering, dan is ‘n brief aan die minister of die president voldoende.

Daar kan nog opgemerk word dat ons betreffende kerkorde artikel (Art.27) baie sober is oor die taak van *ampsdraers* ten opsigte van die owerheid. Hierdie artikel vermeld dat die *ampsdraers* “in die weg van gepaste respek en korrespondensie daarna (moet) strewende dat die owerheid die diens van die kerk steeds wettig beskerm”. Die oorspronklike Art.28 van die Dordse Kerkenordening was uitvoeriger in sy formulering, maar het in feite dieselfde gesê as ons huidige Art.27, hoewel dit gepraat het van die amp van *Christelike Owerhede*.

Art 36 van die Nederlandse Geloofsbelydenis (en nie Art.37 NGB soos Art.27 van die Sinode Handeling van Kaapstad 1996 vermeld nie) vra van die *gelowiges* om die owerhede eer te betoon, gehoorsaam te wees en vir hulle voorbidding te doen. Nog die kerkorde, nog die belydenisskrifte gee duidelike opdragte aan die *kerkverband* insake korrespondensie met die owerheid. Gereformeerde kerke het gevolglik maar taamlike vryheid om in gesamenlike verband ruime of beperkte invulling gee aan hulle verhouding tot die owerheid. Teenoor christelike owerhede sal die verhouding intensiewer wees as teenoor on-christelike of anti-christelike owerhede.

Eerste algemene gevolgtrekking

Sedert die Sinode van Johannesburg van Mei 1994 is daar min invulling gegee deur die onderskeie deputaatskappe aan die korrespondensie van ons kerke met die owerheid. Dit dui waarskynlik nie op 'n gebrek aan visie op wat gedoen moet word teenoor 'n on-christelike/sekulêre owerheid nie. As kerke hoef ons nie die rol van 'n politieke party te speel, waar ons praktiese politieke beleid bepaal nie. Die taak van die kerke lê op profetiese-getuienis vlak. Maar selfs hierdie taak van die kerk vra besliste insette om dit met bekwaamheid (effisiënt) te doen en doeltreffend (effektief) te maak. 'n Profeet in die woestyn, waarna niemand luister nie, beteken min.

Die oorsaak van die gebrek aan uitsette van deputate lê waarskynlik in die gebrek aan tyd vir gereformeerde politieke besinning op die beleid, wetgewing en aksies van die staat. Hierdie besinning behoort vooraf te gaan aan 'n getuienis na die owerheid. Om dit te realiseer vereis tyd van 'n groepie lidmate as politieke studiegroep. Daar is 'n roeping vir elke christen om aktief mee te lewe met die politiek en standpunt in te neem, maar in die praktyk kom ons deur tydsgebrek deurgaans nie verder as intuïtiewe en oppervlakkige beoordelings nie. Die deputate wat die laaste agt jaar benoem is was blykbaar nie in staat om die nodige tyd beskikbaar te maak vir hierdie gehalte-taak nie.

Solank daar nie so 'n politieke studiegroep is wat die politieke ontwikkelinge in ons land beoordeel nie, sal deputate waarskynlik nie meer kan doen as om eenvoudige getuienis-briewe te laat uitgaan na die sentrale owerheid nie. Dit behoort egter geen skande te wees vir ons klein kerkverband met sy beperkte beskikbare mannekrag nie. Ook in die lig van die summiere bepalinge in ons kerkorde en belydenisskrifte van die taak van die kerke teenoor die owerheid behoort dit geen frustrasies te veroorsaak nie.

Konferensie oor Kerk en Staat

Van 24 tot 26 Oktober 2001 is op Stellenbosch 'n konferensie gehou onder die tema : "Die verhouding tussen kerk en staat in Suid-Afrika gegewe die nuwe grondwetlike bedeling". Al die gevestigde godsdienstige groeperings in die land is genooi om deel te neem en hulle siening op hulle betrekkinge met die staat weer te gee. Baie kerke in Suid-Afrika het die uitnodiging aanvaar en 'n oorsig gegee van die siening van hul kerke op die verhouding tussen kerk en staat.

Br J Moes het as deputaat, op eie inisiatief, deelgeneem namens die Vrye Gereformeerde Kerke. Hy het geen tyd gevind om 'n formele aanbieding van die siening van ons kerke op die verhouding tot die owerheid aan te bied nie. In die besprekings het daar egter geen onduidelikheid oorgebly dat die VGKSA haar mening baseer op wat die Bybel en die Gereformeerde Belydenisskrifte daaroor sê nie. In hierdie opsig kon ons een lyn trek met die verteenwoordigers van die Gereformeerde Kerke in SA (o.a. Prof CFC Coetzee van Potchefstroom, een van hul deputate vir Korrespondensie met die Owerheid).

'n Oorsig van die verrigtinge van hierdie konferensie het verskyn in 'n artikel van Br J Moes in die *Kompas* uitgawe van Februarie 2002. 'n Kort opsomming van aspekte wat relevant is vir hierdie verslag volg hieronder. Die siening van die GKSA op die verhouding kerk en owerheid, en hulle frustrasies in hierdie verband, is gepubliseer in 'n spesiale uitgawe van *Die Kerkblad* van 14 Maart 2001 (Jaargang 103, No.3103).

Interaksie tussen Kerk en Staat

Op die konferensie in Stellenbosch het geblyk dat die meeste kerke probleme ondervind in hulle verhouding tot die owerheid. Dit is van 'n ander karakter as met die owerheid uit die vorige bedeling (van voor 1994). Die owerheid wil blykbaar nie meer in gesprek tree met die individuele kerke nie, maar soek eerder die gesprek met 'n organisasie wat kerke verteenwoordig, soos die SA Raad van Kerke.

Een van die hoofvrae op die konferensie was : wat is die moontlikhede en wat is die beperkings van die konkrete interaksie, op die wettelike vlak, tussen die kerk en die staat. Oor hierdie vraag was daar heelwat uiteenlopende menings. Die basis word gelê deur die siening op die posisie van die kerk in die samelewing. Prof Coetzee van die GKSA het aangedui dat die karakter en roeping van die kerk heeltemal anders is as dié van die burgerlike samelewing en van die owerheid (die Wysbegeerte van die Wetsidee het in die terminologie deurgeskemer). Daar moet egter goeie samewerking wees tussen die kerk en die owerheid, waar hulle duidelike raakvlakke het (o.a. op die gesinslewe, op die openbare sedelikheid en op onderwys).

Prof Coetzee het die frustrasie van die GKSA uitgespreek oor die ondoeltreffendheid van die tradisionele manier van korrespondensie van die kerke met die huidige owerheid. Daar is geen aanduiding dat die GKSA se voorleggings aan die owerheid oor dobbelary, aborsie, doodstraf en onderwys enige gewig gedra het nie. Ook die spesiale uitgawe van *Die Kerkblad* as 'n "Opebrief aan die President" het geen reaksie van die owerheid tot gevolg gehad nie. Nogtans moet die kerk voortgaan om haar getuienis tot die owerheid te rig (1 Tim.2 en Art 28 van die GKSA se KO, binne die kader van Art 36 NGB).

Tweede algemene gevolgtrekking

Daar bestaan 'n behoefte by die meeste kerke in SA om saam te werk in hul getuienis teenoor die owerheid om christelike waardes in die wetgewing en samelewing te handhaaf. Dit sal egter slegs aanvaardbaar wees om saam te werk met kerke met wie ons dieselfde siening het op die verhouding tussen kerk en owerheid. Saam met die deputate van 1992-1994 meen ons dat samewerking met die ooreenstemmende deputate van die GKSA vrugbaar kan wees. Ons deel met hulle dieselfde Bybelse siening op die roeping van die

owerheid, volgens ons kerkorde en belydenisskrifte. Verder sou daar op 'n *ad-hoc* basis saamgewerk kan word met ander kerke en organisasies wat by die owerheid wil aandrang op die handhawing van christelike beginsels.

Aanbevelings

Deputate beveel aan dat die Sinode nuwe deputate vir Korrespondensie met die Owerheid benoem waarvan bekend is dat hulle belangstelling het vir politieke sake en wat die tyd, wat nodig is vir aktiewe uitoefening van hul opdragte, beskikbaar het. Deputate sou kan volstaan met 'n christelike getuienis na die sentrale owerheid (die president of een van sy minsters), saam met 'n Bybelse basis en motivering daarvan. Ons beveel verder aan dat die Sinode die volgende besluit :

Die Sinode benoem nuwe deputate vir Korrespondensie met die Owerheid met die volgende opdragte :

1. Om by vreugde en droefheid in sake van landsbelang die nasionale regering geluk te wens of deelneming te betuig, na gelang van omstandighede.
2. Om op beoogde wette en maatreëls van die kant van die owerheid, wat die beskerming van die Woordbediening en die uitleef van christelike norme in gedrang bring, paslik te reageer.
3. Om in gevalle waarin die universele wet van God deur die provinsiale of sentrale owerheid oortree word, getuienis na die owerheid te laat uitgaan.
4. Om versoeke van die owerheid in ontvangs te neem en aan die kerke bekend te maak.
5. Om seker te maak dat die VGKSA by die owerheid geregistreer is en dat hulle in besit is van 'n sentrale adres van die kerke.
6. Om verder te besin oor die spesifieke aard en funksie van hierdie opdragte en daarvoor terug te rapporteer aan die volgende sinode.
7. Om moontlikhede van samewerking met die ooreenstemmende deputate van die GKSA te ondersoek.
8. Om moontlikhede te ondersoek om op 'n *ad-hoc* basis saam te werk met ander kerke en organisasies om christelike norme in die samelewing te handhaaf.
9. Om die algemene instruksies van hierdie deputaatskap soos vermeld in Art. 11.3 van die sinodereëls op te volg.
10. Om aan die volgende sinode verslag te doen en aanbevelings te formuleer in die vorm van Art. 12 van die sinodereëls.

Namens deputate
J Moes
Kuilsrivier
2002-03-28

RAPPORT DEPUTATE GESANGE

Inleiding

Daar is vandag kerke wat die hele spektrum van liedere sing en dan is daar dié wat net Psalms sing. Tussenin is daar ook nog al die nuanses van konserwatief na totaal vrysinnig. Naas die wat slegs Psalms sing, is daar dié wat Psalms en Skrifberyminge sing (lirieke wat geneem en gekomponeer is uit die teks van die res van die Bybel). Dan is daar dié wat Psalms, Skrifberymings en Gesange sing (bv. die Vrygemaakte Kerke in Nederland). Hiernaas is daar die wat weer die Skrifberymings uitlaat en Psalms, Gesange en nuwere liedere sing (bv. Die NG Kerk). Die Charismatiese Kerke (bv. die AGS) sing weer byna glad geen Psalms of skrifberymings nie. Onderling is daar weer verdere segmentasie. Party van die pinkstergroepe hou net van Koortjies en ander neig weer totaal oor na die nuutste en mees oorverdowende “Gospelsang” moontlik. Onder die wat slegs Psalms sing is daar diegene wat dit boonop sonder enige musikale begeleiding doen. Dit sou goed wees as die kinders van die Here weer besin oor wat die Bybel sê oor sang wat God behaag. Kom ons gaan lees verder in die Skrif.

Die 150 Psalms

Die versameling van 150 liedere is ‘n ryk skat van die kerk. Dit is Heilige Gees geïnspireerde woorde wat al die terreine van die geloof dek. Dit is liedere wat God self geskryf het en woorde wat die sanger verkwik en God verheerlik. Suiwerder kan mens sekerlik nie kry nie. Hulle is gebruikersgereed aan die gemeente voorsien uit die hemel. Ander liedere, behalwe die res van die liedere in die Bybel (bv. die lofsang van Maria), se lirieke sal moeilik kan vergelyk met hierdie Bybelse liedere se Goddelike inhoud. Die kind van God wat dus die liedere nie as deel van sy repetua van lofsange aan God beskou nie, is inderdaad ongehoorsaam of ten minste onkundig oor die skat van die 150 Psalms. Die 150 Psalms is 'n wesenlike deel van die aanbidding van die gemeente en mag onder geen omstandighede afgeskaal word uit die kerk se liedereskat nie. Ons moet wel verder gaan en ‘n volgende vraag gaan vra.

Wat van die res?

Ons sien die waarde en onmisbaarheid van die Psalms heel duidelik, maar wat van die res van die Skrif? Mag ons net die 150 Psalms sing? Die rede vir die vraag is omdat daar mense is wat die Bybel so verstaan dat net die 150 Psalms deur God beveel is as kerksang. Enige ander liedere, selfs Skrifberymings, kan dus nie tot eer van God gesing kan word nie. Die 150 Psalms word selfs soms die “Klein Bybeltjie” genoem. Mens hoor die beduidende keuse wat gemaak word. Dit is dat daar nou ‘n kanon van slegs 150 liedere vir kerksang in die kanon van die Skrif geselekteer is. In die Bybel is daar ‘n “bybeltjie” wat alleen gesing kan word. Is dit werklik wat die Here ons leer oor die kerklied? Vir die antwoord sal ons moet gaan na die Woord van God self. Die *hele* Bybel is immers deur God geïnspireer en daarom kan ons die *totaliteit* daarvan raadpleeg om te verneem wat sy wil vir ons kerklied is.

Die Ou Testament

In die Bybel is dit duidelik dat God se volk in die Ou Testament (OT) nie net die 150 Psalms gesing het nie. Duidelike voorbeelde daarvan is die lied van Moses in Eksodus 15:1-21. Ons het ook geen enkele aanwysing dat Israel dit later nie meer gesing het nie.

‘n Psalm wat vir die grootste gedeelte uit dele van ander Psalms, maar ook nuwe elemente bevat en nie onder die 150 Psalms voorkom nie, is 1 Kronieke 16:7-36. Baie belangrik hierby is ook Habakkuk 3. Dit was sonder twyfel ‘n lied wat gemaak is om in die tempel te sing. Ons lees naamlik aan die einde van hierdie lied in vers 19: “Vir die musiekleier op snaarinstrumente.”

Hierdie gegewens vanuit die Ou Testament bewys al dat die 150 Psalms nie die eksklusiewe sangbundel vir God se volk was nie.

Alhoewel dit soms genoem word dat die sinagoges veral die 150 Psalms in Christus se tyd gesing het en ons dus ook so moet doen, kan ons nie die gebruike buite die Bybel tot norm verhef nie. Die norm vir ons besinning mag alleen die Skrif self en sy opdragte wees.

Belangrike Skrifgedeeltes in die Nuwe Testament

In die Nuwe Testament is daar drie maal die pertinente opdrag tot sang en elke keer is daar ook ‘n beskrywing oor wat gesing moet word. Die feit dat dit 'n opdrag is, maak van die tekste baie belangrike gedeeltes. As God dit as bevel gee aan sy gemeente mbt die sang, moet ons dit heel ernstig aanhoor. Dit sluit immer aan by die tweede gebod, wat ons leer hoe God aanbid wil word.

1 Kor 14:26 lees so:

²⁶ **HOE** staan die saak dan, broeders? **Wanneer julle saamkom, dan het elkeen van julle 'n psalm of 'n lering of 'n taal of 'n openbaring of 'n uitlegging** - laat alles tot stigting geskied.

Ef 5:19 lees so:

¹⁷ Daarom moet julle nie onverstandig wees nie, maar verstaan wat die wil van die Here is.¹⁸ Moenie dronk word van wyn nie - daarin is losbandigheid; maar word met die Gees vervul.¹⁹ **Spreek onder mekaar met psalms en lofsange en geestelike liedere; en sing en psalmsing in julle hart tot eer van die Here,²⁰ terwyl julle God die Vader altyd vir alles dank in die Naam van onse Here Jesus Christus,²¹ en aan mekaar onderdanig is in die vrees van God.**

Kol 3:16 lees so:

¹⁶ Laat die woord van Christus ryklik in julle woon in alle wysheid. **Leer en vermaan mekaar met psalms en lofsange en geestelike liedere, en sing in julle hart met dankbaarheid tot eer van die Here.**¹⁷ En wat julle ook al doen in woord of in daad, doen alles in die Naam van die Here Jesus en dank God die Vader deur Hom.

Jak 3:13 lees so:

¹³ Is daar iemand onder julle wat ly? Laat hom bid. **Is iemand opgeruimd? Laat hom psalmsing.**¹⁴ Is daar iemand siek onder julle? Laat hom die ouderlinge van die gemeente inroep

Verdwene liedere?

Daar is mense wat voel dat die opdragte in Kolossense en Efesiërs niks te doen het met enige van die huidige liedere wat die kerk sing nie. Maw hulle glo dat dit nie dui op of die OT Psalms of enige ander hedendaagse lied soos bv. die Gesange nie. Die siening meen hierdie liedere wat gesing moes word, is iets heel uniek. Hulle is Heilige Gees “geïnspireerde liedere” wat Efesiërs en Kolossense dan beskryf as “Psalms, gesange en ander geestelike liedere” en is “onmiddelik deur die Heilige Gees ingegewe liedere”. Hulle is aparte liedere. Hulle verskil dus van die Ou Testamentiese Psalms en was glad nie die bestaande liedere nie. As begronding word gesê dat dit “*ondenkbaar (is) dat die Christene van die vroeë tyd reeds liedere besit het, om gereeld by die openbare eredienste te sing.*”¹ Hierdie charismatiese lied was dus al wat die gemeente op daardie stadium gehad het en al wat die apostels aan die betrokke gemeentes daar beveel het om te sing.

Die argument neem aan dat die gemeentes ook nie die Ou Testamentiese liedere gehad het nie of dat die gemeente dit nie mog sing nie. Voorstanders van die argument kan nie sien waarom Paulus, deur die Heilige Gees, die opdrag gee om nuwe Psalms te sing, as daar reeds Psalms in die gemeente was nie. Met die interpretasie kan die unieke stel liedere tog nie identies wees met die bestaande kerkliedere nie. Die “Psalms” wat in die twee opdragte genoem is, is dus iets anders as die OT Psalms. Die liedere van Efesiërs en Kolossense moes dan verdwyn het saam met die ander charismata. Ons het dus geen rekord of nut meer daarvan vir vandag nie. Die teksgedeeltes word dus sinneloos vir die besinning oor die kerklied van vandag. Boonop het dit dan ook niks te doen met die opdrag tot die sing van die Ou Testamentiese Psalms nie. As die liedere wat hier genoem word tydelike liedere was, het hulle niks te doen met bestaande liedere nie en was bloot interim liedere. So gesien sou die verklaring ook beteken dat ander dele soos 1 Kor 14:26 nie as noodwendige bewysplaas vir die sing van Ou Testamentiese Psalms kan dien nie!

Die verklaring lyk egter onhoudbaar. Dit aanvaar dat die gemeentes geen liedere materiaal gehad het nie en tydelike charismata-liedere moes gebruik. Ons weet egter dat Korinte, die gemeente tot wie ‘n soortgelyke opdrag kom, ‘n sinagoge gehad het, waarin hulle ‘n geruime tyd aanbid het, Hand 18:4. Hulle was dus meer as bekend met die OT in geskrewe vorm! (vgl ook Hand 17:2,11). Dit bly steeds ‘n vraag: Waarom sou die opdrag slegs moes gaan oor nie bestaande liedere in die gemeente? Dieselfde argument geld ook vir di e gemeente in Efese, wat ook ‘n sinagoge gehad het.(Hand 18:19). Ons weet ook dat Paulus by hierdie stede was met sy eie geskifte (2 Tim 4:13). Dit was belangrike dokumente wat baie maklik daar gekopieër kon word, sou hulle nie reeds ‘n bepaalde lied in hulle besit gehad het nie. Die mense was dus nie sonder bestaande Psalms toe hulle die opdrag van Paulus ontvang het nie! Die opdrag moes iets meer in gedagte gehad het as net die sing van tydelike liedere. Veel eerder moet ons glo dat die opdrag gekom het om die *bestaande* Psalms te sing. Dan was dit

¹¹ Esra Verslag, p. 24, Jaargang no. 7, nr. 41, Okt-Des 1999.

nie op die daad ingegewe liedere nie, maar bestaande liedere, ten minste die OT Psalms wat gesing moes word.

Die voorstanders van die argument beweer dan dat die “*lied wat in Ef. 5:19 en Kol 3:16 genoem word dieselfde karakter dra as die een van 1 Kor 14:26, alhoewel hier drie benaminge gebruik word, wat hier nie drie streng afgeskeie begrippe uitdruk nie.*” Met ander woorde dit gaan in al die dele oor dieselfde tipe "drie-in-een" geestelike liedere wat, soos ons hierbo gesien het, dan ook uitgedien is. Ons het immers reeds gesien dat volgens hulle die drie-in-een-lied wat hier beskryf word, verdwyn het soos die ander Chrismata. Efesiërs en Kolossense se strekking word dus in dieselfde klas van 1 Kor 14:26 gereken. Die aktualiteit van die opdragte in Efesiërs en Kolossense is nou verstreke soos die charismata van 1 Kor 14 Dit ten koste van die feit dat dit daar ‘n duidelike bevel van Paulus aan die kerk is. M.a.w. die bevel geld volgens hulle glad nie meer vir ons vandag nie. Die gevolg is verreikend. Ons kan nie meer die gedeeltes gebruik om die sing van Gesange en ander geestelike liedere, ... maar dan *ook nie* die sing van die 150 Psalms te begrond nie. Dit lyk nie na ‘n gesonde uitleg nie. Ons sien in die opdragte 'n duidelike bevel om Psalms te sing. Ons sien ook in Jak 5:13 die soortgelyke opdrag en daar is geen sprake van "charismatiese psalms" nie. Jakobus is een van die oudste briewe en is veral aan Joodse Christene gerig (kyk 1:1; 2:2) en die gemeente moes ook daar "Psalmsing". Dit kan moeilik dui op 'n "charismatiese" psalm.

Die vraag is nou of dit dan *net* die 150 OT Psalms was wat as opdrag gegee was. Hieroor moet ons verder gaan besin.

‘n Drie in een lied?

Sekeres reken dat "gesange" en "geestelike liedere", soos in die opdragte genoem word, net 'n ander naam is vir die reeds genoemde "Psalms", wat dit in die sin voorafgaan. Simplisties gelees sê Paulus maw dan sing onder mekaar psalms, psalms en psalms. Voorstanders van die kombinasie is reg as hulle meen dat Paulus die “*lied*” nie drie streng afgeskeie begrippe uitdruk nie. Tog bly die vraag wel na die ander kant toe ook geld, en dit is die mate van onderskeiding tussen die liedere. Dit is wel een lied, een Evangelie, maar moet dit nie dalk wyer as die 150 Psalms nie? Is dit almal Skrifliedere of is dit almal net die 150 Psalms? Waarom wil mense nie verder onderskei tussen die drie liedere as net die 150 Psalms nie? Kry hulle die gedagte om die twee ander liedere as totale sinonieme van die Psalms te lees uit die teks? Dit is nie so maklik te bewys nie. Die teks praat tog duidelik veel meer as net "Psalms". Kolossense en Efesiërs praat van "psalmois" (psalms) en "humnois" (himnes of gesange) en "oodais" (odes)² "pneumatikois". Die byvoeglike naamwoord "pneumatikois" ("geestelike") is in die datief, soos die liedere self ook in die datief is. Dit beskryf die tipe liedere. Daar moet "geestelike" psalms, "geestelike" himnes en "geestelike" odes gesing word. Daarmee lê die Heilige Gees die klem op sy eie werk in die kerklied. Die verband tussen die opdrag "om met die Gees vervul te raak" in die

² In die Egiptiese teks (p⁴⁶, Ⲫ BAC) is die woord "en" (kai) voor die woorde "himnes" en "odes" in die brief aan die Kolossense uitgelaat. Die terme is dus daar baie nader aan mekaar geplaas, maar word in die TR en Meerderheidteks definitief onderskei deur die "en" (psalms en himnes en odes). Die neiging om alleen die Psalm hier tot oorheersende begrip te forseer, lê dus gevaarlik naby aan die teks van die nie-gereformeerde teksversameling van die kritiese tekste soos die van die UBS en die van Nestlé en Aland.

voorafgaande vers is duidelik. Dit is geen oppervlakkige lied wat moet leefonder die gemeente nie, maar die Woord van Christus moet ryklik onder hulle woon (Kol 3:16).

Maar waarom die onderskeid? Mens sê nie gewoonlik jy moet vir jou sodawater, gaskoeldranke en bruisdrankies gaan koop en bedoel dan daarmee een en dieselfde koeldranksoort nie. Ons sien dan ook dat die “ander” liedbeskrywings, nl. “himnes” en “odes” op hulle eie voorkom in die Nuwe Testamentiese teks.³ Odes kry ons bv. in Openbaring 5:9; 14:3; 15:3. Hulle is dan, net soos die Psalms, liedere in die Skrif wat reeds daar is vir die gemeente om gesing te word. Ook die himnes (“om te sing/ te loof en te prys met himnes/gesange) kom voor in sy meervoudvorm in Hand 16:25 en is nie vanselfsprekend die "Lofsang" van Matt 26:30 en Mark 14:26 nie.

Bykomend by die variasie van tipes liedere in Ef 5:19 is ook die variasie in die terme "sing" en "psalmsing". Dit lyk of die opdrag om te “sing en te psalmsing” in ‘n stylfiguur weergegee is, in die vorm van ‘n sintetiese parallelisme. Die stylfiguur bring weereens verdere onderskeiding tussen die drie begrippe. Die psalms, himnes en odes moet "gesing" (adontes) word en "gepsalmsing" (psallontes) word. Sou die variasie in al die terme werklik net die sing van die 150 Psalms in die oog hê? Opvallend kies Paulus in die ander gedeelte, van gelykluidende inhoud, naamlik Kolossense, juis net die woord "adontes" (sing) en hy laat Psallontes (psalmsing) uit. Die liedere in Efesiërs en Kolossense kan dus ook dui op meer as net die 150 Psalms, en selfs op veel meer as net die Psalms in die OT. In Handeling 16 sing Paulus en Silas "himnes" tot eer van God. Dit word duidelik nie "psalms" genoem nie. Het die vroeë Christene so repetua besit? Dit lyk nie onmoontlik nie.

Mens het ook rede om nie die uitsprake van Kolossense en Efesiërs met die van 1 Kor 14 summier in een hoed te gooi nie. Dit is opvallend dat die gemeentelede die liedere *onder mekaar moet sing*, terwyl die Psalm van 1 Kor 14:26 onder streng ordelike verpligtinge staan, sodat daar nie chaos in die erediens is nie. Die tipe bydrae van 1 Kor 14 moes streng gekontroleer en beheer word, terwyl dit in die ander twee dele lyk of die hele gemeente hier vryelik moet sing “onder mekaar”. Dit lyk ook nie of Kolossense en Efesiërs enigsins beperk is tot die byeenkoms van gelowiges, soos 1 Kor 14 duidelik self sê “wanneer julle dan saamkom” nie. Die ander twee opdragte is aan die gemeente in die daaglikse lewe.

Enige snaarbegeleide lied.

Die Woord "psalm" het in elk geval ‘n veel wyer betekenis as dit wat ons vandag onder die woord “psalm(s)” verstaan, maw die OT Psalms. Die woord verwys nie noodwendig altyd na die 150 liedere in die Ou Testamentiese boek met die titel “Psalms” nie. Dit kan enige, veral snaarbegeleide, musiek aandui. Die woord Psalm kom van die woord "psaloo" wat beteken om (snare) te beweeg deur middel van die aanraking van die vingers. In die Septuagint word die lied van Debora (Rigters 5:3) bv. met “psaloo” vertaal. Die lied van Debora is nie een van die 150 OT Psalms nie.

³ Soms word gemeen dat bv. Hendrick de Kock hom beroep hom op die Statebybel se kommentaarotas “waar dit aangetoon word dat hierdie beskrywing van die lied na die Ou Testamentiese Psalms verwys”. Dit is egter verwarrend. Miskien beroep De Kock wel hom daarop, maar die notas self blyk heel objektief te wees oor die verklaringsmoontlikhede. Dit maak voorsiening vir verskeie interpretasies en sê net dat die drie titels wel ook moontlik uit die Psalms gehaal kan wees. Dit staan dus nie vierkantig op die gedagte dat die drie terme alleen op die OT Psalms wil dui nie.

Liddel en Scott vertaal ook die woord, o.a. met 'n "tune played on a stringed instrument". Dit was in die Griekse wêreld enige lied wat op so wyse gespeel en gesing was. Hulle wys ook dat die Griek, Aeschylus Tragicus (4/5 de eeu voor Christus) in 'n fragment van hom wat behoue gebly het, praat van die "sing van psalms deur luide klanke". Hy het heel moontlik 'n heel ander lied in gedagte as die van die OT Psalms. Ons moet dus versigtig wees om die woord "Psalms" te kaap met 'n baie kleiner betekenis as wat of die Bybel of die Griekse taal daaraan wil gee. Sou die Heilige Gees gedrewe lied van Sagaria, Maria of Elizabeth alleen kan "slaag" as kerliedere as dit as "psalm" kon deurgaan?

Woord van God, Woord van Christus

As ons dus die neiging om alleen die OT Psalms as kanon te wil aanvaar afwys, beteken dit nie dat die eksegetiese van die gedeeltes enige lied met 'n Christelike sousie oor wil regverdig nie! Dit is opvallend dat die hele reeks gedeeltes baie streng aan die Woord van God as norm vashou. Die buitestaander van 1 Kor 14:25 moet die Woord van God hoor en gestig word as hy by die erediens inkom, daar moet orde en stigtelikheid wees. Ook in Efese moet daar geen losbandigheid wees nie, maar vrees vir God, die sing van Gees-telike liedere en onderdanigheid aan mekaar. Ook in Kolosse moet "die woord van Christus ryklik in julle woon in alle wysheid." Jakobus se mense moet Psalmsing. Dit is liedere hierdie wat Geesvervuld moet wees en sulke liedere het die Woord van God as hulle substansie en inhoud het.

Ons kan dus met redelike sekerheid aflei dat die Bybel nie slegs die sing van die 150 Psalms gebied nie, maar ook ander Skriftuurlike liedere wat God se Woord betroubaar besing hetsy in die Ou of Nuwe Testament. Dit is wel duidelik dat die liedere uiters getrou aan die Skrif self moet wees. Om die waarheid te sê dit moet die Skrif self, die Woord van Christus, wees wat gesing word. Ons kan dus beide met van Deursen en Totius saamstem as samevatting. Soos van Deursen dit stel "*De apostel gaf ons dus ten aanzien van die gezangen geen gebod en geen verbod. Evenals het opstellen en gebruik van confessionele en liturgische formulieren lijkt ons het dichten en zingen van Schriftuurlijke liederen niet in strijd met de Heilige Schrift en een zaak van de christelijke vrijheid*"⁴. Aan die ander kant het Totius ook reg as hy van die drang na vrye gesange ten koste van die Psalms sê "*Die losheid in die leer roep om die gesange en die gesange roep om die losheid van die leer*"⁵

Regulerende beginsel

Die regulerende beginsel is 'n saak op homself. Dit is hier en nou ook nie nodig om daarop in te gaan nie. Vanuit die regulerende beginsel is daar naamlik sowel voor as teenstanders van die sing van gesange. Die regulerende beginsel word somtyds toegepas om die sing van gesange te verbied met 'n beroep op die 150 Psalms wat die eksklusiewe sangbundel vir die kerk. Die HERE sou geen opdrag gegee het om ander liedere te sing of te maak nie.

As begroning van die regulerende beginsel word dikwels 'n beroep gedoen op 1 Kronieke 28:11-13,19. Die opvallende is dat hier glad nie genoem word wat gesing moet word nie, maar dat hierdie gedeeltes gaan oor die indeling van die tempel en

⁴ Van Deursen, F., p. 349, Psalmen II, De Voorzeide Leer, 1975.

⁵ Esra Verslag, p. 23, Jaargang no. 7, nr. 41, Okt-Des 1999.

indeling van priester en levieteordes. 'n Ander saak is dat hierdie verse ook niks kan bewys van die Psalms wat gesing mag word nie, want 'n deel van die Psalms wat ons ken is na Salomo gemaak (bv Ps 137) en kan ook nie tot die voorbeeld behoort wat Salomo gesien het nie.

Daar is ook 'n argument vanuit die regulerende beginsel tot die teendeel. Daar is juis voorstanders van die sing van vrye gesange wat hulle net so fel op dieselde beginsel beroep. Hulle sê dat die HERE hiertoe bevel gee in Efesiërs 5:19 en Kolossense 3:16. Ons sien hier hoe belangrik die nugtere eksegeese van hierdie tekste is.

Eerdere uitsprake

Die brief van die kerk van Pretoria (27 Jan 2000) wys op eerdere uitsprake waarby genoem is dat daar in die gemeentes die behoefte is aan gesange en dat ons sonder gesange die heilsfeite nie voldoende stem in ons lied kan gee nie. Ons meen dat die genoemde argument, dat in ons gemeentes 'n groot behoefte aan gesange is, nie as 'n algemene stelling bewys kan word nie. Ons meen ook dat die stelling te algemeen is om te sê dat ons met die Psalms en Skriftuurlike Gesange wat ons nou het, die heilsfeite nie voldoende kan besing nie. Dit sal wel goed wees as ons na meer Skrifberymings soek waardeur ons dit nog uitvoeriger kan doen.

VOORSTELLE

- 1. Daar is geen Skriftuurlike gronde om die Kerkorde te wysig nie.**
- 2. Ons stel voor om die huidige bundel wel uit te brei met Skrifberymings.**
Ons stel dit voor sonder om daarmee gemeentes wat tans gesange sing en by ons sou aansluit dadelik te dwing om dit nie meer te doen nie. Diegene moet wel poog na die leer van die Psalms en die suiwering van die gesange.
- 3. Ons stel voor om die volgende Skrifberymings vir die sing in die eredienste vry te stel: 23b; 26b, 28b, 51, 52, 53.**
- 4. Ons stel voor om vir toetsing in die gemeentes die volgende Skrifberyming te stuur: Uit Psalms en Gesange: 97; 179; 247; 248; 257; 262; 266; 280. Uit Liedboek: 273; 323; 324; 367; 468.**
- 5. Ons stel voor om deputate te benoem wat die opmerkings mbt die nuwe liedere (aangeheg) versamel en na aanleiding daarvan aan die volgende Sinode 'n voorstel te doen, waarna die Sinode oor die aanvulling op die huidige bundel kan besluit.**

Bylae Teks gesange wat voorgestel word

2. Uit Psalms en Gesange

97 Die Woord die Heer! Het mens geword
En onder ons gewoon.
Ons kon Gods Eengeboorne sien
Genadig, heerlik, skoon.

Hul het Hom met die hand getas
Hul het gesien, gehoor:
Hy, wat van die gebin af was
Die vleesgeworde Woord.

Die Woord by God wat ewig is,
Het mens vir ons geword;
As Hemelkind Homself in ons
Gebrokenheid gestort

Die wêreld, in sy duisternis,
Het nie sy Heer herken;
Sy eie mense het Hom as
Hul lewenslig misken.

Die Woord, met goddelike krag,
Wek lewe deur die Gees;
Aan elk wat glo, gee Hy die mag
Om kind van God te wees.

Die Woord – die Heer!- het mens geword
En onder ons gewoon.
Ons kon Gods Eengeboorne sien:
Genadig, heerlik, skoon!

Joh 1:1-14; 1 Joh 1:1-3

179 Reilhalsend bly die skepping wag
Ons skuld ly dit swaar
Dat God volmaak die vryheid van
Sy kinders openbaar

Deur mense in die tirannie
Van sterwe ingedwing
Wag ook die skepping nou dat God
Bevryding daaruit bring

Gods kinders sug, verlostes vra:
Hoe lank sal kwaad ons tart?
Gered in hoop, gee Hy geloof

Wat met geduld volhard

Belofte van die wederkoms
En voorspraak van die Gees
Laat mens en skepping hoopvol wag
Om ewig vry te wees.

Die wete gee ons lig en krag
En sterk ons in die stryd
U wat eens alles nuut sal maak,
Begin reeds in die tyd!

Rom 8:19-25

247 My volk, Ek self het jou verwek,
Met liefde jou na My getrek;
'n kindjie aan die hand gelei,
so was jy altyddeur by My
jy het leer loop, en voor jy vra,
het vaderhande jou gedra.

Ek het in krankheid jou genees,
Was van jou groei die krag gewees.
Maar jy het weggedwaal van My;
Jy kies die sondeheerskappy!
Jy eer My nie met rein gemoed;
Erken die hand nie wat jou voed.

Dis nie jou dood wat Ek begeer,
Maar dat jy jou tot My bekeer.
Laat jou fatale spel dan staan –
Waarom wil jy verlore gaan?
Net Ek, die Heer, kan skuld vergeef:
Keer jou tot My en jy sal leef!

Hosea 11:1-8; Es 3:11

248 O almal wat mdors het, kom drink by die waters
En die wat geen geld het nie, kom hier en eet.
Ja, sonder 'n geldstuk of prys kom tog nader –
Vir u staan die Here se tafel gereed
Met wyn en met melk uit die hand van die Koning:
Kom, u is genooi na die Here se woning!

Vir wat weeg u geld af – dit bring tog geen brood nie
En arbei u aldag vir dit wat ontbreek,
Vir voedsel wat niks gee as meer hongersnood nie:
O luister, u sal van die goeie kan eet!
Die Here gee vettigheid, hemelse spyse.
Verlustig u in sy genadebewyse!

O soek tog die Here, wyl Hy nog te vind is,
En roep Hom aan, prys Hom, hier is Hy naby.
Kom almal na Hom toe, wat u goedgesind is;
By Hom is genade, vergifnis te kry.
Hoe hoog is sy weë, sy daade, gedagte:
Hy is God die Here vir alle geslagte.

Jes 55:1-5

257 Salig die wat arm voor God is
Hulle erf Gods koninkryk;
En wie treur, die is gelukkig;
So kan God sy troos laat blyk.
Saggeaardes het sy woord
Dat die aarde aan hul behoort

Die wat honger na wat reg is,
Vind by God versadiging
Wie barmhartig langs die weg is,
Deel in blydskap onderling.
Die wat, rein van hart, Hom dien,
Hulle sal die Here sien.

Hoe gelukkig vredemakers;
Hul is kinders van die Heer!
Wees dan bly as jul vervolgt word
Om die reg en om Gods eer –
Is hier smaad en spot jou loon,
Groot jou eer voor God se troon

Matteus 5:3-12

262 Gods wet vra enkel liefde
Tot Hom, ons Hoof en Heer,
En liefde tot die naaste
Dis wat sy Woord ons leer.

O Heer, wil dan u liefde
Ook deur ons openbaar,
Dat ons mekaar mag liefhê
En so u Wet bewaar.

Veral omdat die tye
Ons dringend daartoe maan:
Die Heer se koms is naby,
Dis tyd om op te staan.

Die nag het ver gevorder
En dit is amper dag;

O Heer, roep ons dan wakker
Om op u koms te wag.

Laat ons die werke aflê
In duisternis verrig
En vir die stryd ons aangord
Met wapens van die lig.

Laat ons welvoeglik handel,
Geheilig deur u Gees,
Beklee met U, Heer Jesus,
Gekruisig na die vlees.

Romeine 13:8-14

266 Voor u wet, staan ons skuldig.
Liefde is die groot gebod!
Liefde is ons steeds verskuldig
Aan ons naaste en ons God.
Ons wil u gebod bewaar,
Maar ons struikel baie kere
Leer ons liefde vir mekaar,
Maar boal vir U, o Here.

Liefde doen aan niemand kwaad nie:
Dis die vervulling van die Wet.
Die gebod mag ons nie laat nie,
Maar met ywer daarop let.
Ons weet, ver is reeds die nag;
Ken die tydsomstandighede –
Weldra breek die volle dag.
Wek ons, Heer, uit valse vrede!

Laat ons dan opnuut ons aangord
Met die wapens van die lig.
En laat ons welvoeglik wandel
Voor die Heer se aangesig.
Ons wil ons met Hom beklee –
Maak geen voorsorg vir die vlees nie.
Hy wat ons sy liefde gee,
Sal ons Hom nie dien en vrees nie?

Romeine 13:8-14

280 U, Christus is my lewe,
Die sterwe wins vir my.
In lewe en in sterwe
Is ek aan U gewy.

Moet ek in vlees nog lewe,

Beteken dit vir my
Dat ek vir die gemeente
Nog langer diensbaar bly.

Maar as ek nou moet heengaan
Om by die Heer te wees –
Ook dit is my verlange;
Ook daartoe dring my gees.

Ek word van beide kante
Gedring, ek kan nie kies –
In Hom is dood nog lewe
Vir my ooit 'n verlies.

U is my hoogste vreugde,
Aan U is ek gewy;
In lewe en in sterwe
Sal U steeds by my bly.

Fil 1:21-24

LIEDBOEK VAN DIE KERK

273 Laat my met U verenig lewe
U wat die ware wynstok is:
U krag gee my voortdurend lewe;
Bewaar my van verderfenis.
Deurstroom, besiel en seën my
Sodat ek altyd vrugbaar bly.

Word elke loot nie reg gesnoei nie,
Sal daar net wilde lote skiet.
Die druiwestok sal nie kan bloei nie,
Die rank en loot geen vrugte bied.
Die wyse wynboer ken sy snoei
Sodat die druif al voller groei.

Geen groeikrag kom deur eie strewe,
Niks kan ek sonder U, o Heer;
In u gemeenskap bloei my lewe
En word die lewensvolheid meer.
Ek wil aan U verbonde bly –
Bly U, o Here, steeds in my.

Nee, Heer, van U wil ek nie skei nie,
U wat die ware wynstok is.
As ek nie in u liefde bly nie.
Is ek 'n loot wat vrugloos is.
Gee dat ek altyd vrugbaar bly
En U verheerlik word in my.

Johannes 15

323 Uit droë hout spruit lewe,
Spruit 'n loot, kom daar groei.
'n Takkie uit ou wortels
word 'n boom, staan in bloei.
'n Nuwe koning kom,
een uit die stam van Isai.
God se Gees rus op Hom.

Die Gees van God gee wysheid
Dat 'n vors kan regeer.
Die Gees van God gee insig,
Maak bekwaam, lei en leer.
Die nuwe koning kom.
Hy sal regverdig oordeel.
God se Gees rus op hom.

Jesaja 11:1,2

324 So lief het God die wêreld
Dat Hy vir ons sy Seun
Sy enigste, gegee het
Ons Redder, Lig en Steun.
Wie in Hom glo, sal lewe,
Sal nooit verlore gaan;
Maar het die ware lewe
As God se erfgenaam.

Die Seun het nie kom oordeel –
Hy kom om vry te spreek.
Sy koms het oor die wêreld
'n nuwe dag laat breek.
Maar hulle wat nie glo nie
Bly selfveroordelend staan:
Die liefde vir die duister
Laat hul verlore gaan.

So kom die stryd, die skeiding,
Van duisternis en lig.
Wie aanhou met die slegte,
Hul lewens bly ontwrig.
Maar wie, uit God gebore,
Die waarheid soek en doen,
Kom dankbaar na die lig toe
As kind met God versoen.

Joh 3:16-21

367 Ere aan God ere aan God
In die hoogste, in die hoogste, in die hoogste!
Vrede op aarde, vrede op aarde
In die mense 'n welbehae
Ere aan God in die hoogste,
Ere aan God in die hoogste !
Vrede op aarde, vrede op aarde,
Vrede op aarde, vrede op aarde,
In die mense, in die mense 'n welbehae
In die mense 'n welbehae, 'n welbehae.
Ere aan God, ere aan God
In die hoogste, in die hoogste, in die hoogste!
Vrede op aarde, vrede op aarde
In die mense 'n welbehae
Amen. Amen.

Lukas 2:14

468 Christus, die Seun, is beeld van God
Van God onsigbaar, groot.
Hy is die Eerste, Hy alleen
Die hoog verhewe Heer

Alles wat is, is daargestel
Deur Hom, vir Hom alleen.
Voor iets daar was, was Hy reeds daar;
Deur Hom hou alles stand.

Hy is die oorsprong van die kerk;
Ons Hoof, die Heer is Hy.
Ons is sy liggaam, een met Hom,
En in Hom is ons een.

Christus het waarlik opgestaan
As Eerste uit die dood.
In die heelal sal Hy dus wees
Die Eerste- Hoof en Heer.

God met sy volheid woon in Hom,
So het God self besluit.
Daarom kon Hy versoening bring –
Gods vrede weer herstel.

Christus moes sterwe aan 'n kruis
Hy moes sy bloed laat vloei.
Hemel en aarde, die heelal,
Is so met God versoen.

UIT: SKRIFBERYMINGS

Dit is die toevoegings wat deur die Gereformeerde Kerke in die laaste jare aan die Skrifberymings toegevoeg is en in die nuutste uitgawes staan.

23 Tweede beryming

Ek sien 'n nuwe hemel kom,
'n aarde nuut en vry.
Die see en al wat skei, verdwyn
God self kom by ons bly.

Die nuwe stad, Jerusalem,
Daal uit die hemel neer;
Skoon soos 'n bruid in heerlijkheid –
Geliefde van die Heer.

Die Heer droog al die trane af,
Verby is droefheid, dood.
Ja, pyn en smart wyk uit die hart –
Ons moeite, angs en nood.

Kyk, Ek maak alles nuut, sê God.
Laat hom wat dors het, kom.
En hy sal vind, hy is my kind
Ek is 'n God vir hom!

Oorwinnaars, sal ons alles erf
En drink water uit die fontein
Van lewenswater, heerlik, rein.
En God sal oor ons skyn.

26 Tweede beryming

God het gespreek: Ek is die Here
Wat jou uit sonde slawerny
Gelei het tot 'n nuwe lewe.
Jy mag geen god hê, buiten My!

Vereer geen gemaakte beelde,
Maak van My geen gelykenis;
Maar dien My wat, alomteenwoordig,
Jou Skepper en Verlosser is.

Gebruik die heil'ge Naam nooit ydel –
God is waaragtig in sy trou
Hy sal die straf wat Hom belaster;
die wat Hom liefhet, word behou.

Met wysheid het Hy rus en arbeid

Vir al sy skepsele beveel;
Gedenk die rusdag, hou dit heilig –
En jy sal in die seën deel.

Eer ouers en eer owerhede
God gee aan hulle die gesag,
En die belofte van die lewe
Dra jou en ook jou nageslag.

Jy mag nie doodslaan en jou wreek nie,
Maar liefde moet jou lewe rig.
Jy mag die egband nie verbreek nie,
Behou wat God in liefde stig.

Jy mag nie steel nie; laat jou werke
‘n danklied aan die Gewer bring.
Laat, deur die waarheid van jou woorde,
Die krag van egtheid wyer kring.

Die hart is setel van die lewe,
Maar laat hom ook so gou mislei.
Aanvaar in denke en begeerte
Die Gees van God se heerskappy.

Deur u volmaakte wet, o Here,
Ontdek ons steeds ons sondigheid;
U Gees bring ons die heil in Christus
Dat ons kan leef uit dankbaarheid.

28b Ons Vader wat woon in die hemel
geheilig sy u Naam,
laat u ryk kom, u wil geskied,
soos in die hemel so ook op die aarde.
Gee ons vandag ons dag se brood
En vergeef ons al ons skulde, net soos ons vergewe
Die wat teen ons sondig.
Laat kom ons nie in versoeking
Maar verlos ons van die Bose.
Van U is die ryk en die sterkte en die ere,
Vir ewig en ewig, amen.
Vir ewig en ewig, amen.

51 Die volk wat in die donker wandel,

Oor hulle het ‘n lig geskyn:
Die Christus, Lig oor alle lande,
Laat angs en duisternis verdwyn!
U het die volk vermenigvuldig;
Hul vreugde het U groot gemaak.
Soos in die oestyd juig hul vrolik

Waar hul met U oorwinning smaak.

Die juk wat swaar op ons gedruk het,
Het U met wondermag verbreek.
Die vyande wat ons verskrik het,
Verdwyn wanneer u almag spreek:
‘n Kind is vir u volk gebore,
‘n Seun het U aan ons gegee –
die heerskappy is op sy skouer,
met mag en eer is Hy bekleed.

Hy’s Wonderbaar, ‘n Eewige Vader;
Hy’s Raadsman; Hy is Sterke God;
En Hy vermeerder in genade
Sy heerskappy as Vredevors.
Hy kom met vrede sonder einde,
Versterk dit deur geregtigheid –
Met ywer sal Hy dit bevestig
Van nou af tot in ewigheid.

Jesaja 9:1-6

52 O Jakob, hoor nou, luister!
O Israel, gee ag!
So sê jou Here, Skepper,
Jou Maker in sy krag:
Jy hoef nie bang te wees nie,
Want jy behoort aan My
Ek roep jou naam, o vrees nie,
Jy’ Myne, jy is vry!”

“Die waters van riviere
sal jou nooit vol oorvloei.
En gloed en vlam en vure
Sal jou nooit fel verskroei.
Want Ek, Ek is die Here,
Ek bly altyd jou God;
As Heilige, as Here,
Verander Ek jou lot.”

“Die volk wat jou verdruk het
Egipte, Seba, Kus
Aan wie Ek jou ontruk het,
Is losprys vir jou rus.
Uit liefde laat Ek lewe
En wil Ek jou behou,
Gee.k mense vir jou lewe,
Gee’k volke prys vir jou”

“O vrees nie,” klink Gods woorde,

“Ek roep jou nageslag!
Van oos, wes, suid en noorde
Versamel Ek in krag.
Laat al my skepsels nader,
Van verre vertes kom.
My kinders sal vergader,
My volle kindersom!”

Jesaja 43:1-7

53 Versterk jul in die Heer se krag,
Die krag wat nooit, ja nooit, sal taan.
Kom trek, gesterk deur God se mag,
Sy volle wapenrusting aan.
Jul sal so staande bly,
Na elke veldslag vry.
Jul kan teen Satan stry,
Sy sluwe lis bestry,
In God se krag hom trou weerstaan.

Ons stryd is nie teen vlees en bloed
Maar teen die sondemag berug
Ons stry die stryd teen wat hier woed,
Die bose geeste in die lug.
Beklee jul met die kleed
Wat God jul gee – en weet:
Na stryd van onheilsdag
Sal jul nog staan op wag
En nie oorwonne hoef te sug.

Staan altyd onbeweeglik vas,
Omgord met waarheid, onbevrees;
Geregtigheid as borsharnas
-laat Woorddiens julle skoene wees!
As skild neem die geloof
Om brandpyl uit te doof,
Verlossing om te weer,
Om vir die kop te keer.
En neem die Woordswaard van die Gees.

Stry altyd biddend deur die Gees,
Terwyl jul God van harte smEEK.
Volhard en laat jul bede wees
Vir heiliges in elke streek.
En bid dat God se Woord
Gepreek word soos dit behoort,
Geheimenisse soet
Vrymoedig en met moed
Nou kragtig uit my boeie breek!

DEPUTATE VERSORGING KERKORDE EN LITURGIESE FORMULIERE

Die sinode van Bethal 2000 het die volgende opdrag aan ons gegee:

- a. Om onduidelike en ongelukkige formuleringe in die kerkorde te ondersoek en die volgende sinode met voorstelle te dien;
- b. Om die bestaande liturgiese formuliere na te gaan vir onduidelike en ongelukkige formuleringe en om die volgende sinode met voorstelle te dien;
- c. Om vas te stel hoe die kerke meer gereeld in vergadering byeen kan wees, en indien wel, in watter vorm;
- d. Om aan die volgende sinode verslag te doen en aanbevelings te formuleer in die vorm van art. 12 van die sinodereëls.

Deur die verspreiding van die deputaatskap (een deputaat in Pretoria en die ander twee in die Kaap) het daar van ons werksaamhede niks gekom nie. Ons verstaan dit is nie eintlik 'n geldige verskoning nie. Ons wil hiermee ons spyt betuig oor ons onaktiwiteit.

Hierdeur kan ons dan ook nie aanbevelings formuleer nie. Groot taalkundige foute is daar by oppervlakkige lesing nie. As die sinode besluit om weer deputate te benoem, sal moontlik ook opdrag gegee moet word om inhoudelik na veral die kerkorde te kyk. Daar is leemtes omdat die Nederlandse kerkorde indertyd sommerso vertaal is sonder om rekening te hou met plaaslike behoeftes. Die beroep van 'n predikant vir werk onder verontrustes byvoorbeeld hang deur weglating van die ou artikel 7 in die lug.

Met christelike groet,

H.H. Schuring (s)
K. Bijzet
Sr M.A. de Mooij

Deputate Art 11 KO
P/a Posbus 26489
Gezina, 0031
23 Februarie 2002

Die Sinode
Die Vrye Gereformeerde Kerk Johannesburg/Witwatersrand
P/a br A Anholts
Posbus 22717
Helderkruin
1733

VERSLAG VAN DIE WERKSAAMHEDE VAN DIE DEPUTATE ART. 11 K.O.

Die deputaatskap het bestaan uit 3 lede naamlik br G de Jager(sameroeper), br FL Kerkhoff en sr I van der Meer. Laasgenoemde is nie beskikbaar vir herbenoeming vir die deputaatskap nie.

Gedurende die tydperk vanaf die vorige sinode is steun van R4,250 per maand vir 3 maande verleen aan die Vrye Gereformeerde Kerk Bethal. Geen verder aansoek om steun is deur hulle aangevra nie.

Daar is geen steun van enige ander gemeente in die kerkverband aangevra nie.

'n Volledige oorsig van die fonds sal deur die kwestor voorgelê word.

Ons stel voor dat die kwota onveranderd bly op R20 per siel per jaar.

Met christelike groete

G de Jager

I van der Meer

Verslag van die Deputate Artikel 19 Kerkorde (Hulpbehoewende Studente)

Primi Deputate

K Bijzet(Sameroeper)
R Hofsink

Daar is geen sekundi benoem nie.

Opdrag aan deputate

- a. Om ooreenkomstig die reël van artikel 19 van die kerkorde die studente aan ons Teologiese Skool of diegene wat voorgraadse studies volg, wat op die teologiese studies aan ons Teologiese Skool gerig is en wat hartlik begeer om in hul latere lewe in die amp van dienaar van die Woord werksaam te wees, finansiëel te ondersteun;
- b. Om in gevalle waarin dit vir die ouers (wat volgens die Skrif (2 Kor. 12:14) in die eerste plek geroep is om hul kinders ook finansiëel te help) in die geheel of gedeeltelik nie moontlik is om die studies te bekostig nie, in opdrag van die kerke bystand te verleen. En wel
 - vir teologiese studente tot 'n maksimum van R 15 000 (vyftienduisend rand) per jaar; en
 - vir voorgraadse studente tot 'n maksimum van R 10 000 (tienduisend rand) per jaar.
- c. Om van die kerke vir hierdie doel R20.00 (twintig rand) per siel per jaar te vra;
- d. Om aan die volgende sinode verslag te doen en aanbevelings te formuleer in die vorm van art. 12 van die sinodereëls.

Verslag van werksaamhede

Daar is huidiglik twee studente wat hulp a.g.v. art 19 van die Kerkorde ontvang.

Die deputate het op verskeie kere met die studente vergader waarin die volgende sake aan die orde van die dag gekom het:

1. Die studente het hulle maandelikse begrotings met die deputate kom bespreek en daar is tot die gevolgtrekking gekom dat die huidige toelaag van R 15 000 per jaar huidiglik wel aan hulle behoeftes kan voorsien, maar dat dit wel hersien sal moet word aan die einde van die jaar 2002 met inflasie eskalerende kostes.
2. Die proses van uitbetaling van die toelaag was kommerwekkend en het dringende aandag geverg.
3. Byverdienste van studente is deur van die studente aan die deputate verklaar om ook sodoende deursigtigheid te bewerkstellig.
Die betaling van toelaes het aanvanklik maandeliks geskied, maar later is daar groter betalings gemaak.

A.g.v. die verandering van kwestors het dit 'n tydjie geduur voordat die betrokke administrasie van die betaling van die gelde glad kon verloop.

Daar is ook by die deputate die mening dat die betaling en administrasie van die gelde wel 'n saak is wat die kwestor moet hanteer en nie deur die deputate hanteer moet word nie. Die deputate moet egter wel op hoogte gehou word van enige moontlike probleme wat daar mag ontstaan.

A.g.v. die moeilike vordering van bydraes by die kerke deur die kwestor het die kwestor nie altyd die nodige fondse om toelaebetaling te maak nie. Dit het onnodige druk op die studente gesit, wat somtyds problematies was.

Die huidige bydraes van R 20.00 per siel kan volgens die deputate nie verhoog word nie, as gevolg van die druk wat daar alreeds op die bydraende lede van die kerke is. Die bedrag per siel sal egter wel 'n klein tekort veroorsaak a.g.v. die huidige hulp wat plaasvind. Daar is egter 'n "rekenkundige fonds" wat bestaan vir R 60 000 wat die tekorte behoort te finansier. Die kwestor het die deputate egter meegedeel dat die fonds a.g.v. agterstallige bydraes nie werklik R 60 000 beloop nie (Verwys Kwestorverslag). Ons sal egter wel a.g.v. eskalerende kostes binnekort 'n verhoging moet aanbeveel.

Daar is ook nog 'n uitstaande versoek van een van die studente wat graag sy vorige studentelening wil aflos (Sien die aanbeveling in 2000 vir R 10 000 vir voorgraadse studente). Die deputate wil dit aanbeveel op voorwaarde dat die nodige fondse wel huidiglik beskikbaar is. Indien nie, moet dit oorstaan tot alle agterstallige bydraes gevorder is. Die deputate sal dit so met die betrokke ouers bespreek.

Motivering

Artikel 19 van die Kerkorde lui: "Die kerke sal daarna strewende dat daar studente in die teologie is. Hulle sal, indien nodig, finansiële steun verleen". Teologiese studente is nodig vir die voortgang van die evangelieprediking en ander amptelike arbeid. Daarom het die kerke ook die verpligting op hulle geneem om te help.

Aanbevelings

- a. Die administrasie van die betalings moet deur die kwestor gedoen word, maar oorsien word deur die deputate.
- b. Die huidige bydrae van R 20.00 per siel moet gehandhaaf word, maar agterstallige bydraes sal gevorder moet word. 'n Hersiening van hierdie bydraes sal egter wel by die aanbreek van die volgende sinode hersien moet word.
- c. Ouers van studente moet ook die nodige oordeel aan die dag le om nie onnodige druk op hierdie fondse te plaas nie, deur nie onnodig van hierdie fondse te eis nie.
- d. Gereelde kommunikasie met die studente moet geskied deur die deputate.
- e. Uitbetalings van toelaes moet vereenvoudig word.

Aan die volgende sinode moet verslag van werksaamhede gedoen word en aanbevelings geformuleer soos in artikel 12 van die sinode aanbeveel word.

K. Bijzet (s)

R. Hofsink

**Rapport van deputate
vir die bestudering van**

Inskakeling sendinggemeentes in die kerkverband

en

Opleiding

vir die sinode van Johannesburg 2002

Inhoud

1. Inleiding	202
2. Opdragte	202
a. <u>Betreffende die inskakeling van sendinggemeentes in die kerkverband:</u>	202
b. <u>Betreffende die saak van opleiding:</u>	202
3. Werkswyse	202
DEEL 1: KERKVERBAND	204
4. Problematiek van die studie	204
5. Beredenering van kerk en kerkverband	204
5.1 <u>Die plaaslike kerk is volledig kerk</u>	204
5.2 <u>Uitgangspunt vir kerkverband</u>	204
5.3 <u>Verantwoordelikheid en werkswyse</u>	205
5.4 <u>Praktyk van die vroeë christelike kerke</u>	205
5.5 <u>Verskillende werkswyses</u>	205
5.6 <u>Eenheid van die geloof</u>	206
5.7 <u>Afsprake tussen kerke</u>	206
5.8 <u>Verpligting</u>	207
5.9 <u>Strukture volgens behoefte</u>	207
6. Voorbeelde van die reëling van kerkverband in Suid-Afrika om probleme uit te liq	207
7. Aspekte van die opdrag	208
7.1 <u>Wat is die verhouding van die huidige sending- en bestaande VGKSA-gemeentes?</u>	208
7.2 <u>Die Kerkorde</u>	209
7.3 <u>Praktiese situasie</u>	209
7.4 <u>Finansiële implikasie</u>	210
8. Aanbevelings betreffende kerkverband	210
DEEL 2: OPLEIDING	213
9. Identifisering van hoofsake in die problematiek	213
9.1 <u>Opsomming van hoofsake</u>	213
9.2 <u>Uitgangspunte</u>	213
a. <u>Die besluit oor kerkverband beïnvloed die besluit oor opleiding</u>	213
b. <u>Opleiding op dieselfde basis</u>	214
9.3 <u>Omskrywing van hoofsake</u>	215
a. <u>Invloed van die samestelling van die kerkverband</u>	215
b. <u>Die betrokkenheid van die toekomstige selfstandige kerke by die besluitneming oor opleiding</u>	215
c. <u>Die praktyk van twee opleidings</u>	215
d. <u>Die onduidelikheid oor standaarde vir opleiding</u>	216
e. <u>Die onsekerheid oor die eksamineringsvereistes vir predikante</u>	217
f. <u>Moontlike verskillende behoeftes vir opleiding binne die swart en blanke kerke</u>	217
g. <u>Die toesig en beheer van meerdere opleidings in een kerkverband</u>	218
h. <u>Die breëre opleidingssituasie in Suid-Afrika en die internasionale moontlikhede</u>	218
9.4 <u>Van probleme na oplossings</u>	219
10. Die verwagte opleidingsbehoefte van die VGK in die komende jare	220
10.1 <u>Vereistes vir predikante volgens kerklike afsprake</u>	220
10.2 <u>Invloed van die konteks</u>	221
a. <u>Relevansie van die Woord van God</u>	221
b. <u>Gevolge vir opleiding</u>	223
c. <u>Toekomsvisie</u>	224

10.3	<u>Verdere aandagspunte</u>	224
10.4	<u>Verantwoording van 'n kerklike opleiding</u>	225
11.	<u>Evaluering van bestaande moontlikhede om aan die opleidingsbehoefte te voldoen</u>	228
11.1	<u>Evaluering van beide opleidings</u>	228
a.	<u>Taal en vertrouwdheid met konteks</u>	228
b.	<u>Grondslag van die opleiding</u>	228
c.	<u>Graaderkenning</u>	229
d.	<u>Samewerking met ander opleidings</u>	230
11.2	<u>Beskikbare mannekrag</u>	231
11.3	<u>Beskikbare middele</u>	232
11.4	<u>Die verwagte toekoms van die beide opleidings</u>	232
12.	<u>Besinning oor die vlak van opleiding en eksaminering</u>	234
12.1	<u>Opleidingsvlak</u>	234
12.2	<u>Vereistes vir eksaminering</u>	235
13.	<u>Aanbevelings betreffende opleiding</u>	237
14.	<u>Literatuurlys</u>	239
15.	<u>Bylae 1: besprekingsstuk oor kerkverband</u>	241
16.	<u>Bylae 2: besprekingsstuk oor opleiding</u>	246

1. Inleiding

Hiermee ontvang u 'n verslag van die studie wat deputate in opdrag van die sinode van Bethal 2000 verrig het. Dit is die resultaat van twee jare studie, gesprekke en nadenke, waarby kerkrade en lidmate van die kerke en sendinggemeentes betrokke was.

Ons dank die Here God, wat met Sy Gees van wysheid ons gehelp het. Ons lê hierdie verslag aan die kerke voor met die welgemeende bede, dat dit die eenheid in die kerke sal dien en die diens van die Woord sal bevorder.

Dit lyk asof ons kerke op die drumpel van 'n nuwe periode in hulle geskiedenis staan. Sendingkerke het onder die seën van God sover gegroei dat hulle binnekort hoop om te institueer. Belangrike vrae oor kerkverband en opleiding vra om besluite, wat skriftuurlik en moedig behoort te wees.

Mag die besluite 'n bydrae lewer aan die groei van Christus se kerk in Suid-Afrika, tot eer van God die Vader.

J Breytenbach (sameroeper)

DM Boersma

2. Opdragte

Die sinode van Bethal 2000 het di H Breytenbach en DM Boersma as deputate benoem en vir ons die volgende opdragte gegee:

a. BETREFFENDE DIE INSKAKELING VAN SENDINGGEMEENTES IN DIE KERKVERBAND:

Om te besin oor die inskakeling van sendinggemeentes in die kerkverband en daarby die volgende aspekte na te gaan:

1. die verhouding van die huidige sending- en bestaande VGKSA-gemeentes en die bepaling van hulle behoeftes ten opsigte van kerkverband
2. die toepassing van die kerkorde en die implikasies daarvan op die moontlike voorstelle
3. die finansiële versorging van die predikante, met inagneming van die huidige situasie.

b. BETREFFENDE DIE SAAK VAN OPLEIDING:

Om die opleiding van predikante, sendelinge asook sendingmedewerkers te ondersoek.

Die volgende aspekte moet tydens die ondersoek in ag geneem word:

1. Standaard en vlakke van opleiding
2. Raakvlakke met plaaslike teologiese opleidingsinstansies
3. Beheer en verantwoordelikheid oor die opleiding
4. Neem ook in ag die invloed van hoe die sendinggemeentes in die kerkverband ingelyf word
5. Eksamineringsvereistes van predikante, sendelinge en sendingmedewerkers
6. Enige relevante saak wat die opleiding kan beïnvloed.

3. Werkswyse

Vir die vervulling van hulle taak het deputate die volgende werkswyse gehanteer.

Eerstens is daar deur deputate studie gedoen dmv literatuurondersoek. Verder is inligting bekom van persone wat by opleiding betrokke is.

Verder is die kerke betrek by ons nadenke oor beide onderwerpe.

24 September 2001 het deputate 'n opleidingsberaad georganiseer, waarvoor verteenwoordigers van die kerkrade en die sendinggemeentes, kuratore en dosente genooi is. Vóór daardie beraad is 'n diskussiestuk aan al die kerkrade uitgestuur, en hulle reaksie is gevra. Tydens die beraad is deur ds Boersma 'n lesing gehou, waarin aspekte van die opleiding verduidelik is. Die resultate van die beraad is in die tweede deel van die rapport verwerk.

In Januarie 2002 is 'n besprekingsstuk oor kerkverband aan alle kerke toegestuur, om reaksie te ontvang.

Die besprekingsstuk is bespreek tydens twee mannedae, wat in Februarie en Maart 2002 georganiseer is. Dit het gebeur in Mamelodi (met die broeders van drie sendinggemeentes) en in Johannesburg (met broeders uit Johannesburg en Pretoria).

Tenslotte is adviese ontvang van sendingdeputate Nederland en die IRTT (Instituut vir gereformeerde teologiese onderrig) van die Gereformeerde Kerken (vrijgemaakt) in Nederland.

Vanweë die afstand het deputate soveel as moontlik die geleentheid gebruik om oorleg te hê, en verder per epos en telefoon sake bespreek.

DEEL 1: KERKVERBAND

4. Problematiek van die studie

- Wat met kerkverband bedoel word, moet formuleer word.
- Die onderwerp is van groot belang. Daar is sendinggemeentes wat binnekort hoop om te institueer.
- Die Suid-Afrikaanse omstandighede is uniek: aan die een kant die geografiese nabuurdheid, moontlikheid om gereeld te vergader en migrasie, aan die ander kant verskil in taal, gewoontes en gebruike, vergadermetode, beredeneringswyse en tradisie. Daar is nie elders 'n voorbeeld wat nagevolg kan word nie. Voorbeelde in Suid-Afrika het almal ernstige gebreke.
- Die kerke kan 'n standpunt oor kerkverband inneem, maar formele reëling van werkwyse van kerkverband kan nie en behoort nie anders nie as met oorleg en samespraak en op versoek van die sendingkerke geneem te word.

5. Beredenering van kerk en kerkverband

5.1 Die plaaslike kerk is volledig kerk

Volgens die Skrif is dit die uitgangspunt vir alle kerkregering. Dit staan nie in teenstelling met kerkverband nie. Maar kerkverband mag nie tekort doen aan die reg, vryheid en selfstandigheid van die plaaslike kerke nie. Kerkverband dien die kerke en nie andersom nie. Die Skrif gebruik die Woord "ecclesia" sowel vir die plaaslike kerk as vir die gemeente in 'n bepaalde streek, byvoorbeeld Judea (Hand 9:31). In Ef 1 en Kol 1 word dit vir die universele kerk gebruik. (Sien Hendriks, bls. 114 e.v.; Van 't Spijker, bls. 327 e.v.) Die plaaslike kerk is selfstandig, maar staan nie los van susterkerke, soos ons in die Nuwe Testament lees van die jong Christelike kerke wat op verskillende maniere kontak met mekaar behou het. Al die plaaslike kerke is ingebed in die universele kerk wat Christus vergader van die begin van die wêreld tot die einde. Wie dus die katolisiteit van die kerk bely, kan nie kerkverband verbygaan nie. So staan die Skrifbeginsels in verband met die kerk en kerkverband in gereformeerde konfessies en kerkordes voorop.

5.2 Uitgangspunt vir kerkverband

In NGB art 27 bely ons die eienskappe van die kerk, bely ons dit wat Christus vir sy kerk gee. Saamlewe van kerke in kerkverband word gegee met wat ons volgens die Woord oor die kerk bely, 'n gawe wat die Here aan die kerk gee, maar daarom ook 'n opdrag om dit te versorg. Ondersteuning en versorging deur kerke van mekaar is om saam by Christus te bly. Die eenheid, katolisiteit, apostolisiteit en heiligheid word in kerkverband met mekaar nagejaag.

Die doel van kerkverband is om die eenheid in Christus uit te leef en te bevorder, dus om mekaar by die suiwerheid van die leer te bewaar. Kerkverband is 'n verpligting om daarmee uiting te gee aan die eenheid met Christus, ons Hoof. (Joh 17, 1Kor 12:12 e.v., Ef 1:22-23, Ef 4:1-16).

Kerkverband is, so gesien 'n **verpligting** sonder om nog daarmee die **werkwyse** aan te gee. Indien 'n kerk institueer en by die leer van die evangelie wil bly, soek daardie kerk ander ware kerke (vergelyk NGB art 28 en 29) en is daardie kerk in beginsel susterkerk. Maar indien daardie kerk hom distansieer van die Skrif en belydenis, word kerkverband 'n onmoontlikheid.

Waar daar dieselfde binding aan Skrif en belydenis is, spreek die gemeenskaplike belydenis die innerlike eenheid wat die institueerde kerk met die sendende kerk het, uit. In die gemeenskaplike Kerkorde word nou die voortgang van die Woord in die gemeente gereël en afsprake gemaak om hiervoor na mekaar om te sien. Die Kerkorde en sinodale besluite reël vanuit die vertrekpunt van die eenheid van geloof die werkwyse van kerkverband.

Daar is dus 'n keuse wat die werkwyse aangaan, maar nie die eenheid self nie.

5.3 Verantwoordelikheid en werkwyse

Die **verantwoordelikheid** dat kerke in verband met mekaar leef, is nie die saak waarom dit hier gaan nie. Maar die **werkwyse** daarvan. En die **wyse** waarop met mekaar tot so 'n reëling gekom word.

Die wyse waarop gereformeerde kerke met mekaar aan kerkverband gestalte gegee het, aan die einde van die sestiende eeu in Nederland (Kamphuis 1971) is anders as die wyse waarop die Gereformeerde Kerken in Nederland ten opsigte van die kerke in Irian Jaya hieraan gestalte gee. (Haak 1994, bls 247 ev.; en: Zendingssorde).

Die werkwyse behoort skriftuurlik verantwoord te wees, maar die beste werkwyse vir 'n bepaalde situasie moet gevind word. In Suid-Afrika kan sendende en sendingkerk mekaar se drumpels in geografiese sin oorsteek, maar daar is ander drumpels wat moeiliker oorgesteek word. Beide die erkenning van die verantwoordelikheid en die werkwyse van kerkverband is vir die voortgang van die kerk van uiterste belang. Daarop het J Kamphuis tereg die vinger gelê. (Kamphuis 1966).

5.4 Praktyk van die vroeë christelike kerke

Die vroeë christelike kerke het dadelik op verskillende maniere met mekaar kontak onderhou. (Hendriks, bls. 117 e.v.) Hulle het hulle eenheid in Christus in broederlike uitgeleef.

Die gemeente van Jerusalem het Barnabas na Antiochië gestuur om waar te neem wat die Woord daar tot stand gebring het. Hand 11:22. Na Barnabas gaan daar profete uit Jerusalem na Antiochië om op hulle beurt by te dra tot die verkondiging van die Woord. Hand 11:27. Die broeders in Antiochië het op hul beurt besluit om finansiële ondersteuning te gee aan die Christene wat in Judea woon. Hand 11:29. Later volg ondersteuning vanuit Macedonië en Agaje vir die behoeftiges in Jerusalem. Rom 15:26, 2Kor 8:4-7.

Aanbevelingsbriewe is gebruik. Hand 18:27, 2 Kor 3:1.

Daar was ook onderlinge oorleg: die kerke in Macedonië wys 'n broeder aan wat met Paulus die opbrengs van 'n kollekte na Jerusalem moet neem. 2Kor 8:18 e.v.

Wanneer in Antiochië verskil oor die noodsaak van die besnydenis is, raadpleeg hulle die apostels, oudstes en die gemeente in Jerusalem. Hand 15:30-32.

Ook wat die inrigting van die plaaslike kerklike lewe aangaan, het daar 'n sekere ooreenstemming tussen die kerke bestaan. Byvoorbeeld oor die optrede van vroue in die samekoms van die gemeente. 1Kor 14:34, 1Kor 11:16.

5.5 Verskillende werksywyses

Vergaderings is maar een werkwyse vir naburige kerke om mekaar by te staan en te ondersteun. Belangrike voorbereidingswerk vir die sinode van Dordt, 1618-19, is deur die kerkraad van Amsterdam gedoen om die susterkerke te ondersteun in die stryd teen die Remonstrante (wat geen algemene sinode wou hê nie). Die kerkraad was ondersteunend besig om hulp te verleen aan gemeentes, met adviese en die leen van predikante en met die intree vir die kerke by die owerheid, en met 'n vergadering ter voorbereiding van die sinode (Rutgers).

Vergaderings kan self nog weer verskillend uitsien. In Straatsburg was daar met die oog op die reformasie van die stad, 'n stadsinode, buite die stad weer eie sinodes. In Geneve is klassisse gevorm. In die omgewing van Emden was 'n coetus, 'n vergadering van naburige predikante wat wekeliks bymekaargekom het. In Engeland was daar 'n colloquium, waarin verskillende vlugtelinggemeentes mekaar ondersteun het. (Van 't Spijker). Daar is ook die voorbeeld van die Franssprekende kerke in Nederland in die tweede helfte van die sestiende

eeu. Die eenheid van geloof is behou, al het hulle ook hulle eie belydenis en leerboek gehad (Breytenbach 1999a, bls. 37). Deur die sinode van Dordrecht 1578 is die afspraak gemaak dat hierdie kerke eie (taal)klassis- en partikuliere sinodevergaderinge sou hê, maar dat daar een algemene sinode sou wees (Smit, bls. 131).

Saamvergader van mense is moeilik sonder gemeenskaplike taalgebruik, om mekaar te begryp en sinvolle besprekings te hê. Waar daar nie dieselfde taal op 'n vergadering gevoer word nie, is dit nodig om 'n vertaal/tolkdiens in te stel. Dan sal baie geduld aan die dag gelê moet word, en meer tyd opsy gesit moet word vir vergaderings van langer tydsduur.

Die probleem is dus oorbrugbaar.

Op versoek van die Waalse kerke is in 1586 besluit dat gereelde skakeling plaaslik tussen die kerke van die twee taalgroepe, by wyse van gekombineerde kerkraadvergaderinge sou plaasvind.

Ten opsigte van die kerke se sendingwerk in Suid-Afrika: daar is die een ware evangelie wat verkondig word, en die een geloof in ons Here Jesus Christus wat bely word, maar daar is ander verskille tussen die bestaande kerke en die sendingkerke. Dit is nie net taalverskille nie, maar ook verskille in gewoonte en gebruike, aanpak en werkwyse, sonder dat die een of die ander onskriftuurlik is.

5.6 Eenheid van die geloof

Wat die eenheid in die geloof aangaan, dit word in die een evangelie gegee en dit word reeds beleef deur die eerste gelowiges op die sendingterrein, hoe swak ookal. Die sendeling is 'n gestuurde bedienaar van die Woord, deur Christus self gestuur om die Woord te verkondig en die christelike geloof uit te brei. Dit is voortgang van die Weg waar die Heilige Gees geloof met en op die verkondigde Woord gee. Verbreding van die suiwer leer, waarin verskillende kerke mekaar herken. Die verantwoordelikheid van die sendeling is groot: verkondig hy die volle raad van God? Kom alles aan die orde wat vir die gesonde groei nodig is?

Vanuit die geloof het al die kerke die verpligting om mekaar te ondersteun om kerk van die Here Jesus Christus te wees, om mekaar so te help dat die eenheid van die geloof in elke kerk kan uitgroei. Die vrede en orde in elke kerk mag nie deur kerkverband bedreig word nie. Ten opsigte van liturgie en erediens is daar groot verskille wat nie met kompromië uit die weg geruim hoef te word nie. Die kerke behoort mekaar voldoende vryheid te gun om in eie situasie op 'n verantwoordelike wyse vorm te gee aan die erediens. Maar die kerkorde moet ook nie opsy geskuif word nie.

5.7 Afsprake tussen kerke

Kerke behoort met mekaar af te spreek oor hoe hulle die versorging van mekaar wil reël, ook na instituering. In die sendingsituasie beteken dit dat sendende en sendingkerke met mekaar afsprake maak. Dit is kerke wat met mekaar afsprake maak en nie kerkverbande nie. Dit gaan egter nie buite die kerkverband om nie.

Daar behoort geduld aan die dag gelê te word met mekaar. Afsprake oor vergaderwyse of korrespondensie behoort altyd met gesamentlike oorweging en besluitneming verander kan word. Daar behoort instemming te wees om op 'n pad van voortgaande gesprek en toetsing aan die Here se Woord gegaan word. So sal die beginsel van die eenheid en die verpligting teenoor mekaar en die uitwerking daarvan in die kerklike saamlewe deur voortdurende oorleg met mekaar en in gehoorsaamheid aan die Here gestalte gee aan 'n goeie werkwyse.

5.8 Verpligting

Die verpligting om mekaar te soek en te dien is diens aan die evangelie en daarom ook diens aan mekaar. Die hulp wat gesamentlike vergaderings van “ouer” en “jonger” kerke mekaar kan bied om saam by die suiwer leer te bly en konsekwensies van die evangelie vir die lewe voor God te trek, is onontbeerlik.

Dit word gesien in die wyse waarop die gereformeerde geloof in die Nederlandse kerke onder die kruis en in die verstrooiing, die Duitse kerke in die benede-Ryngedebied en die kerklike lewe in Wezel self, deur die Konvent van Wezel in 1568 direk beïnvloed, bevestig en bevorder is. (De Jong).

Dit word ook duidelik uit die wyse waarop die kerkraad van Amsterdam in die Remonstrantse stryd en in die jare voor die Dortse Sinode van 1618/19 toe daar geen algemene sinode gehou kon word nie, hulpbehoewende kerke met raad en daad bygestaan het om die suiwer leer te bewaar en te bevorder. (Rutgers).

Dit word voorts duidelik uit die wyse waarop die klassis in die tweede helfte van die sestiende eeu in Nederland met die klassispreek en ander maatreëls na mekaar omgesien het en mekaar vermaan het. (Schokking, bls. 43 e.v.).

5.9 Strukture volgens behoefte

Die gereformeerde kerke ken nie kant en klaar strukture wat opgelê word deur ‘n hoër instansie nie. H Schokking het bevind dat die opgroeiende en uitgroeiende gereformeerde lewe self vorme modelleer. Daar is gemaklikheid van beweging en verandering, altyd in gehoorsaamheid aan Christus. Wanneer dit gaan om herstel en bewaring van die gereformeerde geloof mag daar uitsonderings wees (byvoorbeeld waar kerke ampsdraers benodig). Alleen maar die verkondiging en belydenis was die groot besorgdheid van die kerkverband, en dit het bepaal of uitsonderinge toegelaat is. (Schokking, bls. 14 e.v.).

Die klassisvergadering was die ondersteuning vir die kragtige ontwikkeling van behoeftegereformeerde kerke. Aanvanklik was daar veel beweging en onkunde ten opsigte van die leer. Heelwat kwessies het uit die kleiner gemeentes na vore gekom. Die klassis het ‘n prominente rol gespeel vir kerke om mekaar by die waarheid te hou. (Schokking, bls. 49). Langsamerhand het die kerkrade meer van die sake self opgelos wanneer die kerke met meer vastheid en kennis van sake optree.

Die klassis het ‘n belangrike rol gehad in die vestiging van die gereformeerde geloof en lewe in Nederland, maar ook in die voortgaande handhawing en uitbouing daarvan.

6. Voorbeelde van die reëling van kerkverband in Suid-Afrika om probleme uit te lig

Daar is nie voorbeelde van multi-kulturele gereformeerde kerke wat net so oorgeneem kan word nie. (Moes; en Breytenbach, 1999b). Elke voorbeeld het ernstige gebreke. Voorbeelde help ons wel om probleme goed in die oog te kry.

1. Daar is die hiërargiese model van die NG Kerk. Die sinode het in 1880 besluit om ‘n sendingkerk te stig. Dit beteken daar is afsonderlike kerkverband vir die sendinggemeentes gevorm, onder ‘n sinodale hiërargie volgens die model van die NG Kerk. (Kriel, bls. 63 e.v.) Dit dra vandag nog wrang vrugte van ‘n magstryd van twee organisasies sonder dat die belydenis ter sprake is. Dit is ‘n spanningsvolle situasie. Gesamentlike vergaderings tussen die vroeëre sendende- en sendinggemeentes lewer probleme op as gevolg van voorveronderstellings en wantroue, maar ook taal- en vergaderstyl. Eenheid word in terme van die demokratisering van die kerk verstaan. Institutêre kerkeenheid word nagestreef. (Du

Plooy). Prakties het die NGKA en die NG Sendingkerk verenig in die opgaan van sinodes in mekaar sonder dat dit die gemeentes werklik raak.

2. Daar is die vergadermodel van die Gereformeerde Kerke in Suid-Afrika. Die noodsaaklikheid van een kerkverband is telkens deur die kerke beklemtoon. Onafhanklike nasionale kerke is verwerp. Die strewe van die blanke kerke is plaaslike kerke wat in gemeenskap met mekaar lewe maar in afsonderlike kulturele meerdere vergaderinge saamkom. Du Plooy noem dit 'n plurale en gedifferensieerde geloofgemeenskap in 1986. JA van Rooy stel egter vir die Vrye Gereformeerde Kerke voor dat afsonderlik en gesamentlik vergader word (Van Rooy). Dit is ook die weg wat die GKSA tans opgaan. Daar is egter nie eenvormigheid nie. Daar is soms moeite oor watter sake afsonderlik en watter sake gesamentlik bespreek moet word. Waar die aandrag van die swart kerke is om nie meer afsonderlik te vergader nie, meen Van Rooy, moet daar aan die aandrag toegegee word. Die beredenering rus natuurlik nie op beginselgronde nie. (Sien ook Moes)

3. Daar is die volkskerkmodel van die Nederduitsch Hervormde Kerk. Hulle wil met ander volkskerke op ad-hoc basis saamwerk en samesprekings hou. Die basis van samewerking is insidenteel. (Du Plooy)

7. Aspekte van die opdrag

Daar is 'n **besprekingstuk** met vrae uitgestuur na die kerke sowel as na die sendingterreine (sien bylae). Daarop is enkele reaksies ontvang. Die besondere verantwoordelikhede en behoeftes van almal wat reageer het, kan bepaal word.

Waardevol vir die beredenering van die saak is die manedag wat op 23 Februarie in Mamelodi gehou is en die een op 2 Maart in Johannesburg, waartydens die besprekingstuk behandel is.

7.1 Wat is die verhouding van die huidige sending- en bestaande VGKSA-gemeentes?

Tans is die verhouding die van sendende kerk - sendingkerk. Toenemend word dit twee selfstandige kerke wat met mekaar afsprake sal maak.

Op die sendingterrein word nie 'n kerkinstituut opgerig as uitbreiding van 'n bestaande kerkinstituut nie. Die evangelie word verkondig en die evangelie werk kerkvormend en so word die suiwer leer uitgebrei. Dit is die kerkvergaderende werk van Christus deur die bedienaar van die Woord wat uitgestuur word deur 'n kerk. Daar kan dus aanvaar word dat met die seën van die Here deur die bediening van die Woord op die sendingterrein 'n gemeente van Christus geplant word. Die sendinggemeente is afhanklik, ten minste vir die diens van die Woord van die sendende kerk. Veral in die Suid-Afrikaanse situasie word afvalliges van kerke en groepe versamel. Die sendende kerk is besig om die ware evangelie binne 'n see van dwaalrigtings en dwaalkerke te verbrei. Dit vereis betrokkenheid en hulpverlening deur die bestaande kerke by die sendingkerke.

Twee sendinggemeentes het reeds ver gevorder op die pad van instituering, naamlik Soshungu- Noord en Mamelodi. Wanneer hulle institueer sluit hulle nie aan by 'n bestaande kerkverband van Sotho-sprekende kerke nie. Hulle sal seker in sommige opsigte behoeftig wees vir die ondersteuning deur die sendende kerk. Hulle het reeds met mekaar samekomste en daar is sake wat hulle raak wat die sendende kerk nie op dieselfde wyse raak nie. Die uitgangspunt behoort te wees dat afsprake met die sendingkerk gemaak word oor voortgaande ondersteuning en gereelde kontak, maar dat sake met mekaar ook afgespreek word om mekaar by te staan en gereeld met mekaar oorleg te pleeg.

7.2 Die Kerkorde

Die sendende en sendingkerke het dieselfde kerkorde want dieselfde kerkregtelike beginsels word nagestreef. Daar is eenheid in die leer. Maar daar is ook 'n sekere verskeidenheid byvoorbeeld by die liturgie. Daarvoor behoort daar sekere vryheid aan elke kerk gelaat word. Dit behoort ook geen probleem te wees om sulke artikels te verander as dit in belang van die kerke gesamentlik is nie. (Art 84). As die skriftuurlike beginsel alleen maar vasgehou word.

Die plaaslike kerk, volledige kerk van Christus, moet hierin deurgaans voor oë gehou word. Die voortgang van die evangelie onder die vredesheerskappy van Christus met sy Woord moet bevorder word. As daar multi-kulturele kerklike saamlewe is met verskillende liturgie, werkwyses en gebruike moet daar uiterste geduld met mekaar en ruimhartigheid wees en mekaar nie gebind word in sake wat die Evangelie nie benadeel nie.

Volgens art 31 en 35 word besluite wat deur meerdere vergaderinge geneem word, bindend geag. Die basis van eenheid is egter nie die Kerkorde nie, maar die Skrif en belydenisskrifte.

7.3 Praktiese situasie

Taalverskille kan nie verbygegaan word nie. Alleen die sendingterrein in Belhar het minder van 'n taalprobleem ten opsigte van vergaderings met die bestaande kerke.

In watter mate is die kwessie van die voertaal op vergaderings 'n probleem? Die sendende kerk Drachten het destyds by die oordrag van die werk na Pretoria voorwaardes gestel, waaronder die vereiste dat by opname in die kerkverband van die sendinggemeente Mamelodi, die voertaal ter wille van hulle Engels sal wees. Maar Engels sal vir afgevaardigdes van Belhar, waar die moedertaal Afrikaans is, 'n probleem wees. Die gebruik van tolke is natuurlik moontlik, maar dit is omslagtig en het vele beperkings.

Daar is 'n aantal werkwyses wat oorweeg kan word om uitdrukking te gee aan multi-kulturele kerkverband (sien besprekingstuk). In alle gevalle is dit 'n pad waarop gegaan word, 'n oplossing waarnatoe gewerk word, vanuit die verantwoordelikheid vir mekaar vir die handhawing en uitbreiding van die suiwer leer:

- Een: Afrikaanse kerke en Sothokerke vergader deurgaans afsonderlik in klassisse, maar gesamentlik in sinode.
- Twee: Afrikaanse kerke en Sothokerke vergader vir die meeste sake in afsonderlike klassisse, maar vir sekere sake vergader hulle saam. In sinode vergader hulle deurgaans saam.
- Drie: Afrikaanse kerke en Sothokerke vergader in gesamentlike klassisse maar vergader vir sekere sake afsonderlik. In sinode vergader hulle deurgaans saam.
- Vier: Afrikaanse kerke en Sothokerke kom in alle meerdere vergaderings saam.

Onder die **broeders van Mamelodi en Soshungu** (Mannedag) is daar algemeen die oortuiging dat alle kerke mekaar op alle vlakke ontmoet om aan die eenheid in Christus gestalte te gee en mekaar goed te leer ken. Die fondament van kerklike saamlewe is volgens hulle om alles saam te doen.

Hulle dink vanuit die eenheid wat daar reeds is, en lê dan klem op verhoudings, die persoonlike aspekte wat deur saamvergader op alle vlakke bevorder moet word. 'n Jaarlikse sinode kan hiertoe bydra. En 'n klassis is nodig om mekaar beter te leer ken.

'n Toetsperiode moet vasgestel word. Daarna kan besluit word wat die struktuur sal wees.

Vir die **broeders op die Mannedag in Johannesburg** was dit duidelik dat die huidige kerkverband nie optimaal funksioneer nie. Indien die kerkverband beter funksioneer kan dit inskakeling van die sendinggemeentes vergemaklik.

Sinodes het hulle beperkinge. Daarom is dit nodig om twee klassisse in te stel.

Ten opsigte van die indeling van sendinggemeentes wat selfstandig word, is daar verskil van mening: sommige sien deurgaans saamvergader as die regte opsie, ander gereelde saamvergader maar vir sekere sake 'n afsonderlike kleiner vergadering as die regte opsie. Die algemene mening is dat die eindelike doel opsie vier behoort te wees, maar dat in die ontwikkeling daarnatoe afsonderlike meerdere vergaderings naas gesamentlike vergaderings plaasvind.

Die IRTT adviseer om volledige integrasie op alle vlakke na te streef. Op grond van Bybelse oorwegings mag ras geen rol speel in die organisasie van die kerkverband nie. In hulle advies lê hulle vervolgens baie klem op die noodsaak van kontakte met gereformeerde kerke op nasionale en internasionale vlak. Deputate meen dat hierdie perspektief geldig is, maar dat die vraag van kerkverband in die eerste plek met die oog op die plaaslike gemeentes beantwoord moet word: gereformeerde kerke moet in die eerste plek in hul eie omgewing saamleef, en dit is die vlak waarop die kerkverband die mees intensief funksioneer.

7.4 Finansiële implikasie

Die gevolge vir 'n multi-kulturele kerkverband is verreikend. Dit sluit in die finansiële versorging van die predikante en alles wat daarmee in verband staan. Die kerkverband gee ondersteuning aan hulpbehoewende gemeentes, maar hoever is hierdie versorging moontlik?

Die kerke van die verband het die verantwoordelikheid om toe te sien dat afsonderlike kerke hulle predikante behoorlik onderhou. (Byvoorbeeld by die goedkeuring van 'n beroep deur die meerdere vergadering).

Predikante moet van die evangelie leef en die Woord sonder sorg kan uitdra.

Die sendinggemeentes behoort hulle eie predikante te versorg. Hierin het die meerdere vergadering 'n belangrike toesighoudende rol en kan selfs riglyne gee. 'n Sentrale fonds waaruit predikante besoldig word, word afgewys omdat dit die band met die evangelieverkondiging in die gemeente en die verantwoordelikheid van die gemeente wegneem.

Selfstandigheid van gemeentes behoort nie te staan of te val by die vraag na voldoende fondse nie. Die plaaslike gemeente moet wel die verantwoordelikheid aanvaar om elkeen sy predikant voldoende te trakteer.

Daar moet gekyk word na alternatiewe. Daar behoort na die inrigting van die diens van die Woord gekyk word.

Klein gemeentes kan een predikant deel, met plaaslik ouderlinge en diakens en ander medewerkers.

Daar kan ook gekyk word na die moontlikheid van die "tentmakerpredikant". Die Calvin Protestantse Kerk maak van laasgenoemde gebruik. Dit vra groot offers van predikante en het die voordeel dat "broodpredikante" uitgeskakel word. Die nadeel is dat die diens van die Woord ly onder tydsgebrek en verdeelde aandag.

Daar kan verwag word dat die samewerkende kerke in Nederland ook hulpbehoewende selfstandige kerke geldelik sal ondersteun.

8. Aanbevelings betreffende kerkverband

1. Dat die sinodebesluit van 1996 te Kaapstad om nie 'n klassis in te stel nie, hersien word. Die deputate gee vir oorweging dat twee klassisse ingestel word en dat die bestaande kerke so ingedeel word.

Motivering:

Die voorstel om klassis Transvaal in te stel is destyds verwerp vanwee die toenemende isolering van Kaapstad. Kaapstad het dan geen beroepsinstansie nie.

Die aantal kerke het toegeneem. Daar is tans ses kerke in die verband wat 'n verdeling van twee klassisse van drie kerke elk moontlik maak.

Hoewel die ligging van Kaapstad steeds moeites meebring, kan dit ook vir Kaapstad tot voordeel wees. Kaapstad word nie so geïsoleer soos wat die 1996 voorstel tot gevolg sou hê nie, maar sal ten spyte van die afstand meer dikwels met kerke in die noorde kan vergader.

Klassis is die vergadering wat gereeld plaasvind en waar "nuwe" kerke wat hulle by die verband voeg ondersteun kan word en die gereformeerde leer in ons land uitgedra kan word. Die klassis leen hom veel meer as die sinode daartoe.

2. Selfstandige en nie-selfstandige sendingkerke wat in 'n gereelde vergadering wil saamkom om mekaar te ondersteun, behoort aangemoedig te word.

Motivering:

Geen druk moet op die sendingkerke uitgeoefen word ten opsigte van 'n werkwysse van saamvergader met die bestaande kerke nie.

Op die sendingterrein word die sendingkerke begelei om in hulle situasie verantwoordelikheid vir naburige kerke te aanvaar. Om in vergaderinge saam te kom en verantwoordelikheid vir mekaar te dra kan vrugbaar wees, veral in 'n aanvangsituasie.

Die moontlikheid van saamvergader en hulpverlening deur die bestaande kerke word daardeur nie uitgeskakel nie.

3. Afgevaardigdes van sendingkerke (selfstandig en nie-selfstandig) behoort, as tussentydse reeling, uitgenooi te word om meerdere vergaderinge by te woon as waarnemers, totdat vaste afsprake gemaak is.

Motivering:

Dit ontbreek die sendingkerk aan ervaring, daar is behoefte, maar daar is ook gewes van wysheid en onderskeidingsvermoë en vele meer.

Indien dieselfde taal gebruik word as voertaal, en bepaalde vergaderreëls met mekaar afgespreek word, behoort daar nie 'n verandering te wees waarom daar nie op versoek van en oorleg met die sendingkerk 'n werkwysse gevind kan word nie om na gelang van behoefte saam te vergader.

Die sendingkerke sal in gesamentlike vergaderings 'n werkwysse hê waar hulle in hulle nood gehoor word en gehelp kan word.

In saamvergader sal hulle ook 'n bydrae maak tot die kerklike saamlewe met die sendende kerke.

Saam kan algaande oorleg gepleeg word oor die sake waarvoor sendingkerke graag bespreking wil hê. Moontlik kan die struktuur en werkwysse van meerdere vergaderings aangepas word, sodat hulle beter funksioneer.

Altyd moet voor oog gehou word die voortgang van die evangelie, nie net in kleiner konteks nie, maar in gesamentlike verantwoordelikheid in ons land.

Dit moet nie teen die voortgang van die geloof in die gemeente afgespeel word nie.

4. Met die oog op instituering van sendinggemeentes behoort sendende kerk en sendingkerk spesifieke afsprake te maak. (JW Meijer: Kommentaar op besprekingstuk). Om kerkverband te onderhou behoort daar reëlins getref en 'n werkwysse gevolg te word.

Die sendende kerk behoort die sendingkerk se versoek om hom by die werkwysse van die kerkverband te voeg, te ondersteun en aan te beveel.

Die sinode wys deputate aan wat met die sendende kerk en die sendingkerk die pad van inskakeling by en aanpassing aan die bestaande kerkverband gaan.

Motivering:

Inskakeling by die werkwyse van die kerkverband is 'n pad wat geloop word, dit is 'n proses wat voortdurend evalueer moet word, dit is 'n saak wat sendende kerk en sendingkerk in hulle wedersydse verhouding ten nouste raak as kerke wat leef in die eenheid van die geloof, maar dit staan nie los van of buite die ander kerke van die verband nie.

5. Deputate wat sendende kerk en selfstandige sendingkerk begelei, staan die kerke by om voorstelle te maak indien daar in verband met inskakeling sake is waardeur Kerkorde-artikels uit die staanspoor in die gedrang kom.

Motivering:

Daar word uitgegaan van die veronderstelling dat selfstandige sendingkerke die bestaande Kerkorde sal gebruik.

Tog is daar sake soos liturgie waar verskil met die KO-reëling nie misgekyk kan word nie. Die kerke moet saam besin oor die binding en vryheid ten opsigte van die KO, en nadere verklaring deur middel van sinodebesluite.

6. Die traktement van predikante bly die verantwoordelikheid van elke kerk. Om toe te sien dat die kerke die predikante goed versorg, is die klassisvergadering daar. Hulp vanuit die kerke in Nederland of elders behoort ten opsigte van selfstandige maar geldelik-behoefte gemeentes, nie meer te sorteer onder die Sending nie, maar onder aangewese Deputate wat aanvraag en toekenning reël.

Motivering:

Die beginsel is dat die predikant van die evangelie leef. Die evangelie word in die gemeente wat hom geroep het, verkondig. Met hulle beroeping van hom onderneem hulle om hom te versorg sodat hy hom onbekommerd kan toelê om die evangelie te bedien.

Dit is van uiterste belang om reeds van die begin af op die sendingterrein die mense te onderrig oor die gee van gawes vir die voortgang van die evangelieverkondiging.

Die eenheid in die geloof, die ondersteuning van mekaar, en die voortgang van die evangelie moet gedien word. Ons verantwoordelikheid vir mekaar, waar die sterkere in die geloof die swakkere help, en elkeen eerlik op sy eie behoefte let, mag nie laat vaar word uit vrees vir die praktiese implikasies van kerkverband nie. Die kerke bedien mekaar met advies en let op mekaar omdat nalatigheid van 'n gemeente direk die evangelie kan benadeel.

Uit die reaksie op die besprekingstuk wat van die Nederlandse Sendingdeputate ontvang is, is dit duidelik dat die susterkerke daar hulleself verantwoordelik ag om geldelike hulp te gee aan vroeëre sendinggemeentes wat behoefte is. Dit kan alleen maar met groot dankbaarheid verneem word.

Wel mag die sendende en sendingkerke in Suid-Afrika toenemend funksioneer as een kerklike saamlewe, en die susterkerke in Nederland sal dit ook so moet waardeer.

Sendingkerke sal waarskynlik toenemend sendende kerke word. Sommige van die huidige sendende kerke sal waarskynlik geldelik-hulpbehoewende kerke word.

Die susterkerke buite ons land behoort die kerke as een kerklike verband te sien en die skerp onderskeiding: sendingkerke (swart en kleurling) en sendende kerke (wit) sal plek maak vir 'n fokus op een kerklike saamlewe.

DEEL 2: OPLEIDING

9. Identifisering van hoof sake in die problematiek

Die sinodeopdragte dui alreeds baie probleempunte aan. Die laaste opdrag (b6) gee deputate ruimte om nog sake te identifiseer en daaroor met aanbevelings te kom.

Eerstens is dit nodig om die verskeie probleempunte te oorsien om die onderlinge verhouding te bepaal en prioriteite te bepaal.

9.1 Opsomming van hoof sake

Hierdie hoofstuk is bedoel om 'n oorsig te verskaf van die hoof sake in die problematiek van die opleiding in ons kerkverband waarin kerke van verskillende kulture 'n plek het, in wie se opleidingsbehoefte voorsien moet word. Ons identifiseer die volgende punte:

- 1) Die invloed van 'n te verwagte nuwe samestelling van die kerkverband
- 2) In verband daarmee: die vraag hoe die toekomstige selfstandige sendingkerke by die besluit oor opleiding betrokke moet wees
- 3) Die praktyk van twee opleidings
- 4) Die onduidelikheid oor standarde vir opleiding
- 5) Die onsekerheid oor die vereistes by eksaminering van predikante
- 6) Die moontlike verskillende behoeftes vir opleiding binne die swart en blanke kerke
- 7) Die toesig en beheer van meerdere opleidings in een kerkverband
- 8) Die breëre opleidingsituasie in Suid-Afrika en die internasionale moontlikhede

In hierdie opsomming rig ons ons aandag hoofsaaklik op **predikante**. Veel van wat in hierdie rapport geskryf word, is ook op **sendingmedewerkers** van toepassing, maar omdat hulle nie 'n amp het nie en boonop slegs plaaslik funksioneer, kan hulle plaaslik, deur die sendende kerk gehanteer word. Dit kan beter in 'n afsonderlike studie aandag ontvang, waar meer reg gedoen kan word aan hulle besondere posisie.

Met betrekking tot die opleiding en eksaminering van **sendelinge** kan opgemerk word, dat dit na analogie van die predikante gehanteer kan word. Omdat sendelinge na hulle aard in 'n vreemde kultuur funksioneer, is alles wat hieronder oor opleiding van predikante vir sendinggemeentes opgemerk word, in versterkte mate op die opleiding van sendelinge van toepassing. Waar dit van toepassing is, is 'n verwysing na die opleiding van sendelinge opgeneem.

9.2 Uitgangspunte

a. DIE BESLUIT OOR KERKVERBAND BEÏNVLOED DIE BESLUIT OOR OPLEIDING

Die eerste probleem wat hierbo gelys is, noodsaak ons om eers oor ons uitgangspunte te besin.

Die diepste agtergrond hoekom hierdie saak nou bestudeer moet word, is, dat kerke van verskillende kulturele herkoms saam tot een kerkverband behoort. Oor die *vorm* van die kerkverband moet nog besluit word wanneer die sendingkerke as selfstandige kerke aan die kerkverband begin deelneem. Die eerste deel van die rapport gee 'n opsomming en adviese oor die hantering van daardie saak. Deputate het as uitgangspunt geneem dat daar reeds 'n eenheid met die sendingkerke bestaan, omdat die sendingwerk wat in ons omgewing gedoen is, op die basis van die Heilige Skrif en die Gereformeerde belydenisskrifte gedoen is. Wat die apostel oor die plaaslike kerk sê, is ook van toepassing op die band tussen die kerke wat sending dryf en die kerke wat deur hulle geplant is: Ons het "een Here, een geloof, een doop, een God en Vader van almal" (Efesiërs 4,5-6) (sien hiervoor ook Van Rooy 1999, bls. 6).

Hierdie eenheid wat reeds bestaan moet 'n *uitdrukking* ontvang wanneer die sendingkerke wat selfstandig geword het, volledig in die kerkverband wil funksioneer. In hierdie deel van die rapport gaan ons voorlopig uit van die veronderstelling dat die bestaande eenheid 'n

nuwe uitdrukking sal kry in 'n kerkverbandstruktuur waarin beide blanke en swarte kerke 'n gelykwaardige plek het.

Gevolge vir die besluit oor opleiding

Afhangende van die besluit oor die kerkverband, sal die vraagstuk van opleiding meer of minder aktueel word. Ons skets twee moontlike scenario's.

1) Wanneer daar besluit sou word om nie een kerkverband te vorm nie, maar twee afsonderlike kerkverbande, sal dit gevolge hê vir die opleidingsvraag. Dit sal dan 'n saak wees van elke kerkverband afsonderlik, en nie meer 'n gesamentlike saak nie. Die opleidingsvraagstuk in die huidige vorm verdwyn dan van die sinodetafel en die huidige Afrikaanstalige opleiding kan indien nodig onveranderd bly voortbestaan. Wel kan die beide kerkverbande op 'n latere stadium oorweeg om saam te werk op gebied van opleiding.

2) Wanneer die nuwe kerke saam in een kerkverband gaan funksioneer, word ook opleiding 'n saak wat binne die kerkverband opnuut deurdink en besluit moet word. Volgens die kerkorde is opleiding en eksaminering van predikante 'n saak wat die kerke gesamentlik betref (KO art 5,8,18,30).

Deputate neem die tweede opsie voorlopig as uitgangspunt, in lyn met wat in hoofstuk 5 oor die kerkverband geskryf is. Ook sou die alternatief, opsie a, beteken dat die werk van deputate nie meer nodig sou wees nie.

b. OPLEIDING OP DIESELFDE BASIS

Die eenheid wat tussen die kerke bestaan, moet ook in die opleiding tot uitdrukking kom. Eenheid in die leer behoort dan die uitgangspunt vir die vraagstuk van opleiding te wees.

Op basis van die eenheid kan daar dan rustig rekening gehou word met die verskille tussen die kerke, en verskille in hulle opleidingsbehoefte. Wanneer alles oorweeg is, moet uiteindelik een van die volgende opsies gekies word: óf die beide opleidings wat nou bestaan, word saamgevoeg in een opleiding; óf die beide opleidings bly langs mekaar bestaan, maar daar word dan 'n toesighoudende liggaam (soos deputate-kuratore) geskep. In die tweede geval is daar dan nie organisatoriese eenheid op alle vlakke van opleiding nie, maar word wel die eenheid in die leer nagegaan en vormgegee deur een deputaatskap wat namens die kerke toesig hou en bestuur uitoefen.

Dit is belangrik om in gedagte te hou dat die sinodeopdragte praat van 'opleiding' in enkelvoud. Daar is tans twee opleidingsinstansies wat ons kerke onderhou of gebruik, maar ons opdrag is dus nie om die twee as uitgangspunt te neem en ons daartoe te beperk nie. Die klem moet daarop lê, hoe opleiding vir en deur ons kerke gedoen moet word. Dit sal egter onwys wees om bestaande reëlinge wat goed funksioneer, sonder meer af te wys.

In hierdie rapport poog deputate dan ook om verskille tussen die twee opleidings (die Teologiese Skool: TS, en Mukhanyo Theological College: MTC) nie teen mekaar uit te speel en 'n keuse te maak ten gunste van die een en teen die ander nie. So word nie redeneer vanuit die ouderdom (MTC was eerder in gebruik) of vanuit die amptelike karakter (die TS is die opleiding *van die kerke*) nie. 'n Atmosfeer van kompetisie is nie vrugbaar vir die vind van 'n oplossing nie.

Wel het deputate gepoog om die redes vir die begin van die beide opleidings na te gaan, en die eie karakter en doelgroep te oorweeg.

Hier moet ook die omgekeerde oorweeg word: dat opleiding op termyn 'n invloed op die kerkverband kan hê. Die voorbeeld van die NGK en NGSK (NG Sendingkerk) kan hier ter waarskuwing dien. Wanneer daar twee verskillende opleidings is met inhoudelike verskille

(verskillende belydenisgrondslag, of 'n onderwaardering van die leer van die kerk), kan die kerke uit mekaar uit groei. Dit sou selfs tot twee kerkverbande kon lei.

9.3 Omskrywing van hoofsaak

a. INVLOED VAN DIE SAMESTELLING VAN DIE KERKVERBAND

Hierdie saak is in die vorige paragraaf verduidelik.

b. DIE BETROKKENHEID VAN DIE TOEKOMSTIGE SELFSTANDIGE KERKE BY DIE BESLUITNEMING OOR OPLEIDING

Tot op hede is besluite oor die opleiding van sendingwerkers en predikante vir sendinggemeentes deur die sendende kerkrade geneem. Sendelinge, met hulle kennis van die gemeentes, het daarvoor dan eers advies gegee. Wanneer daar tot een kerkverband besluit sou word, sal die jong selfstandige kerke deel moet wees van die besluitvorming. Dit is reeds van toepassing op die vorm van kerkverband: die bestaande blanke kerke kan moeilik in 2002 oor 'n kerkverbandstruktuur besluit en die aan die kerke wat gaan saamfunksioneer, voorskryf. Dieselfde geld vir die besluit oor opleiding. Binne een kerkverband sal dit 'n saak word waarvoor ook die swart kerke moet besluit. Ook hier geld dat die blanke kerke nie kan voorskryf nie. Dit beteken dat finale besluite nie tydens die sinode van 2002 geneem kan word nie.

Desondanks het hierdie rapport tog 'n funksie:

In die eerste plek is ons oortuiging dat die besluit nie sonder die nuwe selfstandige kerke geneem mag word nie, resultaat van die studie wat ons in opdrag van die sinode gedoen het.

In die tweede plek is ons doel om in hierdie rapport die resultate van die studie van die probleem punte uiteen te sit, sodat die kerke en die sinode insig ontvang in die faktore waarmee rekening gehou moet word. Dit help om die situasie van die swart kerke, wat vir baie in die kerkverband onbekend is, te verstaan. Hierdie verstaan kan die toekomstige proses van besluitneming bevorder.

Verder bied die rapport 'n oorsig van die opleidingssituasie wat ons tans in ons kerke aantref. Nie almal is op hoogte van die situasie waarin ons kerke verkeer tav opleiding nie: die Teologiese Skool (TS) en die sendingopleiding by Mukhanyo Theological College (MTC), sowel as die opleidingssituasie in die Kaap is vir nie ewe bekend nie. Uit reaksies van die kerkrade het duidelik geword, dat baie min van hulle weet wat in die opleiding aangaan en 'n visie het oor hoe opleiding gedoen moet word. Dit beoog dus om die kerkrade op hoogte te bring en meer insig te verskaf.

Tenslotte bied hierdie rapport aanbevelings vir die sinode om as uitgangspunte te dien om die opleidingsvraagstuk met die swart kerke verder te bespreek.

c. DIE PRAKTYK VAN TWEE OPLEIDINGS

Die opleidingsvraag het dringender geword vanweë die bestaan van twee opleidings in die kerkverband.

Ons skets eers die ontstaansgeskiedenis, daarna die huidige situasie.

Oorspronklik het die VGK nie 'n eie opleiding vir predikante gehad nie. Daar is gebruik gemaak van die opleiding van ons susterkerke in Nederland. Toe daar 'n behoefte gegroei het vir opleiding van sendingmedewerkers en sendingpredikante, is vanweë afstand, taal- en kultuurverskille deur die sendende kerkrade (Pretoria) besluit om hulle nie na Nederland te stuur nie. Die eerste student is na Hammanskraal gestuur, maar toe reeds is die afstand as 'n probleem ervaar. Daarna is besluit om vanaf 1994 van die 'Mukhanyo Theological College' gebruik te maak en sendelinge daar te laat klasgee. Die betrokkenheid by MTC is verder uitgebou, sodat nou drie sendelinge daar klasgee, en twee broeders namens die

VGK Pretoria-Maranata op die beheerraad dien. Twee studente het reeds daar klaargestudeer, vier studeer tans nog.

Terwyl hierdie proses aan die gang was, is deur die sinode van 1997 besluit om 'n eie opleiding, die Teologiese Skool vir Afrikaanssprekende studente te begin.

By die besluit van die sinode van 1997 het die bestaan van die opleiding vir die sendingkerke geen rol gespeel nie, soos blyk uit die Handeling van die ad-hoc sinode van 1997.

Huidiglik word daar dus binne ons kerkverband van twee opleidings gebruik gemaak: die TS, wat deur die sinode daargestel is, en onder toesig van kuratore plaasvind; en tweedens is daar MTC, wat deur die sendende kerk Pretoria-Maranata gebruik word vir die opleiding van studente uit die sendinggemeentes. Die sendende kerk van Belville maak tans nie gebruik van een van die bestaande twee opleidings nie, maar het 'n eenjarige oriënteringskursus vir twee broeders in die gemeente van Belhar daargestel. Die kerkraad het in 'n brief die sinode versoek om dringend kerkverbandelik 'n oplossing vir die opleidingsbehoefte te vind.

Verder het die kerkraad van Pretoria-Maranata saam met sy sendelinge in 1999 gekonkludeer dat die kurrikulum van MTC nie volledig in die behoeftes van toekomstige predikante in ons sendinggemeentes voorsien het nie. Daarom is die Mukhanyo-plus program ontwikkel, op grond van 'n rapport van die IRTT in Nederland. Die twee studente wat by MTC 'n graad gekry het, het in 'n aanvullende program van een jaar verdere studie gemaak van die gereformeerde belydenisskrifte, die kerkorde, en die geskiedenis van ons kerke. Vir die toekoms word beoog om dié onderdele tydens die studie van die studente te laat plaasvind, en nie eers aan die einde daarvan nie. Daarby word ook die praktiese kant van die opleiding gekoördineer, om die werk van die studente in die gemeentes soveel as moontlik by die opleiding te laat aansluit. Verder is ook 'n inleidende kursus oor die gereformeerde belydenisskrifte en kerkorde, voordat studente by MTC begin, deel van die planne. Daar is onderhandelings met MTC aan die gang, om te sien in watter mate hierdie program in die kurrikulum van MTC opgeneem kan word.

Sendelinge saam met dosente van die TS en IRTT is by hierdie ekstra program ingeskakel. Die Mukhanyo-plus program was 'n geleentheid om die moontlike samewerking met die TS te ondersoek. Die evaluering daarvan is nog nie amptelik gedoen nie, maar deputate sal in die onderstaande die indrukke wat hulle tydens hul deelname aan die program gekry het, verwerk.

Die bespreking van beide opleidings vind u in hoofstuk 11.

d. DIE ONDUIDELIKHEID OOR STANDAARDE VIR OPLEIDING

Bindende besluite oor die opleiding van predikante is deur die kerke geneem in die kerkorde en sinodereëls, en waar nodig aanvullende besluite van sinodes.

Uit wat reeds besluit is, kan sekere dinge afgelei word oor die take wat 'n predikant ontvang en en die houding wat daarvoor nodig is. Egter, nêrens is daar 'n besluit geneem oor die vlak en standarde van opleiding nie en die vlak waaraan 'n kandidaat tydens 'n kerklike eksamen moet voldoen nie. Daarom is dit nodig dat deputate daarvoor besin en met aanbevelings kom, soos ons opdrag lui. In hoofstuk 10 word dit verder verduidelik en bestudeer.

Die onduidelikheid het reeds na vore gekom by die voorbereiding van die eksamens vir die huidige sinode. Die kerkraad van Pretoria-Maranata het op advies van sendelinge en in konsultasie met deputate 'n reëling vir die eksaminering van die twee swart studente voorgestel, juis omdat voorskrifte mbt opleiding, vlakke en standarde ontbreek. Die reëling is aan alle kerke vir goedkeuring voorgelê.

Die reëling betref die wyse van eksaminering, waarby rekening gehou moet word met veral die taal van die studente. Daarmee is egter nog nie 'n uitspraak gedoen oor die vlak en

inhoud van die opleiding wat vereis word, en die vlak van eksaminering nie. Die noodsaak van besluite daarvoor het net duideliker geword.

Daarby wil deputate opmerk dat die daarstelling van 'n eie TS nie beteken dat die kerke die vlak vir daardie opleiding vasgestel het nie. Dit is steeds moontlik dat die kerke ook ander opleidings kan aanvaar, byvoorbeeld vir die sendinggemeentes. Die oorweging van die hele situasie rondom opleiding in ons kerke maak dit noodsaaklik om die vlak van opleiding ook in verband met die sendinggemeentes te oorweeg.

Ook moet in gedagte gehou word, dat die vlak en kurrikulum van 'n kerklike opleiding, al sou dit deur 'n sinode vasgestel gewees het, nie beteken dat die kerke alle studente beroepbaar moet stel nie. Die verantwoordelikheid om 'n kerklike opleiding daar te stel en die verantwoordelikheid om toesig te hou op die toelating tot die amp van predikant, is onderskeie verantwoordelikhede. Daarom beoordeel 'n klassis of 'n student wat sy graad gekry het, beroepbaar gestel kan word.

Hierdie saak word in §12.1 behandel.

e. DIE ONSEKERHEID OOR DIE EKSAMINERINGSVEREISTES VIR PREDIKANTE

Die bogenoemde voorstel van Pretoria-Maranata betref 'n eenmalige saak: die eksaminering van die twee studente tydens die sinode van 2002. Dit moet nie as 'n presedent gebruik word vir toekomstige eksamens nie.

“Nadruklik beperk ons ons voorstel tot hierdie twee studente. (...)

Daarom stel ons voor dat die sinode vir *hierdie* eksamens reëlins tref wat rekening hou met die pad wat deur ons kerkraad met hierdie twee studente gestap is. Daarna kan die sinode dan oor die breëre saak van opleiding en kerkverband besluit, sonder dat die spesifieke reëlins vir hierdie eksamens enigsins dwingend is.”

Die eksaminering van twee studente van sendinggemeentes in 2002 het dus die saak dringend gemaak. Wanneer daar tot een kerkverband met selfstandige swart kerke besluit sou word, sal die eksaminering van verskillende kandidate na verwagting in die toekoms weer optree, tydens sinode- of klassisvergaderings. Met die oog daarop moet nie net oor 'n prosedure nagedink word nie, maar is duidelikheid nodig tav die vlak en inhoud van die eksamen.

Hierdie saak word in §12.2 behandel.

f. MOONTLIKE VERSKILLENDE BEHOEFTES VIR OPLEIDING BINNE DIE SWART EN BLANKE KERKE

Hierdie punt kan eenvoudig verduidelik word met 'n verwysing na die besluit van die sinode van 1997. Daarin het 'n rol gespeel, dat 'n opleiding vir Suid-Afrikaanse predikante verkieslik in Suid-Afrika moet plaasvind. Die volgende aanhaling uit die Handeling toon dit aan:

“In die terugvoer wat van Kampen en Hamilton ontvang is (is) die moontlikheid van 'n satellietkampus van daardie instellings in SA pertinent afgewys. Opleiding van die VGKSA moet gerig wees op die eie situasie en omgewing, al sou dit dan aanvanklik op wetenskaplike vlak nie gelykstaande kan wees as (aan) die susterinstellings se opleiding nie.” (Handeling ad-hoc sinode 1997, artikel 11 (taalfoute in hakies verbeter).

Dit is van groot belang dat die situasie waarin die predikante sal gaan funksioneer, soveel as moontlik in die opleiding verreken word. Wanneer die opleiding daarmee rekening hou en dus op die praktyk gerig is en praktiese werk deurlopend 'n onderdeel van die opleiding is, sal die student die belang van wat hy leer, kan insien en dit sal hom tydens sy opleiding motiveer. Vervolgens sal hy dan as predikant beter in staat wees om die kennis, insigte en vaardighede wat hy ontvang het, in die gemeente toe te pas. Sy gawes behoort te ontwikkel en daar behoort beter evalueer kan word of hy as predikant sal kan funksioneer. Wanneer

die opleiding nie rekening hou met die karakter van die gemeente en die omstandighede waarbinne die gemeente funksioneer nie, sal die predikant 'n enorme kloof tussen sy opleiding en sy bediening ervaar.

Van 'n afstand lyk dit soms asof die konteks (die situasie van gemeente en student) vir alle VGK-kerke dieselfde is. Dit geld egter net vir wie onbekend is met die totaal uiteenlopende leefsituasies van swartmense, kleurlinge en blankes in Suid-Afrika. 'n Ontkenning of onbewustheid van die verskille word in veel gevalle veroorsaak deur 'n gebrek aan kennis van die leefsituasie van verskillende bevolkingsgroepe in Suid-Afrika. Ons moet daarvoor waak dat die probleme nie vereenvoudig word en dat daar nie gemeen word dat hulle nie 'n rol mag speel nie.

Deputate is daarvan oortuig dat hierdie een van die belangrikste punte van die opleidingsvraagstuk is. Die skriftuurlike karakter van 'n kerklike opleiding is van prinsipiële belang. Ons wil niks daarvan afdoen nie, maar die Skrif voluit ernstig neem: dit is die lewende en blywende Woord van God, wat op elke nuwe situasie relevant (betekenisvol), krities en gesondmakend inspreek. Dit onderskei waarheid en dwaling in alle kulture. 'n Predikant moet in sy prediking en onderrig die volle krag van die Woord van God laat uitkom. Daarom moet hy dit leer en oefen tydens sy opleiding. 'n Opleiding moet dus skriftuurlik wees, in terme van die belydenisskrifte, en in die manier waarop die konteks van die gemeentes aandag kry en die boodskap van die Skrif daarvoor verstaan word.

Hierdie saak word in §10.2 behandel.

g. DIE TOESIG EN BEHEER VAN MEERDERE OPLEIDINGS IN EEN KERKVERBAND

Die situasie tav die toesig en beheer van die twee opleidings is tans soos volg:

Daar is deputate-kuratore aangestel om oor die **TS** toesig te hou. Hulle behoort in die eerste plek op die suiwer leer toe te sien. Tweedens ondersteun hulle die dosente om die nodige vlak en inhoud van die onderwys te handhaaf en uit te bou.

Die toesig op die onderrig aan **MTC** is nie kerkregtelik gereël nie, omdat dit deur die kerkraad van Pretoria-Maranata as 'n plaaslike saak beskou is. Die kerkraad het wel twee broeders benoem om as afgevaardigdes in die beheerraad van MTC te dien. In dié beheerraad is ook GKSA-gemeentes, onafhankelike kerke van KwaNdebele, en sendingdeputate van die Christelike Gereformeerde Kerke in Nederland verteenwoordig. Daar is dus van ons kant wel inspraak en invloed, maar geen beheer nie.

Met betrekking tot die **Mukhanyo-plus program** tenslotte, geld dat die koördinator aan die kerkraad van Pretoria-Maranata rapportee.

Dit is duidelik dat opleiding op hierdie stadium nie 'n saak van die hele kerkverband is nie. Net die TS is volgens besluit van die kerkverband daargestel.

Watter besluit ook al oor opleiding geneem sal word, opleiding is 'n saak van die kerke gesamentlik, en die toesig daarop sal dit moet weerspieël.

Hierdie saak word in §11.1.b behandel.

h. DIE BREËRE OPLEIDINGSSITUASIE IN SUID-AFRIKA EN DIE INTERNASIONALE MOONTLIKHEDE

In die beide opleidings word samewerking beoefen of gesoek met opleidings en kerke in binne- en buiteland. In hoeverre het die samewerking tot stand gekom? In hoeverre is dit wenselik?

'n Evaluering en standpuntbepaling hieromtrent vind u in §11.1.d.

9.4 Van probleme na oplossings

In hierdie hoofstuk het ons heelwat ruimte geneem net om die probleme te skets. Ons het dit gedoen in die oortuiging dat 'n grondige ontleding van die vraagstuk die soek na oplossings sal vergemaklik.

Heelwat oorwegings het hierbo reeds aan die orde gekom en is noodsaaklik om die vervolg te kan verstaan.

Die lys van probleme is ook bedoel om prioriteite te kan bepaal. In die volgende hoofstuk beoog ons om die opleidingsvraagstuk eers op die vlak van die visie te benader. Dit is nodig om nie te begin by die bestaande opleidings nie, maar eers vas te stel wat nodig is en daarby nie gebind te wees aan wat reeds daar is nie. Deputate het ervaring vanuit beide opleidings, maar probeer hulle nie te laat beperk deur die opleidings soos hulle bestaan nie.

In hoofstuk 10 probeer ons dan soveel as moontlik om die bestaande opleidings buite bekouing te laat. In hoofstuk 11 kom ons by hulle terug om na te gaan of hulle aan die behoeftes van die kerke voldoen.

10. Die verwagte opleidingsbehoefte van die VGK in die komende jare

Wat die kerke reeds afgespreek het in kerkorde, sinodereëlinge en die bevestigingsformulier berus op Skrifgegewens en prinsipies wat uit die Skrif afgelei is. Ons doen goed om daar ons beginpunt te neem. Dit is belangrik om te beseef dat daar verskil in gewig bestaan tussen prinsipies wat regstreeks uit die Skrif afkomstig is, en die reëlinge wat die kerke op grond daarvan ooreengekom het. Dit kan nodig wees om die reëlinge te verander wanneer die Here ons in nuwe situasies plaas. Op grond van dieselfde prinsipies sal dan 'n nuwe reëling getref moet word om die Woord van God in die veranderde situasie toe te pas en te gehoorsaam. Die kerke het dit in art 85 KO ooreengekom. Die inskakeling van selfstandige sendinggemeentes kan ons beskou as die eerste belangrike toets van ons bereidheid om die kerkordeartikel toe te pas!

In hierdie hoofstuk benader ons die opleidingsbehoefte in ons kerke (swart, kleurling en blank) eerstens vanuit die vereistes vir predikante wat al klaar in die kerklike reëlinge geïdentifiseer is. Ons vat dit saam en maak dan konklusies.

Vervolgens kyk ons na verskille tussen die omgewings waarin die verskeie kerke hulle bevind. Hierdie verskille het invloed op die opleidingsbehoefte.

Daarna kyk ons watter modelle vir opleiding beskikbaar is om aan die verskillende behoeftes te voldoen.

Tenslotte vra ons die vraag na die roeping wat ons kerke het ivm opleiding. Hoe kan 'n eie opleiding verantwoord word? En hoe speel die getalle studente en vakatures daarby 'n rol?

10.1 Vereistes vir predikante volgens kerklike afsprake

Die kerkorde behandel dit in die eerste deel: die ampte, waar die wettige roeping van 'n predikant uitgespel word. Die volgende sake is daar van belang:

- Die beroeping is 'n saak van die gemeente, en die kerkverband sien daarop toe dmv eksaminering (art 5)
- Die eksamen betref leer en lewe (art 5)
- Teologiese opleiding word vereis, wat blyk uit die spesiale voorsiening wat in art 8 gemaak word vir manne sonder teologiese opleiding. Die vlak, inhoud en wyse van teologiese opleiding word egter nie omskryf nie.
- Wel gee art 8 'n aanwysing vir die doel van teologiese opleiding: die gawes wat hier genoem word moet in 'n besondere mate in iemand aanwesig wees as hy sonder opleiding predikant wil word. Dit sal dus ook die gawes wees wat deur 'n teologiese opleiding in die student ontwikkel of verder gevorm moet word.
- Uit die take van die professore, soos genoem in art 18, kan iets afgelei word oor die inhoud van die onderwys aan die teologiese opleiding: uitleg van die Skrif en verdediging van die ware leer teen dwalings. Dit is egter nie volledig en sê niks oor die vlak van opleiding nie.
- Die sinodereëls gee in art 13 aanvullende reëlinge, maar dit betref nie die vlak en inhoud van opleiding nie.

Verdere aanwysings is te vinde in die formulier vir die bevestiging van bedienaars van die Woord. Die predikant ontvang die volgende take:

- Verkondiging van die Woord, in die openbaar en in die huise; daarby die weerlegging van dwalings, en die gemeente oproep om God na te volg;
- In verband met die verkondiging moet lidmate besoek word met die oog op vertroosting en vermaning, en moet die jeug in die weg van saligheid onderrig word;
- Die bediening van die sakramente
- As voorganger van die gemeente moet die predikant die gemeente voorgaan in gebed tydens die eredienste.

- Saam met die ouderlinge die orde in die gemeente handhaaf, sodat toesig oor leer en lewe van die lidmate gehou word.

Verder kan uit die artikel die houding van predikante afgelei word:

- Hulle moet diensbaar wees aan Christus deur sy kudde op te pas; dit impliseer 'n houding van nederigheid en diensbaarheid, onderwerping aan Christus se wil, en nie heerssug nie (sien ook art 83)
- Die uitdrukking 'saam met die ouderlinge' veronderstel samewerking by die uitvoering van die toesig op en versorging van die gemeente.
- Hulle moet trou wees in hulle ampswerk
- Vroomheid

Verder gee die formulier vir die bevestiging van sendelinge die volgende ekstra take:

- Verkondiging van die Woord aan hulle wat sonder Christus is. Daarby moet Hy vashou aan die betroubare Woord, om ander met die gesonde leer te vermaan en die argumente van die teenstanders te weerlê.
- Die aanstel van betroubare manne as ouderlinge en diakens.
- Vanweë die belang van sy taak moet hy getroue wees en bekwaam om ander te leer.

Konkluderend kan ons stel, dat vir die amp van predikant die volgende nodig is:

- Kennis van die Skrifte.
- Die vaardigheid om dit selfstandig uit te lê en teen dwalings te verdedig.
- Die vaardigheid om dit in prediking en sielsorg op die lewe van die lidmate toe te pas, en so hulle in die geloof op te bou en by Christus te hou.
- 'n Nederige, diensbare houding, in die besef dat die kudde nie sy eiendom is nie, maar Christus s'n.
- Vaardighede soos onderrig, luister, in die openbaar praat, 'n ordelike betoog hou, ens.

Hierdie punte toon aan dat die *noodsaak* van die genoemde vaardighede, kennis en houding vir alle kerke gelyk is. Die situasie waarin die predikante moet funksioneer, stel egter verskillende eise aan hulle.

Hoewel die kerkorde dus niks sê oor die vlak van opleiding nie, kan wel uit die kerkorde en formuliere afgelei word dat 'n opleiding aan hierdie sake moet werk. 'n Student wat hom aanmeld moet reeds sekere gawes hê, waarvan sy kerkraad en die dosenteraad oortuig moet wees. Hierdie gawes word dan tydens die opleiding verder ontwikkel. Verder is die opleiding daarop gemik dat hy nuwe en vaardighede aanleer. Die hele proses is daarop gerig, dat hy met sy gawes 'n gemeente sal kan dien.

Dit het dan gevolge vir die vlak van opleiding. Dit moet sodanig wees, dat die student voldoende selfstandig kan ontwikkel, om sy verantwoordelikhede in 'n gemeente te kan hanteer. Ons kom hierop in § 12.1 terug.

10.2 Invloed van die konteks

Daar is in die studie van die missiologie heelwat nagedink oor die vorm en inhoud van teologiese opleiding vir jong kerke in ander kulture. Die volgende sake is vir ons opleidingsituasie van belang.

a. RELEVANSIE VAN DIE WOORD VAN GOD

In Sy Woord spreek God alle mense en veral Sy volk aan. Hy openbaar Hom aan konkrete mense, en spreek hulle aan in hulle situasie van verlorenheid. God stap 'n geskiedenis met Sy volk, en daarom het die Skrif ook 'n historiese karakter. Die ewige God maak Homself bekend in die taalkleed van 'n sekere tyd. Die tyd en kultuur van daardie mense is in die Skrif sigbaar, terwyl God se karakter en sy wil nie verander nie. Wanneer die profete die volk na die verbond terugroep, doen hulle dit in die situasie van die volk in die verlede, en

veroordeel hulle spesifieke sondes. Die briewe van die apostels is geskryf in 'n totaal verskillende situasie: aan christelike gemeentes wat na Jesus se lewe op aarde en die uitstorting van die Gees ontstaan het. Die briewe wys die betekenis van Christus vir die christene in daardie situasie, en reik tegelyk verder: hulle is ook vir latere christene geskryf. So kom die onveranderlike openbaring in die klee van verskillende kulture en tale na ons toe, terwyl dit tog die waarheid is wat nie verander nie.

Omdat dit God is wat Homself openbaar en in die geskiedenis handel, het dit 'n blywende boodskap, wat in elke periode aktueel is. Die gesag en genoegsaamheid van die Skrif maak dit moontlik en noodsaaklik om die evangelie in verskillende tye en kulture te verkondig. Die profeteboeke en die briewe van die apostels, wat dus tot Gods volk in 'n spesifieke situasie in die verlede gerig was, het daarom ook vir christene vandag gesag. Die boodskap moet uit die teks afgelei word, en vervolgens in verband gebring word met die huidige situasie van Gods volk. Wanneer Gods Woord ernstig geneem word, blyk dit aktueel en relevant (van betekenis) in alle situasies.

Die relevansie van Gods Woord is 'n belangrike saak. Ons uitgangspunt moet wees, dat dit relevant *is*, en nie deur ons relevant gemaak moet word nie. Dit is die lewende God wat tot sy skepsels en spesifiek sy volk spreek, in verskillende tye. Dit beteken egter, dat dit vir die kerk 'n roeping is om in die verkondiging van Gods Woord die relevansie daarvan altyd te laat uitkom. Dit geld veral wanneer die evangelie verkondig word in 'n kultuur wat verskil van die kultuur waarin die Skrif reeds lank 'n plek gekry het. Die evangelie moet dan opnuut deurdink word in die nuwe situasie. Sendelinge moet hulle inspan om die leef- en denkwêreld (kultuur) van die mense wat hulle wil aanspreek, te bestudeer. Dan kan dit by die verkondiging ingeskakel word: begrippe en voorbeelde word gebruik waarmee die mense wat die boodskap hoor, bekend is. Maar ook inhoudelik moet die evangelie op die kultuur inspreek: die verset teen God moet veroordeel word, die mense moet aan hulle sondes ontdek word, wat dalk in dié kultuur 'n verskillende vorm aangeneem het. Wanneer dan die redding in Christus en die konkrete gehoorsaamheid in 'n nuwe lewe verkondig word, moet dit toegepas word op die situasie van die jong gelowiges.

Dit beteken dat die tradisionele Afrikareligie weerlê moet word, omdat dit in veel gebiede nog springlewend is, en die gedagtes van die lidmate ook nog kan beïnvloed. Verder moet die situasie waarin die Sothotalige kerke hulle bevind, nadruklik aandag ontvang: hulle het, meer as die Afrikaanstalige kerke en lidmate, kontak met die multireligieuse samelewing en kan hulle daarvan nie isoleer nie. Die predikant moet daarop reageer, sy lidmate daarteen bewapen, en hy moet hom daarvan bewus wees hoe die situasie die lidmate beïnvloed. 'n Duidelike voorbeeld van hierdie benadering is die artikel van Prof Van Rooy oor die evangelieverkondiging en sy klasaantekeninge oor die Pentateuch (Van Rooy 1976 en Van Rooy (s.j.)).

Die evangelie is dus nie 'n verkondiging van tydlose waarhede nie. Die verkondiging moet met die leef- en denkwêreld van die ontvangers verbind word, sodat die relevansie van die Woord van God so goed as moontlik na vore kom. Die lewende God spreek mense in alle tye aan:

“Want die woord van God is lewend en kragtig en skerper as enige tweesnydende swaard, en dring deur tot die skeiding van siel en gees en van gewigte en murg, en is 'n beoordelaar van die oorlegginge en gedagtes van die hart. En daar is geen skepsel onsigbaar voor Hom nie, maar alles is oop en bloot voor die oë van Hom met wie ons te doen het.” (Hebr4,12-13)

Om die rede moet die gevaar vermy word, dat die inhoud van die Skrif net kognitief opgevat word. Verkondiging is nie net 'kennisoordrag' nie. Dit is belangrik om die begrip 'kennis' in Bybelse terme te formuleer. Ons kan dit nie uitputtend doen nie, maar wil hier kortliks enkele oorwegings gee.

Om God 'te ken' in die Skrif beteken nie 'n klomp waarhede nie. Dit is 'n lewendige en intieme kennis, in 'n verhouding met God (sien die gebruik van die woord [d'y: (yada = om te ken) in die Ou Testament). Die kennis ontvang ons deur die openbaring van God, eers deur die profete, en uiteindelik volkome deur Christus (Hebr1,1). Hy het gesê: "Wie my gesien het, het die Vader gesien." Die onderrig en optrede van Christus, ingesluit Sy wonders en verlossingswerk, openbaar ons dus Wie God is en is daarop gerig dat ons Hom leer ken. Deur Christus herstel God die gemeenskap met ons. Die openbaring van God vind dan sy hoogtepunt in Christus, die Seun van God, wat ook self 'die Woord' genoem word (Joh1,1-3). Die ewige lewe word selfs in terme van 'kennis van God' beskryf: "En dit is die ewige lewe, dat hulle U ken, die enige waaragtige God, en Jesus Christus wat U gestuur het." (Joh17,3)

Wanneer die openbaring van God dan bestudeer word en in teologiese uitsprake en belydenisskrifte saamgevat word, moet dit steeds binne daardie raamwerk beskou word, as 'n uitdrukking van die lewendige kennis van God.

b. GEVOLGE VIR OPLEIDING

Teologiese opleiding het as doel om studente voor te berei op die verkondiging van die evangelie: publiek in die kerk en daarbuite, en persoonlik in die huise. Daarom sal daar in die opleiding rekening gehou moet word met bostaande oorwegings.

Die konteks waarin die toekomstige predikant sal gaan funksioneer (die leef- en denkwêreld van 'n land of 'n volk of 'n deel daarvan) sal in die opleiding ingebring moet word, sodat die student leer om die evangelie daarmee te verbind, daarin te verwoord, daarmee te konfronteer, en daarop toe te pas.

Vanuit hierdie uitgangspunt kan die vroeë rondom opleiding bespreek word. Die akademiese vlak, die rol van die konteks, en die karakter van die opleiding (teoretiese of praktiese opset) val dan in plek.

Die **akademiese standaard** speel by opleiding dikwels 'n grote rol. Ons moet hiervan die waarde en die beperkings nagaan.

Die waarde daarvan lê in die feit, dat bogenoemde prosesse wat by die verkondiging van die evangelie plaasvind, baie van die predikant vra. 'n Student moet leer om selfstandig die Bybel uit te lê, die boodskap te deurdenk, en dit op die mense se lewens toe te pas. Uitgaande van die selfstandigheid en die benodigde ontwikkeling van die denke van die student kan dan gesoek word na die akademiese vlak wat daarin voorsien. Op grond van die ervaring wat deputate by sowel die TS as MTC het, is ons van mening dat die B-vlak vir die toekoms as 'n minimum gehanteer moet word, en dat die M-vlak oorweeg kan word. Daar bestaan by ons die indruk dat die diplomavlak onvoldoende selfstandige eksegese en teologiese denke aanleer.

Die beperking van die akademiese word besef wanneer die **rol van die konteks** aandag kry.

Wanneer net aan die vlak aandag gegee sou word, bly die konteks buite beeld. Die opleiding is 'n droogswemoefening wanneer die leef- en denkwêreld waarin die student sal gaan funksioneer, nie met die evangelie verbind word nie. Die student word nie geleer om in sy eie denke die waarheid van God te konfronteer met die denke waarmee hy grootgeword het nie. Wanneer hy vervolgens die evangelie verkondig, sal die boodskap algemeen bly. Die boodskap kan dan maklik geïnterpreteer word binne die denkraam van die ontvangers, en so verkeerd verstaan of vervorm word.

Die ontvangers moet bewus word daarvan hoe die evangelie verskil van hulle vertroude denke. Die prediker moet daarom die verskille laat uitkom, en die opleiding moet hom daarop voorberei. 'n Opleiding wat relevant is vir 'n sekere student, moet dus gedoen word deur dosente wat met die konteks vertrou is.

Die **opset van die opleiding** moet aansluit by die konteks-gerigtheid. In die sendingopleiding is reeds die ervaring opgebou, dat dit nie goed is wanneer studente

gedurende hul opleiding aan die gemeentes onttrek word nie. Die opleiding mag nie in afsondering van die gemeente gebeur nie, maar moet daarmee 'n gesonde uitwisseling hê. Daarom is die indiens-model gevolg: 'n deel van die week is vir studie bestem, die ander deel vir werk in die gemeente. Dit het 'n dubbele voordeel: die student gebruik wat hy geleer het, in die gemeente, en kan so die belang daarvan insien. Tegelyk maak die werk in die gemeente hom weer meer bewus van die leef- en denkwêreld van die mense wat die evangelie ontvang. Dit verskaf hom weer vrae waarop hy moet studeer en maak hom bewus van tekorte in kennis en insig. So kan die wisselwerking tussen opleiding en gemeente die student help om sy studie meer gerig en meer gemotiveer te voltooi. Predikante sal dan nie studeerkamergeleerdes word nie, maar manne van God, vertrouwd met die Skrif, en geoefen om die relevansie daarvan in sy konteks so veel as moontlik te laat uitkom.

Die praktykoefening tydens die opleiding verskaf die student dan die oefening in baie vaardighede wat 'n predikant benodig. Dikwels moet 'n predikant dit nog in sy eerste ampsjare leer. Dit maak die eerste jare ekstra moeilik. Die blootstelling aan die praktyk tydens die opleiding sal dit vir 'n predikant makliker maak om in sy verantwoordelikhede in te groei.

Dit is belangrik om in te sien dat dit nie net vir sendinggemeentes geld nie. Dieselfde kloof is ook ervaar deur studente wat in Kampen klaarstudeer het en vervolgens in 'n Nederlandse gemeente gaan werk het. Die akademiese karakter van die opleiding het in die verlede onvoldoende geleenthede vir die oefening van die praktiese vaardighede gebied. Daarom is 'n nuwe studieprogram daargestel, waarin praktykoefening daadwerklik opgeneem is. Wie daardie onderdeel nie voldoende bemeester nie, ontvang nie 'n sgn 'praktykaantekening' by sy diploma nie, en sal nie by 'n klassis aanvaar word nie.

Die integrasie van praktykoefening in die opleiding is 'n proses wat ook in die sendingopleiding nog nie voltooi is nie. Dit is dus van belang om dit te bly aandag gee in ons besinning oor opleiding. Dit is vir beide die Afrikaanstalige en die Sothotalige kerke van belang, al kan dit wees dat die mate waarin dit gebeur, verskil.

Dit sal dan duidelik wees, dat die opleidings vir beide kerke inhoudelike verskille sal vertoon, omdat die kontekste waarop afgestem word, verskillend is.

c. TOEKOMSVISIE

Die rol van die konteks moet in die besinning oor opleiding grondig deurdink word. Dit is nou tyd dat ons kerke dit begin doen. Wanneer daar een kerkverband gevorm sou word, sal die kerke dieselfde prosesse deurgaen wat die sendelinge reeds deurgegaan het toe hulle hul werk in 'n ander kultuur begin het. Daarom kan die sendelinge 'n belangrike brugfunksie verrig en daartoe bydra dat die gemeentes mekaar verstaan.

Sendelinge is egter per definisie tydelik. Hulle tree terug wanneer gemeentes selfstandig word. Hulle kennis en insig moet tydig oorgedra word op die toekomstige leiers in die kerke: die predikante, ouderlinge en diakens. Daarom is opleiding van 'inheemse' predikante van groot belang. Die predikant wat uit sy eie volksgenote afkomstig is, is veel beter op hoogte met hulle leef- en denkwêreld, omdat dit ook sy eie is. Wanneer hy 'n gereformeerde opleiding ontvang waarin met die konteks rekening gehou is, mag ons vertrou dat hy in staat sal wees om die prosesse verder te voer, en uiteindelik die evangelie op die hart van die mense kan rig, beter as wat die sendeling dit ooit kon doen het.

So is 'n relevante gereformeerde teologiese opleiding 'n belangrike sleutel vir die toekoms van die evangelieverkondiging, kerkplanting en funksionering van die kerkverband in ons land.

10.3 Verdere aandagspunte

Die opleidingsvlak moet rekening hou met die **beginvlak van die student**. Dit is in belang van die student, maar ook van die gemeentes, omdat daar anders min studente predikant kan word.

Die geskiedenis van die onderwys in Suid-Afrika het gewys hoe 'n verkeerde veronderstelling van die vermoëns van swartmense, saam met angs en heerssug, gelei het tot 'n minderwaardige onderwys, die sgn. Bantoe-onderwys. Van sulke gedagtes mag in die kerk geen sprake wees nie.

Wel is dit nodig om rekening te hou met die huidige situasie van die onderwys in ons land. Die vlak van die hoërskole in die swart woongebiede is oor die algemeen laer. Dit help dan nie om die vlak van die teologiese opleiding sonder meer hoër te maak nie. In die NG kerk byvoorbeeld het die vlak van sendingopleidings net gestyg, en uiteindelik te hoog geraak. Studente kon nie die vlak haal nie, het gedruip en die dosente geblameer (Van Niekerk 1999, bls. 19).

Ons moet beseft dat studente met verskillende vlakke by 'n teologiese opleiding aankom. Tans is dit so, en dit sal in die nabye toekoms seker nog so bly. Dit beteken egter nie dat alle swart studente agter is by die blank studente nie! In beide groepe is onderlinge vlakverskille. Ons moet teen veralgemenings waak.

Dit sal daarom verstandig wees om vir alle studente 'n oorbruggingsperiode in te stel, waarin hulle vlak én gewas geëvalueer kan word en die nodige aanvullings gegee kan word. Tydens hierdie periode kan ook ekstra aandag aan tale gegee word. In die eerste plek die Bybeltale (sien §12.1). Maar ook Engels, wat studente toegang gee tot teologiese literatuur. Verder is dit nodig dat tydens die verdere opleiding met vlakverskille rekening gehou word.

Vir studente van sendinggemeentes speel **afstand** ook 'n rol. Die in-diens-model maak dit noodsaaklik dat die afstand tussen sy kerk en die opleiding klein is. 'n Opleiding wat ver weg (bv Hammanskraal of Potchefstroom) of op twee plekke (Pretoria en Kaapstad) aangebied word, kan nie in dié behoefte voorsien nie. Kleurlingstudente in die Kaap kan nie vir 'n lang periode na Pretoria toe nie, dieselfde geld vir swart studente wat na Kaapstad sou moet gaan. Dit sal dus beperk moet bly tot spesiale kursusse van een of twee weke, terwyl die basiese opleiding plaaslik aangebied word.

Tenslotte moet oorweeg word of die predikante tussen kleurlingkerke, blanke kerke en swart kerke volledig uitwisselbaar moet wees. Dit is nie nodig dat dit deur 'n sinode besluit word nie. Wanneer die kerke saamstem oor die basisvereistes vir predikante soos uiteengesit in §10.1, is voldoende vasgelê. Die konteks speel vervolgens tydens die opleiding 'n rol en maak dat die studente se vaardighede nie sommer in alle verskillende gemeentes kan funksioneer nie. Die onderskeie kerke is vry om enigiemand te beroep wat hulle geskik ag om binne die gemeente die ampswerk te verrig.

10.4 Verantwoording van 'n kerklike opleiding

Vir die verdere besinning oor opleiding is dit van belang om duidelikheid te kry oor die rede vir 'n eie opleiding. By die stigting van die TS is die woord 'roeping' gebruik. Dié woord het 'n groot gewig en moet daarom sorgvuldig gebruik word.

In die rapport van deputate vir teologiese opleiding in 1997 is gestel: Die opdrag om te ondersoek of 'n eie opleiding verantwoord moontlik is, is deur die sinode van 1996 gegee "vanuit die oortuiging dat 'n eie teologiese opleiding ons roeping is indien dit enigsins moontlik is". Ongelukkig is in die Handeling van 1996 en in die deputaterapport nie die gronde vir die oortuiging gegee nie. In die vervolgsproes is wel redene vir 'n eie opleiding aangevoer, maar die roeping is nie verder uit Skrif, belydenis en kerkorde geargumenteer nie.

Onvoldoende verantwoording het egter gelei tot uiteenlopende standpunte en 'n gebrek aan eenheid binne die kerke m.b.t. die opleiding. Ook kan dit in die toekoms probleme oplewer, wanneer omstandighede verander en die opleidingssituasie opnuut beoordeel moet word. In hierdie rapport poog ons daarom 'n verantwoording van die kerklike opleiding te bied, volgens sinodeopdrag b6.

Artikel 18 KO spreek oor 'n eie teologiese opleiding in die volgende woorde: “Die kerke onderhou 'n teologiese universiteit vir die opleiding van die diens van die Woord.”

Die eerste deel van art 18 was oorspronklik nie deel van die artikel nie. Dit is in 1975 deur die Nederlandse sinode toegevoeg (Van Veen, 1993, bls. 96). Omdat die kerkorde van die VGK 'n vertaling van die Nederlandse kerkorde is, het die artikel in ons kerkorde beland.

Hoewel die teologiese opleiding as sulks eers later in die kerkorde verskyn het, is die toelating tot die diens van die Woord en die verdere toesig daarop 'n saak wat in die kerkorde baie aandag kry. Die kerk van Christus staan of val met suiwer prediking. Die toelating tot die amp is daarom gereël dmv die kerklike eksamen, waar alle kerke van die klassis by betrokke is. Die Skriftuurlike beginsel van 2Tim2:2 (“wat jy van my gehoor het onder baie getuies, vertrou dit toe aan getroue manne wat bekwaam sal wees om ook ander te leer.”) stel die kerke onder die verpligting om sorgvuldig te wees by die toelating tot die amp en net bekwaame manne toe te laat.

Omdat 'n teologiese opleiding die beste instrument is om die bekwaamhede vir die amp aan te leer en verder te vorm, het gereformeerde kerke in die verlede ook gaan kyk na die opleiding wat nodig is voordat 'n kandidaat tot die amp toegelaat word. Daar is heelwat vereistes wat daaraan gestel word, maar die belangrikste is, dat dit gereformeerd moet wees. 'n Opleiding in teologie kan nie neutraal teenoor die Skrif staan nie. Die gehoorsaamheid aan die Woord van God is die eerste vereiste vir 'n verantwoorde teologiese opleiding.

Elke student wat geëksamineer word, moet uiteindelik beoordeel word op sy eie oortuiging en insig in die Skrif, nie in die eerste plek op die instituut waar hy opgelei is nie. Maar die invloed van 'n nie-skriftuurlike opleiding moet nie onderskat word nie. Wanneer 'n jong man predikant wil word, het sy kerkraad die verantwoordelikheid om hom te help om 'n gereformeerde opleiding te vind. Wanneer so 'n opleiding beskikbaar is, kan die kerkraad hom met 'n rustige hart daarnatoe laat gaan. Wanneer egter geen gereformeerde opleiding beskikbaar is nie, moet die kerkraad die saak met die ander kerke bespreek, en moet die kerke saam nagaan wat hulle verantwoordelikheid t.o.v. teologiese opleiding is. Wanneer geen gereformeerde teologiese opleiding beskikbaar is nie, het die kerke die verantwoordelikheid om 'n eie teologiese opleiding te begin. Daarby moet hulle nagaan of hulle in staat is om aan die roeping gehoor te gee.

Die roeping tot 'n eie opleiding is dus 'n afleiding wat gemaak word uit die Skrif en die kerkorde. Wanneer hulle besluit dat 'n eie opleiding noodsaaklik is, moet die beskikbaarheid van gereformeerde teologiese opleidings in die omgewing oorweeg word.

Hierdie oorweging was ook aanwesig by die besluit in 1996, om die moontlikheid van 'n eie opleiding te ondersoek. Die opdrag aan deputate teologiese opleiding was tweeledig, en het ook aangedui dat verdere ondersoek van die opleiding in Potchefstroom nodig was. Die opdrag is nie uitgevoer nie, omdat deputate die opdrag só geïnterpreteer het, dat dit onnodig was om dit te doen, wanneer 'n eie opleiding moontlik was. Daar was ook twyfels oor die oortuigings van sekere dosente van die opleiding in Potchefstroom, maar dit is nie amptelik by die besluit verantwoord nie.

Dit is van belang om hierdie oorweging nie te laat wegraak nie. Wanneer die situasie later kan verander, byvoorbeeld wanneer die vrae rondom die opleiding in Potchefstroom weggeneem is, of die mannekrag-situasie binne ons kerke verander, moet die opleidingssituasie opnuut oorweeg word. Wanneer daar gedurende een of meerdere jare geen studente meer by die TS is nie, kan die opleiding dormant verklaar word; wanneer daar dan later weer een of meer studente hulle aanmeld, moet kuratore die situasie heroorweeg. Die kerke sal dan op grond van hulle aanbeveling weer moet besluit of die roeping vir 'n eie opleiding steeds daar is.

Daarby moet erken word, dat die plek van die opleiding ook 'n groot rol speel. Dit was een van die belangrikste redes vir die besluit van 1997: “Opleiding van die VGKSA moet gerig

wees op die eie situasie en omgewing, al sou dit dan aanvanklik o wetenskaplike vlak nie gelykstaande kan wees aan die susterinstellings se opleidings nie.” (*Handelinge ad-hoc-sinode 1997*, artikel 11). Dit is van groot belang dat ons predikante in Suid-Afrika opgelei word, nie in die eerste plek vanweë die studiekoste in die buiteland nie, maar vanweë die noodsaak dat die konteks van die gemeentes in die opleiding ingebring word. Dit is ook in §10.2 aangetoon. Die verskil in taal en die situasie van die kerke maak dat die Nederlandse opleiding vir ons kerke nie meer bruikbaar is nie. Dieselfde geld vir die opleiding in Hamilton. (in beide gevalle het ook die hoë koste ’n rol gespeel).

Hierdie oorweging het tereg ’n rol gespeel by die besluit tot ’n eie opleiding. Die gebrek aan gereformeerde opleidings in eie land maak dit verantwoord en nodig om ’n eie opleiding te begin.

Die opleidingssituasie vir Sothosprekende studente verskil van dié van die Afrikaanstalige studente. Dit is juis vanweë die beskikbaarheid van ’n gereformeerde opleiding soos MTC, dat die sendelinge nie self ’n opleiding begin het nie (sien visitasierapporte 1996 en 1999 van die VGK Pretoria en Pretoria-Maranata). Wel is dit nodig, dat die gereformeerde karakter van MTC ook in die toekoms verseker bly. Daarvoor is binding aan die gereformeerde belydenisskrifte van belang. Dit word bespreek in §11.1.b.

Wanneer in die toekoms die Afrikaanstalige en Sothotalige kerke saam verder sal besin oor opleiding, sal bostaande elemente ’n rol moet speel.

11. Evaluering van bestaande moontlikhede om aan die opleidingsbehoefte te voldoen

11.1 Evaluering van beide opleidings

Dit is moontlik om hier 'n detail-vergelyking van die beide opleidings te doen. Op grond van die uitgangspunt soos in §9.2 geformuleer, het ons daarteen besluit om alle punte wat in die besprekingsstuk van September 2001 genoem is, te herhaal.

Hier wil ons enkele hoofsaake noem wat belangrik is om te bepaal of en hoe die opleidings in staat is om aan die opleidingsbehoefte, soos in hoofstuk 10 geformuleer, te voldoen.

a. TAAL EN VERTROUWHEID MET KONTEKS

Sowel die TS as MTC is op 'n spesifieke teikengroep gerig. Vir die TS is Afrikaans as medium gekies, omdat dit die taal is wat in die gemeentes gebruik word. Vir MTC is Engels gekies, omdat die tale van die studente en hul gemeentes verskil (Noord Sotho, Zoeloe, en ander Afrikatale), en omdat baie teologiese literatuur in Engels geskryf is.

Verder is beide opleidings gerig op 'n spesifieke konteks. Drie van die vier dosente van die TS funksioneer funksioneer in blanke gemeentes, en die vlak en inhoud van die onderrig is gerig om predikante vir daardie gemeentes op te lei. MTC staan midde in die swart woongebied, en in die onderrig word rekening daarmee gehou, dat die studente daarin gaan funksioneer. Volgens die in-diens model is die student gedurende die opleiding weekliks in gemeentewerk aktief.

Wanneer een opleiding vir alle kerke oorweeg sou word, moet ernstig met hierdie verskille rekening gehou word. Dit maak dit onmoontlik om net eenvoudig die studente uit die sendinggemeentes na die TS te stuur. Die verskillende model en gerigtheid van die sendingopleiding sou dan verlore gaan.

Wel kan gedink word aan die moontlikheid om beide opleidings onder een bestuur te plaas en integrasie van beide opleidings te ondersoek. Daarby moet rekening gehou word, dat dosente wat nie vertrou is met die sendingskonteks, met groot moeite hulle onderwys op die studente van die sendingopleiding kan afstem. Dit was merkbaar tydens die proefeksamen wat in 2001 vir die studente van Mukhanyo-plus gehou is, waarin ook dosente van die TS saamgewerk het. Die resultate het gewys dat die oordrag van die leerinhoud deur die dosente en die reproduksie daarvan deur die studente bemoelijk deur verskille in taal, en gebrek aan ervaring met die konteks en vlak van die studente .

Op dié redes is deputate van mening, dat nie een van die opleidings tans ten volle aan die behoeftes van alle kerke kan voldoen nie. Wel kan daar aan meer raakvlakke tussen beide opleidings gewerk word, onder toesig van een kerklike deputaatskap. Wanneer dit oor enkele jare geëvalueer word, kan die kerke gesamentlik bepaal of dit wenselik en sinvol is om beide opleidings tot een opleiding (met moontlik meerdere vlakke of studieprogramme) te omskep.

Dit word in die volgende onderdeel verder behandel (sien §11.1.b)

b. GRONDSLAG VAN DIE OPLEIDING

Soos in §9.2.b gestel, gaan deputate uit van die eenheid van die leer vir beide opleidings. Hierdie eenheid word deur gereformeerde kerke uitgedruk in die belydenisskrifte, nl. die drie Formuliere van Eenheid.

Die statute van die TS bepaal dat alle dosente aan die gereformeerde leer gebind word deur die ondertekeningsformulier.

In die geval van MTC is die binding anders gereël. Aanvanklik is die Apostoliese geloofsbelydenis as grondslag gekies. Tans is daar binne MTC 'n behoefte om die grondslag uit te brei.

Deur die rapporte van die sendeling-dosente is duidelik, dat die onderwys aan MTC tans gereformeerd is. Die kerkraad van Pretoria-Maranata het egter sy kommer uitgespreek oor die grondslag van die opleiding, omdat dit volgens hom nie vir die toekoms waarborg dat die onderwys gereformeerd sal bly nie. In die proses wat tans in MTC gaande is, dring die sendeling-dosente daar dan ook op aan, om ook die drie Formuliere van Eenheid in die grondslag op te neem.

Deputate stem hiermee saam. Op grond van wat in §10.4 geskryf is, is dit van groot belang dat ons kerke van die gereformeerde karakter van die onderrig aan MTC oortuig kan bly. Wanneer daar voortaan by voortduur van MTC gebruik gemaak sal word, moet die grondslag die gereformeerde belydenis wees.

Hier is die plek om die resultaat van die beraad van September 2001 te verwerk. Tydens die diskussie het die aandag vinnig in die rigting van een opleiding beweeg. Daarby was een van die voornaamste oorwegings, dat die eenheid in die kerkverband daarmee gedien sal word. Predikante wat saam aan dieselfde opleiding opgelei word, sal eenheid in die leer hê.

Hier moet sorgvuldig onderskei word. Dit gaan nie daarom, dat alle predikante dieselfde dink nie. Daar is verskil in ervaring, insig in die Skrif, en daar moet ruimte wees vir verskillende opvattinge op ondergeskikte punte. Die saak waarom dit gaan, is die gereformeerde oortuiging van die predikante, soos omskryf in die belydenisskrifte.

In die huidige situasie kan gekonstateer word, dat die eenheid aanwesig is, al is die predikante van heelwat verskillende opleidings afkomstig. Dit is dus nie net van die opleiding afhanklik nie.

Tog moet ook bedink word, watter invloed die opleiding op die vorming van die predikant het. Nie net in terme van wat gedoseer word nie, maar ook in terme van wat ontbreek. Dit is van groot belang dat die gereformeerde belydenisskrifte in die opleiding geïntegreer is. Om die rede kan gestel word, dat 'n opleiding volledig onder beheer van die kerke, daarvoor die beste situasie skep.

Deputate het hierbo in §11.1.a, op grond hoofstuk 10, gekonkludeer dat die vorming van een opleiding, in die sin van onmiddellike vereniging en integrasie, tans nie wenslik is nie. Daarom is dit nodig dat die kerke, solank daar van ander opleidings gebruik gemaak word, deur middel van die kuratore, sorgvuldig nagaan dat nie net die grondslag daarvan reg is nie, maar ook dat die gereformeerde leer op 'n verantwoorde wyse in die onderrig behandel word.

Verder is dit sinvol om na te gaan hoe daar intussen soveel as moontlik brûe tussen die beide opleidings gebou kan word. Dit kan die onderlinge bekendheid met mekaar se konteks en vraagstukke laat toeneem, by studente sowel as by dosente. In navolging van die advies van die IRTT kan die verantwoordelikheid hiervoor veral by die koördinator van Mukhanyo-plus gelê word. Dit is ook praktieser om een persoon verantwoordelik te maak. Die koördinator sal dit dan in samewerking met die senaat van die TS moet uitvoer, en aan die kuratore rapporteer. Hulle kry dan die verantwoordelikheid om toe te sien op die uitvoering hiervan.

c. GRAADERKENNING

Volgens die wet op tersiêre onderrig, wat in 1997 van krag geword het, is opleidings verplig om by SAQA (die kommissie vir beoordeling van die kwaliteit van opleidings) te registreer. Dan is hulle deur die owerheid gewettig en mag hulle erkende leerprogramme aanbied en die opleiding bemark.

Die situasie is tans soos volg:

Die aanvraag vir akkreditasie van die TS is nog nie ingedien nie, as gevolg van organisatoriese redes. Studente wat afstudeer kry geen erkenning in die vorm van 'n erkende graad nie.

MTC se diploma-, BTh- en Honneursprogram is geakkrediteer deur 'n samewerkingsooreenkoms met Potchefstroom. Sulke ooreenkomste moet in die toekoms vervang word deur selfstandige akkreditasie. Die aanvraag daarvoor is by SAQA ingedien.

Deputate is van mening dat die akkreditasie van die opleidingsprogramme belangrik is, en wel om twee redes.

In die eerste plek is dit verplig, anders is 'n opleiding onwettig. Ook kerke moet die wette van die land gehoorsaam. Wanneer die opleiding tog 'n graad verleen, het dit tans geen wettelike basis nie.

Tweedens is akkreditasie, ook wanneer dit nie wettelik verplig sou wees nie, van waarde omdat die opleiding dan met soortgelyke instellings in Suid-Afrika vergelyk word. Vir die kerke verskaf die sertifisering duidelikheid oor die vlak, iets wat tot nou mbt die TS toe nog nie beskikbaar was nie.

Tenslotte kan oorweeg word, dat 'n student met 'n nie-erkende graad weliswaar op grond van sy persoonlike akademiese vlak by Suid-Afrikaanse universiteite vir nagraadse studie aanvaar word, maar dat dit vir hom meer sekerheid gee as hy 'n erkende graad besit, veral in geval hy in die buiteland verder wil studeer. Dit is ook in belang van die kerke dat daar predikante is hulle akademies verder bekwaam.

d. SAMEWERKING MET ANDER OPLEIDINGS

Die besluit om die TS te begin is voorafgegaande deur 'n jarelange oorweging van die opleiding van die GKSA in Potchefstroom. In 1997 is hierdie opsie aan die kant geskuif, omdat dit moontlik geag is om 'n eie opleiding te begin. Dit berus op 'n spesifieke uitleg van die sinodeopdrag van 1996 deur daardie deputate (vergeelyk die deputerapport en die Handeling van 1996, artikel 21).

By die begin van die TS is die waarde van 'n eie opleiding beklemtoon. Daarby het vroeër oor die gereformeerde karakter van die opleiding in Potchefstroom 'n rol gespeel, dit is gebruik om die noodsaak van die TS te onderstreep.

Die TS is dus begin min of meer teenoor die opleiding in Potchefstroom. Dit is dan te verwagte dat daar geen samewerking met daardie opleiding op gang gekom het nie. In sterkere mate geld dit vir die NG-kerk se opleidings, waarvan die indruk bestaan dat hulle teologies liberaal is.

Daar is nog nie verdere ondersoek gedoen na moontlike samewerking met ander teologiese instellings in Suid-Afrika nie. Wel is daar dosente van buite betrek: professor RM Britz van Bloemfontein, professor GC Jordaan van Potchefstroom en dr. AN Hendriks uit Nederland.

In die sendingopleiding lê die verhoudinge anders. MTC is 'n opleiding waaraan meerdere kerke deelneem, en wat deur die Christelike Gereformeerde Kerke in Nederland in samewerking met die GKSA begin is om nie net eie studente op te lei nie, maar om ook gereformeerde opleiding vir leiers van onafhanklike kerke aan te bied. MTC bied gereformeerde opleiding vir daardie kerke, maar die onafhanklike kerke lewer geen dosente en beïnvloed nie die inhoud van die klasse nie.

Daar is dus 'n intensiewe samewerking met Suid-Afrikaanse kerke, in die besef dat ons mekaar nodig het om so 'n opleiding te laat funksioneer. Sonder MTC sou dit vir ons met die toenmalige getal sendelinge onmoontlik gewees het om 'n relevante opleiding vir studente van ons sendinggemeentes daar te stel. Daarvoor sou omtrent 4 of 5 sendelinge nodig wees. Met die groeiende getal sendelinge kom dit binne ons bereik, en samewerking met die TS sou nog meer moontlikhede gee.

Soos in §11.1.b opgemerk, het die situasie gevolge gehad vir die formulering van die grondslag van die opleiding. Samewerking met ander kerke het dus sy eie dinamiek.

Die internasionale verhoudinge verdien ook aandag. Dit is dan wel goed om 'n opleiding te hê wat in die Suid-Afrikaanse konteks plaasvind en daarop gerig is, tog bly volgens deputate samewerking en kontak met ander gereformeerde institute van belang.

By die begin van die TS was daar die besef dat opleiding deur so 'n klein kerkverband as die VGK, nie op homself kan staan nie. Oorweeg is om die erkenning van die graad deur Kampen te laat plaasvind, en om professore van Kampen en Hamilton by die klasse te betrek. Die Senaat van die Theologiese Universiteit is amptelik genader met 'n versoek, maar dit is na die afsonderlike dosente verwys, wat bereid is om te help, maar op hulle voorwaardes. Dit het daartoe gelei dat van die Kamper dosente nog net Mnr. M Hoekzema beskikbaar was (in 1998).

Verder is die IRTT ingeskakel by die Mukhanyo-plus program. Hulle het advies gegee en saamgewerk by die daarstelling en uitvoering van die program. Twee keer het 'n dosent namens die IRTT klasse kom aanbied. Ook het dosente van die TS aan hierdie program deelgeneem.

Deputate het die IRTT ook vir advies gevra met die oog op hierdie rapport. Die advies en die evaluering deur deputate van hierdie vraagstuk vind u in §11.3.

Deputate ag sulke kontakte van belang met die oog op die onsekerheid oor die vlak van opleiding. Binne die TS is die vlak nog nie behoorlik vasgestel en getoets nie. Die beoordeling van die vlak kan natuurlik nie deur die dosente self gedoen word nie. Dit moet van buite-af gedoen word. Daar is reeds die erkenning deur SAQA genoem, wat 'n vergelyking gee met ander teologiese instellings in ons land. Maar veral die internasionale kontakte kan hierby help, en ook daarom is dit van belang dat die opleiding nie geïsoleer is nie. Dosente van ander opleidings (en die sendeling-dosente binne ons kerke) kan gevra word om te 'visiteer' en 'n rapport te skryf oor die vlak en inhoud van die opleiding. Dit is verstandig wanneer ons kerke, wat min kundigheid besit, gebruik maak van kundigheid wat in ons susterkerke aanwesig is. Dit is nie 'n skande nie, dit is juis 'n teken van beskeidenheid om nie die indruk te wek dat ons alles self kan, maar hulp te vra waar dit van pas is. Daarby kan dit ook help om sekere verkeerde indrukke wat in die buiteland ontstaan het, weg te neem.

11.2 Beskikbare mannekrag

Behalwe 'n prinsipiële beskouing oor roeping het ons ook die verpligting om na te gaan of dit wel uitvoerbaar is met die beskikbare mannekrag binne die kerke.

Die sinode van 1997 het besluit dat drie deeltydse dosente nie voldoende is nie, en teveel van die drie dosente sal vra. Daarom is vyf dosente benoem.

Dit is egter duidelik dat daarmee nog steeds 'n groot werkklas op die dosente gelê word. 'n Grondige ondersoek sou dalk bevind dat die werkklas te groot is. Verder het een van die vyf dosente weggeval vanweë vertrek na die buiteland, en hy is nog nie vervang nie. Sy take is onder die ander dosente verdeel. Die vraag is, of hulle dit alles kan hanteer, Een van die predikante het om die rede vir die dosentskap bedank.

Die getal predikante binne die VGK is beperk, en ons moet dit eerlik erken.

'n Gesprek met kuratore het vir deputate die insig gegee dat die opleiding tans nog in die eerste fase verkeer. Daar was behalwe vir die klasse, geen mannekrag beskikbaar om die opleiding organisatories goed op die been te bring nie. Om die opleiding werklik te vestig sou tenminste een voltydse dosent en 'n totaal van twee tot drie deeltydse dosente nodig wees. Die tyd is egter nou nie geleë om na 'n volgende fase van voltydse dosente oor te gaan nie. 'n Aanvullende krag vir organisasie en administrasie kan goed te pas kom.

In die volgende paragraaf bespreek ons die vraag of hierdie stappe moontlik is met die middele waarvoor ons kerkverband kan beskik.

Met betrekking tot die opleiding vir die sendingkerke moet ook gekonstateer word dat mannekrag 'n probleem is solank daar nog drie sendelinge is. Na verwagting sal 'n vierde sendeling, as hy sy werk begin het, binne 'n paar jaar ook sy kragte aan die opleiding kan gee. Soos in die vorige paragraaf geskryf is, werk die samewerking by MTC in ons voordeel: ons hoef nie 'n volledige sendingopleiding te voorsien nie. Dit sou vier of vyf sendelinge vra. Wel is in die verlede gereëld opgemerk, dat ons gereed moet wees om ons eie opleiding te begin, wanneer MTC konfessioneel in 'n verkeerde rigting sou ontwikkel. Intussen het die getal sendelinge reeds toegeneem. Wanneer die planting en versorging van gemeentes deur swart predikante en medewerkers oorgeneem word, sal die take van sendelinge meer na opleiding skuif en kom die moontlikheid van 'n eie sendingopleiding binne bereik. Moontlike samewerking met die TS kan dit verder moontlik maak. Die mannekrag situasie bied moontlikhede om in die toekoms oor een opleiding na te dink, indien die verskillende kontekste maar voldoende in die oog gehou word.

11.3 Beskikbare middele

By beskikbare middele kan veral aan finansies gedink word. Die koste van die opleiding het by die stigting daarvan 'n rol gespeel: "Die oorweging van hierdie opleiding behoort nie vanweë die kostes afgekeur te word nie, aangesien dit nie te hoog hoef te wees nie. (...) Die totale las van die kerkverband behoort na skatting nie meer as R 20 000 per jaar te beloop nie." (*Rapport deputate Teologiese opleiding*, 1997, bls. 11)

Daar moet egter nie vergeet word dat die kerke, deur vyf deeltydse dosente aan te stel, saam een hele predikant vir opleiding vrygestel het nie. Dit beteken 'n jaarlikse ekstra koste van R150 000 tot R 200 000. Hierdie koste is nie sigbaar nie, maar word wel in opleiding geïnvesteer. Dit word in toekomstige predikante geïnvesteer en dra nuwe vrugte in die bediening van die predikante, deur die gedissiplineerde lees en skryfwerk.

In die verdere besinning oor opleiding moet die finansiële aspek nie ontbreek nie. Tans is dit nie moontlik om 'n voltydse dosent vir die TS te benoem nie, veral wanneer ons die getal hulpbehoewende kerke in oorweging neem. Daar is tans twee hulpbehoewende kerke, en daaraan sal waarskynlik nog twee toegevoeg word wanneer die twee sendingkerke institueer.

Tan die sendingopleiding sou dit verstandig wees om die opleidingstaak meer in een sendeling (die koördinator van Mukhanyo-plus) te konsentreer. Wanneer hy ook die taak ontvang om die samewerking met die TS na te gaan en te fasiliteer, kan dit moontlik 'n voltydse pos word. Die koördinator kan deur die sinode benoem word, maar dit sal in oorleg met die samewerkende kerke in die sending moet gebeur, omdat dit hulle begroting betref.

Ook die sendingopleiding het dus sekere kostes, wat, soos by die TS, verborge is omdat dit tyd is wat elke sendeling aan opleiding spandeer. In die sendingbegroting is opleiding reeds as 'n prioriteit geïdentifiseer, dus daar behoort geen probleem te wees om dit uit te brei nie. Gesien die getal studente lyk dit verantwoord om meer in opleiding te investeer. en dit skep vir die toekoms meer moontlikhede om na eenheid in opleiding toe te werk. Die kennis van die leef- en denkwêreld van die sendinggemeentes kan deur sy ervaring én die ervaring van die ander sendelinge in die proses ingebring word. Ons sluit hier aan by die advies wat van die IRTT ontvang is. Hulle beklemtoon dat kontinuïteit en 'n professionele aanpak nodig is om die sendingopleiding voort te sit terwyl daar in die rigting van integrasie van opleiding gewerk word.

11.4 Die verwagte toekoms van die beide opleidings

Dit is natuurlik 'n hagglike saak om op enigerlei wyse verwagtings te gee oor die toekoms. Tog speel die verwagte studentegetalle en die aanwesige vakatures 'n rol in die opleidingsbeleid van die kerke, en dit behoort ook so te wees.

By die daarstelling van die TS in 1997 was een van die motiewe, dat daar studente was, wat predikant wil word. Van dié studente het een klaargestudeer en nader die ander twee die einde van hul studie. Verder is een student wat predikant wil word, na Kampen toe, en beplan 'n ander voornemende student om in Hamilton te gaan studeer. Nuwe studente het hulle nog nie aangemeld nie.

Daarby moet ook die getal vakatures oorweeg word. Tans is daar een vakature in Johannesburg, een vakature vir sendeling, en word moontlik twee of drie vakatures vir die werk onder verontrustes ingestel. Tenslotte kan op sekere termyn die emeritering van ds F Retief verwag word.

Wanneer al drie studente en proponent Retief in hierdie vakatures beroep kan word, is daar een of twee oor. Verder kan daar indien nodig nog steeds predikante of studente uit Nederland beroep word, en kan die Suid-Afrikaanse studente wat in Kampen studeer of na Hamilton wil gaan, in geval van 'n vakature beroep word.

Ons weet natuurlik nie watter kerke nog by ons kerkverband gaan aansluit, maar tot nou toe het meer predikante as gemeentes aangesluit.

Ook in die sendingopleiding vir swart studente het die beskikbaarheid van studente die saak van opleiding dringender gemaak. Sedert 1997 het die getal studente tot 6 toegeneem. Daarvan het nou twee afgestudeer. Die studente wat tans studeer, sal egter nog gemiddeld twee tot ses jaar daar wees.

Met betrekking tot vakatures kan verwag word, dat hulle sal toeneem met die uitbreiding van die sendingwerk. Die getal sendinggemeentes in die swart gebiede het in vergelyking met 1997 van drie tot ses toegeneem. Sendelinge sal na verwagting meer na opleiding skuif, sodat uit die gemeentes nuwe sendelinge of evangeliste sal moet kom om die plantingswerk te doen en predikante vir die gemeentes wat in die toekoms nog selfstandig kan word.

Die opleidingsbehoefte van die sendinggemeentes in die kleurlinggebiede in die Kaap skep egter 'n nuwe situasie. Die sendende kerkraad van Kaapstad het die sinode gevra om 'n besluit hieroor te neem. Daar is behoefte aan 'n opleiding in Afrikaans, met 'n vlak gelykstaande aan die vlak van die TS. Hierdie opleiding sal plaaslik moet geskied, omdat die studente nie in staat is om lang periodes van die huis af weg te wees nie, en omdat praktiese werk 'n integrale deel van die kursus moet wees. Hierdie opleiding behoort deur die TS aangebied te kan word met hulp van die sendelinge. Daar sal 'n oplossing gevind moet word in die vorm van 'n program wat plaaslik aangebied word, en waarin die sendelinge ook betrokke word.

Konkluderend kan met betrekking tot die mannekrag, studente en vakatures die volgende gestel word:

Met betrekking tot die TS is daar nie 'n noodsaak om die TS tans uit te bou nie. Vir hierdie en die volgende vier jaar behoort die opleiding soos tans voort te gaan, om die kleurlingpredikante op te lei.

Dit lyk wys om solank daar studente van ons eie kerke is, met die TS voort te gaan.

Met betrekking tot die sendingopleiding bestaan daar 'n noodsaak om in elk geval nog ses jaar aan te gaan. Dit lyk sinvol om meer in opleiding te investeer, in die vorm van moontlik 'n voltydse dosent/koördinator. Hy sal in die eerste plek verantwoordelik wees vir die koördinerings van die klasse by MTC en die Mukhanyo-plus program. In die komende jare sal die ondersoek na moontlikhede van samewerking met die TS tyd en aandag gaan kos. Daarvoor moet iemand beskikbaar wees wat die tyd en aandag daarvoor het, en wat ervaring en kennis het van die sendingsituasie en sendingopleiding. Daarom is dit wenslik dat een van die sendelinge van Pretoria-Maranata deur die kuratore benoem word om vir hierdie take verantwoordelik te wees.

12. Besinning oor die vlak van opleiding en eksaminering

12.1 Opleidingsvlak

Die situasie is tans, dat die beginvlak van beide opleidings verskil. Die TS stel 'n BA-graad klassieke tale (Hebreeus, Grieks en Latyn) verplig. Vir MTC is matriek met vrystelling nodig om met die BTh-kursus te begin. Tydens daardie kursus word 'n basiese kennis van die Bybeltale aangeleer.

Vir die vlak van opleiding is die toelatingsvereistes reeds 'n meetpunt. Wanneer dit hoog gestel word, beteken dit dat party studente nie die opleiding kan volg nie.

Die vraag na die noodsaak van die beheersing van die **Bybeltale** is dan belangrik. In hoeverre is dit nodig? Dikwels word dit in verband gebring met die vaardigheid van selfstandige eksegeese (uitleg) van die Skrif. 'n Predikant wat die Bybeltale ken, kan bewerings in kommentare nagaan, en is in staat om self na die oorspronklike teks terug te gaan. Dit is steeds 'n rede hoekom in Kampen nog tydens die opleiding aandag aan Grieks gegee word, en Hebreeus nog aangeleer word. Daarvoor is selfs twee dosente beskikbaar.

Die opleidingssituasie van ons land moet hier nie vergeet word nie. Hier sal die sendingkerke hulle gedagtes moet gee. In die huidige situasie is die kans groot dat op grond van die bostaande vereiste geen swart studente teologie sou gaan studeer nie. Twee of drie jaar tale voordat 4½ jaar teologie by MTC gestudeer word, is vir die meeste studente nie haalbaar nie.

Daarom is daar in MTC daarvoor gekies om die Bybeltale in die BTh-program op te neem, maar dan sodanig, dat die student woordeboeke en grammatikas kan gebruik, en die Bybel tot op 'n sekere vlak in die grondtale kan lees.

Deputate wil die wenselijkheid van die kennis van die Bybeltale vir predikante onderstreep. Vir die lang termyn is dit van belang, dat alle predikante in die kerkverband **selfstandig** die Skrif kan uitleë. Dit geld onafhanklik van die konteks waarin die predikant gaan funksioneer.

Wel moet gekyk word na die vlak vir die tale, en in welke vorm dit verplig gestel moet word. Die TS het dit as 'n *toelatingsvereiste* vir die opleiding vasgestel. Die tale kan egter ook nog tydens die eerste jare van die opleiding aangeleer word, terwyl die student sy eksegetiese oefening kry.

Soos reeds in §10.3 geskryf, wil ons die gedagte van 'n oorbruggingsperiode voorstel, waarin die vlak én gawes van alle studente geëvalueer kan word en die nodige aanvullings gegee kan word. Vir studente sonder die tale kan die periode langer gemaak kon word. Dit het nog 'n voordeel. Universiteite soos die PU en UNISA bied die student 'n intensiewe blootstelling aan liberale teologie op 'n stadium waarin die student dikwels nog nie in staat is om dit te weerlê nie. Hierdie beïnvloeding is ongewens, en kan voorkom word wanneer die tale in 'n oorbruggingsperiode opgeneem word.

Hierdie maatreël kan nou reeds in die program van die TS opgeneem word, en oorweeg word vir ide sendingopleiding. Wanneer alle studente die 'n oorbruggingsperiode deurmaak, lei dit ook tot verdere groei na mekaar.

Wel moet daar 'n kundige dosent vir tale gesoek en betaal word.

Wanneer die sinode hiertoe sou besluit, moet vervolgens nagegaan word, hoe dit vir die bestaande studente geïmplementeer moet word.

Met betrekking tot die vraag van die vlak van die opleiding moet ons redeneer vanuit die doelstelling van die opleiding. In §10.1 is opgesom wat vir die amp van predikant nodig is. Die leeramp van die predikant maak dit noodsaaklik, dat hy selfstandig kan funksioneer. Verantwoorde preke en onderrig veronderstel selfstandige eksegeese. Om dwalings te kan onderken, analiseer en weerlê is 'n sekere ontwikkeling van denke nodig. Al kan die

dwalings en situasie in die verskillende kontekste verskil, die vaardigheid om dit te hanteer is by alle predikante nodig. Hierbo is die uitgangspunt reeds op die Bybeltale toegepas, en ons meen dit moet vir die hele opleiding as uitgangspunt geneem word.

'n Gebrek aan besinning in die verlede het daartoe gelei dat daar tans kandidate is wat verskillende vlakke het: diploma- en BA-vlak. Die diplomavlak is 'n middelbare teologiese opleiding. Die indruk van die sendelinge is, dat dit gesien die huidige situasie en die gebrek aan standaarde in die verlede, wenslik is om die student met diploma te eksamineer, ook vanweë sy leeftyd, gemeenteervaring, en die aanvullende Mukhanyo-plus opleiding.

Vir die toekoms stel deputate voor, dat tenminste die BTh-vlak vir die teologiese opleiding aangehou word, omdat dit die vlak is waarin 'n student selfstandig leer funksioneer en dink. Die diplomavlak is daartoe onvoldoende, en kan slegs as 'n voorbereiding vir die BTh-opleiding gebruik word. Ook kan oorweeg word om die Honneurs- of Meestersgraad as riglyn aan te hou. By die besluit sal die sendingkerke betrokke moet wees.

12.2 Vereistes vir eksaminering

Wanneer die vraag na 'vereistes' gevra word, wil ons opmerk dat by die kerklike eksamen nie van 'n 'vlak' gepraat kan word nie. Dié begrip is van toepassing op die opleiding. As die kandidaat se opleiding voldoen aan die standaard wat deur die kerke gestel is (en wat dus nog vasgestel moet word), word die vlak nie opnuut getoets nie. Die kerklike eksamen is bedoel om sy "leer en lewe" te toets (art 5 KO). Deur middel van die getuigenis van die kerkraad, 'n gesprek deur 'n kommissie en die uiteindelijke eksamen moet die sinode of klassis bepaal of die kandidaat gereformeerd (dus bybels) is in sy oortuiging en lewensstyl, of hy preke kan maak wat skriftuurlik is en die gemeente opbou, en of hy op 'n selfstandige en skriftuurlike wyse die vrae en probleme wat in die ampswerk na hom toe kom, kan hanteer (hier moet ook aan die dwalings gedink word wat hy moet kan weerlê). Daar is ook sake wat moeilik of nie getoets kan word nie, soos die pastorale houding of die vaardigheid om saam te werk. Die eksamen kan dus nooit volledig bepaal of iemand as predikant goed sal funksioneer nie, maar is daarop gerig om te bepaal of die kandidaat beroepbaar gestel kan word. Kerkrade wat 'n vakature het, sal verder na sy gawes kyk en beoordeel of hy die regte man vir hulle gemeente is.

Hierdie saak kan moeilik vasgelê word. Die praktyk in ons kerke en ons susterkerke is, dat twee preke ingelewer moet word, en dat die insig in die leer van die Skrif getoets word. Hiervoor word ervare predikante aangewys, wat weet watter sake vir die ampsbediening van belang is en in gemeentes 'n rol kan speel. Vervolgens kan die ander afgevaardigdes nog vrae vra, en die hele vergadering beoordeel vervolgens die resultaat.

Die Nederlandse susterkerke het vir jare twee eksamens gehad: een om beroepbaar gestel te word, 'n tweede een om tot die bediening toegelaat te word nadat 'n beroep aangeneem is. Die vereistes vir beide eksamens is in sinodebesluite vasgelê en te vinde in die weergawe van die kerkorde deur Bouma (sien Bouma se behandeling van artikel 5). Die sinode van Leusden 1999 het besluit om die twee eksamens te vervang deur twee gesprekke, waarin net die gereformeerde oortuiging van die kandidaat getoets word. Die bewys van kennis en vaardighede is gelewer deur die diploma van die Teologiese Universiteit, saam met 'n praktykaantekening, wat hy net ontvang wanneer die praktykoefeninge bevredigend afgehandel is (sien Acta synode 1999, onder 'kerklike examens').

Die VGK het tot nou toe om praktiese redene net een moment gehad waarop die student geëksamineer word: dit is die sinodeeksamen. 'n Tweede eksamen is nie wenslik omdat grotendeels dieselfde persone die eksamen dan sal hanteer. Tydens die eksamen word dan ook nie net die gereformeerde oortuiging van die kandidaat getoets nie, maar ook van sy vaardighede, soos preekmaak. Vir ons kerke in die huidige situasie is dit verstandig om dit in elk geval voorlopig so te hou, omdat studente van verskillende opleidings afkomstig is. Wanneer in die toekoms moontlik een opleiding ontstaan, kan oorweeg word om die

eksamen ook meer die karakter te gee van 'n toetsing van die gereformeerde oortuiging van die student.

Onder gewone omstandighede sal dit geen probleme oplewer nie, en in geval van twyfel kan 'n proeftyd ingestel word, of sal die kandidaat opnuut geëksamineer word.

Die vereistes vir eksaminering kan egter 'n probleem word, wanneer die afgevaardigdes van die sinode nie bekend is met die kandidaat se agtergrond nie. Die gereformeerde leer waarop die kandidaat beoordeel word, is natuurlik dieselfde. Maar die toepassing van die evangelie en veral die weerlegging van dwalings kan op 'n manier gebeur waarmee die afgevaardigdes nie vertrou is nie. Die kerke sal 'n leerproses moet deurgaans om mekaar te verstaan en ook tydens sinodes te besef dat daar verskille in benadering en hantering van sake kan wees. Afgevaardigdes moet besef dat die preek wat gelewer word, nie volgens die maatstaf van hul eie styl beoordeel moet word nie. Omdat 'n preek nie net uitleg van 'n teks is nie, maar ook toepassing daarvan op die gemeente, moet daar rekening mee gehou word dat die toepassing op ander punte of in 'n verskillende styl kan gebeur. Ons verwys hier na §10.2.

Daarby moet ook nie die verskil in taal vergeet word nie. Wanneer 'n eksamen in 'n ander taal gehou word, kan dit vir die student moeiliker wees om homself uit te druk en rustig die vrae te beantwoord. Ook die hou van 'n preek in 'n taal wat verskil van die taal wat die kandidaat praat en waarin hy in sy gemeente sou preek, kan die eksamen vir hom heelwat moeiliker maak. Met hierdie sake sal rekening gehou moet word om 'n eksamen eerlik te laat verloop.

Laat dit egter op grond van die bostaande duidelik wees, dat die eksaminering van 'n *kleurling*kandidaat deur 'n blanke sinode, ondanks die ooreenkoms in taal, ook sekere probleme skep.

Deputate meen dat hierdie probleme oorbrugbaar is. Dit is deel van die proses waarin die kerke in die nuwe situasie na mekaar toe moet groei.

In die proses is die rol van sendelinge, wat met beide kontekste bekend is, van groot belang. Eerstens mag die sinode vertrou dat die sendelinge nie sonder rede 'n student vir eksaminering aan die sinode sal voorstel nie. Verder kan die sendelinge tydens die sinode 'n belangrike rol speel om dinge te 'vertaal' en die afgevaardigdes perspektief te gee.

Tenslotte moet steeds in gedagte gehou word, dat die klem moet lê op die toetsing van gereformeerde oortuiging, wat by alle predikante dieselfde moet wees. Kandidate mag nie op ondergeskikte punte beoordeel en afgewys word nie.

13. Aanbevelings betreffende opleiding

Op grond van die studie en oorwegings wat in hoofstuk 9-12 van hierdie rapport aangebied is, stel deputate die volgende aanbevelings aan die sinode voor. Die rapport vorm die grond vir die onderstaande aanbevelings.

- a) Opleiding is 'n saak wat die kerke gesamentlik betref (artikel 18, 19 en 30 KO). Kerkverbandelike integrasie beteken daarom, dat opleiding 'n saak van die hele kerkverband moet word.
- b) 'n Definitiewe besluit oor opleiding kan slegs geneem word saam met die Sothosprekende kerke wat na verwagting binnekort, as die Here dit wil, selfstandig sal word. Die sinode kan daarom nou slegs 'n beginselbesluit neem, en interimbesluite om die huidige opleidingssituasie te verbeter.
- c) Op grond van die oorwegings in hierdie rapport is die beginselbesluit, dat eenheid in die leer een opleiding wenselik maak.
- d) Om die beginselbesluit te implementeer word 'n plan van vier stappe aanvaar:
 1. **Die huidige opleidingssituasie word onder beheer van die kerke geplaas.**

Die TS en die sendingopleiding (MTC, aangevul met die Mukhanyo-Plus-program) word voorlopig beide as opleidings vir predikante aanvaar en onder toesig van die kuratore geplaas.

Die bestaande situasie word gekontinueer, maar die uitgangspunt is dat daar een belydenisgrondslag moet wees. Die beide opleidings sal in elk geval voorlopig nie gekombineer word nie. Geen van beide opleidings kan tans voldoende in die behoeftes van alle kerke voorsien.
 2. **In die opleidingsbehoefte vir die sendingkerke word voorsien deur die benoeming van koördinatore.**

Die dringende opleidingsbehoefte in **Belhar** en omgewing word opgevang deur die vorming van 'n sendingopleiding vir Belhar, wat onderdeel van die TS sal wees. Kuratore kry opdrag om daarvoor binne ses maande met 'n voorstel na die sinode te kom en daarvoor 'n koördinator te benoem.

Ook ontvang kuratore opdrag om vir die sendingopleiding in die **Pretoria**-omgewing 'n plaaslike koördinator te benoem.
 3. **Moontlikhede van samewerking tussen die bestaande opleidings sal gedurende die komende jare ondersoek word.** Hierdie proses sal plaasvind onder toesig van kuratore, en in konsultasie met verteenwoordigers van die sendingkerke (selfstandig of nie-selfstandig).
 4. **Tegelykertyd ondersoek kuratore, in samewerking met die Sothosprekende kerke, die moontlikheid van een opleiding.**

Daarby sal sowel die eenheid van die leer as die verskillende kontekste tot hulle reg moet kom. Daarom sal rekening gehou word met die oorwegings wat in hierdie rapport aangebied is. Kuratore sal hieroor oor vier jaar met aanbevelings na die sinode kom.
- e) Om die huidige opleidingssituasie intussen te verbeter word die volgende maatreëls getref:
 1. Die kuratorium word uitgebrei met mense wat met die sendingkonteks vertrou is. Wanneer sendingkerke selfstandig word, behoort ook uit hulle gelede een of meer kuratore benoem te word.
 2. Kuratore sal met spoed begin werk aan die opstel van 'n plan vir die Belhar-opleiding. Dit moet vóór die einde van die jaar vasgestel word. Dit sal deel vorm van die TS, en sendelinge sal daarby ingeskakel word.

3. Vir die TS moet die verkryging van graaderkenning deur SAQA groot prioriteit geniet. Dit is van groot belang dat die nodige erkenning van die owerheid kom. Kuratore word opgedra om met spoed aan hierdie saak aandag te gee.
 4. Kuratore sien daarop toe dat daar deur die hoofdosent en koördinatore gewerk word aan samewerking met susterkerke en opleidingsinstansies in Suid-Afrika.
- f) Die take van kuratore word uitgebrei:
1. Om deur middel van 'n verteenwoordiging in die beheerraad van MTC die beleid te monitor en waar nodig te beïnvloed (aanbeveling d1).
 2. Om die konfessionele eenheid van die opleidings te bevorder deur by MTC daarop aan te dring dat die gereformeerde belydenisskrifte in die grondslag opgeneem word.
 3. Om koördinatore te benoem vir die sendingopleidings in Pretoria-omgewing en Belhar-omgewing en op hulle werk toesig te hou.
 4. Om met spoed 'n plan vir die Belhar-opleiding op te stel, en dit vóór die einde van die jaar aan die sinode voor te lê.
 5. Om die opleiding binne die konteks van die Suid-Afrikaanse opleidingssituasie te evalueer, en om na te gaan of die mannekrag en middele van ons kerke daarvoor steeds voldoende is. Hulle sal die sinode hieroor met aanbevelings dien.
 6. Om die plan vir samewerking tussen TS en die beide ander programme vir die sendinggemeentes goed te keur, op advies van alle betrokke dosente.
 7. Om met aanbevelings te kom oor die vlak vir opleiding, in die besonder die toelatingseise mbt die Bybeltale, op basis van die oorewegings in hierdie rapport.
 8. Om aan die voortgesette sitting van hierdie sinode of aan 'n volgende buitengewone sinode oor hierdie take te rapporteer.
 9. Om in samewerking met die Sothosprekende kerke en kleurlingkerke (selfstandig en nie-selfstandig) die moontlikheid van een opleiding te ondersoek (aanbeveling d3). Hulle sal daarvoor ook die senaat van die TS en die sendelinge se adviese vra. Hulle sal hieroor oor vier jaar aan die sinode rapporteer.
- g) Die take van die Pretoria-koördinator word soos volg vasgestel:
1. Om verantwoordelik te wees vir die Pretoria-program. Dit omvat die koördinering van die insette van die sendelinge by MTC, asmede die koördinering en verdere ontwikkeling van die aanvullende program by MTC (Pretoria-program).
 2. Om die insette van dosente van die TS en die sendeling-dosente by die Pretoria-program te koördineer. So moontlik kan ook dosente uit die buiteland betrek word.
 3. Om in oorleg met die hoofdosent van die TS en die Belhar-koördinator verantwoordelikheid te neem vir die ondersoek na moontlikhede van samewerking tussen die opleidings, daarvoor 'n plan op te stel en dit saam met hulle uit te voer. Die koördinator sal die plan aan kuratore ter goedkeuring voorlê.
 4. Om die vergaderings van kuratore by te woon en hulle van advies te dien.
 5. Om jaarliks aan kuratore te rapporteer oor sy werksaamhede.
- h) Die take van die hoofdosent van die TS word soos volg uitgebrei:
1. om saam met die Pretoria-koördinator die moontlikhede van samewerking te ondersoek en die plan daarvoor uit te voer.

14. Literatuurlys

A BETREFFENDE KERKVERBAND:

- Breytenbach, J.A. 1999a 'Kerkverband in Suid-Afrika en die sinode van Emden 1571', in: *Kerkeenheid: eenheid in die ware geloof*. Pretoria, 1999. Bls 33-52.
- Breytenbach, J.A. 1999b 'Op eie voete', in: *Kompas*: September 1999. Bls 21-23
- De Jong, J. *Die voorbereiding en konstituering van het kerkverband der Nederlandsche Gereformeerde Kerken in de zestiende eeuw*, proefskrif VU Amsterdam, 1911.
- Deddens, D. 'Kerkrecht en kerkverband', in *Cursus bij kaarslicht*, Bedum, 1997. Bls. 77-87
- Du Plooy, A. le R. 'Besinning oor eenheid in kerkverband oor nasionale en taalgrense', in Smit, C.J.: *In Gehoorsaamheid*, 1986. Potchefstroom, 1986. Bls. 32-49.
- Haak, C.J. 'Vaste belofte, ook voor allen die verre zijn', in: Deddens, D. en Te Velde, M. (red.), *Vrijmaking – Wederkeer. Vijftig jaar Vrijmaking in beeld gebracht: 1944-1994*, bls. 247-275. Barneveld 1994.
- Hendriks, A.N. 'Kerk en kerkverband', in : *In de school van Christus*. Kampen, 1994. Bls. 114-124.
- Kamphuis, J. 1966 'Roeping en recht tot oefening van het Kerkverband', in: *Verkenningen III*, 1966. Goes, 1966. Bls. 59-130.
- Kamphuis, J. 1971 *Zo vonden wij elkaar*, Groningen, 1971.
- Kriel, C.J. *Die geskiedenis van die Nederduitse Gereformeerde Sendingkerk in Suid-Afrika, 1881 – 1956*. Paarl, 1963.
- Moes, J. 'in Multi-kulturele kerkverband', in: *Kompas*, September 1997
- Rutgers, F.L. *Het kerkverband der Nederlandsche Gereformeerde Kerken, gelijk dat gekend wordt uit de handelingen van den Amsterdamschen Kerkeraad in den aanvang der 17e eeuw Amsterdam, 1882..*
- Schokking, H. *De leertucht in de Gereformeerde Kerk van Nederland tusschen 1570 en 1620*. Amsterdam, 1902.
- Smit, J.H. 'Kerkeenheid en inheemse kerke in missionêre perspektief', in Du Preez, J. e.a. (red.) : *Sendinggenade. Sendingwetenskaplike opstelle aangebied aan prof W.J. van der Merwe by geleentheid van sy 80e verjaarsdag*, bls. 126-135. Bloemfontein, 1986.
- Van Rooy, J.A. 'Kerkverband op multikulturele vlak', in: *Kagiso. Bydraes vir Gereformeerde Sending in Afrika. Deel 2*. Pretoria 1999. Bls. 1-8.
- Van 't Spijker, W. 'Het presbyteriale-synodale stelsel', in: Van 't Spijker, W., e.a. (red.), *De Kerk. Wezen, weg en werk van de kerk naar reformatorische opvatting*, , bls. 326-338. Kampen 1990
- (zendingsorde) 'Zendingsorde', in: De Moor en Jansen: *Kerkenordening*, 1925. Bls. 89-152.

B BETREFFENDE OPLEIDING:

- Boersma, D.M. *Relevant in een veelkleurig land. Verslag en evaluatie van een onderzoek naar vier opleidingen voor leiders in zwarte kerken in Zuid-Afrika. Scriptie voor Gereformeerde Missiologische Opleiding / IRTT*. Pretoria 1997.
- Breman, Christine *Zending van de Nederlands Gereformeerde Kerken onder de Zulu's in Zuid Afrika*, Amsterdam 1985.
- Bosch, David J. 'Missions in theological education', bls. xxviii-xxix, in: Harvey M. Conn en Samuel F. Rowen (eds.), *Missions and theological education in world perspective*, bls. xiv-xli.
- Bouma, C. *Een kwestie van recht. Het meerderheidsrapport inzake het promotierecht aan de Theologische School te Kampen overwogen*.

- Rotterdam 1930.
- Buys, P.J. 'Relevante teologiese opleiding van voorgangers met die oog op missionêre gemeentes in Afrika', in: *Kagiso. Bydraes vir Gereformeerde Sending in Afrika. Deel 1*. Pretoria 1996.
- Conn, Harvey M. 'Theological Education and the Search for Excellence', In: *Westminster Theological Journal* 41, bls. 311-363.
- Corwin, Gary 'Reinventing Mission Training', in: *EMQ*, April 1996, bls. 144-145.
- De Villiers, D.R. 'Gedagtes oor Teologiese Opleiding', in: *Ned. Geref. Teologiese Tydskrif*, 1973??, bls. 238-...
- Deputate Teologiese opleiding *Rapport teologiese opleiding* (in opdrag van sinode VGK 1996), 1997
- Downey, Raymur J. 'Leadership Training in an African Context', in: *His Dominion* (verdere gegewens onbekend), bls. 1-5.
- GKN(v) *Acta der Generale Synode van de Gereformeerde Kerken in Nederland gehouden te Arnhem van 19 Augustus tot 19 Sept 1930*. Kampen 1931.
- Haak, C.J. 'Onderwezen om te onderwys: de nationale voorganger', in: *De Reformasie* jg72 (1997), nr 30, bls. 636-640.
- Hoekstra, T. *Het Doctoraat aan de Theologische School*. Rotterdam 1930.
- IRTT / Van der Lugt, B. *Advies iz. opleiding en kerkverband*. Zwolle 2002.
- Kritzinger, J.J. *'n Missionêre Bediening. Op weg na strukture vir 'n jong kerk*, Pretoria 1979.
- Sendingdeputate Nederland / De Jong, D. *Advies mbt die inskakeling van sendinggemeentes in die kerkverband*
- Van Niekerk, A.S. *'Teologiese opleiding in Afrika.'*, in: *Kagiso. Bydraes vir Gereformeerde Sending in Afrika. Deel 2*. Pretoria 1999.
- Van Rooy, J.A. (sj) *Hear Africa. The message of the OT in the African context*, colledictaat openbaringsgeschiedenis OT, Potschefstroom, (sonder jaar).
- Van Rooy, J.A. 1972 ' "Tentmakerpredikante" in die kerke onder die Bantoe', in: David J. Bosch, red., *Ampsbediening in Afrika*, Lux Mundi 5, 1972, bls. 104-119.
- Van Rooy, J.A. 1976 'Die kommunikasie van die evangelie aan die Bantoe in Suidelike Afrika, gesien teen sy geestelik-kulturele agtergrond.', in: Van der Walt, B.J., *Kontak en kommunikasie*. Potchefstroom, 1976, bls. 89-132
- Van Rooy, J.A. 1999 'Kerkverband op multikulturele vlak', in: *Kagiso. Bydraes vir Gereformeerde Sending in Afrika. Deel 2*. Pretoria 1999.
- Van Veen, B. *Documentasie-boek over de wijziging van de kerkorde 1972-1978*. Kampen 1993 (interne uitgawe van die TU Kampen).
- Venema, H. 'De opleiding van de kerken', in: *Met vereende kerken. De zendingssynode van Middelburg 1896 herdacht*, GMO-bulletin 1997.
- Vonkeman, J. 'Die droom van 'n teologiese opleiding', in: *In die Skriflig*, sept 1983, jg. 17 nr. 67, bls. 42-57.

15. Bylae 1: besprekingsstuk oor kerkverband

Hierdie besprekingsstuk is in Januari 2002 aan kerkrade, sendingkerke (in Engels), en aan sendingdeputate in Suid-Afrika en Nederland gestuur.

Inleidend

Die deputate het opdrag om te besin oor die inskakeling van sendinggemeentes in die kerkverband. Die opdrag is om die volgende aspekte na te gaan:

- 1. die verhouding van die huidige sending- en bestaande VGKSA-gemeentes en die bepaling van hulle behoeftes ten opsigte van kerkverband*
- 2. die toepassing van die kerkorde en die implikasies daarvan op die moontlike voorstelle*
- 3. die finansiële versorging van die predikante, met inagneming van die huidige situasie*

Wat is Kerkverband?

Om verwarring en misverstand te voorkom is dit noodsaaklik dat daar duidelikheid sal wees oor wat met die begrip "kerkverband" bedoel word. Kerkverband sluit die afspraak om as kerke gereeld met mekaar te vergader in, maar vergadering is nie 'n sinoniem vir kerkverband nie. Uit die geskiedenis van die gereformeerde kerke in Nederland in die sestiende eeu word dit duidelik dat die kerke in hulle saamlewe met mekaar, mekaar by die waarheid van die evangelie wou bewaar. Daarvoor het hulle op die werkwyse van gereelde meerdere vergaderings besluit om mekaar te ondersteun en afsprake gemaak. Die werkwyse was bepaal deur die voortgang van die evangelie in die besondere omstandighede van die kerklike saamlewe. Daarom was daar buigsaamheid om die taakundige situasie van Nederlandsprekende en Franssprekende kerke te aanvaar en is gereël dat daar afsonderlike meerdere vergaderings sal wees, sonder om die verbondenheid op te hef.

Die basis van Kerkverband

Kerke herken mekaar en erken mekaar as kerke van Christus en weet hulle aan mekaar verbonde op grond van die gemeenskaplike belydenis. Die eienskappe van die kerk word deur die Here gegee in die Skrif. Die katolesiteit van die kerk is 'n gawe van die Here.

Kerkverband - die verantwoordelikheid om mekaar te soek en te help en te versorg - is nie 'n saak van vrye keuse nie. **Die prinsipiële uitgangspunt is dat Kerkverband 'n verpligting is op grond van die feit dat die kerk die eiendom van Christus is.** Ware kerke sal mekaar opsoek en hulle by mekaar voeg. Kerkverband word gesien as 'n gawe van die Here deurdat Hy die evangelie die wereld oor laat verkondig, en sy kerk vergader in die een geloof. Kerkverband word beoefen waar kerke afsprake op grond hiervan met mekaar maak, om onderlinge hulpbetoon te reël, omdat gelowiges hulle laat vergader deur Christus (hulle voeg by die ware kerk) en in meer as een opsig behoefdig is vir onderlinge ondersteuning, maar ook begaaf is om in verskillende opsigte hulp te kan gee. Kerkverband word omskryf as 'n dinamiese gebeure in 'n direkte verhouding met die kerkvergaderende en kerkversorgende werk van Christus.

Die werkwyse van Kerkverband

Die werkwyse om kerkverband te onderhou is belangrik, maar die spesifieke reëling afhanklik van wat die Here gee binne 'n bepaalde situasie. Die reëling vir die werkwyse kan meer of minder voorskriftelik wees. Die situasie is belangrik: maar feit is 'n gemeente vanuit een taalgroep sal nie die ore sluit as 'n gemeente vanuit 'n ander taalgroep uitroep om hulp

nie. Dit is wel 'n vraag hoe die onderlinge hulpbetoon gereël kan word. Moet daar gereelde vergaderings wees, of tydige byeenkomste?

In die sestiende eeu in Nederland het verstrooide en vlugtelingkerke te midde van verval en vervolging in die (Roomse) kerk ontstaan en mekaar opgesoek. Ons situasie in SA verskil daarvan. Hier is kerke reeds in 'n bepaalde verband van saamlewe en nou kom daar ander kerke vanuit 'n ander taal by. Hulle staan reeds konfessioneel gesien in verband met die bestaande kerke op grond van die een geloof in Christus, deurdat dieselfde waarheid bely en verkondig word, en geglo word. Wat uitgewerk moet word, is hoe die kerklike verband vanuit wat die Here gee binne die taal- en ander faktore, gestalte kry. Die hele situasie van toenemende integrasie en druk in die samelewing om te kom tot wedersydse erkenning kan ook nie misgekyk word nie. Hoe gaan kerkverband gestalte kry? Daaroor kan die VGKSA nie voortydig besluit nie. Dit kan alleen met onderlinge oorlegpleging plaasvind.

Wil u asseblief op onderstaande temas en vrae kommentaar lewer en voorstelle maak?

1. Die verhouding van die huidige sending- en bestaande VGKSA-gemeentes en die bepaling van hulle behoeftes ten opsigte van 'n kerkverband.

Probleem:

In die Afrikaanssprekende kerke is daar waarskynlik 'n goeie verstaan van kerkverband omdat dit 'n saak is wat die reformatoriese kerke nog altyd op die hart dra. Maar die ervaring van die sendingkerke is min. Het hulle 'n voldoende beeld van hoe kerkverband funksioneer? Moet dit nog verder aan hulle verduidelik word?

Hoe kan hulle hulle plek in die kerkverband vind?

En moet daar dalk ook in die bestaande kerkverband aan 'n verdere verstaan en betere funksionering van die kerkverband gewerk word?

Wil die kerke saam vergader, of is korrespondensie voldoende?

Wanneer kom kerkverband totstand?

Hoe sien kerkverband daar uit waar sendende en sendingkerke op mekaar se drumpel is en migrasie ten opsigte van woonplek plaasvind?

Beginsels:

Kerke soek en vind mekaar op grond van die waarheid: die eenheid van die geloof in Jesus Christus.

Een van die uitgangspunte van Wezel en Emden waar die Nederlandse Gereformeerde Kerke mekaar in die sestiende eeu in die geloof gevind en afsprake gemaak het, is dat kerke gereeld met mekaar vergader om mekaar in die ware geloof te ondersteun en te bewaar.

Die kerke in die sestiende eeu het mekaar herken as ware kerke en op grond daarvan kerkverband aangegaan.

Daar is afsprake gemaak en 'n kerklike orde vasgestel wat almal aanvaar het.

Selfs die taalverskille Nederlands en Frans het geen verhindering in die weg gelê nie, hoewel dit in die kerklike lewe afsonderlike vergaderings tot gevolg gehad het.

Waar die evangelie op die sendingterrein verkondig word en ware geloof gevind word, is daar 'n opgawe om die een geloof met die sendende kerk te soek en is daar kerklike saamlewe en in beginsel kerkverband van sendende en sendingkerk. Sendende en sendingkerk word op geloofsgrondslag verhinder om mekaar te ignoreer.

Kerkverband is nie gelyk aan vergadering van kerke nie, maar vergaderings is nodig om die verbondenheid wat daar in Christus is te dien. Dit is 'n werkwyse van kerkverband. **Daar**

moet goed onderskei word tussen eenheid en die organisasie of uitdrukking van die eenheid.

Daar is verskillende faktore wat saamvergader bemoeilik: Eerstens die taal. Tweedens die kulturele konteks. Derdens kerklike tradisie, vergaderwyse en besluitnemingsproses.

Situasie:

Kerkverband bestaan in beginsel.

Dit is gegewe met die eienskappe van die eenheid en die katolesiteit van die kerk.

Sendinggemeentes institueer binnekort.

Wat is hulle behoeftes ten opsigte van kerkverband? Wat is hulle vrese?

Sendende kerke en die reeds geïnstitueerde kerke het 'n aanvaarde werkwyse soos dit kerkordelik gereël word. Wat is hulle behoeftes ten opsigte van kerkverband? Wat is hulle vrese?

Die vraag is watter werkwyse gevolg sal word om kerkverband te **onderhou**, en dit **formeel te reël**.

In watter mate sal vergaderings saam gehou word en wat sal die aard daarvan wees, as ons dink aan taal- en ander verskille?

Moontlike oplossings waarnatoe gewerk kan word:

1. Sendende en sendingkerke vergader as afsonderlike kerkverbande. Hulle onderhou korrespondensie en stuur adviseurs na mekaar se vergaderings. Deputaatskappe kan opdrag ontvang om samewerking te soek en ondersteuning te gee.
2. Kerke vergader afsonderlik, maar kom vir sekere sake waarvoor vooraf aangespreek is, met mekaar saam.
3. Kerke vergader afsonderlik op klassis of (part) sinodevlak, maar kom saam in algemene sinode.
4. Kerke vergader afsonderlik op klassisvlak op grond van taal, maar by geleentheid as kerke van twee klassisse, gekombineerd. Dieselfde met die sinodes.
5. Kerke vergader deurgaans gesamentlik op alle vlakke van die kerkverband.
6. Behalwe vir die gewone meerdere vergaderings neem naburige kerke oor en weer vir mekaar verantwoordelikheid, (byvoorbeeld Pretoria en Mamelodi) om aan mekaar onderlinge hulpbetoon te verleen.

Stel asseblief vas:

1. Wat is die behoefte van u gemeente?
2. Watter moeites voorsien u?
3. Watter moontlikheid is die beste oplossing vir die situasie? Of het u 'n ander moontlikheid?

Tot goeie besluite word gekom deur oorleg.

Die praktiese uitwerking behoort langs die weg van voortgaande oorleg en evaluering bereik te word. Besluite kan nie namens die sendingkerke geneem word nie. Die sendingkerke is daarby betrokke, hulle behoort saam te besluit. **Die gesamentlike vertrekpunt is die beginsel van die eenheid in Christus.**

2. Die toepassing van die KO en die implikasies op die moontlike voorstelle.

Probleem:

Die bestaande KO van die VGKSA is van die Gereformeerde Kerke (vrijgemaakt) in Nederland oorgeneem.

In die veranderende situasie ten opsigte van kerkverband sal die kerkorde noodwendig aangepas moet word, afhangende van die model wat gekies word.

Gaan die sendingkerke die bestaande KO aanvaar?

In watter mate gaan daar aanpassings gemaak word deur die sendingkerke?

Beginsels:

Die KO is afsprake op grond van die Skrif vir die regering van Christus met sy Woord in die kerk. Die bediening van die evangelie en die opbou van die kerk word gereël.

In breë sal die KO dieselfde wees vir al die kerke.

Daar is natuurlik 'n sekere gelaagdheid in die KO, van sake wat direk uit die Skrif afgelei kan word, (byvoorbeeld die gereëldede bediening van die Woord en die samekoms van die gemeente op Sondag) en nie veranderbaar is nie, en sake waarin die bestaande kerke die sendingkerke moeilik kan bind (byvoorbeeld die gereëldede tweede diens op 'n Sondag). Die kerkorde berus op skriftuurlike prinsipes wat in die situasie van die kerke toegepas is. Verskillende situasies kan daarom tot verskillende praktyke aanleiding gee.

Situasie:

Sending- en sendende kerke word in beginsel met dieselfde KO opgebou.

Die sendende kerke sal nie die bestaande KO wesenlik wil verander nie.

Die kerke wat binnekort institueer sal natuurlik besluit of hulle die KO net so aanvaar of aanpassings moet maak.

Afhangende van die vergaderingmodel waarop besluit word sal die KO in ieder geval aangepas moet word, maar dit is geen wesenlike verandering nie.

Moontlike oplossings:

1. Die bestaande KO word deur al die kerke aanvaar.
2. Enkele wysigings deur sendingkerke by bestaande KO word deur sendende kerke aanvaar.
3. Afhangende van die besluit oor vergaderings word die bestaande KO in elk geval gewysig.

3. Die finansiële versorging van predikante

Die probleem:

Elke kerk onderhou sy predikant.

Daar is verskille in betaling van predikante afhangende van die gemeente se vermoë (dit is ook reeds in die bestaande kerkverband waarneembaar)

Die kerke van die verband kan selfs gesamentlik nie 'n onbeperkte aantal behoeftige kerke ondersteun nie.

Beginsels:

Die kerke van die verband het die **verantwoordelikheid om toe te sien** dat afsonderlike kerke hulle predikante behoorlik onderhou. (Byvoorbeeld by die goedkeuring van 'n beroep deur die meerdere vergadering).

Predikante moet die Woord sonder sorg kan uitdra.

Dit beteken nie dat elkeen dieselfde traktement kry nie, maar wel dat die predikant moet kan leef van die evangelie.

Kerke sal hulp verleen aan hulpbehoewende gemeentes, sodat hulle in staat is om hulle verantwoordelikheid behoorlik na te kom.

Situasie:

Suid-Afrika is 'n land met kontraste.

Dit word in die gemeentes waargeneem.

Die samelewing werk ideologies met so 'n kwessie, naamlik gelykheid vir almal.

Binne die bestaande Afrikaanse gemeentes is daar nie 'n aandrang op gelykheid vir almal nie. Die omstandighede van elke gemeente bepaal die vermoë. Die beginsel is dat die predikant van die Evangelie leef. Daarvoor moet elke gemeente toesien. Daar is wel onderlinge hulp.

In die sendingwerk word die gemeentes gelei om sover moontlik elkeen hulle eie predikant te versorg. In geval van aansoek om hulpverlening behoort die meerdere vergaderings dit te evalueer.

Moontlike oplossings:

1. Elke gemeente versorg sy predikant op grond van die predikant se situasie sodat hy met sy gesin onbekommerd van die evangelie lewe. Hulpbehoewende gemeentes sal nadat die kerkverband vasgestel het of die lidmate voldoende bydra, ondersteuning van die ander kerke ontvang.
2. Die meerdere vergadering sien steeds toe en stel riglyne op sodat kerke met verantwoordelikheid hulle predikante versorg.
3. In geval van kerke wat nie hulle predikant kan onderhou nie, of by planting van nuwe gemeentes, kan die opsie van die sogenaamde 'tentmakerpredikant' oorweeg word ('n predikant wat met 'n ander werk vir sy eie lewensonderhoud sorg, en dus deelyds predikant is).
4. Daar is 'n sentrale fonds waaruit predikante se traktement besoldig word. Almal ontvang dieselfde. Sinodes skryf voor. Die direkte verantwoordelikheid van die gemeente val weg.

16. Bylae 2: besprekingsstuk oor opleiding

Hierdie besprekingsstuk is in Julie 2001 aan kerkrade, sendingkerke (in Engels), sendingdeputate in Suid-Afrika en Nederland, sendingkommissies, kuratore en dosente gestuur.

Visie

Die diskussie oor opleiding kan maklik verval in 'n afweging van net praktiese punte: die vlak, die taal, dosente wat beskikbaar is, ens.

Dit is egter van groot belang om eerstens 'n **visie** te vorm. Hoekom is opleiding nodig en wat wil ons daarmee bereik?

Dit beteken dat ons terug moet gaan na die Skriftuurlike gegewens. Die vereistes vir predikante moet nagegaan word.

Vervolgens moet gekyk word na die gemeentes waarin die predikante moet funksioneer. Verskillende situasies kan veroorsaak dat daar in die opleiding spesifieke aksente gelê moet word of 'n ander model gehanteer sal word.

Met die oog daarop is dit van belang om vooraf te besin oor die *beginsels* sowel as die *opleidingsmodel*. Dit lyk asof daar in ons kerkverband nog nie baie aandag aan hierdie saak gegee is nie. Deputate is reeds besig om dit te bestudeer, en sal daarna na die praktiese uitwerking kyk.

'n Visie wat op die regte prinsipies gegrond is, gee die instrument in hande om bestaande opleidings te evalueer en om behoeftes vir die toekoms te bepaal.

In 'n visie moet die (*eind*)doel van die opleiding omskryf word, waarby rekening gehou word met die eise wat aan die predikante gestel word, asook die beginsituasie van die student.

Vrae / diskussiepunte:

- hoe kan die vereistes vir enige predikant omskryf word?
- kan die eise vir predikante in Afrikaans-sprekende gemeentes noukeuriger omskryf word? Is dit eenvormig, of kan daar per gemeente verskille aangedui word?
- hoe kan eise vir predikante in Sotho-sprekende gemeentes omskryf word?
- word daar ook met die uitbreiding van die evangelie in die eie omgewing rekening gehou?
- hoe kan ruimte gemaak word vir die voortgang van die evangelie in die dinamiese situasie waarin ons land hom bevind?

- die model wat deur die Teologiese Skool gevolg word:
 - o kan dit onder woorde gebring word?
 - o kan dit beskrywe word as 'n "akademiese" model?
 - o hoe word die akademiese gehalte intern en ekstern ingeskat?
 - o hoe is die praktiese oefening in die opleiding geïntegreer?
 - o is daar 'n evaluering gedoen wat sterk en swak punte uitgewys het? wat word gedoen om die swak punte te verbeter?

- die "indiens"-model wat in die sendingopleiding gevolg word:
 - o wat is die kenmerke van hierdie model?
 - o hoe word die akademiese gehalte intern en ekstern ingeskat?
 - o hoe word die verbinding tussen klasse en praktyk verwesenlik, en is dit na wense?
 - o is 'n evaluering van sterk en swak punte beskikbaar? wat word gedoen om die swak punte te verbeter?

- is dit moontlik om beide modelle in een opleiding te integreer, of is daar ernstige nadele vir een of beide?
 - o wat is die eise wat aan dosente gestel word om in elke model te kan funksioneer en in een gesamentlike opleiding?
 - o hoe kan die vlakke en aksente van beide modelle gemeet en gehandhaaf word?
 - o kan verskille in hoe studente leerstof bestudeer en integreer geakkomodeer word?
 - o watter toelatingseise moet opgestel word? (beginsituasie student: graad BA met Bybeltale, of matriek?)
 - o kan daar een taal as medium gebruik word (Engels byvoorbeeld)? Gaan dit vir alle studente en dosente werk?
 - o kan verskille in beginsituasie van studente pedagogies oorbrug word? ('n Volydse dosent vir die Bybeltale byvoorbeeld)

Een of twee opleidings?

Huidiglik het ons kerkverband 'n opleidingsbehoefte vir predikante in drie verskillende situasies: Afrikaanssprekende kleurlinggemeentes, Afrikaanssprekende blanke gemeentes, en Sothosprekende gemeentes.

Op verskillende maniere is daar vir die behoeftes voorsiening gemaak.

Afrikaanssprekende kerke het vir jare predikante en kandidate uit Nederland beroep. Die amptelike opleiding van de VGK was eintlik in Nederland. Intussen is gesoek na 'n opleiding wat studente sou voorberei vir die Suid-Afrikaanse konteks en is tot 'n eie opleiding besluit wat Afrikaanstalig is en in lyn staan met die opleiding van susterkerke in Nederland en Kanada (sogenaamde akademiese model). Vyf deelydse dosente gee klas, en die opleiding is onder beheer van deputate kuratore.

Die kleurlinggemeente het nog nie opleiding vir predikant nodig gehad nie.

Vir die Sotho-sprekende gemeentes is daar sedert die negentiger jare deur die kerkraad van Pretoria en na 1997 deur Pretoria-Maranata van Mukhanyo Theological College in KwaNdebele gebruik gemaak. Die kerkraad het twee afgevaardigdes op die beheerraad van Mukhanyo, terwyl drie sendelinge daar (deelydse) klasgee.

Hierdie opleiding is gebaseer op die in-diens prinsipe: studente kry die eerste deel van die week klas, waarna hulle die res van die week in die gemeentes werk. So word 'n intensiewe verbinding tussen teorie en praktyk nagestreef.

Die groot vraag is, waarheen om met hierdie twee opleidings binne ons een kerkverband te stuur. Daar is vier opsies:

1. behalwe die TS word ook MTC amptelik deur die kerke as opleiding erken. Beide bly langs mekaar bestaan vir die verskillende groepe studente.
2. sowel TS as MTC word as opleiding deur die kerke erken, maar daar is een kuratorium wat namens die kerke beide opleidings evalueer en beleid bepaal (in geval van die TS) of beïnvloed (in geval van MTC: deur die beheerraad-afvaardiging)
3. alle studente van MTC word sonder meer by die TS ingeskryf.
4. dosente en studente word mettertyd aan MTC onttrek, VGK-dosente en studente aan die MTC word by die TS ingeskakel, die TS se opleiding word omgewerk dat dit aan die besondere behoeftes en einddoel van beide Afrikaanssprekende en Sothosprekende studente en gemeentes voldoen. 'n Opleiding vir die kerke deur die kerke.

Vrae / diskussiepunte:

- 'n weloorwoë oordeel word gevra oor elk van die opsies.

- twee opleidings kan kerke in die diversiteit van ons land uitmekaar laat groei. Daarenteen kan die dwang tot een opleiding sterk vanuit die samelewing gemotiveer wees: om in pas te wees met die nuwe Suid-Afrika. Beide motiewe moet vermy word. Die saak moet inhoudelik beoordeel word.
- in hoeverre is een opleiding nodig om die diens van die Woord in een kerkverband te onderhou en te bevorder?
- hoe kan die sendinggemeentes by hierdie besluitnemingsproses betrek word? Dit is verkeerd om oor die opleiding van predikante vir die swart gemeentes te besluit sonder die gemeentes. Daar moet rekening gehou word met die moontlike aansluiting van twee selfstandige gemeentes by die kerkverband, in 2002. Sonder om op die saak van een kerkverband hier in te gaan is die beginsel van kerke wat mekaar vind op grond van die een geloof in die Here, belangrik vir hoe ons met mekaar oorweeg en wat ons met mekaar besluit.

Evaluering van bestaande opleidings

Beide opleidings word ondersoek en geëvalueer.

Hieronder lys ons die sterk en swak punte wat by beide opleidings waargeneem word.

Teologiese Skool:

Positief:

- funksioneer onder eie beheer: kuratore en alle dosente is van die VGKSA – gebonde aan die belydenis
- is gerig op Suid-Afrikaanse en in die besonder die Afrikaanse konteks
- meer selfstandigheid in eksegese-vaardigheid vanweë kennis van Bybeltale
- intensiewe kontak met studente is moontlik
- gerigtheid is om predikante vir die kerke op te lei en daarom praktyk-gerig

Kritiek:

- nog min evaluering gedoen, van vlak en effektiwiteit deur kundiges van buite
- algaande word die opleiding ontwikkel
- beperkte mankrag
- probleem dat ondersoek van kandidate waarskynlik plaasvind deur hulle wat die opleiding behartig
- nog geen sekerheid oor erkenning van graad nie (akkreditasie is nog nie verkry nie)
- klein getal studente het beperkte diskussiemoontlikhede met ander studente op nagraadse vlak. Voorgraads is daar ruim geleentheid en is dit juis 'n probleem om die studente hierin en ten opsigte van vreemde teologiese rigtings deur dosente in die Bybeltale te begelei
- kontak met Sothosprekende studente is alleen maar sporadies

Mukhanyo Theological College:

Positief

- blootstelling aan sienings wat studente later sal aantref vanweë kontak met ander studente
- meer kontak met praktyk deur in-diens model
- invloed op beleid deur dosente en afgevaardigdes in beheerraad
- alles nie meer van een prinsipaal afhanklik nie: vakgroephoofde is aangestel
- opleiding op Afrika gerig
- blootstelling aan Engelstalige teologiese literatuur
- BTh graad via PU vir CHO erken, voorts in proses om eie erkenning te kry

Kritiek

- die amptelike grondslag is die Apostoliese Geloofsbelydenis, vanweë samewerking met onafhanklike kerke in KwaNdebele – geen nadere belydenisbinding nie

- inhoud van kurrikulum word eintlik deur prinsipaal en dosente bepaal; wel *invloed*, geen *volledige beheer* van die kerke nie
- Bybeltale: Grieks in BTh-kurrikulum aangebied, maar is geen vooraf-vereiste
- algemene vlak van BTh is waarskynlik laer, van 'n akademiese gesigspunt gesien
- kontak met Afrikaanssprekende studente is sporadies

Vrae / diskussiepunte:

- wat is u evaluering van die sterk en swak punte van beide opleidings?
- is daar nog ander punte wat u wil aanvoer?
- watter voorstelle kan gemaak word om swak punte by beide opleidings te verbeter?
- watter opsie (sien opsies by punt 2: "Een of twee opleidings?" of *u alternatief*) sal die meeste wins oplewer om positiewe punte te benut en swak punte uit te skakel? Motiveer u keuse.

Benadering

By die voorbereiding van die beraad sal dit nodig wees om op ons benadering ag te gee. In die afgelope jare was daar verskillende faktore wat samewerking tussen die opleidings in die weg gestaan het.

Ons wil vra, dat almal wat by opleiding betrokke is, objektief na die positiewe sowel as die kritiekpunte sal kyk. Die voortgang van die Evangelie in ons land gaan voorop. Moontlikhede moet aan die hand van uitgangspunte op meriete beoordeel word.

Met die oog hierop wil ons vra, dat almal hulle perspektiewe duidelik onder woorde bring, dat ook probleme en vrese onder woorde gebring word maar dat ons gelowig sal werk na 'n gesamentlike visie. Alles is vir bespreking oop, alles mag beoordeel word en nuwe moontlikhede gesoek word.

Geagte broeders

Verslag van die Kuratore - Teologiese Skool van die Vrye Gereformeerde Kerke in Suid-Afrika

Hierdie verslag handel oor die werksaamhede van die kuratore vir die tydperk Mei 2000 tot April 2002.

Deputate/kuratore

Die deputate soos benoem op die Sinode van Bethal naamlik:

AL Boessenkool (Johannesburg)
H de Jager (voorsitter) (Pretoria)
N du Preez (Bethal)
G Hagg (Pretoria Maranata)
A Roos (Kaapstad)

het almal hulle benoeming as kurator opgevolg en aktief aan die werksaamhede van die kuratorium deelgeneem. Gedurende die tyd het broeder Hagg as sekretaris van die kuratorium opgetree en het die kuratore vyf keer vergader met die hoofdosent en een keer met die senaat.

Vakature ds Heiberg

Weens die vakature wat ontstaan het as gevolg van die vertrek van ds Heiberg het die kuratorium in ooreenstemming met die Statute in oorleg met die senaat reëlings getref vir die voortgang van die werksaamhede aan die Teologiese Skool. Ds Kleijn het 'n gedeelte van die doseer verpligtinge van ds Heiberg oorgeneem terwyl die oorblywende doseer verpligting na die ander dosente toegedeel is.

Gasdosente

Verskeie gasdosente het gedurende die tydperk lesings aangebied. Die benoemings van die gasdosente het telkens plaasgevind in oorleg met die kuratorium. Vanaf die 2002 akademiese jaar sal van die gasdosente verwag word om ook die ondertekeningformulier vir dosente te onderteken.

Studente

'n Hoogtepunt gedurende die verslagdoeningstydperk was die heuglike feit dat die eerste student br Jopie van der Linden sy studies *cum laude* voltooi

het en nou deur die kerke geëksamineer kan word om beroepbaar gestel te word as bedienaar van die Woord. Die gradeplegtigheid het op 16 Maart 2002 plaasgevind.

Die ander twee studente van die Teologiese Skool nl brs Axel Hagg en Erik van Alten is tans in hulle derde studiejaar.

Besoeke aan lesings

Al die kuratore het nie van die lesings besoek nie. Oor die besoeke wat gebring is, is positief terug rapporteer. Drie predikante in ons kerkverband (in terme van die Statute) is in Februarie 2002 versoek om van die lesings te besoek. Hierdie besoeke het nog nie gerealiseer nie.

Akkreditasie

Op elke vergadering van die kuratore met die hoofdosent is die saak bespreek en versoeke gerig aan die hoofdosent om die nodige dokumentasie wat die kuratore benodig om 'n aansoek by die verskeie owerheidsliggame in te dien, beskikbaar te stel. Die volgende dokumente is o.a. ter sprake; jaarboek, studiehandleiding per module, akademiese reglement. Hierdie dokumente is tans nog nie beskikbaar nie.

Volgens die hoofdosent kan hierdie toedrag van sake veral toegeskryf word aan die geweldige vol program van die dosente wat verder vererger is deur die vakature wat ontstaan het agv ds Heiberg se vertrek.

Ander aspekte wat akkreditasie op hierdie stadium bemoeilik is die afwesigheid van fasiliteite en die kwalifikasies van die dosente om tot op SAQA se vlak 7 op te lei.

Stand van sake

Op die mees onlangse vergadering van die kuratore (13 April 2002) het die kuratore met die senaat van die Teologiese Skool die skool in sy verskillende fasette geëvalueer.

Graag deel ons hierdie evaluasie met u:

Sterk punte van die Teologiese Skool

- 1 Toewyding en ywer van die dosente.
- 2 Goeie samewerking tussen die dosente.
- 3 Skrifgebondenheid van die dosente.
- 4 Klein skaal van die TS – sterker en persoonlike vorming van die studente.
- 5 Intellektuele vermoë van studente.

- 6 Steun van die gemeentes.
- 7 Publikasies van dosente.
- 8 Teologiese ontwikkeling van dosente.
- 9 Opleiding prakties en toepaslik- predikante in die bediening doen die opleiding.
- 10 'n Basis is vir die toekoms gelê.

Knelpunte en tekortkominge

- 1 Slegs deeltydse dosente en versprei oor groot afstande.
- 2 Wesenlike onderdele van die Teologiese Skool soos die jaarboek en studiehandleidings is nog nie in plek nie.
- 3 Die Teologiese Skool is nie by die Department van Nasionale Opvoeding geregistreer nie. Aan die volgende vereistes word onder andere tans nie voldoen nie: fasiliteite, kwalifikasies van dosente, jaarboek en studiehandleidings wat aan die gestelde kriteria voldoen.
- 4 Geen biblioteek ruimte- letterlik duisende boeke in kartondose in Pretoria en Kaapstad.
- 5 Weens die groot afstande, deeltydse dosente met talle ander funksies, en die feit dat daar nie 'n fisiese kompleks is met administratiewe ondersteuning nie, is kommunikasie moeilik en die aktiwiteite dikwels oneffektief.
- 6 Kuratore het geen teologiese opleiding wat dit baie moeilik maak om die akademiese standaarde van die teologiese opleiding te beoordeel. Daar is in hierdie verband geen verwysingsraamwerk nie.
- 7 Daar is feitelik geen administratiewe stelsel in plek nie en daar is 'n gebrek aan bestuurservaring en -ondersteuning.
- 8 Daar is onduidelike verhoudings ten opsigte van Mukhanyo.
- 9 Studente huisvesting is problematies – hulle moet steeds tussen Pretoria en Kaapstad pendel.

Geleenthede

- 1 In die kerklike ontwikkeling in Suid-Afrika is teologiese besinning en opleiding tans baie krities. Die tradisioneel teologiese fakulteite van die

NG kerk aan die verskillende universiteite het vrysinnig geword. Daar het 'n groot leemte ontwikkel.

- 2 Samewerking met suster teologiese opleidings soos Kampen en Hamilton.

Bedreigings

1. Daar is 'n groot gevaar dat die dosente oorlaai word as gevolg van hulle verpligtinge by die Teologiese Skool en dat van hul ander take nie die nodige aandag kry nie, wat negatiewe gevolge vir die gemeentes kan hê.
2. Gesien die baie los karakter van die Teologiese Skool en soms gebrekkige kommunikasie is die gevaar groot dat verskillende sienings ontwikkel oor die Teologiese Skool. Die Teologiese Skool word soms gesien as baie groter as die werklikheid en andersyds as baie minder as die werklikheid. Die opleiding by Mukhanyo speel in hierdie saak, tov verskillende sienings, ook 'n rol.
3. Die feit dat die Teologiese Skool nie geregistreer is en daarom nie amptelike erkenning geniet nie, kan 'n baie negatiewe invloed op die skool hê, wat die werk wat reeds gedoen is tot niet kan maak en die aantrekkingskrag na buite bemoeilik.

Toekomsvisie vir die Teologiese Skool

Die eerste vier jaar van die Teologiese Skool kan gesien word as 'n pioniersfase waar baie grondwerk gedoen is en onder moeilike omstandighede met allerlei beperkings deur kragte wat die Here gegee het, die werk verrig kon word. Hierdie pioniersfase moet nou in 'n volgende fase ingaan - 'n situasie van groter permanensie, amptelike erkenning, goed geformaliseerde en gedokumenteerde programme, goeie bestuur en administrasie wat die opleiding tot bedienaar van die Woord van die hele kerkverband in die oog het.

Om dit te bereik is die volgende nodig:

1. 'n Permanente adres vir die vestiging van fasiliteite soos lesinglokaal en biblioteek.
2. Aanstelling van 'n registrator (op 'n jaarlikse basis) met 'n spesifieke taakomsrywing wat onder andere die volgende insluit: Die opstel en bywerking van die jaarboek, ondersteuning gee vir opstel van die studiehandleidings, fondswerwing, algemene bestuurs en administratiewe take en die leiding neem om die die Skool en die programme by die onderskeie owerheidsliggame te registreer ens.

Om bogenoemde doelwit te bereik versoek ons die sinode om die volgende voorstelle te oorweeg en goed te keur.

1. Dat die Teologiese Skool van die Vrye gereformeerde Kerke in Suid-Afrika in Pretoria gevestig sal wees. Opleiding kan ook in ander sentras soos tans in Kaapstad aangebied word.

Die owerhede wil weet waar die Teologiese Skool gevestig is en dit stel die kuratore in staat om reëlings te tref tov die fasiliteite soos biblioteek en lesinglokale.

2. Dat die sinode die kuratorium versoek, om in oorleg met die dosente van die Teologiese Skool en die sendelinge, detail voorstelle te maak vir opleiding van bedienaars van die Woord vir die verband van die Vrye Gereformeerde Kerke in Suid Afrika. Hierdie voorstelle moet teen die middel van November 2002 aan die kerke voorgelê word.
3. Dat die sinode die heffing van R50 per siel soos voorgestel deur die penningmeester goedkeur.
4. Die sinode in terme van die Statute van die Teologiese Skool kuratore benoem.

H de Jager

G Hagg

Voorsitter

Sekretaris

TEOLOGIESE SKOOL							
STAAT VAN INKOMSTE EN UITGAWES VIR DIE TWEE JAAR TOT 31 DESEMBER 2001							
EN BEGROTING VIR 2002							
					Werklik	Begroot	
					2000/1	2002	
BYDRAES VAN GEMEENTES					104720	65000	
ANDER INKOMSTE							
Skenkings					0		
Rente					396	400	
TOTALE INKOMSTE					105116	65400	
UITGAWES							
Vliegkoste					22450	12000	
Koste kuratore					1059	1000	
Drukkoste					2140	5000	
Diverse uitgawes					300	1000	
Motor koste					22992	12000	
Dosente					0	3500	
Simposium koste					1480	2000	
Salaris registrateur						35000	
Bankkoste					100	120	
Boeke geld					7500	5000	
Biblioteek reservering					30000		
					88021	76620	
SURPLUS / - TEKORT VIR DIE TYDPERK					17095	-11220	
Tekort sal uit surplus van vorige jaar bekostig word							
SKENKING INKOOP DOSENTE							
	Hulzer fonds				35000		
	rente				2028		
					37028		
Voorstel	Om die bydrae per siel te verhoog van R40 per siel na R 50 per siel/jaar						
Motivering:	Daar moet begin word om die teologiese skool van die pioniersfase te omskep na 'n eie instelling met 'n registrateur en infrastruktuur						
	Vir die infrastruktuur kan aparte fondse gewerf word maar die skool moet beskik oor 'n persoon wat spesefiek die aktiwiteite van die opleiding koördineer						

VERSLAG HOOFDOSENT 2000-2001

VERSLAG OOR 2000

Die Teologiese het in sy derde jaar inbeweeg. Hierdie jaar se kursus het begin met 'n lesing van ds Heiberg oor die adres van die prediking.

Hierdie jaar het baie van die dosente gevra. Dit veral omdat daar twee studente bygekom het in die eerste jaar. Ons het Erik van Alten en Axel Hagg as studente in die eerste jaar verwelkom. Dosente moes nou vir Jopie van der Linden in sy derde jaar klas gee en vir die twee ander studente in hulle eerste jaar.

Hierdie werkklas vir die dosente het daarvoor gesorg dat dit vir ons nie moontlik was om die simposium oor Bybel en Seksualiteit aan te bied nie.

Ons het in hierdie jaar gehoop om dr Wilschut vanuit Nederland as gasdosent vir dogmatiek te kry. Alles het goed gelyk maar deur siekte van sy kollega in sy gemeente was dit nie moontlik dat hy gekom het nie.

Prof Britz van Bloemfontein het wel as gasdosent by Kerkgeskiedenis opgetree.

Ons is bly as ons kyk watter werk hierdie jaar gedoen kon word. Daar was nie langdurige siekte van dosente en studente nie. Die klasse kon steeds voort gaan. Ons het ook saam met die studente en met Cornelis Kleyn wat 'n BA student tale is 'n kamp gehou waar met studente oor verskillende onderwerpe gepraat is. Dit moet eintlik 'n jaarlikse instelling word.

Ons is dankbaar aan die HERE dat ons hierdie werk mag doen en Hy kragte gee. Ons bid dat die werk wat ons in alle gebrekkigheid doen deur Christus as die Koning van die Kerk geseën mag word.

VERSLAG OOR 2001

Hier volg die verslag oor 2001. Die meeste hiervan is eerder by die opening van die klasse in Pretoria in Maart 2002 uitgespreek

Die kursus het in 2001 begin met 'n lesing van dr. Breytenbach oor: **Die gebrek aan kerkhistoriese besef as *díe* probleem van die kerkgeskiedskrywing in Suid-Afrika.**

Groot dankbaarheid oorheers by die dosente as ons na die afgelope jaar kyk. Ons het aan die begin van die jaar somtyds met sorg na die toekoms gekyk. Ds Heiberg het na Kanada vertrek en dit het beteken dat een van die dosente weggeval het. Hoe gaan ons dit opvang. Ds Wilschut wat vorige jaar sy doktersgraad op 'n proefskrif oor Woelderink behaal het, sou as gasdosent optree en kon tog nie kom nie vanweë die siekte van sy kollega in hul gemeente. Die afspraak is nou dat ds Wilschut in 2002 as gasdosent sal kom. Die afspraak is so gemaak dat hy in die eerste helfte van hierdie jaar sal kom. Hy sal twee weke lesing aanbied oor die verbond. Dit sal in Kaapstad gebeur. Ander wat as gasdosente opgetree het is: Professor R Britz by Kerkgeskiedenis en prof G. Jordaan by Nuwe Testament. Ons hoop volgende jaar weer van hulle gebruik te maak. Ons is dankbaar vir die moontlikhede en

gawes wat die Here so vir ons gee. Ons is ook dankbaar vir hulle reaksies na aanleiding van dit wat hulle van ons opleiding gesien en geproe het. Ons hoop dat ons in die toekoms ook van prof Kwakkel as gasdosent te kan gebruik maak. Verder hoop ons ook drs Hoesema vanuit Kampen weer te kry in verband met Kategitiek en die onderwyskundig beoordeel van die kursus soos dit nou daar is.

Die HERE het krag en seën gegee. Ds Kleyn was bereid om 'n deel van die klasse van ds Heiberg oor te neem. Ds Kleyn is bereid om die klasse homelietiek oor te neem. Ander vakke wat die amptelike vakke is aan ander dosente oorgedra.

Jopie van der Linden het sy laaste jaar jaar klaargemaak. Hy is die eerste student wat by die skool van ons eie kerke afgestudeer het. Hy kan nou die pad gaan om deur die Sinode geëksamineer en beroepbaar gestel te word. Dit is 'n historiese gebeurtenis in ons kerke wat die Here Christus as die Koning van die kerk vir ons gegee het. Ons moet hierdie feit so sien en so dankbaar vir Hom wees. Jopie se verhandeling gaan oor Jeremia 30,31.

Axel Hagg en Erik van Alten is met hulle derde besig. Ons sien met vertroue uit na die toekoms.

Dit was die vorige jaar nie moontlik om die simposium oor Bybel en seksualiteit aan te bied nie. Ons hoop om dit Oktober hierdie jaar in Pretoria aan te bied en die begin van 2003 in die Kaap aan te bied.

Ander aktiwiteite vanuit die Teologiese Skool was die opset van die kursus Teologiese Oriëntasie waarvan drie van die twaalf modules nou aan die onderwysers van die Gereformeerde Skool in Kaapstad aangebied is.

Drie dosente van die Teologiese Skool het op versoek van die kerkraad van Pretoria lesings aangebied wat oor die lees van die Bybel gegaan het en hoe dit op konkrete punte toegepas behoort te word. Hierdie lesings is baie goed besoek. Hierdie drie lesing en die openingstoesprake van hierdie jaar en die twee voorgaande jare gaan gedruk word. Hierdie boekie onder die titel: "Die Skrif laat geen eïemagtige uitlegging toe" sal so die HERE gou verskyn.

Ons wil ons dankbaarheid ook uitspreek aan die kuratore vir hulle belangstelling en ondersteuning en ons hoop op 'n voortgaande vrugbare samewerking tot ontplooiing van die Teologiese Skool.

Ons leef in 'n tyd dat 'n groot aanslag op die HERE se Woord gedoen word. Diskussies oor die historiese Jesus, oor die Bybel as menslike boek kom met groot krag op ons af. Die maagdelike geboorte sou iets wees wat mense toe geglo het maar dit kon hulle net doen omdat hulle nog nie van menslike anatomie geweet het nie. Dit is wat teoloë by teologiese opleidings sê en hierdie teoloë noem hulle gereformeerd. Studente word mislei of raak verward. Hoe groot is ons taak om in die Afrikaanse wêreld waarin ons staan trou aan die Here en Sy Woord te bly en dit met krag uit te dra. Ons wil dit ook in hierdie jaar weer doen in diepe afhanklikheid van die HERE en in diepe gehoorsaamheid van Sy Woord.

4/4/2002

DIE SINODALE KWESTOR
BREYERLAAN 1356
WAVERLEY
0186

VGK SINODALE KWESTOR
JOHANNESBURG

Verslag van die sinodale kwestor 2000/2001

- 1) Finansiële state
Die fondse is op 'n gesonde basis geplaas.

Aanbeveling:

- 1) Verlaag onkoste kerkverband van R60.00 na R40.00 per siel per jaar.
- 2) Hou die bedrag Hulpbehoewende studente in Hulpbehoewende Kerke onveranderd op R20.00 per siel per jaar.

- 2) Beveel aan dat slegs Kwestor betalings doen en dat gemeentes dit nie sal doen nie, aangesien Kwestor moeite ondervind om bewyse vir betaling vir ouditdoeleindes te kry.
- 3) Beveel aan dat sinodehandelings teen kosprys aan gemeentede verskaf word.
(besparing van +/- R10.000)
- 4) Beveel aan dat Kwestor aan die einde van Mei en September halfjaarrekenings aan gemeentes Stuur en dat die gemeentes dit binne 30 dae sal betaal sodat die Kwestor sy verpligtings kan nakom.

Broedergroete

C DE JAGER

SINODALE KWESTOR van die VRYE GEREFORMEERDE KERKE SA

FINANSIËLE JAARSTATE
Vr die jaar geeindig 31 Desember 2001

BALANSSTAAT
Op 31 Desember 2001

FONDSE AANGEWEND	2001	1999
	R	R
Onkoste kerkverband	67,884	(29,926)
Saldo aan die begin van die jaar	(29,926)	(43,892)
Beweging vir die jaar	97,810	13,966
Hulpbehoewende kerke	51,641	71,812
Saldo aan die begin van die jaar	71,812	88,328
Beweging vir die jaar	(20,171)	(16,516)
Hulpbehoewende studente	70,471	63,286
Saldo aan die begin van die jaar	63,286	58,935
Beweging vir die jaar	7,185	4,351
	-----	-----
	189,996	105,172
	-----	-----

AANWENDING VAN FONDSE

Beleggings	100,000	20,560
Bank	40,670	47,068
Debiteure		
	49,326	50,294
Kaapstad	* 26,243	2,593
Pretoria	0	0
Pretoria-Maranata	0	7,590
Johannesburg	0	29,991
Bethal	19,280	6,317
Teologiese opleiding	3,803	3,803
Krediteure	0	12,750
	-----	-----
	189,996	105,172
	-----	-----

* Reeds betaal na 31/12/2001

28 Maart 2002

Die Sinode van die VGKSA
Die roepende kerk
VGK te Johannesburg

Geagte broeders in Christus,

VERSLAG VAN DIE ARGIEFBEWARENDE KERK

Die verslag dek die periode vanaf Mei 2000 (Sinode Bethal 2000) tot op hede en is gegrond op die opdrag aan die argiefbewarende kerk soos vervat in die Sinode Reëlings Artikel 11.6.

- (a) *“Die aanwys van ‘n argivaris wat moet sorg vir die bewaring van die argief”*
Die kerkraad van die argiefbewarende kerk (VGK Pretoria) het die skriba aangewys as argivaris en verantwoordelike persoon vir die instandhouding van die argief. Huidiglik is dit Br G Klapwijk.
- (b) *“Sorg dat wetlike verpligtings aangaande die verskaffing van eksemplare van Handeling van Sinodes aan openbare instansies nagekom word”*
Daar is geen Handeling van sinodes aan die betreffende openbare instansies versend nie weëns onduidelikheid oor die identiteit van hierdie instansie(s). Die saak geniet tans aandag en behoort voor die sinode sitting uitgeklaar te wees.
- (c) *“Toesig dat die benoemde argivaris sorg dat die argief volledig en toeganklik is. Die volgende dokumente moet in die argief wees:”*
- (i) *“Handeling van die sinodes:”* Genoegsame Handeling (tenminste twee, in baie gevalle selfs drie kopieë) van alle Sinodes van die VGKSA is in die argief opgeneem.
- (ii) *“Handeling van sinodes van korresponderende kerke:”* Geen Handeling van sinodes van Korresponderende kerke is ontvang nie
- (iii) *“Verslae en briewe van alle deputaatskappe:”*
- Bethal 2000 – slegs ongeveer 30% van alle deputaatverslae is ontvang.
 - Johannesburg 2001 – toepaslike skrywes is ontvang.
- (iv) *“Alle dokumente wat by sinodes ingekom het:”*
- Bethal 2000 – slegs ongeveer 30% van alle inkomende korrespondensie is ontvang
 - Johannesburg 2001 – alle toepaslike inkomende korrespondensie is ontvang

- (v) *“Afskrifte van briewe wat deur sinodes verstuur is:”*
- Bethal 2000 – slegs ongeveer 30% van alle uitgaande korrespondensie is ontvang
 - Johannesburg 2001 – geen uitgaande korrespondensie is ontvang nie
- (d) *Die argief moet van sinode tot sinode gekontroleer word deur die kerk wat daarvoor benoem is”*
- Die argief is gekontroleer op 9 Maart 2002 deur ‘n kommissie van die kerk verantwoordelik vir die toesig oor die argief te wete die VGK te Johannesburg.

VERSOEK

Dit is die verantwoordelikheid van die sameroepende kerk om te verseker dat alle inkomende korrespondensie, insluitend deputaatverslae en alle ander briefwisseling aan die skriba van die sinode oorhandig word. Dit is vervolgens die verantwoordelikheid van die skriba van die sinode om alle oorspronklike korrespondensie, insluitend die Handeling van die sinode, opdragte aan die deputate en alle ander briefwisseling aan die argief bewarende kerk te besorg. Die argiefbewarende kerk wil die sinode versoek om beide die sameroepende kerk en die skriba van die sinode te vra om beter sorg te dra vir alle dokumentasie betreffende die sinode. Belangrike inligting oor die afgelope twee sinodes is nie in die argief opgeneem nie en is dus vir die nageslag verlore.

Met hartlike broedergroete

Namens die Kerkraad
VGK Pretoria

Ds C Kleijn
Voorsitter

G Klapwijk
Skriba

Die Kerkraad, VGK-Jhb.
p/a skriba br. A Anholts

Geagte broeders,

In opdrag van u brief is die argief gekontroleer op Saterdag 9 Maart 2002 deur br. AW Herder en sr MA Bijker in teenwoordigheid van die argivaris br. G. Klapwijk.

Volgens ons sinodereëls (sinode reëls art. 11.6c) moet die argief van sinode tot sinode gekontroleer word, en die volgende dokumente moet aanwesig wees:

- a) handeling van die sinodes
- b) handeling van die sinodes van korresponderende kerke
- c) verslae en briewe van alle deputaatskappe
- d) alle dokumente wat by sinodes ingekom het
- e) afskrifte van briewe wat deur sinodes verstuur is.

a Handeling van die sinodes

Van al die handeling van die sinodes is daar 3 boekies in die argief. Van die handeling van 1992 sinode is daar net 1.

Die orige boekies word in voorraad gehou en is in die kas van die skriba van Pretoria gebêre.

b. Handeling van die sinodes van korresponderende kerke

The Free Reformed Churches of Australia (FRCA)	Laatste sinodeverhandeling 1987
The Canadian and American Reformed Churches (CRC)	Laatste sinodeverhandeling 1983 (1986 net 'n verslag)
De Gereformeerde Kerken in Nederland-Vrijgemaakt (GKN)	Laatste sinodeverhandeling 1985

c verslae en briewe van alle deputaatskappe (oorspronklikes)

Van die handeling van die sinode gehou te Bethal van 2-4 Mei 2000 is die onderstaande tabel saamgestel:

01. deputate werk onder verontrustes (art 15 bl. 16)	geen verslag
02. deputate korrespondensie met owerheid (art 16 bl 17)	geen verslag
03. deputate bybelvertaling (art 17 bl 17)	geen verslag
04. deputate vir liturgiese musiek (art 18 bl 17)	verslag in argief
05. deputate art. 11 kerkorde (Hulpbehoewende kerke) (art 19 bl 17)	geen verslag
06. verslag sinodale kwesoor (art 20 bl 17)	geen verslag
07. deputate kuratore teologiese opleiding (art 25 bl 19)	geen verslag
08. verslag deputate vir kontak buitelandse kerke (BBK) (art 26 bl 20)	geen verslag
09. verslag deputate vir kontak met binnelandse kerke (KBK) (art 27 bl 24)	verslag in argief
10. verslag deputate art. 19 kerkorde Hulpbehoewende studente (art 28 bl 26)	geen verslag
11. argiefbewarende kerk (art 29 bl 27)	geen verslag
12. deputate Hersiening Liturgiese Formuliere (art 31 bl 27)	geen verslag

13. kerkvisitasie (in camera) (art 32 bl 27)	
* Pretoria	verslag in argief
* Pta. Maranata	geen verslag
* Johannesburg	verslag in argief
* Kaapstad	verslag in argief
* Bethal	geen verslag
14. deputate sending (art 36 bl 28)	geen verslag
15. deputate vir bestudering van Amptelike Take in sendingsgemeentes (art 37 bl 28)	geen verslag

Daar is slegs 2 oorspronklike verslae in die argief en 3 kerkvisitasie verslae

d alle dokumente wat by sinodes ingekom het

* groete boodskap GKSA (art 24 bl 21)	geen
* groete boodskap APK ds Frik Grobler	brief in argief
* beswaarskrif (Art 39 handeling sinode 1998) uit Pretoria (art 34 bl 27)	brief in argief
* Beswaarskrifte gesange in erediens – 1. Kerkraad Pretoria	geen
2. br HH Schuring	geen
3. brs Durand en v/d Eems	geen
* brief kerk van Pta ivm saak-Johannesburg (art 33 bl 27)	brief in argief
* beswaarskrif van 'n broeder en suster ivm die handeling van kerk Johannesburg (Art 33 bl 27)	brief in argief
* kontrole argief (art 30 bl 27)	brief in argief
* brief Kaapstad i.v.m. beroepbaarstelling ds Nicholson	brief in argief
* brief Pretoria-Maranata oor die Dordtse Leerreëls	brief in argief
* verslag van ds Heiberg i.v.m. sy losmaking	brief/verslag in argief

e afskrifte van briewe wat deur sinodes verstuur is.

* brief aan die staatspresident (art 46 bl 36)	brief in argief

Ad-Hoc sinode van 2001:

Van hierdie sinode is slegs die inkomende briewe/voorstelle op lêer. Van die sinode self is daar geen handeling/briewe en dergelike in die argief.

Die sinodeargief is in die kluis, in 'n toegesluite staalkas, van die kerk te Pretoria en is in 'n baie netjies toestand gevind.

Met vriendelike groete,

AW Herder

MA Bijker

26 Februarie 2002

Die Sinode van die VGKSA
Die roepende kerk
VGK te Johannesburg

Geagte broeders in Christus,

ARTIKEL 10 KERKORDE – VOORGAAN IN ANDER KERKE

Artikel 10 van die Kerkorde stel dat *“niemand mag in ‘n ander kerk die Woord of die sakramente bedien sonder die toestemming van die betrokke kerkraad nie”*. Die kerkraad is egter van oordeel dat hierdie bepaling nie voldoende is vir die huidige kerklike situasie in Suid-Afrika nie.. Veral waar dit gaan oor gemeentes en/of kerke wat toenadering soek tot die VGKSA, mag daar versoeke wees vir ons predikante om in sodanige gemeente se eredienste voor te gaan.

Daarom het die kerkraad dit goedgevind om sekere riglyne daar te stel waarvolgens sodanige versoeke gehanteer behoort te word. Dit is egter ‘n saak wat die hele kerkverband raak en daarom wil die kerkraad nie in isolasie ‘n besluit neem nie. Ons wil graag die sinode vir advies vra in hierdie saak na aanleiding van die rondvraag volgens artikel 41 KO. Daarna kan die kerkraad dan ‘n besluit neem oor die aangeleentheid.

Aangeheg is die argumentasie wat ons gevolg het tydens die oorweging van hierdie saak vir u inligting en advies.

Met hartlike broedergroete

Namens die Kerkraad
VGK Pretoria

Ds C Kleijn
Voorsitter

G Klapwijk
Skriba

ART 10 KO - VOORGAAN IN ANDER KERKE

“Niemand mag in ‘n ander kerk die Woord of die sakramente bedien sonder die toestemming van die betrokke kerkraad nie.”

1. As dit binne die kerkverband of korresponderende kerke is moet toestemming verkry word by die kerkraad waar gepreek gaan word. Eie kerkraad is nie betrokke nie.
2. As ‘n versoek van buite die kerkverband of korresponderende kerke ontvang word:
 - 2.1. Die verklaarders is nie almal eenstemmig nie. Sommige meen dat dit moontlik is met goedkeuring van beide kerkrade terwyl ander meen dat dit totaal ontoelaatbaar is. Laasgenoemde is gebasseer op die feit dat ‘n dienaar sy amp ontvang het alleen deur die beroep wat ‘n gemeente op hom uitgebring het binne die kerkverband.
Die VGKSA sinodes het nog nooit ‘n uitspraak hieroor gedoen nie.
 - 2.2. By die beoordeling moet ons die volgende in gedagte hou.
 - 2.2.1. As prediking toegestaan word:
Ons kan ons eie gemeente verwar en die indruk skep dat kerkgrense nie belangrik is nie. Goeie begeleiding mag noodsaaklik wees.
Die verontruste gemeente kan daaruit aflei dat hulle kerkverband deur ons erken is as ware kerk. Ook kan by hulle die indruk geskep word dat kerkgrense nie so belangrik is nie. Dit sou die pad van reformasie en na ware eenheid kan frustreer deurdat die noodsaak van afskeiding van ‘n ontroue kerkverband nie meer so sterk ervaar word nie. Daardeur sou ‘n soort Gereformeerde Bond in die kerkverband bevorder kan word.
 - 2.2.2. As die prediking nie toegestaan word nie:
Waarskynlik laat ons dan pragtige geleenthede verbygaan om die verontrustes te bou in die geloof deur skrifgetroue prediking. Sondae is ook die dag wat die meeste mense beskikbaar is.
Daar kan by verontrustes ook onbegrip wees waarom ons nie by hulle wil voorgaan in die erediens nie. Dit kan op verskeie wyses verkeerd vertolk word. Bv. dat ons hulle saak nie ernstig opneem nie, dat ons hulle nie vertrou nie of dat ons hulle nie wil ondersteun in die stryd vir die waarheid nie.
3. Om tot ‘n besluit te kom:
Op grond van bogenoemde sal daar versigtige besluite gemaak moet word. Die volgende word voorgestel:
 - 3.1. Geen algemene besluit word geneem nie. Elke geval word op meriete beoordeel nadat dit behoorlik gemotiveer is en nadat ‘n gesprek met die betreffende kerkraad plaasgevind het.
 - 3.2. Die motivering behoort in te sluit: Rede van verontrusting, eensgesindheid in die groep, groei tot op hede, die begeerte na ware eenheid en waarom word ons gevra om voor te gaan. Indien besluit word om prediking toe te staan in n verontruste gemeente wat nog deel van ‘n ander kerkverband is, sal duidelik gestel moet word dat dit ‘n uitsondering is wat in ‘n oorgangsfase toegestaan is en dat dit nie die erkenning van die kerkverband impliseer nie.

- 3.3 Die kerkraad alleen mag goedkeuring gee. Daarby sal die kerkraad egter wel die kerkverband betrek. Dit sal goed wees om hierdie saak nav die rondvraag volgens art 41 KO op die volgende Sinode te bespreek vir advies. In hierdie goedkeuring moet die kerkraad spesifiseer of dit goedkeuring is vir 'n eenmalige of meerdere diens(te).
- 3.4 Die sakramente moet nie bedien word nie en ook nie aan deelgeneem word nie. Daar behoort geen dringende rede te wees om dit te doen nie.
- 3.5 Indien dit duidelik is dat die gemeente nie met 'n liberale kerkverband wil breek nie, is dit nie raadsaam om voort te gaan nie. Daar is verskeie ander moontlikhede vir groei in die geloof wat intussen gebruik kan word.
- 3.6 Watter besluit ookal geneem word, dit sal duidelik aan die betreffende kerkraad mondeling toegelig moet word sodat misverstande soveel as moontlik vermy kan word.